

ƏHLİ-BEYTİN

(ƏLEYHİMÜS-SALAM)

MATƏMİNDƏ MƏRSİYƏLƏR, ŞE`RLƏR,

XÜTBƏLƏR

TOPLAYAN M. ƏLİZADƏ

BİSMİLLAHİR-RƏHMANİR-RƏHİM

Bu kitabdakı növhə, mərsiyə və mədhiyyələr, habelə, Əhli-beyt (əleyhimüs-salam)-ın fəzilətinə dəlalət edən hədislər müxtəlif kitablardan–təqribən iyirmiyə yaxın–və məşhur rəvzəxanların lent yazılarından seçilmişdir. Bunları yazmaqda məqsədimiz Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) Əhli-beytinə qarşı rəva görülmən zülmərin, kinələrin tanıtılmasında xalqımıza azacıq da olsa, aqahlıq verməkdir.

İlahi insanların həyatları da, şəhadətləri də insanlara yol göstərir. Onların şəhadət tarixini yad etməklə, onlara aqlamaqla getdikləri yolu davam etdirmək ruhu hər bir azadlıqsevər insana yeni ruh verir, zülmə, zülmkarlara və qəsbkarlara qarşı mübarizə ruhunu xatirələrdə canlandırır.

HƏZRƏTİ PEYĞƏMBƏRİ ƏKRƏM (SƏLLƏLLAHU ƏLEYHİ VƏ ALİHİ VƏ SƏLLƏM)

Peyğəmbəri Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) buyurmuşdur: **“Heç kəs mənim kimi əzab-əziyyətə məruz qalmam^əşdır.”**

Peyğəmbərlər içində bizim peyğəmbərimiz hamısından artıq həm cismi, həm də ruhi əzab-əziyyətlərə məruz qalmışdır. Bəni-üməyyə qəbiləsinin, Qüreyş kafirlərinin o həzrətə verdiyi əzablar, özündən sonra bəzi üzdənişli müsəlmanlar o həzrətin adı ilə o qədər cinayətlər törətmişlər ki, qələm onları yazmaqdan həya edir. Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in həyatının son anlarında həzrət buyurdu ki, mənə kağız-qələm gətirin, bir vəsiyyə yazım ki, məndən sonra zəlalətə düşməyəsınız. Ömər hiss etdi ki, Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) özündən sonrakı xəlifəni (Həzrət Əli əleyhis-salamı) yazılı olaraq xalqa tanıtmaq istəyir, ona görə də həyasızcasına dedi. Bu kiişi sayaqlayır! Nəuzu billah! Hələ həzrətin cənazəsinə qüsl verilməmişdi ki, 4 nəfərin vasitəsi ilə Əbubəkri xəlifə seçdilər, Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in Qədir-Xumdakı vəsiyyətini ayaq altına saldılar. Çox keçmədi ki, o Həzrətin Quran ayəsi əsasında qızı Fatimə salamullahi əleyhaya verdiyi “Fədək” kəndini ondan aldılar. Əbubəkri zorakılıq hakimiyyətinə etiraz edib Fatimə əleyhasalamın evində oturanları aparmaq məqsədi ilə Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in qapısını yandırdılar, qızını şəhadətə yetirdilər. O həzrətin vəfatından sonra Ömər qılıncını siyirib dedi ki, hər kəs Peyğəmbərdən hədis nəql etsə, boynu vurulacaq. Bizə Allahın Kitabı kifayətdir! Amma əməl olunmayan

yeganə şey elə Allahın Kitabı oldu. Çünki, mübarək “Bəqərə” surəsinin 247-ci ayəsində Bəni İsrail tayfasının Həzrət Musa (əleyhis-salam)-dan, cihad etmələri üçün padşah seçməsinə istədilər. Həzrət Musa (əleyhis-salam) da dedi ki, Allah sizin üçün Talutu padşah seçdi. Dərhal etiraz edib dedilər ki, hardan onun üçün padşahlıq ola bilər, halbuki, ona mal-dövlət verilməyil və biz padşahlığa ondan da artıq layiqlik?! Həzrət Musa buyurdu ki, Allah onu sizin aranızdan padşah seçib və ona elm və cismdə vüs”ət əta etmişdir. Deməli, xalqa hakimiyyətdə əsas şey elm və qüvvətdir. Bunun da hər ikisi xəlifələr arasında yalnız Həzrət Əli (əleyhis-salam)-da hamıdan artıq idi. Beləliklə, uzun illər o həzrətdən hədis nəql etmək qadağan olundu, özlərindən hədislər uydurub Əbubəkr və Ömər in nəlayiq əməllərinə bəraət qazandırmaq üçün Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in məqamını alçaldırdılar. Bu məqsədlə o həzrətin atası Əbdüllaha iftiralar deyir, əmisi və din yolunda bütün var-yoxunu verərək Peyğəmbəri (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) canla-başla müdafiə edən Əbutalib əleyhis-salamı nəuzu billah kafir hesab edirdilər! “Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) elminin qapısı” olan Həzrət Əli (əleyhis-salam)ı kənara vurur, öz ağllarına gələn fətvaları verirlər. Peyğəmbərin “bəhişt cavanlarının ağası” adlandırdığı İmam Həsən və İmam Hüseyin əleyhiməssalamı zülm ilə qətlə yetirir, atası bəlli olmayan Müaviyəni, Yezidi Peyğəmbərin xəlifəsi hesab edirdilər. İtaətləri vacib olan Əhli-beyti sülaləsinin hər birini qətlə yetirir, Allah düşmənlərini isə öpüb gözləri üstünə qoyurlar və s. Bu və bunun kimi minlərlə əzab-əziyyətə, Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in ruhunu sarsıdan işgəncələrə hansı bir şəxs dünyada tab gətirə bilər?

Sənəma¹, sən in cəmalın, “kəşəfət düca”² deyilmi?

Həbibə, sən in kəmalın, “bələğəl-ula”³ deyilmi?

İki bərqəzidə⁴ adın, sən in ey həbib-i Rəhman

Biri Əhməd-i Mühəmməd, biri Müstəfa deyilmi?

O Əhəddi, sən də Əhməd, götürülsə “mim” adından,⁵

¹Əzizləmə mənasında: əzizim, ağam

²“Qaranlığı yarı”

³“ən yüksək nöqtəyə çatdı”

⁴Seçilmiş

⁵İslam filosoflarının nəzərinə, Allah Təalanın “əhəd” adı ilə Peyğəmbərin “əhməd” adı arasındakı yeganə fərq–”m” (mim) hərfi “Mümkünül-vücut”a işarədir, yəni Allah təala Vacibül-vücutdur, (varlığı özündən olan) amma Peyğəmbərin adında olan “m” hərfi onun mümkünül-vücut (varlığı başqasından olan) olduğunu göstərir.

Aradan hicab açılsa, bir adın Xuda deyilmi?
 Sifəti-kəməli-məhmud,¹ yığışb Mühəmməd üzrə
 Nə əcəb “həbib”ü-”məhbub” iki aşına deyilmi?
 Nə dil ilə bu cəmalı, bu kəmalı vəsf edim mən?
 Belə sərvə qəddi rə”na sən üçün səza² deyilmi?
 İki gözlərin qarası, fələki nücuma dair
 Səqəleyni insi-cinnə³ ələmül-hüda⁴ deyilmi?
 Üfiqi cəbini alun iki nuri həqqə mətlə⁵
 Biri ziyayi vəş-şəms,⁶ biri vəz-züha⁷ deyilmi
 İki qaşların arası, şəbi Qədrə qabə qovseyn,⁸
 Biri qafi Qul huvəllah, biri “qul kəfa”⁹ deyilmi?
 İki ləblərin dəmindən axar abi hövzi Kövsər,¹⁰
 Biri nəbati şəkkər, birisi səfa deilmi?
 İki şüddə dürri dəndən sədəfi dəhəndə qəltan,¹¹
 Düzülüb çü dürri rəxşan,¹² dürrü-pürbəha¹³ deyilmi?
 O gül üzdə xali əsvəd,¹⁴ həcəri səvadi Kəbə¹⁵
 Bu qara üzümü sürtüm, gözümə ziya¹⁶ deyilmi?
 Dolanıb təvafı qılsam başuva, dəxi nə lazım
 Mənə Kəbənin təvafı məgər iftixar deyilmi?
 Başımı qoyum ayağın tozuna, gəlim fədaya

¹Bəyənilən kamal sifəti

²Layiq

³Cin və insanlar üçün

⁴Hidayət ələmi, nişanəsi

⁵Haqq nurunun parladığı yer

⁶Quran ayəsidir, tərcüməsi: “And olsun Günəşə!”

⁷Quran ayəsidir, tərcüməsi: “And olsun Günəşin nuruna!”

⁸Peyğəmbərin meraca getdiyi vaxt Allaha yaxınlaşdığı ən yaxın yer (Quran ayəsi)

⁹Quran ayəsidir, tərcüməsi: “De: Allah mənə kifayətdir”

¹⁰Kövsər hovuzunun suyu

¹¹Ağız sədəfində qəltan

¹²Parlaq dürr kimi düzülüb

¹³Qiyətli dürr

¹⁴Qara xal

¹⁵Kəbənin qara daşı

¹⁶İşıq

Kəsiləm yolunda qurban, sənə can fəda deyilmi?
Məhi təl”əti cəmalun¹, üfûqi ziyayi Həqdən,²
Verir aləmə “Şüai”, əcəb incila³ deyilmi?

HƏZRƏTİ FATİMƏ (SALAMULLAHİ ƏLEYHA)-NİN ŞƏHADƏTİ
Peyğəmbəri Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) buyurmuşdur:
“Fatimənin nuru, asimanlar və yer xəlv olunmamışdan qabaq yaradılmışdır.”

HƏZRƏTİ FATİMƏ (SALAMULLAHİ ƏLEYHA) bir neçə mühüm məsələdə mehvəriyyət təşkil edir. O cümlədən:

1) İmkan aləminin xilqətində; Belə ki, Allah-Taala Həzrət Peyğəmbərə xitabən buyurur:

“Ya Peyğəmbər, əgər sən olmasaydın, kainat xəlv etməzdim; və əgər Əli olmasaydın, səni xəlv etməzdim və əgər Fatimə olmasaydın, siz ikinizi xəlv etməzdim.”

2) Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) Fatiməni “Ümmü-əbiha” deyə səsləyərdi, yəni “atasının anası”. Bu cümlədən məlum olur ki, əgər Fatimə olmasaydı, Peyğəmbər də olmazdı.

2) İlahi mərifətdə Həzrəti Zəhra (əleya salam) mehvəriyyət təşkil edir. Fatimənin adının Fatimə soyulmasının səbəbi budur ki, heç kəsin əqli onu dərk etməyə çatmaz. Fatimənin ən kamil nümunəsi “Qədr” gecəsidir. Zəhra Allahın Qədr gecəsidir. Qədr gecəsi sirli olduğundan, Zəhra da sirli bir varlıqdır və heç kəsin əqli onu dərk etməyə çatmaz. Əgər bir kəs Qədr gecəsini dərk edə bilsə, Həzrəti Zəhranın da məqam və mənzilətini dərk edir.

3). Həzrəti Fatimə Allah məhəbbətində də mehvəriyyət təşkil edir. Belə ki, Rəsuli Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) buyurur:

“Hər kəs Fatiməni sevsə, həqiqətən mənə sevmişdir və hər kəs də mənə sevsə, həqiqətən Allah sevmişdir.”

4) Həzrəti Fatimə Allahın razılığında və qəzəbində də mehvəriyyət təşkil edir.

“Həqiqətən Allah-Taala Fatimənin razı olması ilə razı olar, qəzəblənməsi ilə qəzəblənər.”

5) Həzrəti Fatimə (əleyha-salam) təvəssül olunmaqda da mehvəriyyət təşkil edir. Duada oxuyuruq:

¹Camalının parlaq ayı

²Haqq nuru üfûqündən

³Cilvələnmə, aşkar olma

“İlahi, Səni and verirəm Fatimənin həqqinə, onun atasının, onun ərinin və onun oğlanlar^onⁿ həqqinə, salavat göndər Həzrəti Mühəmməd və onun Əhli-beytinə, mənim barəmdə mənim bəyəndiyim şeyləri deyil, Özün məsləhət bildiyin şeyləri rəva gör!”

Həzrəti Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in vəfatından sonra, vilayət yolunda şəhid olan ilk şəxs Fatimeyi Zəhra əleyha-salamdır. Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) ömrünün son ilində, “Vida Həccı”ndan qayıdanda, “Qədir Xum” adlı çöldə, 120 min hacının gözü önündə Allahın əmri ilə Həzrəti Əli (əleyhis-salam)-ı özündən sonra canişin, islam ümmətinin dini və siyasi rəhbəri təyin etdi, buyurdu: “Mən hər kəsin mövlası və rəhbəriyəmsə, Əli də onun mövlası və rəhbəridir.” Bu mərasim sona yetdikdən sonra, birinci Ömər, sonra Əbubəkr... həzrət Əliyə, bu ilahi məqama təyin olunduğuna görə, təbriklər deyərək, həzrət Əlinin onlara rəhbər olması ilə iftixar etdilər. Amma... Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in cənazəsinə qüsl verilən anda, artıq 4 nəfərdən ibarət bir dəstə Əbubəkri o həzrətin yerinə xilafətə təyin etdilər. Bəs Peyğəmbərin vəsiyyəti? Ona baxan kim idi! Əsas məsələ hakimiyyəti ələ keçirmək idi! Əbubəkrin atası eşidəndə ki, oğlunu xilafətə seçiblər, təəccüblə soruşdu:—Bəs Peyğəmbərin vəsiyyətinə nə üçün əməl olunmadı və Əli ilə beyət edilmədi? Cavab verdilər ki, Əli çox cavandır, Əbubəkr isə yaşlıdır, təcrübəlidir. Əbubəkrin atası dedi: —Əgər yaşlılıq əsas götürülürsə, onda mən bu vəzifəyə oğlumdan daha artıq layiqəm! (Və ömrünün sonuna kimi oğluna beyət etmədi)...Beləliklə, haqqın tapdalanmasının ilk əsər-əlamətləri aşkar olmağa başladı. Həzrət Əli (əleyhis-salam) dəfələrlə Peyğəmbərin Qədir Xumdakı vəsiyyətini xatırlatmaq, camaatı ayılmaq istəyirdi, amma onlar elə dərin qəflət yuxusuna getmişdilər ki, onun sözünü təsdiqləyən yalnız 2-3 nəfər oldu, üstəlik 25 il səbr edəndən sonra¹ camaatın israrı ilə xilafətə gələndə, Ayişənin əmri ilə yüz minlərlə adam onun qanını tökməyə can atırdı. (Cəməl vuruşunda) Sonra Əbubəkr xilafət kürsüsündə yerini bərkitmək üçün beyət etmək istəməyənlərdən zorla beyət almaq qərarına gəldi. Bu işə etiraz əlaməti olaraq başda Həzrət Əli olmaqla bir neçə nəfər Həzrət Fatimənin evinə yığışdılar. Lakin... Əbubəkrin göndərdiyi məmurlar onları zorla çıxarıb beyətə aparmaq istədilər. Ömər qapı arxasında dayanıb kobud səslə Fatimə əleyha-salamı hədələdi: Qapını açmasan yandıraram! Halbuki, Qurani Kərimin hökmünə görə, icazə verilmədən Peyğəmbərin evinə girmək olmaz, necə ki, “Əhzab” surəsinin 53-cü ayəsində buyurur: “Ey iman gətirənlər, sizlərə icazə verilməyincə, Peyğəmbərin evlərinə

¹Həzrətin özünün buyurduğu kimi, bu 25 ili gözlərində qum, boğazında sümük qalan adamlar kimi başa vurdum.

daxil olmayın!” Deməli icazə olmadan Peyğəmbərin evinə girənlər Allah kəlamına belə, əsla əhəmiyyət vermirlər, öz məqsədlərini həyata keçirmək yolunda hər bir alçaq hərəkətlərə əl atırlar. Dedilər ki, axı içəridə Fatimə var! “Hətta Fatimə də olsa!”-deyə cavab verdi, sonra Qonfizə əmr etdi ki, qapını yandırınsın.

Ravi deyir: Mən Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in evinin yanından keçirdim, gördüm evdən tüstü qalxır. Çox təəccübləndim, axı ərəblərdə bir qayda var ki, birinin əzizi öləndə, 40 gün orada xörək bişirməzlər. Öz-özümə fikirləşdim ki, axı Fatimə atasına qarşı bu qədər hörmətsizlik etməz, yəqin başqa bir iş var. Yaxına gedəndə gördüm ki... Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in qapısından alov qalxır. Rəvayətdə var ki, Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in qızı Fatimə (əleyha-salam)-ın qapısını yandıran məlun Kərbəladə da xeymələri yandırmışdı. Sonra Ömər qapıya həmlə edib onu açmaq istədi. Həzrəti Fatimə (əleyha-salam) “bəlkə məndən həya edib içəri soxulmaz”-deyə qapının arxasına gəldi, amma kaş gəlməyəydi! Ömər yanan qapını elə şiddətlə Zəhrayi-Əthər (əleyha-salam)-ın qabırğasına çırpdı ki, qapıdakı mismar qabırğasını deşdi, 4 aylıq uşağı siqt oldu. Həzrəti Əli Peyğəmbərin Mədinəyə hicrətindən sonra onun ailəsini Mədinəyə gətirəndə, Qüreyş kafirlərindən biri Peyğəmbərin qızı Zeynəbin mindiyi dəvəni hürkətdə, Zeynəb qorxdı və bətnindəki uşaq siqt oldu, Peyğəmbər də o uşağın qatilinin qanını halal etdi. Əgər Peyğəmbər sağ olsaydı, Fatimə əleyha-salamın 4 aylıq uşağının qatilinin də qanını halal edərdi. Şair deyir:

Mismar aman vermədi, Zəhra gec öldü

Dəldi sinəsin ox kimi mismar, öz evində

Peyğəmbəri Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) mütəvatir¹ hədislərə əsasən, Fatiməyi Zəhra barəsində buyurmuşdur “Fatimə hər iki dünyanın xanıdır, seyyidəsidir.”

Dünya və axirətdə yeganə xanım olan bir qadının şəhadətinə səbəb olan şəxs də dünya və axirətdə ən alçaq, ən bədbəxt və cəhənnəm oduna ən layiqli adamdır.

Quran “Əhzab” surəsinin 57-ci ayəsində buyurur:

“Həqiqətən Allaha, Onun Rəsuluna əziyyət verənləri, Allah bu dünyada və axirətdə lənətləmiş, onlar üçün dərdli əzab hazırlamışdır.”

Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) də buyurur:

“Fatimə mənim canımın bir parəsidir, hər kəs onu incitsə, məni incitmişdir.”

Ömərlə Əbubəkr Fatimə əleyha-salamı incitdilər, deməli, Peyğəmbəri incitmişlər, (özü də bu məsələni sünnülərin ən böyük hədisyazanı mərhum Buxari

¹Mütəvatir–istər şə, istərsə də sünnü hədisçiləri tərəfindən dəfələrlə, həddindən artıq nəql olunan və azacıq da olsun, doğruluğunda şəkk-şübhə yeri qalmayan hədislərə deyilir.

özünün “Səhihi-Buxari” kitabında, Müslüm isə özünün “Səhihi Müslüm” kitabında yazırlar ki, Fatimə Əbubəkr və Ömərdən qəzəbli halda dünyadan getdi.) Peyğəmbəri incidənlər isə...

Fatimə əleyha-salamı incitdilər, halbuki Allah-Taala bu ailəni, bu sülaləni hər hansı eybdən, nöqsandan, xətdən pak etmişdir ki, insanlar onları özləri üçün örnək, nümunə seçərək düz yoldan azmasınlar, inhirafa yuvarlanmasınlar. Belə ki, Quranın “Əhzab” surəsinin 33-cü ayəsində Allah-Taala buyurur:

“Allahın iradəsi, istəyi yalnız bu olmuşdur ki, siz Əhli Beytdən hər növ çirkinliyi, aludəliyi aradan aparıb sizi pak etsin.”¹

İmam Şafeyi necə də gözəl demişdir (bu şər “Əs-səvaiqul-muhriqə” və sair kitablarda qeyd olunmuşdur):

Ey Peyğəmbər xanədanı! Sizə məhəbbət göstərmək

Allahın nazil etdiyi Quranda vacib olmuşdur.

Sizin əzəmət və cəlalınız üçün bu kifayətdir:

Hər kəs (namazda) sizə salavat göndərməsə, namazı batildir.

Peyğəmbəri Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) bu ayə nazil olduqdan sonra, 6 ay müddətində hər gün sübh çağı Həzrət Əli və Fatimənin evinin qapısına gələr, salam verib buyurardı: “Əs-salamu əleykum ya Əhləl-beyt”, sonra isə yuxarıda qeyd olunan ayəni tilavət edərdi ki, bəziləri sonradan bu ayənin başqaları barəsində nazil olduğunu iddia etməsinlər.

...Beləliklə, Həzrət Fatimə əleyha-salam 18 yaşında ikən, “xəlifənin” vasitəsi ilə, günahsız olaraq, zülm və haqqın tapdalanması əleyhinə qiyam etdiyinə görə, şəhadətə yetirildi və bununla da Peyğəmbər Əhli-Beytinə qarşı amansız düşmənçiliklərin əsası qoyuldu. Yenə də Quranın hökmlərinə qarşı çıxdılar, çünki, Allah-Taala Quranda Peyğəmbəri Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-ə buyurur:

“Ey Peyğəmbər xalqa de: mən sizdən, bu risalətin müqabilində (sizi hidayət etdiyim üçün) Əhli-beytimə ən yaxın adamlarıma aşkar məhəbbət bəsləməkdən başqa bir şey istəmirəm.”²

¹ərəb dilində “istəmək” sözü həm “yürüdü”, həm də “yaşaı” kəlmələri ilə gəlmişdir. “Yürüdü” o əmr və göstərişlərə aid olunur ki, onlar Allah tərəfindən inşa edildikdə ondan qaçmaq heç cür mümkün olmaz, amma “yaşaı” ilə bəyan olunan əmrlərdə isə, Allah hər hansı bir işi istəyir, amma kimsə bu istəklə müxalifət edə bilər. Deməli, qeyd olunan ayədə əhli Beytin paklığı elə sadəcə istək deyil, əksinə, elə bir istəkdir ki, əsla ondan qaçmaq olmaz.

² İbni Abbasdan nəql olunub ki, bu ayə nazil olanda soruşdular ki, ya Rəsuləllah, məhəbbət bəsləməyin vacib olduğu yaxın adamların kimləridir? Həzrət buyurdu: “Əli, Fatimə, Həsən və Hüseyn.” əlavə məlumat üçün bax: “əd-dürrül-mənsur”, 6-cı cild, səh.7; Təbərinin təfsiri, 25-ci cild, səh.14; “Müstədrəki-Hakim”, 2-ci cild, səh.444; “Müsənədi-əhməd”, səh.199; “Yənnabiül-məvəddət”,

Peyğəmbərin 23 il müddətində çəkdiyi əzab-əziyyətlərin haqqını onun Əhli Beytinin qanına susamaqla verdilər.

Allah-Taala Öz bəndələrinə verdiyi sonsuz nemətlərin müqabilində onlara heç bir minnət qoymamışdır, yalnız bir işdə-nübüvvət məsələsində minnət qoymuşdur. Belə ki, “Ali İmran” surəsinin 164-cü ayəsində buyurur: **“Allah möminlərə, onların özlərindən olan bir peyğəmbər göndərdiyi zaman onlara minnət qoydu.”** Deməli, risalət və nübüvvətin dəyəri o qədər böyük və mühümdür ki, Allah bu barədə minnət qoyur. İndi görək risalətin əvəzində Allah-Taala bizdən nə istəmişdir. Yenə də Qurani Kərimə müraciət etsək, görərik ki, Peyğəmbər bu əzəmətdə ilahi risaləti yerinə yetirməkdə (Allahın əmri ilə) onun Əhli-beytinə qəlbən məhəbbət bəsləməkdən başqa bir şey istəməmişdir:

“(Ya Peyğəmbərimiz, müsəlmanlara) De ki, mən bu risalətim üçün sizdən, ən yaxın adamlarıma–Əhli-beytimə məhəbbət bəsləməkdən başqa bir şey istəmirəm.”

Amma nə fayda, məqampərəstlik, cəhalət, qəflət və nadanlıq insanları heyvandan da alçaq dərəcələrə aparıb çıxarır. “Və ati zəl-qürba həqqəh” (Ya Peyğəmbər, öz yaxın adamlarının haqqını (beytül-maldan) ver” ayəsi nazil olanda Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) Həzrət Fatimə əleyha-salamı çağırır “Fədək” adlı yeri ona verdi. Amma Əbubəkr xilafəti qəsb edəndən sonra, Ömər in təhriki ilə oranı zorla zəbt etdi.

Ayişə deyir: “Atam Əbu Bəkr Peyğəmbərin mirasından Fatiməyə heç nə vermədi və ondan qalanların hamısını müsadirə edib beytül-mala qatdı. Fatimə də Əbu Bəkrdən incidi, Peyğəmbərdən altı ay sonra vəfat etdi və ömrünün axırına qədər onunla danışmadı. Əli onun vəsiyyətinə əsasən, Əbu Bəkrə xəbər vermədən gecə dəfn etdi və təklidə ona cənazə namazı qıldı.”

Həzrət Zəhra (əleyha salam)-ın öz vəsiyyətinə əsasən gecə ikən dəfn olunması hadisəsini “Səhihi-Buxari”nin şərhçiləri, habelə Qəstəlani “İrşad” kitabında, Ənsari “Təhfə” kitabında nəql etmişlər.¹

Sonra Fatimeyi Zəhra buyurdu: “Məgər Allah sizi bir ayə ilə məxsus etmişdir ki, mənim atamı həmin ayədən xaric etmiş olsun? Yoxsa güman edirsiniz ki, siz Quranın ümumi və xüsusi ayələrinə mənim atamdan və əmioğlumdan daha artıq ağahsınız?! Və ya deyirsiniz ki, biz iki başqa-başqa din ardıcıllarıyıq və ona görə də irs aparmırıq?!”

səh.15; “əs-səvairül-muhriqə”, səh.11 və 102; “Zəxairül-üqbə”, səh.25. (Hamısı mötəbər sünnü kitablarıdır.)

¹Bax: “Səhihi-Buxari”nin şərhçi (İbni Həcər), 8-ci cild, səh.157; habelə, “Səhihi-Buxari”nin Kermani tərəfindən şərhçi.

Əziz oxucular, diqqət edib görün ki, Fatimeyi Zəhra peyğəmbərlərin irs aparmasını isbat etmək üçün, hər şeydən əvvəl, Həzrət Davud və Zəkəriyyənin dediklərinə istinad edir. Belə ki, bu ayələrdə onların övladları üçün irs qoyub getməsi açıq-aşkar şəkildə bəyan olunmuşdur.

Qəti və inkarolunmaz bir məsələdir ki, Fatimeyi Zəhra Quranın hökmlərinə, İslamı onun nazil olmasından sonra qəbul edənlərdən daha artıq agah idi. Amma həmin şəxslər bu ayələrdəki irsi mal-dövlət mənasına deyil, kitab və nübüvvət mənasına yozdular, heç bir dəlil-sübut olmadan sözün məcazi mənasını həqiqi mənasından irəli keçirtildilər. Halbuki, insanın hər hansı sözdən ilk növbədə düşündüyü mənə-məhz onun həqiqi mənasıdır.

Əgər onların yozduqları bu cür yozumlar düzgün olsaydı, onda Əbu Bəkr, onun ətrafında olan mühacir, ənsar və sairləri Peyğəmbərin qızı ilə mübahisəyə qalxmalı idilər. Amma onlar Peyğəmbərin qızının gətirdiyi dəlillər qarşısında etiraz edib, irad tuta bilmədilər.

Həzrəti Fatimeyi Zəhra ilə onun ətrafında olanlar tərəfindən irəli sürülən mübahisəli məsələlərdən biri də bu idi ki, Həzrəti Fatimə soruşdu: Ey Əbu Bəkr! Əgər bu gün sən ölsən, irsin kimə çatacaqdır?

Əbu Bəkr dedi: Övladlarıma və ailəmə.

Həzrət buyurdu: Onda nə üçün sən Peyğəmbərin varisi olmusan və o Həzrətin övladları və ailəsi ondan irs aparmamalıdırlar?!

Əbu Bəkr dedi: Ey Peyğəmbərin qızı! Bu iş məndən baş verməmişdir.

Həzrət buyurdu: Yox, elə sənin işindir! Sən Peyğəmbərin şəxsi mülkü olan və Allah tərəfindən bizə əta olunan Fədəki bizdən zorla almısan.

Bu hədisi İbni Əbil Hədid mötəbər sənədlər əsasında (Əbu Bəkr Covhəridən nəqlən) Əmirəl-möminin Əli (**əleyhissalam**)ın bacısı Ümmü Haninin qulamından nəql etmişdir.¹

Bu yer bir neçə əsr şəcərəyi-xəbisə olan Bəni üməyyənin övladlarının əlində əldən-ələ ötürüldü. Yəhudi sifətlərə hörmət edir, əsrəfi-məxluqatı isə öz qanuni haqqından məhrum edir. Sünni və şiələrin mütəvatir hədislərinə görə, Əhli-beyt Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in qızı Fatimə əleyha-salam və 12 İmamdan ibarətdir. Tarixə baxsanız, görərsiniz ki, bu pak insanların hamısına qarşı Quranın buyurduğu məhəbbət yerinə, ədavət bəsləyiblər. Hətta ingilislərin 19-cu əsrdə icad etdikləri vəhhabilik fırqəsi Əhli-beytə məhəbbət bəsləməyi küfr və şirk hesab edirlər. Bunun müqabilində isə, Əhli-beyt düşmənlərini, o cümlədən, məlun Müaviyə və Yezidi haqq xəlifə kimi tanıtdırır. Tarix boyu Əhli-beytə (əleyhis-salam) rəva görülmə zülmü yazmaqla qurtarmaz, lakin hər bir

¹“Nəhcül-bəlağə”nin şərh, 4-cü cild, səh.87

haqq axtaran müsəlman haqq onun üçün aydın olduqdan sonra haqqın tərəfini saxlamalı, qəflətdə olanları ayıltmalıdır, əks halda, “Bəqərə” surəsinin 159-cu ayəsi onun halına şamil olar: “Həqiqətən Bizim nazil etdiklərimizi–aydın dəlillər və hidayəti, biz onları camaat üçün bəyan etdikdən sonra gizlədənlərə Allah və bütün lənət edənlər lənət edir.”

ÖZ EVİNDƏ...

Hər fərdi-bəşər edər imrar¹, öz evində
Əmniyyəti nisbət özünə var, öz evində
Qanuni-təbiətdir, nizami-mədənidir²
Asudə yaşar müslimü-küffar, öz evində
Kanuni-fərağət³di hərif əhlinə söz yox
Heç kəs edə bilməz birini xar, öz evində
Rahət yata həтта gərək hər quş yuvasında
Pərrəndələrə⁴ yetmiyə azar, öz evində
Ey piri-xerəd⁵ Var bu suala nə cavabın:
Zəhra nə səbəb oldu giriftar, öz evində?
Bir Fatimə ki miyveyi-qəlbidi Rəsulə⁶
Dözməzdi ola zərrə diləfkar,⁷ öz evində
Baxdıqca Peyəmbər ona balidələnerdi⁸
İylərdi gülün Əhmədi Muxtar, öz evində⁹
Fərmayış edər¹di: Məni Zəhra ata səslə!²

¹Ömür sürmək, yaşamaq

²Mədəni bir qanun

³Asudəlik ocağı

⁴Quşlara

⁵Ey müdrik qoca

⁶Həzrəti Rəsulun qəlbini meyvəsi

⁷Pərişan, qəmgin

⁸Qol-qanad açardı

⁹Peyğəmbəri əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) həmişə qızı Fatiməyi Zəhra əleyha səlamın üzündən öpərdi, bəzi vaxtlar Ayişə etiraz edib deyər¹di ki, ya Rəsuləllah, artıq Fatimə ərli qızıdır, onun üzündən öpmək eybdir, Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) buyurardı ki, Fatimədən behişt iyi gəlir.

Şad olsun atan, məfxəri-əbrar,³ öz evində
 Bir Fatimə ki, bəzli⁴ çox idi fəqərayə
 Etməzdi doyunca özü iftar, öz evində
 Bir Fatimə ki, aşiq idi sövmü-səlatə⁵
 Eylərdi münacati-səzavar⁶, öz evində
 Bir Zəhra ki, nazil olub şəninə “Kövsər”
 İncitdi onu firqeyi-əşrar⁷, öz evində
 Şeyxeyni⁸ xilafət nə qədər kəc⁹ yola çəkdi
 Zəhrayə günü eylədilər tar¹⁰, öz evində
 Əndişə¹¹ qələt olsa, bəşər fərdidi mütləq!
 Nahaq yerə əxyarı¹² edər zar, öz evində
 Yandırdı Ömər babi-hümayuni-Əlini¹³
 Şəhbanuyi-islam¹⁴ görüb nar¹⁵, öz evində
 Odlandı qapı Saniyə¹⁶ “əl çək!” dedi, məndən,
 Zəhra ilə gəl eyləmə peykar¹⁷, öz evində
 Qardaşsızam, incitmə atam tazə ölübdü
 Qoy Fatiməni olsun əzadar¹⁸, öz evində

¹Buyurardı

²Fatiməyi Zəhra əleyha səlam atasına hörmət əlaməti olaraq “Ya Rəsuləllah” deyə çağırırdı, həzrət buyuradı ki, qızım məni “ata” səslə, qoy ürəyim şad olsun

³Yaxşı insanların iftixarı

⁴Ehsanı, bəxşişi

⁵Namaz-oruc

⁶Layiqli ibadət

⁷Şər tayfası, düşmən dəstəsi

⁸Məqsəd əbubəkr və Ömərdir

⁹Əyri, nadürüst

¹⁰Qara

¹¹Düşüncə, fikir tərz

¹²Yaxşı insanları

¹³Əlinin məənəviyyət qapısını

¹⁴Müsəlman qadınlarının şahı

¹⁵Od

¹⁶İkinci xəlifə—məqsəd Ömərdir

¹⁷Dava-dalaş

¹⁸Matəmli

Hər bir üzə bu dərgəhi-valadı¹ açılmaz
 Fıkr et kimə gör eylirsən ixtar², öz evində
 Fıkr eylirsən olmaya köməksizdi əmoğlum?!
 Zəhra tək ona vardı tərəfdar, öz evində
 Biz istəmirik əmri-xilafət³ sizin olsun
 Qoy rahat ola İtrəti-əthar, öz evində
 Ta var nəfəsim bu qapını bir kəs açammaz
 Getsin otusun qövmi-təbəhkar⁴, öz evində
 Ahularımı evdə mələşdirmə, həya et!
 Dörd xırda balam qorxudan ağlar, öz evində
 Baxmadı sözə Sani nə bildi onu etdi,
 Həqqin elədi həqqini inkar, öz evində
 Bir zur vurub qəhrilə⁵ yanmış qapı sındı
 Zəhra əcəlin gördü pədidar⁶, öz evində
 Bimarə⁷ ki təkyə eləmişdi⁸ elə qaldı
 Saldı onu candan dərü-divar⁹, öz evində
 Mismar aman vermədi Zəhra gec ölərdi
 Dəldi sinəsin ox kimi mismar, öz evində
 Sındı sədəfi-Tahirə dürrü yerə düşdü
 Oldu əcəl ol dürrə xəridar¹⁰, öz evində
 Fizzə elə səsləndi Əli çıxdı otaqdan
 Gördü yıxılıb dilbəri-dildar, öz evində
 Nə cayı məzəmmət¹¹ var Əlidə çətin işdi
 Öz məhrəmini çün vurub əğyar¹², öz evində

¹Əzəmətli qapı

²Hədə-qorxu

³Xilafət işi

⁴Qarətçi, fitnə-fəsad törədənlər

⁵Qəzəblə, hiddətlə

⁶Göz qabağında

⁷Xəstə

⁸Söykənmişdi

⁹Qapı və divar

¹⁰Alıcı, müştəri

¹¹Məzəmmət yeri

¹²Düşmən

Ey vay dedi Allah anasız qaldı uşaqlar
 Bu dörd balama kimdi pərəstar¹, öz evində
 Oğlanlarımın, qızlarımın göz yaşı axmaz:
 Dildən düşənim eyləsə qoftar², öz evində
 Qəşş eyləyib hökmən, səsimə səs verə bilmir
 Bihuş eliyib yarımı ağyar, öz evində
 Gəlsə dilə, səslənsə “əmoğlu” qəmim olmaz
 Billəm ki, Əlinin köməyi var, öz evində
 Hasil, işi təqdiri-qəza bir yerə çəkdi
 Durdu ayağa Fatimə naçar, öz evində
 Gördü ki, Əlini baş açıq qolları bağlı
 Çox qüssəlidir Heydəri Kərrar, öz evində
 Miri hərəmin³ Sani çəkir, məscidə sarı
 Şəhbazə açır şəbpərə⁴ minqar⁵, öz evində
 Tutdu iki əlli şəhi dinin ətəyindən
 Qəhr eylədi məhbubeyi-Qəhhar⁶, öz evində
 Sani dilə gəldi dedi: Qonfuz nə durubsan?!
 Zəhra necə gör eyliyir isar, öz evində
 Fövrən o dəli qəmçisini açdı belindən
 Vurdu gülü-Tahanı o qəddar, öz evində
 Taqətsiz oldu Bətulin qolu əl çəkdi Əlidən
 Zərbət yetişən vaxtıda təkrar, öz evində
 Siddiqeyi-Kübra yıxılıb səhni-səradə⁷
 Qalmadı şəhi Kövsərə qəmşar, öz evində
 Gəldi balalar Fatiməni aldı arayə
 Zeynəb elədi Fizzəni ehzar⁸, öz evində
 Qolu bağlı atanın fikrinə qalmış
 Kim gəldi ona oldu tərəfdar, öz evində
 Çarə yenə qalmış anama bizdə nə çarə

¹Başçı, sahib

²Danışsa

³Ağasını

⁴Yarasa

⁵Dimdik

⁶Allahın sevimlisi, dostu

⁷Evin qapısında

⁸Ehzar etmək–çağırmaq

Bir çarə tapa olmasa bimar, öz evində

HƏZRƏTİ FATİMƏ (əleyha-salam)-IN ŞƏHADƏTİ

Can üstəyəm canım sənə qurban əmoğlu (2)

Tez gəl gözümlə bağla oxu Quran əmoğlu(2)

Hərçəndi bir gün olmadım dünyada dilşad¹
Gəldi əcəl oldum qəmə-möhnətdən azad
Qoy gözlərim üstə əlin ey qəlbi naşad²
Ey gənci ehsan³ xaneyi-ehsanın⁴ abad
Giryan dilimsən⁵ olma dil giryan əmoğlu

Ey sahibi-fəzlü-kərəm⁶ eylə kəramət
Zeynəb balam çox ağlasa etmə məlamət⁷
De hamiyə din eyliylə Gülsumə himayət
Bu Müctəbanı mən sənə verdim əmanət
Yoxdu dodağında hənuz⁸ əlqan əmoğlu

Yannam Hüseynin halinə qəlbimdə heyrət
Neylim əlimdən çarəmi aldı bu ümmət
Əşgim olur cari⁹ üzə bi tabü-taqət
Səlb eyliyə¹⁰ aramimi əfkari-qürbət¹¹

¹Ürəyi şad

²Qəlbi şad olmayan

³Ehsan xəzinəsi

⁴Ehsan evi

⁵Ağlar qəlbim

⁶Fəzilət və kəramət sahibi

⁷Məzəmmət

⁸Hələ ki

⁹Axar

¹⁰əldən alır, aparır

¹¹Qürbət fikirləri

Sinəmdə var bəs ki¹ qəmi pünhan əmoğlu

Mən ağlaram əhvalüvə bir də Hüseynə
Sən ağlama ey şahi-din mən dil həzinə²
Qəsb oldu həqqin baxdılar əhli-Mədinə
Od vurdular dərgahimə³ əşrarü-kinə⁴
Yandı qapın yandı dilim hər an əmoğlu

Verrəm Hüseyni mən sənə baş peykər⁵ üstə
Barmaqları salim-salamət əllər üstə
Mərcan kimi xüşk⁶ olmuyub qan ləblər üstə
Xarü-mügilandan⁷ nişan yox güllər üstə
Rüxsari olmub gül kimi əlvən əmoğlu

Şeyxeyni-qasib⁸ olmasın hərgiz⁹ xəbərdar
Təşyiü-dəfnimdə¹⁰ olardən etmə ehzar¹¹
Ruhum olardan çəkməsin qəbr içrə azar
Ta həşr¹² ola bizarəmü-bizarü-bizar
Əsrari-gizlin¹³ eyilirəm elan əmoğlu

Beyni dərü-divaridə¹⁴ düşdüm fışarə¹⁵

¹O qədər

²Hüznlü, qəmli qəlb

³Qapıma

⁴Kin-küdurətli, şər adamlar

⁵Bədən

⁶Quru

⁷Tikanlardan

⁸Qəsbkar şeyxlər (əbubəkr və Ömər)

⁹Həç vaxt

¹⁰Cənazənin dəfn işlərində

¹¹Çağırma

¹²Qiyamət

¹³Gizli sirlərini

¹⁴Qapı ilə divar arasında

¹⁵Təzyiqə, sıxılmaya

Cismim yarəsin salmadım çox aşikarə
Sinəm yara bazulərimdə¹ ayrı yarə
Qüslüm gecə ver dəfn elə tapşır məzarə
Zəhrayla ta olsun fişar asan əmoğlu

Qəlbində var arami-taqət dizlərində
Badi-xəzandan² bir əsər yox gülşənində
Qan ləxtə-ləxtə dolmuyub şəhla gözündə
At dırnağından bir əsər yox sinəsində
Gülşən şükufa³ gülləri xəndan əmoğlu

Pəjmürdə⁴ olsa gülləri yox məndə taqət
Görsəm Hüseynin cismidə var bir cərahət⁵
Barmaq kəsilsə eylərəm bərpa⁶ qiyamət
Tapmaz nəvadən qəbridə qəlbim fərağət⁷
Getsə diyari-Kufəyə mehman əmoğlu

Xuli⁸ evində qoymaram yatsın kül üstə
Allam yaralı başını məhzun dil⁹ üstə
Öz bülbülüm naz eyliyə gülşən gül üstə
Sayə¹⁰ sala bülbül gülə gül bülbül üstə
Dərya kimi əşkim eylər tufan əmoğlu

Bu köynəyim qüslüm verən vaxda çıxarma
Bazulərimə baxma çox nalən ucaltma
Eylə kəfən tez qəbrə qoy fikrindən atma

¹Biləklərimdə

²Xəzan yelindən

³Gülləri açılmış

⁴Solmuş

⁵Yara

⁶Qiyamət qopararam

⁷Sakitlik, asudəlik

⁸İmam Hüseyn əleyHissalamın mübarək başını gecə təndirdə saxlayan məlunun adıdır

⁹Qəmli qəlb

¹⁰Kölgə

Xuni-dilin göz əşkivə səbr eylə qatma
Etmə hisari-səbrivi¹ viran əmoğlu

Gəlsən evə yığ dövrəvə tiflani-zari²
Olmaz gələn didarüzə³ bir kimsə bari
Matəm tutun yad eyliyin mən dil fikari
Mən olmuşam səyyadi bi rəhmin⁴ şikari
Qoyma yetimlər çox edə əfğan əmoğlu

“Qəmkeş” yazar bu qəmləri ba ahi cansuz⁵
Zikri olar ey vay Hüseyn hər şamü-hər ruz⁶
Zülmət evin rövşən qıl⁷ ey şəm”i-şəbəfruz⁸
Saildi⁹ ehsan eyliyin ətəf-fəzliz¹⁰
Olsun Hüseynin yasinə dərban¹¹ əmoğlu

YA ƏLİ

Qıl bir nəzər əhvalıma, gör ahü-zarım, ya Əli
Aləm yanar bu halimə, yoxdur qərarım, ya Əli

Ey tacidari Həl-əta,¹² həddən aşıb cövrü-cəfa¹³
Zəhra qalib düşmən ara¹⁴, ey şəhsəvarım, ya Əli

¹Səbir kasasını

²Ağlar uşaqları

³Görüşünüzə

⁴Qansız, rəhmsiz ovçu

⁵Ürək yandıran

⁶Hər gecə-gündüz

⁷İşıqlandır

⁸Gecələr yanan şam

⁹Dilənçi (məcazi mənada)

¹⁰Lütf və fəzlinizdən

¹¹Qapıçı

¹²“Həl-əta” surəsi həzrət Əli (əleyhissalam) və Əhli-beyt (əleyhimüssəlam) barəsində nazil olmuşdur

¹³Zülm, sitəm, haqsızlıq

¹⁴Arasında

Bax bu cəlalü-cahimə¹, qəlbimdə dudi ahimə²,
Od vurdular dərgahimə³, getdi qərarım, ya Əli

Qoyma bu qədri xar olum, olma riza⁴ gül tək solum
Vurdu Ömər, sındı qolum, yox ixtiyarım, ya Əli

Çoxdu əmoğlu möhnətim, oldu digərgün⁵ halətim
Qalmadı tabü-taqətim, ümmidvarım, ya Əli

Sür'ətlə şiri kirdigar⁶, qıldı qapuya çün nəzər
Gördü deyir Zəhrayı zar: gəl tacidarım ya Əli

Gördü olub od şö'ləvər, yanar qapısı sərbəsər⁷
Durmuş xitab eylər zibəs⁸ sənsən şikarım, ya Əli

HƏZRƏT ƏLİ (əleyhis-salam)-ın
HƏZRƏTİ FATİMƏNİN (Ə) QƏBRİ ÜSTÜNDƏKİ ZƏBAN HALI
Fatimə qəbrin üstə mən, gəlmişəm ağlıyam gedəm(2)
Evdə yatıb Hüseyn, Həsən, gəlmişəm ağlıyam gedəm(2)

Gün batırı, qara salır, başə Hicaz dağları
Ağlırı dərdimə mənim, həsrətilə bulaqları
Yel əsiri, çalır əcəb, qəmli tərənə bağları
Qəmlidi gülşənü-çəmən, gəlmişəm ağlıyam gedəm

Evdə gedər gecə hamı, mərdü-zən⁹ istirahətə,

¹Cah-cəlalıma

²Ahü-fəğanımın şö'ləsinə

³Qapıma

⁴Razı

⁵Başqa cür

⁶Allah şiri-həzrəti əli

⁷Büsbütün

⁸O qədər

⁹Arvad-kışi

Gün batırı Əli batır bəhri qəmü-mələlətə¹
Boş görə bilmirəm yerin, nail olam ziyarətə
Qəbrivin üstə qüssədən gəlmişəm ağlıyam gedəm

Rişeyi-səbri-Heydəri², seyli-fəraqətin³ yolun
Yadə salanda möhnətin⁴, gözlərim əşgilən⁵ dolur
Körpə uşaqlar ağlaşır, dördü də gül kimi solur
Yox oların nazın çəkən, gəlmişəm ağlıyam gedəm

Rehlət edən zaman atan, başüvə qarə bağladın
Mən belə bildim hicrəti-Əhmədə⁶ sinə dağladın
Bilməz idim yaralısan, sən gecə-gündüz ağladın
İndi o sirr olub əyan, gəlmişəm ağlıyam gedəm

Xeymə vurubdu qüssəvü-qəm dili dağidarımə⁷
Yadə salanda yarəvi, əşkim axır üzərimə
Həsərət ilə düşür gözüm qəbzeyi-Zülfüqarımə⁸
Çəkmədim heç qılafidən⁹, gəlmişəm ağlıyam gedəm

Aldılar həqqimi mənim, məclisi şur¹⁰ qurdular
Boynuma şal saldılar, şiri-Xudanı yordular
Sən kömək eylədin vəli¹¹, vay sənə qəmçi vurdular
Torpağa düşdün onda sən, gəlmişəm ağlıyam gedəm

¹Qəm-qüssə dəryası

²Heydərin səbir kasası

³Ayrılıq seli

⁴Qəm

⁵Göz yaşı

⁶Əhmədin (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) ayrılığına

⁷Dağ çəkmiş qəlbimə

⁸Zülfüqarın dəstəyi

⁹Qın

¹⁰Peyğəmbərin vəfatından sonra, o həzrətin vəsiyyətinin əksinə olaraq, həzrəti əlinin haqqını qəsb etdilər və xəlifə təyin etmək üçün şura qurdular.

¹¹Lakin

Təhti nəzərdədir¹ mənim, mənzili-vəhy mənzilim
Sən sağ idin bir az yenə, evdə var idi get-gəlim
Getdin əlimdən indi sən, bağlı qalıb dilim, əlim
Yoxdu bizə gəlib-gedən, gəlmişəm ağlıyam gedəm

İndi qəmin nişəst edib² bu dili dağidarım³
Yalvarıram yuxu gələ didəyi-əşkibarım⁴
Möhsini al qucaqivə, gəl yuxuda kənarım
Ruh tapa, müvəqqədən, gəlmişəm ağlıyam gedəm

Sən evimə gəlin gələn vəxdə yox idi çün anan
Qüssələndin hər zaman, göz yaşın eylədin rəvan
Zeynəb ərus olan zaman bəxt evinə gedən zaman
Fatimə neylərəm onda mən? Gəlmişəm ağlıyam gedəm

Ya həbib, əcibi, cəə ilə qəbrlik həbib⁵
Ha! Əliyyün bəşərin keyfə bəşər⁶ oldu qərib
Dur Əli qəbrivin üstə əli qoynunda gəlir
Dolanır başıma dünya necə mən ağlamıyım

Qəm qəm üstən yaralı, qəlbimə Zəhra qalanı
Vay mənə, sən yıxılan kuçədə sani dolanır
Zülfüqarı çəkə bilməm, ürəyim parçalanır
Bir belə səhnədə aya necə mən ağlamıyım

HƏZRƏTİ ƏLİNİN FATİMEYİ ZƏHRANIN QƏBRİ ÜSTÜNDƏKİ ZƏBAN HALI

Bəqiyə xəstə gəlmişəm, Qəlbi şikəstə gəlmişəm
Məzarın üstə gəlmişəm, Məni qocaltdı ölməyin

¹Nəzarət altında

²Oturub, çöküb

³Dağ görmüş qəlbimə

⁴Yaşlı gözlərimə

⁵Ey sevimlim, cavab ver, qəbrinə tərəf dostun gəlmişdir. (ərəbcə)

⁶Tərcüməsi: Ağah ol ki, əli (əleyhis-salam) bəşərdir, özü də necə bəşər! (ərəbcə)

Məhəllədə döyülməyin, Qapı dalında qalmağın
Qəmində sinə dağlaram, Dizlərimi qucaqlaram
Tək oturub tək ağlaram

Yaralı Zəhra, vəfalı Zəhra (4)

Qəmində sinə dağlaram, Tək oturub tək ağlaram
Dizlərimi qucaqlaram, Yaralı Zəhra, vəfalı Zəhra

Bəqiyyə xəstə gəlmişəm, Qəlbi şikəstə gəlmişəm
Dözəmmirəm fəraqüvə, Möhsini al qucaqüvə
Vəfalı Zəhra, yaralı Zəhra

Ey gülü-bixari Əli, Yarü-mədəd kari Əli
Bəqiyyə xəstə gəlmişəm, Qəlbi şikəstə gəlmişəm
Qəbrüvün üstə gəlmişəm

Dözəmmirəm fəraqüvə, Dur nəzər et qonaqüvə
Möhsini al qucaqüvə, Var yeri aləmi pozam
Fatimə cani yalqızam

Köməksizəm adamsızam, Bax qənimə məlalimə
Gözdəki əşgi halimə, Ağla mənim bu halimə
Adamsızam, admsızam

Hər gecə sinə dağlaram, Dizlərimi qucaqlaram
Tək oturub tək ağlaram, Ey məni bi kömək qoyan
Qüssəli dəhridən doyan, Bikəs əmoğlunam oyan

ƏMİRƏL-MÖMİNİN ƏLİYYİBNİ ƏBİTALİB

“Bədr” döyüşündə Qureyş kafirlərindən 70 nəfəri müsəlmanlar tərəfindən öldürüldü ki, onların 36 nəfəri, həm də ən böyük pəhləvanları, o cümlədən, Müaviyyənin qardaşı, dayısı və əmisi Həzrət Əli (əleyhissalam)ın əli ilə qətlə yetirilmişdi.

“Ühüd” müharibəsində Qureyş kafirləri 9 nəfər ən güclü cəngavərləri bayraqdar seçib müsəlmanların üstünə göndərmişdi. Onların hamısı Həzrət əli (əleyhissalam)ın mübarək əli ilə qətlə yetirildi. Bu işdən qəzəblənən Sovəb (o, qətlə yetirilənlərin qulu idi) and içdi ki, Peyğəmbəri mütləq qətlə yetirsin. Lakin o da həzrət Əli (əleyhissalam)ın əli ilə belindən yarı bölündü. Elə bu

müharibədə Həzrət Əli 70 yara almışdı, yaraların hamısı da arxadan deyil, bədənin qabaq tərəfindən idi. (Həzrət Əli müharibələrin heç birində arxadan yaralanmamışdı.)

“Xəndəq” müharibəsində kafirlərin ən şxcaətli pəhləvanı Əmr ibni Əbdi Vudd Həzrət Əli (ə)in qılınc zərbəsi ilə cəhənnəmə vasil oldu. Peyğəmbər (s) buyurdu: “Xəndəq günündə Əlinin bir zərbəsi cinn və insin ibadətindən daha fəzilətlidir.”

“Siffeyn” müharibəsində Həzrət buyurmuşdu: Allaha and olsun əgər bütün ərəblər mənimlə müharibəyə çıxsalar, əsla onlara arxa çevirmərəm.”

Peyğəmbəri Əkrəm (s) buyurmuşdur: “Mən elmin şəhəri, Əli isə onun darvazasıdır. Hər kəs elmi istəsə, görək bu qapıdan gəlsin.”

Böyük islam müfəssiri və Həzrət Əmirəl-möminin (əleyhis-salam)-ın xas tələbələrindən olan İbni Abbas belə nəql edir: “Gecələrin birində Həzrət Əli (əleyhis-salam) axşamdan sübhə kimi mənə Quranın “Fatihə” surəsinin bismilləhinin təfsirini dedi, axırda buyurdu ki, bütün Quran “Fatihə” surəsində cəm olmuşdur, “Fatihə” surəsi isə onun “bismil-lahir-rəhmanir-rəhim” kəlməsində, o da bismil-lahın “bey” hərfinin nöqtəsində cəm olmuşdur, o da mənəm.”

Bey hərfinin nöqtəsi olmadıqda mənə vermədiyi kimi, Həzrəti Əli (əleyhis-salam)-ın Allah tərəfindən haqq rəhbər (vəliyy) olmasına inanmayanların da imanı nöqtəsiz bey hərfi kimi naqisdir, Allah-Taala isə qiyamətdə naqis imanlıların əməllərini qəbul etməz.

Peyğəmbəri Əkrəm buyurmuşdur: “Mən elmin şəhəriyəm, Əli isə onun qapısıdır, hər kəs elm istəsə, görək o qapıdan gəlsin.”

5-ci hicri əsrinin dahi rəvayətlərindən olan “Firdovsil-əxbar” kitabının müəllifi Peyğəmbəri Əkrəmdən 300 min hədis eşidib əzbərləmişdir, məhz buna görə də “Seyyidül-hüffaz” (Hafizlərin ağası, seyyidi) ləqəbini almışdır. Zeydi firqəsindən olmasına baxmayaraq, etimadlı və düzdən adam olduğuna görə, onun nəql etdiyi hədis və rəvayətlər həm sünnü alimləri, həm də şiə alimləri tərəfindən səhih qəbul olunur. O, Peyğəmbərdən (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) belə nəql etmişdir ki, həzrət Əliyə (əleyhis-salam) xitabən belə buyurmuşdur: “Ya Əli, əgər bir kəsin Həzrət Nuhun ömrü qədər ömrü olsa və bu müddət ərzində yaşayıb bütün gündüzlərini oruc tutsa, gecələrini sübhə kimi ibadətlə keçirsə, hər il bir dəfə piyada həccə getsə və “Ühüd” dağı qədərində qızılsa və o qızılları Allah yolunda paylasa və axırda “Səfa” və “Mərva” arasında məzlumcasına ölsə, amma sənin vilayətinə etiqadı olmasa, heç vaxt behiştin iyni iyləməyəcək.”

“Agah olun! Mən hər kəsin mövlası və rəhbəriyəmsə bu Əli də onun mövlası və rəhbəridir. İlahi, onu sevəni sən də sev, onunla düşmən olanla sən də

düşmənlər ol, ona kömək edənə kömək et, onu xar etmək istəyənləri xar et. Hara getsə, haqqı hər yerdə onun mehvərində dövr etdir!”¹

Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) Əli (əleyhis-salam)-ın İmamətini² ilk dəfə, risalətin ilk çağlarında, öz yaxın adamlarını İslama də”vət etdiyi məclisdə aşkar buyurmuşdu:

“Bu, mənim qardaşım, məndən sonra canişinim və xəlifəmdir. Ona qulaq asıb əmrlərinə itaət edin.”³

Amma... çox təəssüflü məsələ budur ki, böyük sünnü alimi olan Buxari öz “Səhih” kitabında Əhli-beyt hədislərinə istinad etmir, onları dəlil və şahid kimi gətirmir; çünki o, özü ilə müasir olan İmam Sadiq, İmam Kazim, İmam Cavad, İmam Hadi və İmam Həsən Əskəridən heç bir hədis nəql etməmişdir!

Bundan əlavə o, sair Əhli-beyt rəvayətçilərindən: Həsən ibni Həsən, Zeyd ibni Əli ibni Hüseyin, Yəhya ibni Zeyd, Məhəmməd ibni Əbdüllah ibni Həsən Nəfsi-Zəkiyyə və onun qardaşı İbrahim ibni Əbdüllah, Hüseyin ibni Əli, Şəhid Fəxx, Yəhya ibni Əbdüllah ibni Həsən və onun qardaşı İdris ibni Əbdüllah, Məhəmməd ibni Cəfər Sadiq, Məhəmməd ibni İbrahim Təbatəbə və onun qardaşı Qasim Rəssi, Məhəmməd ibni Məhəmməd ibni Zeyd ibni Əli, Məhəmməd ibni Qasim ibni Əli ibni Ömər, Əşrəf ibni Zeynül Abidin (**əleyhissalam**) (o, Taliqanın hökmranı və Buxarinin müasiri idi, Buxarinin vəfatından altı il əvvəl (250-ci ildə) İraqda şəhid edilmişdi), Əhli-beyt xanədanının sair böyük şəxsiyyətlərindən: Əbdüllah ibni Həsən, Əli ibni Cəfər Ərizi, həmçinin Rəsuli Əkrəmin ümmət arasında olan sair varislərindən, hətta Peyğəmbərin reyhan gülü,

¹Bax: “əl-müsənnəf” (İbni əbi Şeybə), 12-ci cild, səh.67 və 68; “Sünəni-İbni Macə”, 1-ci cild, səh.43; “Sünəni-Termezi”, 5-ci cild, səh.633; “əs-sünnə”, (İbni əbi Asim), səh.591; “Müsnədi-əhməd”, 1-ci cild, səh. 118-119, 4-cü cild, səh.281, 368, 370 və 372; “Xəsisün-Nəsai”, səh.102; “ənsabül-əşraf” (Bilazəri), 2-ci cild, səh.156; “Kəşfül-əstar” (Bəzar), 3-cü cild, səh.190-191; “əl-möcmül-kəbir” (Təbərani), 3-cü cild, səh.21, 4-cü cild, səh.173; “əl-möcmül-səğir”, 1-ci cild, səh.65; “Müstadrəki-Hakim”, 3-cü cild, səh.109; “Tarixi-Bəğdad”, 7-ci cild, səh.377 və 14-cü cild, səh.236; “əl-mənaqib” (İbni Məğazili), 16-cı cild, səh.27; “Şəvahiidüt-tənzil”, (Həskani), 1-ci cild, səh.157; “Tarixi-Dəməşq” (İbni əsakir), 2-ci cild, səh.37-84; “Təzkirətül-xəvass”, səh.36; “Üsdül-ğabə, 1-ci cild, səh.367, 4-cü cild, səh.28; “Zəxairül-üqba”, səh.67; “əl-isabə, 1-ci cild, səh.304.

²“İmam” kəlməsi Qurani Kərimdə 12 yerdə zikr olunub. Yeddi yerdə tək halda (İmam: “Bəqərə” 124, “Hud” 17, “Hicr” 79, “İsra” 71, “Furqan” 74, “Yasin” 12, “əhqaf” 12), qalan 5 yerdə isə cəm halında (əimmətin: “Tovbə 12, “ənbiya” 73, “Qəsəs” 5, və 41, “Səcdə” 12) gəlmişdir.

³Bax: “əməli” (Şeyx Səduq), səh.523; “Elamül-vəra” səh.167; “Ehqaqül-həqq”, 4-cü cild, səh. 297; “Müsnədi-əhməd”, 1-ci cild, səh.111, 159; “Xəsisün-Nəsai”, səh. 66, 87; “Tarixi-Təbəri”, 2-ci cild, səh.319; “Təfsiri-Təbəri”, 19-cu cild, səh.74; “Şəvahiidüt-tənzil”, 1-ci cild, səh.420; “Nəhcül-bəlağənin şərh-i” (İbni əbil-Hədid), 3-cü cild, səh.267; “Yənabiül-məvəddət”, 1-ci cild, səh.104; “əl-kamil”, 2-ci cild, səh.62; “Məcməüz-zəvaid”, 8-ci cild, səh.302.

o Həzrətin böyük nəvəsi və behişt cavanlarının sərvəri olan İmam Həsən (əleyhissalam)-dan da heç bir hədis nəql etməmişdir. Halbuki Əhli-beytin qəddar düşməni, xəvaricin təbliğatçısı olan İmran ibni Həttandan hədis rəvayət edərək ona istinad etmişdir.

Belə ki, o məlun, Əli (əleyhissalam)-ın qatili və böyük cinayətkar olan ibni Mülcəmi tərifləyərək deyir:

(Onun Əliyə vurduğu zərbə) necə qəribə bir zərbə idi!

ki, pərhizkar və təqvalı şəxs tərəfindən vurulmuşdu.

Allahın razılığından başqa heç bir məqsədi yox idi!

Mən hər gün onu (ibni Mülcəmi) yad edəndə görürəm ki,

Onun yaxşı əməli bütün insanların əməllərindən çoxdur.

Kəbənin Rəbbinə və peyğəmbərləri göndərən Allaha and olsun ki, mən bu yerə çatanda (yəni Buxarinin İmran kimi pozğun, xarici və Əmirəl-mömininin qatilini–İbni Mülcəmi tərifləyən bir adamdan hədis nəql edib, Əhli-beyt imamlarından isə heç bir rəvayət nəql etməməsini gördükdə) mat-məəttəl qaldım.

Mən heç vaxt işin bu yerə çatacağını güman etməzdim!

Ha! Əliyyün bəşərin keyfə bəşər!

Rəbbuhu fihi təcəlla və zəhər!

Ağah ol! Əli bəşərdir, özü də necə bəşər!

Rəbbi onda təcəlli etmiş, zahir olmuşdur.

İllətul kovni və lo lahu ləma

Kanə lil ələmi eynun və əsər

kainatın yaranma səbəbidir və əgər o olmasaydı,

Aləm üçün bir əsər-əlamət olmazdı.

Və ləhu ubdiə ma təqiluhu

Min uqulin və nufusin və suvər

Yalnız onun xatirinə sənin əqlin işlədiyi şeylər yaradılıb

Əql ələmi, nəfslər ələmi və surətlər ələmi

Fələkun fi fələkin fihi nucum

Sədəfun fi sədəfin fihi durər

Fələkdə bir fələkdir ki, onda ulduzlar var

Sədəfdə bir sədəfdir ki, onda dürlər var

Ma rəma rəmyətən illa və kəfa

Ma gəza gəzvətən illa və zəfər

Elə bir ox atmadı ki, hədəfə dəyməsin və kifayət etməsin;

Elə bir döyüş olmadı ki, zəfər çalmasın.

Əğmədəs-seyfə mətə qabələhu

Kullu mən cərrədə seyfən və şəhər

Qılıncını qınına qoydu onunla qarşılaşanda
Hər o kəs ki, qılıncını siyirib məşhur pəhləvan idi
Əsədullahi iza salə və sah,
Əbul-əytam, iza cadə və bərr
Allah şiridir–şir kimi həmlə edib düşməni parçalayanda
Yetimlər atasıdır–ehsan edib nəvaziş edəndə
Hubbuhu məbdəu xuldin və niəm
Buğzuhu məbdəu narin və səqər
Ona məhəbbət bəsləmək nemətlərin və əbədi cənnətin başlanğıcıdır
Ona kinə və ədavət bəsləmək cəhənnəm odunun və cəhənnəmin başlanğıcıdır.
Huvə fil kulli imamun li kull
Mən Əbu bəkrin və mən manə Ömər?
O, küllü aləmdə aləmlərin imamıdır,
Əbubəkr kimdir və Ömər kimdir?!
Ləysə mən əznəbə yəvmən bi imamin
Keyfə mən əsrəkə dəhrən və kəfər?!
Hətta bir gün Allaha şərikin qoşan kəs imam ola bilməz;
Onda bir ömür Allaha şərikin qoşub kafir olanların halı necə olar?!
Kullu mən matə və ləm yərifhu
Movtuhi movtu himarin və bəqər
Hər kəs onun haqq imam olmasını dərk etmədən ölsə
İnak və ulaq ölümü kimi ölmüşdür.
Xəsmuhu əbgəzəhullahə və lov
Həmidəllahə və əsna və şəkər
Onun düşməni Allahu qəzəbləndirmişdir–hətta
Allaha həmd, səna və şükr etsə də belə.
Mən ləhu sahibətun kəz-Zəhra?
Əv səlilun, kəşəbirun və şəbər
kimin Zəhra kimi həyat yoldaşı ola bilər?!
Yaxud kimin Həsən və Hüseyin kimi iki oğlu ola bilər?!
Ənhu divanu ulumin və hikəm
Fihü tumari izazin və ibər
Ondan çoxlu elmlər divanı və hikmətlər gəlir
ki onda çoxlu xütbələr və mövizələr vardır.
Bu Turabin və kunuzil-aləm
İndəhu nəhvü sufalin və mədər
Əbu Turabdır (torpaq atası) və aləmin xəzinələri
Onun yanında
Və huvən-nuru və əmməş-şurəka

Kə zulamin və duxanın və şərər
O nurdur, amma ona (xilafətdə) şərik çıxanlar
Zülmətlər, tüstü və şər insanlardır.
Əyyuhəl xəsmu təzəkkər sənədən:
Mətnuhu səhhə bi nəssin və xəbər
Ey inadkar insan! Xatırla o sənədi ki,
Mətni aşkar xəbər və rəvayətlərlə təsdiqlənib
İz əta Əhmədu fi Xummi Qədirin
Bi Əliyyin və ələr-rəhli nəbər
O zaman ki, Əhməd Qədir-Xumda gətirdi-
Əlini və yəhərlərdən minbər düzəltdi,
Qalə mən kuntu ənə movlahu,
Fə Əliyyin ləhu movla və məfərr
Dedi: Mən hər kəsin mövləsiyəmsə,
Əli də onun mövləsi və pənahgahıdır.
Qəblə təyini vəzirin və vəsiyy
Həl tərə fatə nəbiyyun və həcər?
Vəzir və canişin təyin etməzdən əvvəl,
Elə bir peyğəmbəri görmüsənmi ki, vəfat edib və hicrət etsin?!
Mən əta fihi nususun bi xususin,
Həl bi icmai əvamin yunkər?
Bir kəsin barəsində xüsusi aşkar dəlillər gələrsə,
Avam camaatın fikir birliyi ilə inkar oluna bilərmimi?
Ayətullahi və həl yuchədu mən
Xəssəhullahu bi ayin və suvər?
O, Allahın ayəsi, nişanəsidir; və inkar oluna bilərmimi
Allahın ayə və surələri ilə məxsus seçdiyi bir kəs?
Vuddəhu ovçəbə ma fil-Quran
Ovçəbəllahu ələyna və əmər
Ona məhəbbət bəsləməyi Quran ayələri vacib edib,
Ona məhəbbət bəsləməyi Allah bizə vacib və əmr edib.

HƏZRƏT ƏLİ ƏLEYHİSSALAMIN MƏDHİNDƏ

Əlidi nuri-Kibriya¹, Əli çıraqi-rahnu²

¹Allah nuru

²Hidayət çıraqi, yolgöstərən

Əli vəsiyyəi-Müstəfa, Əli İmami-müqtəda¹
 Əli müinü-yavəri yüz irmi dörd min ənbiya²
 Əli ədvv üçün bəla, Əli mühibb üçün şəfa
 Əli rümuzi həl-əta³, Əli xəzineyi əta⁴
 Əli vəsileyi dua⁵, Əli qulub üçün şəfa⁶
 Əli fəna, Əli bəqa,⁷ Əli əmiri övliya⁸
 Əli süruri sineye cəmalı xətmül-ənbiya⁹
 Gedin çıxın fələklərə, gəlin gəzün məmaliki¹⁰
 Görün ki hansı millətin bu no"i rəhnuması¹¹ var!
 Cənabi Məryəm istədi doğa Məsihi beytidə
 Nida yetişdi zadigəh¹² deyil yerin bəhası¹³ var
 Bir ayrı yerdə vəz"i həmlı qıl¹⁴ o nuri pakuvı
 Bu vadiye Müqəddəsın məqami-kibriyası¹⁵ var
 Amma Əli anası istədi Əlini vəz"e həml edə
 Yarıldı Kəbənin evi, görüb Həqqün sədası var
 Məhəbbət eylə qoy qədəm, gətir vücudə nurımı
 O nuri pakılən bu Beyti ə"zəmin cəlası var
 Qədəm qoyanda gördü dörd xanımdı mahi parətək
 O banu ye müqəddəsə salamü-mərhəbası var
 Mələklər oldu qabələ¹⁶, vücudə gəldi nuri Həqq

¹İqtida olunan imam, yəni haq rəhbər

²124 min peyğəmbərin köməyi, arxası

³“Həl-əta”nın rəmzləri

⁴əta və bəxşış xəzinəsi

⁵Duanın qəbul olunma səbəbi, vasitəsi

⁶Qəlblərə şəfa

⁷əbədiyyət, əbədilik

⁸Allah övliyalarının əmiri, padşahı

⁹Həzrəti Xatəmül-ənbiyanın (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) qəlbinin və cəmalının nuru

¹⁰Ölkələri, diyarları

¹¹Belə bir yolgöstərəni, rəhbəri

¹²Doğum yeri

¹³Dəyəri, qiyməti

¹⁴Dünyaya gətir

¹⁵Böyük, əzəmətli məqamı

¹⁶Mama

İşıqlı bir çırağı tək təcəlliye ziyası¹ var
 Ziyarət etdi hurilər dübarə ғаib oldular
 Anası gördü oğlunun behiştidən libası var
 Götürdü basdı bağrına, görüb yumuqdu gözləri
 Dedi: İlahi olmuya gözündə ibtilası² var?
 Dübarə Kəbənin evi yarıldı çıxdı Fatimə
 Nə gördülər: qucaqda bir işıqlı ay parası var!
 Atası aldı iylədi, yenə Əli göz açmadı
 Öpüb ziyarət eylədi, nə qədri əqrəbası var
 Peyəmbərin qucağına gəlincə yumdu gözlərin
 Peyəmbər aldı gördü bir cəməli məhliqası var
 Be fəvri³ açdı gözlərin baxıb cəməli həzrətə
 O aşiqanə baxmağın nişan verir vəfası var
 Dolandı ruzigarilər gəlib 16 sinnin⁴
 İşıqlanırdı ay kimi, şücaətü-səxası var
 Kəbin kəsildi ərşidə, bəzəndi asimanilər
 Əlini gördilər hamı, geyibdi toy libası var
 Sənin o toy libasıvə, təməmi şüələr fəda
 Mədinənin xanımları Hicazi ləhni oxşadı
 Ərus olubdu Fatimə, əlində toy hənası var
 Oxurdu əndəlibilər ucaldı sövti nəğməcat
 Həvadə quşların əcəb sədaye del güşası⁵ var
 Dağın dalında batdı gün, hava qızardı qan kimi
 Şəfəqdə geydi qırmızı, neyçünki toy əsası var
 Elə ki daldalandı gün Əli evində çıxdı ay
 Bu aydı? Yox! Ərusidi, cəməli Həq nüması var
 Nə ya, nə gün? Gərək düşə sitarələr əyaqinə
 Bu bir ərusidir bunun, Hüseyn kimi balası var
 Cənabi Xətmül-ənbiya gəlib zifaf⁶ otağına
 Solda oturdu Fatimə, sağında Mürtəzası var
 Buyurdu ya Əli bir az ucalt görüm əmmaməni

¹Nuru, işığı

²Eybi, nöqsanı

³Dərhal

⁴Yaşına

⁵Ürək açan, qəlbəoxşayan səsi

⁶Bəy otağı

Əmmamə qovzananda gördi gün kimi cəlası var
Ərus otağı nur alıb ucaldı 7 rəng nur
Baxan deyərdi aləmin zəbərcəddü-təlası var
Dönüb buyurdu Fatimə götür görüm niqabını
Aşağı saldı başını geyindi çün həyası var
Niqab gönürdü Fatimə, qarışdı nurə nurilər
On iki rəngi nuridi on iki rəhnuması var
Ərusi verdi əl-ələ, buyurdu bax əmoğlucan
Bu bir ərusidir Xuda yanında çox bəhası var
Nəzarə qıl ərusivə, mənim əmanətimdi bu
Nə sınımayıbdı qolları, nə sinədə yarası var

Aman o vaxta ey Xuda, ucaldı Zeynəbin səsi:
Anam yıxıldı gəl baba, yanıqlı ahu-vası var
Yetişdi gördü Mürtəza, Peyambərin əmanəti
Üzün qoyubdu toprağa, həzin-həzin nəvası var
Götürdü çaldı toprağa, o zalimi sitəmgəri
Başın kəsəndə gördülər, dilində iltiması var
Buyurdu: olmasaydı gər Peyambərin vəsiyyəti
Görərdün onda tiğimin¹ qana nə iştəhası var!
Bu kəlməni eşitcəyin, çığırdı bağliyn qolun
Be fəvri bağlanıb qolu, vəsiyyəyə rızası var
Kəşan-kəşan² apardılar, baxanda Zeynəb ağladı
Dedi: İlahi başımın nə qədri gör bəlası var!
Anam yıxıldı, verdi can, babam da getdi neyləyim
Hara gedim kimə deyim, bu Zeynəbin harası var
Əli gedir, Hüseyn gedir, baxıb dalınca ağlıyır
Dolandı gördü Zeynəbi, səfayə “ya əxa”sı var
Çağırdı gəl Hüseyn, Hüseyn amandı getmə bir dayan
Gəlin görək anamızı, ölübdü, ya bəqası var
Alıb əmaməsin ələ gəlib dolandı başınə
Göz açdı gördü Fatimə, əzizinin əzası var
Buyurdu: bəs Əli hanı? Hüseyn dedi: apardılar
Dedi: görüm əmoğlumun başında nə bəlası var
Dedilər beyət etməsən vücudüvün cəzası var
Əli dayandı dinmədi, ucaldı onda həl-hələ

¹Qılıncımın

²Çəkə-çəkə

Baxanda xəlqi gördü bir yəhudinin sədası var
 Uca səsiylə səslənir: İlahi şahid olgunan!
 Qəbule diynün eyilirəm, zamanın iqtizası var
 Dedi: özüm yəhudiyəm, Peyəmbərə baş əymədim
 Bu səhnə ayrı səhnədir, bir ayrı macərası var
 Özüm gözümlə görmüşəm o bağlanan biləkləri
 Vuranda böldü Mərhəbi, bölündü hər əzası var
 O gün ki, gəldi Xeybərə, bu şahsəvari Lafəta
 Dalında 7 yüz nəfər qılinc vuran fədası var
 Həvayə qalxdı quş kimi, atıldı keçdi xəndəgi
 Gətərdi vurdu səhnəyə, əlindəki livası¹ var
 12 min qılıc vuran bəfövrü çıxdı qəl"ədən
 Edəndə həmlə gördülər, nə xovfü-nə hərası var
 Ölənlər qalanları dağıtdı tökdü xəndəgə
 Bir iddə qaçdı qəl"əyə, dayanmağın xətası var
 Gəlib yapışdı babidən, təkan verəndə titrədi
 Uçuldu 7 saxtımən, o qəl"ənin binası var
 Çıxartdı bəbi Xeybəri, gətirdi qoydu xəndəgə
 O körpüdən gəlib keçib nə qədri aşınası var
 Təəccübəm bunun qolun o hansı ipdi bağlayıb?!
 Necə görün durub baxır, bu möhnətə rızası var
 O qolları 12 min səvarə bağlayammadı
 Bunun qolunu bağlayan o dinidir xudası var
 Mən indi bildim ey Xuda, bu din, dini həqqidir
 Bu dinə məzhəbim fəda, fənası yox, bəqası var
 Qızıışdı birdən ağıladı, qaçıb yığıldı toprağa
 Üzün qoyub əyağınə, ürəkdə ahü-vası var
 Dedi: atam-anam fəda o bağlanan biləklərə
 Bu bəxti qarə nökrin, sənə bir iltiması var:
 Sabah, qiyamətin günü gələndə səhni məhşərə
 Şəfaət əyləsən mənim günahımın dəvası var
 Üzün tutub cəməətə dedi: budur vəliyyəi həqq
 Sizin bu dini-həqqizin, nə qədri xudnəması var!
 Məgər vəsiyyəət etmədi cəhanə Xətmül-ənbiya
 Kitabı, bir də itrəti görün kimin vəfası var!
 Ucaldı onda həl-hələ, yol açdı qövmi bihəyə
 Gəlib yetişdi Fatimə, başında bir əbası var

¹ələm, bayraq

Sağında Müctəbə gəlir, alıb əmmaməsin ələ
 Solunda 7 sinnidə Hüseyni Kərbəlası var
 Həzin səsiylə səslədi: açın əmoğlumun qolun
 Ömər cavabi vermədi, rəyasətin həvası var
 Xanım əl atdı sinəyə, çıxartdı qəm nişanəsin
 Əlində gördülər tutub Peyəmbərin qəbası var
 Əzəl öpüb o köynəgi yapışdı böldü nisfidən
 Tutub həvadə saxladı, hər əldə bir parası var
 O köynəgin parasını Hüseyn başına bağladı
 Birin də bağladı Həsən başına, müddəası var
 Həsən, Hüseyn qabağidə ayaq götürdü Fatimə
 Yetişdilər o qəbrə ki, yatıbdı, Müstəfası var
 Həsən, Hüseyn qucaqladı Peyəmbərin məzarını
 Xanım əl atdı başınə atsinin qərası var
 Elə ki, istədi açə o qarənin girehlərin¹
 O qəbri paki titrədi göründü qəm həvası var
 Bəla əhatə eylədi, təzəlzül etdi titrədi
 O məscidin nə qədri sütunu var, binası var
 Gəlib be fəvri açdılar, o bağlanan biləkləri
 Əlini gətirdi mənzilə, o banuyə mücəllələ
 Dedi: İlahi qəlbimin cəlalüvə şünası var
 Yapışdı 4 balasının əlin dolandı başınə
 Dolandı baxdı ağladı, nə qədri gör vəfası var!
 Deyən yox idi Fatimə, baxıb bu qədri ağlama!
 Nə təşnədir, nə xəstədir, nə qürbətənin cəfası var

Hüseyn gələndə xeymiyə, Ruqəyyə döndü başınə
 Baxanda gördü sinədə, sağalmayan yarası var
 35 il dolanmışam, sənin yasında ya Hüseyn!
 Bu bəxti qarə “Mün”imin” ürəkdən iltiması var
 Mənim axanda gözlərim, başımda bir dəqiqə gəl
 Gözüm gözündə can verim, bu ölməyin səfası var
 Rəfiqü-aşinalərə, salami verdim almadı
 Rəfiqi neyləyir o kəs sənə ki ittikasi² var.

HƏZRƏTİ ƏLİ (əleyhis-salam)-ın MƏDHİNDƏ

¹Düynlərin

²Arxalanacağı, ümid yeri

Məhbubi Xuda, xosrovi bəxşəndə¹ Əlidir

Dəryayi əta, gövhəri rəxşəndə² Əlidir

Əli, ey səhi xuban, gözəl aduva qurban (2)

Göz tikmiş Əlinin əlinə dideyi aləm³
Cənnətdi onun verdiyi kim bəxşişi Hatəm
Heydərdi namaz üstə verən sailə xatəm⁴
Sultani səxi⁵, rəhbəri zibəndə⁶ Əlidir

İslamidə şəxsiyyəti mümtazidi⁷ mütləq
Simayi dirəxşani⁸ verib xilqətə rəvnəq
Hərçəndi başın etdilər mehrabidə münşəqq⁹
Mehrabı ibadətdə gözəl bəndə Əlidir

İsmin də onun ismi-cəlalət qoyub Allah
Qəddində onun dəsti şücaət qoyub Allah
Başınə onun taci vilayət¹⁰ qoyub Allah
Allaha vəli,¹¹ həqqə nümayəndə Əlidir

¹Bağışlayan şah

²Parlayan gövhər

³Aləmin gözü

⁴Üzük (Bir gün Həzrəti Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) minbərdə camaata nəsihət edərkən, bir sail gəlib camaatdan bir şey istədi, heç kim ona bir şey vermədi, bu zaman həzrəti əli əleyhissalam namazın rükusunda idi, əlini ona tərəf uzatdı, sail üzüyü çıxarıb getdi. Bu anda vəhy mələyi “Maidə” surəsinin 55-ci ayəsini nazil etdi: “Həqiqədən sizin vəliyy və rəhbəriniz Allah, Onun Rəsulu və iman gətirib namaz qılıb rüku halında (sailə) zəkat verənlərdir.” Bəziləri bu həqiqəti gizlətmək üçün şərif ayədəki “və hum rakiun” cümləsindəki “vav” hərfini bağlayıcı götürüb belə tərcümə edəblər: “...namaz qılıb zəkat verənlər və rüku edənlərdir”, yəni belə çıxır ki, namazla rüku başqa-başqa şeylərdir, halbuki ərəb dilində hal bildirən vavdan xəbərləri yoxdur, yaxud xəbərləri var, amma həqiqəti gizlətmək istəyirlər. Hər kəs də həqiqəti gizlətsə, “Bəqərə” surəsinin 159-cu ayəsindəki Allahın, mələklərin və bütün lənət edənlərin lənəti ona olacaq.

⁵Səxavətli padşah

⁶Gözəl rəhbər

⁷Seçilmiş rəhbər

⁸Parlaq siması

⁹Parçalanmış

¹⁰Rəhbərlik taci

¹¹Dost

Dünyadə yetimlər atası adlanan adil
Rəʔfətlə verən qüssəli xatirlərə şadi
Şəmşir ilə sərkub eliyən¹ zülmü-fəsadı
Peyğəmbəri islamə bərazəndə² Əlidir

Zeynəbdə təcəlla elədi³ məntiqi Heydər
Şəni elədi vəqti Məsihiylə müsəxxər⁴
Hər yerdə süxən eylədi ağavü-süxənvər⁵
Mərdüm⁶ belə fikr eylədi quyəndə⁷ Əlidir

HƏZRƏTİ MƏSUMƏ ƏLEYHA SƏLAMDAN NƏQL OLUNAN HƏDİS

1. Həzrəti Məsumə əleyha-salam İmam Sadiq (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da İmam Baqir (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da İmam Səccad (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da İmam Hüseyin (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimə və Səkinədən, onlar da Fatimeyi Zəhranın (salamullahi əleyha) qızı Ümmü-Külsumdan, o da anası Fatimədən (salamullahi əleyha) belə nəql etmişdir: “Siz Qədir-Xumda Rəsulullahın buyurduğu “Mən hər kimin mövlasıyamsa (mövlə-rəhbər, ixtiyar sahibi), Əli də onun mövlasıdır” hədisini, habelə, o həzrətin Əliyə xitabən buyurduğu “Sənin mənimlə münasibətin Harunun Musa ilə olan münasibəti kimidir” sözlərini yaddan çıxartdınız mı?”

2. Həzrəti Məsumə əleyha-salam İmam Sadiq (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da İmam Baqir (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da İmam Səccadın qızı Fatimədən, o da İmam Hüseyin (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da həzrət Əli (əleyhis-salam)-ın qızı Zeynəbdən (salamullahi əleyha), o da Fatimeyi Zəhradan (əleyha-salam) belə nəql etmişdir: “Həqiqətən hər kəs Ali Mühəmmədin (Peyğəmbər övladlarının) məhəbbəti ilə dünyadan getsə, şəhid kimi dünyadan getmişdir.”

¹Məhv edən

²Kəsərli qılınc

³Cilvələndi

⁴Ram, müt”i

⁵Cilvələndi, əks olundu

⁶Xalq, camaat

⁷Danışan, natiq

3. Həzrəti Məsumə əleyha-salam İmam Sadiq (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da İmam Baqir (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da İmam Səccad (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da İmam Hüseyin (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimədən, o da həzrət Əli (əleyhis-salam)-ın qızı Zeynəbdən (salamullahi əleyha), o da Fatiməyi Zəhra (salamullahi əleyha)dan, o da Peyğəmbərdən (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) belə nəql etmişdir: “Məni asimanlara doğru apardıqları vaxt behiştə daxil oldum və orada ağ və həlqə şəkilli dürlərdən qurulmuş bir qəsr gördüm, qapısı dür və yaqutla zinətləndirilmiş, qapısından bir pərdə asılmışdı. Başımı qaldıranda gördüm ki, belə yazılıb: “La ilahə illəllah, Muhəmmədün rəsulullah, Əliyyun vəliyyul-qövm”, yəni “Allahdan başqa heç bir məbud yoxdur, Mühəmməd Onun rəsuludur, Əli xalqın ixtiyar sahibi (və rəhbəri)dir.” Pərdədə isə belə yazılmışdı: “Bəh-bəh! Kim Əlinin şialəri kimi ola bilər?!” Daxil oldum, içəridə qırmızı və həlqə şəkilli əqidlərdən düzəldilmiş bir başqa qəsr vardı, gümüş qapısı yaşıl zümrüdlərlə zinətləndirilmişdi. Onun da qapısından pərdə asılmışdı. Başımı qaldırdım, gördüm ki, qapıda belə yazılıb: “Mühəmməd Allahın rəsuludur, Əli Müstəfanın canişinidir”. Pərdədə isə belə yazılmışdı: “Əli şialərinə, onların halalzadə olduqlarını müjdə ver.” İçəri daxil oldum, həlqə şəkilli zümrüdlə tikilmiş daha bir qəsr vardı, belə ki, ondan yaxşısını görməmişdim, qapısı qırmızı yaqutdan idi, lö”lö ilə zinətlənmişdi. O qapıdan da pərdə asılmışdı. Başımı qaldıranda gördüm ki, pərdədə belə yazılıb: “Əlinin şialəri nicat tapanlardır.” Cəbrəildən soruşdum: –Bu qəsr kimə məxsusdur? Dedi ki, sənin əmioğlun və canişinin Əliyyibni Əbitalibindir. Əli şialərindən başqa insanların hamısı qiyamət günü çıpaq və ayaqyalın məhşərə gələcəklər və hamını analarının adı ilə, Əli şialərini isə atalarının adı ilə çağıracaqlar. Dedim: –Ya Cəbrəil, nə üçün belə olacaqdır? Dedi: –Çünki onlar Əlini sevirlər, buna görə də halalzadədirlər.”

Çoxlu rəvayət və Quran ayələri də Əli (əleyhis-salam)-ın rəhbər və vilayətinə dəlalət edir, o cümlədən:

“Şəksiz sizin rəhbər və mövlanız yalnız Allah, Onun Rəsulu və iman gətirib rüku halında zəkat verənlərdir.”¹ (Bu ayə Əli (əleyhis-salam) namaz qılıb rüku halında öz üzünü sailə verəndə nazil olmuşdur.)²

HƏZRƏTİ ƏMİRƏL-MÖMİNİN ƏLİ (əleyhis-salam)-IN ŞƏHADƏTİ

1

²Bax: “Təfsirü Fəratil-Kufi”, səh.40-41; “əməli” (Şeyx Səduq), səh.107; “Təfsiri-tibyan” (Şeyx Tusi), 3-cü cild, səh.559; “əl-ehitac” (Təbərsi), 2-ci cild, səh.489; “Təfsiri-Təbəri”, 6-cı cild, səh.186; “əsbabün-nüzul” (Vahidi), səh.113; “əl-mənaqib” (İbni Məğazili), səh.312, 313; “əl-mənaqib” (Xarəzmi), səh. 264; “Təzkirətül-xəvass”, səh.24; “Təfsiri-Razi”, 12-ci cild, səh.26; “Kifayətüt-talib”, səh.250; “Zəxairül-üqba”, səh.88; və s.

Verilər bu xəbəri nisbət Ümmü-Gülsumə
 Mənə qonaq idi Şiri-Xuda, Şəhi-əbrar¹
 Dürüst etdim² iki qursu co,³ bir az da nəmək⁴
 Əlavə bir kasa süd gətirdim eyləsin iftar
 Atan Əlini, dedi, görmüsən qızım ta hal⁵
 İki xüruşt⁶ yeyə bir yerdə ey həmidə şüar⁷
 Birin götür buların! İstədim duzu götürəm
 Dedi bu kaseyi-şiri⁸ götür qızım, zinhar⁹!
 Əli ləziz təamı¹⁰ nə növ¹¹ meyl eləsin?
 Hesabını çəkəcək Kirdigar¹² yövmi-şümar!¹³
 Qərəz, İmam iki lüqmə təam meyl elədi
 Namaz başladı rüknü-səlati-Maliki-Barr¹⁴
 Qılıb namaz gəhi səhni xaliyə¹⁵ çıxdı
 Nücumə¹⁶ eylədi gəh çeşmi həsrətilə nəzar¹⁷
 Baxıb göyə dedi: Səddəqtə¹⁸ ya RəsulAllah!
 Nişan verir ölüm asarı¹⁹ sabitü-səyyar¹

¹Yaxşı insanların şahı

²Hazırladım

³İki arpa çörəyi

⁴Duz

⁵Bu vaxta qədər

⁶İki növ xörək

⁷Ey bəyənən insan

⁸Süd kasasını

⁹Amandı

¹⁰Ləzzətli yemək

¹¹Necə

¹²Allah

¹³Qiyamət günü

¹⁴Maliki-Barrın (Allah) namaz rüknünü

¹⁵Boş həyəətə

¹⁶Ulduzlara

¹⁷Baxış

¹⁸“Doğru buyurmusan”

¹⁹Əsər-əlaməti

Dedim: baba, niyə vəhşətdəsən, nə var bu gecə?

Çox iztirabdasan, qıl qəmin mənə iş”ar²
Buyurdu: Bu gecəni Müstəfa veribdi xəbər,

Tülui-sübhidə³ var çox mühüm bir xəbər
Deyib bunu yenə ibadətə oldu məşğul
O qədər ibadət edib sübhə qaldı bir miqdar
Durub ayağa eylədi atam vüzui-təcrid⁴

Xiyal edibdi⁵ gedə məscidə şahi-əbrar
O dəm kəmərlər qapı qüllabəsində bənd oldu
Açıldı bəndi-kəmərlər, çəkdi ahi-atəşbar⁶

Kəmal-i-vəhşət⁷ ilə şahi-din kəmərbəndi
Götürdü, bağladı, la hövl⁸ eylədi təkrar
Buyurdu: bağla Əli, ölməyə belin möhkəm
Fəraq başa yetibdi, yaxındı vəsl-i-nigar⁹

Var idi bir neçə mürğabi¹⁰ səhni-xanədə
Onlar da daməni-mövləyə¹¹ vəsl edib minqar¹²
Zəbani-hal ilə guya deyirdilər: getmə
Olubdu qətlivə amadə¹³ düşməni xunxar¹⁴
Əlini Kufədə qoy, Kərbəladə oğluna bax
Vidayi-şahi-şəhidanın əcəb şadimani¹⁵ var

¹Sabit və hərəkətdə olan ulduzlar

²Elan

³Sübhün açılışında

⁴Dəstəməzi təzələmək

⁵İstəyibdi

⁶Yanıqlı ah

⁷Tam həyəcanla

⁸“La hövlə və la qüvvətə illa billah” dedi

⁹Allahla vüsal

¹⁰Qaz

¹¹Mövlanın ətəyindən

¹²Dimdik

¹³Hazır

¹⁴Qaniçən düşmən

¹⁵Şadlığı

Çıxıb vəliyyi-Xuda xanidani-izzətdən¹
 Olubdu məscidə miri-ənar,² rəhsipar³
 O gecə məscidi Kufənin qəribə aləmi var
 O yerdə cəm idi yeksər mühacirü-ənsar
 Biri dua, biri Quran tilavət eyləyirdi
 Demə haman gecə yatmışdı bir nəfər dəyyar⁴
 Namazi-şəb⁵ qılan, Allaha kəşfi-raz eləyən⁶
 Nə haldaydı? Ona yoxdu taqəti-qoftar⁷
 Çadır qurulmuşdu, etikaf⁸ edən vardı
 İbadət etməyə məşğul idi təmami-əhrar⁹
 Yazırlar qurmuş idi bir çadır da Quttamə
 Özünü mötəkiyə¹⁰ eyləmişdi ol qəddar
 Bunlar bu yanda, Əli qətlinə edib iqdam
 O yan tərəfdə Əli dilşikəstə hüzzar¹¹
 Kəmalı-şövq ilə mehrabi-taətə¹² keçdi
 Üzün qibləyə döndərdi qiblətül-əxyar¹³
 İmam nafiləyi-sübhə eyləyəndə şüru¹⁴
 Açıldı babi-səma,¹⁵ götürdü pərdəni Səttar¹⁶
 Göyün mələklərinə əmr edib: yer üstə baxın,
 Görün vəliyyim edir can, nə rəğbət ilə nisar!¹

¹İzzət və şərəfət sülaləsi

²Həzrəti əmir (əleyhis-salam)

³Yola düşən

⁴Alçaq, məlun

⁵Gecə namazı

⁶Allahla raz-niyaz edən

⁷Deməyə taqət

⁸Məsciddə qalıb ibadətlə məşğul olmaq

⁹Bütün azad insanlar

¹⁰Məsciddə müəyyən ibadət növüdür

¹¹Qəlbi sınıq, hazır

¹²İbadət mehrabına

¹³Gözəl insanların qibləsi

¹⁴Sübhün nafiləsinə başlayanda

¹⁵Asımanın qapıları

¹⁶Allahın adıdır

Əlini cəzbeyi-eşqi-Xuda² edibdi məczub³
 Şikəstə qəlbi olub hübbi-Həqq⁴ ilə sərşar⁵
 Veribdi xatəmə üç rüknə, rüknü-əsli-salat⁶
 Qoyubdu səcdəyə baş, qütbü-nöqtəyi-pərgar⁷
 Qılıc əlində Muradi⁸ kəmin edib nagah,⁹
 Xudadan etmədi şərmü-həya, ol kani-nigar
 Əbu Turab başını səcdədən götürdü vəli,
 Qalaydı səcdədə ey kaş, İmami-əşki-vüqar
 O endirir qılıcı, Mürtəza başın götürür
 Təsadüf eylədi¹⁰ fərq ilə tiği-kin,¹¹ naçar
 Bölüb əmmaməni, baş parçalandı, qan axdı
 Edib başından axan qan mühasinin¹² gülnar¹³
 Həvadə başın açıb Cəbrəil səsləndi,
 Dedi: hidayətin ərkanı münhədim oldu¹⁴
 Boyandı qanə namaz üstə Heydəri Kərrar

Əflakidən¹⁵ gəlir səs: Şahi-vilayət öldü!
 İslamə yetdi sədmə, elmü-ədalət öldü
 Yer-göy gəlib nəvayə, ağlarlar Mürtəzayə

¹Can nisar etmək–canını Allaha təslim etmək

²Allahın eşq cazibəsi

³Cəzb etmişdir

⁴Allah məhəbbəti ilə

⁵Dolu

⁶Namazın əsl rüknləri

⁷Pərgarın qütb nöqtəsi, yəni imkan aləminin, kainatın qütb nöqtəsi

⁸Əbdürrəhman ibni Mülcam

⁹Pusquda durub

¹⁰Qarşılaşdı, toqquşdu

¹¹O həzrətin mübarək başına kinə qılıncı dəydi

¹²Saqqalını

¹³Qırmızı

¹⁴Dağıldı

¹⁵Fələklərdən (kainatdan)

İslama yetdi sədmə,¹ dinü-şəriət öldü

Bir kimsə ki, var idi şəxsiyyəti-cəhani²

Hər kəlmə haqq sözündə min hikmətü-məani³

Mehrabidə töküldü dəsti-sitəmlə⁴ qani

Haqqü-həqiqət öldü, ruhi-səadət öldü

Nəhcül-bəlağəsindən məfhum olan həqayiq⁵

Dünya boyu cahanda nahəqqü-həqqi fariq⁶

Fövqi-kəlamı-məxluq, duni-kəlamı-Xaliq⁷

Din öldü, daniş⁸ öldü, nami-fəzilət⁹ öldü

Gizlətdi əbri-xunin,¹⁰ simayi-aftabi¹¹

Zülmət cahanı tutdu, bağlandı elm babı

Çəkdi turabi-tirə,¹² ağuşə Bu Turabı

Babi-məcaz¹³ açıldı, ruhi-həqiqət öldü

An radmərdi-tarix, an rəhbəri-səadət¹⁴

Bəs ki¹⁵ qəzavətində göstərdi çox ədalət

Ta şiddəti-ədalət tövlid edib¹ ədavət

¹Zərbə dəydi

²Dünyəvi şəxsiyyəti

³Hikmətlər, mənalar

⁴Zülm əli ilə

⁵Həqiqətlər

⁶Nahaqla haqqı ayıran

⁷Məxluqun kəlamından yüksəkdə, Allah kəlamından aşağıda

⁸Elm, bilik

⁹Fəzilətin adı

¹⁰Qanlı bulud

¹¹Günəşin simasını

¹²Qara torpaq

¹³Haqqı-həqiqəti görməməzliyə vurub məcazi mənalara istinad etdilər

¹⁴Tarixin o alicənab şəxsiyyəti, o səadət rəhbəri

¹⁵O qədər

Öldürdülər Əlini, billah, ədalət öldü

Şəxsiyyətin olsaydı gər² xarici vücudi
Şekli-Əlidə mütləq məri³ olardı budi⁴
Ərzi-qəriyyə olsun, Rəbbüs-səma dürudi⁵
Orda yatan, ölən gün, cudü-səxavət⁶ öldü

Xak ilə zər⁷ Əlinin yeksan idi gözündə
Xəlq olmadı nəziri, manəndi⁸ yer üzündə
Hər xeyrə əmr edibdi mövcud idi özündə
Tapdı Əli şəhadət, cudü-səxavət öldü

Müstəcmiü-sifati-ziddeyn⁹ idi o mövla
Mehrabidə duranda mir¹⁰”ati-zöhdü-isar¹⁰
Meydani-rəzmigəhdə¹¹ şiri-süfufi-ıycar
Şir öldü, sövlət¹² öldü, nami-şücaət¹³ öldü

Başdan qılıclananda ol radmərdi-aləm

¹Yaradıb, əmələ gətirib Corc Cordaq məsihi olmasına baxmayaraq, Həzrəti əli əleyhissalamın aşiqlərindəndir və həzrətin ədaləti barədə “Sövtül-ədalətil-insaniyyə (insani ədalət səsi) adlı dəyərli bir kitab yazmışdır. O, bu kitabda yazır ki, əlini öz ədaləti qətlə yetirdi, həddindən artıq ədalətli olduğuna görə, münafıqlar buna dözə bilmədilər.

²əgər

³Görünən

⁴Vücudu

⁵Salamı

⁶Səxavət və ehsan

⁷Qızıl ilə torpaq

⁸Misli, tayı-bərabəri

⁹Bir-birinə zidd olan gözəl sifətlərə malik; yəni ehsan, bəxşiş, mehribanlıq, ibadət, səxavət və s. kimi Allah bəyənən sifətlərdə hamıdan qabaqda idi, həmçinin, Allahın bəyənmədiyi sifətlərdə, günahlarda özünü ən yaxşı qoruyan, beytül-malın məsrəfində ən çox diqqət yetirən, zalımlardan ən güclü surətdə intiqam alan, haqsızlıqla barışmaz vəs.

¹⁰Zöhd və fədakarlıq rəmzi

¹¹Döyüş meydanında

¹²Heybət

¹³Şücaətin adı

Oldu bu şeş cihatın¹ nəzmü-nizamı bərhəm²
Baş verdi sübhü-sadiq, kəşf oldu razi-mübhəm³
Azadəgi,⁴ fütüvvət,⁵ zöhdü-ibadət öldü

Yerdən ucaldı ərşə fəryadi-va-Əliyya!
Bu səsləri eşitdi, Zeynəbi-Sitri-Ülya
Qaldı nə halə bilməm tövziyə yoxdu yara⁶
Səsləndi od üzündə mehrü-ütufət⁷ öldü

Ağlar göz ilə gəldi, ərz etdi Müctəbayə
Övza⁸ da münqəlibdir,⁹ yer-göy gəlib nəvayə
Dur gör nədir bu səslər, nə gəldi Mürtəzayə?
Biz səs gəlir deyirlər: Şahi-vilayət öldü!

Behişt ki, eşidibsən, Əli vilayətidir¹⁰
Əli ədavəti duzəxdı,¹¹ besə darül-qərar¹²

¹Yəni kainatın

²Pozulmuş

³Gizli sirlər

⁴Azadlıq

⁵Comərdlik

⁶İzahata təqət yoxdur

⁷Məhr-məhəbbət

⁸Vəziyyə

⁹Pərişan

¹⁰“Vilayət” möminlərin dini və siyasi rəhbərliyi deməkdir, bu da islam dininin əsas sütunlarından biridir. Hər kəs “Bəqərə” surəsinin 124-cü ayəsində azacıq təfəkkür etsə, başa düşər ki, imamət məsələsi adi bir iş olmayıb əksinə, nübüvvətdən də yüksək bir məqamdır, çünki, Həzrəti İbrahim bütün imtahanlardan başıuca çıxıb Allahın yanında üzüağ olduqdan sonra Allah buyurdu ki, Mən səni imam təyin edirəm. əgər ümmətə rəhbərlik camaat tərəfindən seçilməklə olsaydı, onda Allah buyurardı ki, qoy camaat səni imam və rəhbər seçsin, halbuki, Allah buyurur ki, “Mən səni camaata imam seçdim.” İbrahim (əleyhis-salam) soruşanda ki, mənim övladlarımdan da imam olacaqmı, Allah buyurdu ki, Mənim əhdim (imamət) zalımlara əsla yetişməz. Zalım isə “Loğman” surəsində buyurulduğu kimi, Allaha şəriq qoşan şəxslərdir. əbubəkr, Ömər və Osman besətdən əvvəl şirik bətaqlığında üzürdülər və müşriklərin başçıları idilər, halbuki, həzrət əlinin (əleyhis-salam) özündən əlavə, əcdadlarından da heç biri, bir an da olsun belə, müşrik olmamışlar.

¹¹Cəhənnəm

¹²“Nə pis yerdir ora!”

Xuda cəhənnəmi xəlq eyləməzdi əhli-zəmin¹
Göy əhli tək eləsəydi vilayətə iqrar

Xəlaiqin² əməlini vəzn edərlər³ məhşərdə
Əli əməllərə mizandı, faili-muxtar⁴
Biri əgər səqəleynin⁵ ibadətini gətirsə
Gedər cəhənnəmə—Əli həqqin eyləsə inkar!

Peyğəmbər ilə müvəhhid⁶ qəbul edər tövhidi
Əli məhəbbəti möminlərə olub meyar
Əli əlaməti-imandır, miri-əhli-yəqin⁷
Əlidir ayineyi-Həyyü-Qadirü-Gəffar

Əli adına zebəs⁸ ruhumun əlaqəsi var
Başına dolannam, nə qədər ki ömrüm var
Fəna cahanda Əli 63 il ömr elədi
Bu 63 ili gördü çox əziyyətü-azar

Nə zəhmət ilə əziz ömrünü başa vurdu
Dilimdə yoxdu təvan, edəm təmami-izhar⁹
Keçəndə hicrəti-Tahadənərbəinə sənə¹⁰
Əcəl piyaləsini etdi nuş Heydəri Kərrar

Allaha and olsun ki, hidayət sütunları dağıldı;
Təqva nişanələri məhv oldu,

¹Yer əhli

²Məxluqatın

³Tərəzidə ölçərlər

⁴İxtiyar sahibi

⁵İnsanların və cinnlərin

⁶Alləhpərəst

⁷Yəqin əhlinin şahı

⁸O qədər

⁹İzharı tamam edim

¹⁰Peyğəmbərin vəfatından 40 il keçəndə

Allahla insanlar arasında olan möhkəm ip–”ürvətül-vüsqa” nazıqlaşdı

HƏZRƏTİ İMAM HƏSƏN (əleyhis-salam)-IN ŞƏHADƏTİ

İmam Həsən (əleyhis-salam)-ın müqəddəs vücudu möhkəm, alınmaz bir qala idi ki, şüalər canlarını onun pənahında hifz edirdilər. Müaviyənin o Həzrətin həyatda olduğu zaman faciə törətməyə, zülüm etməyə cürəti yox idi. Buna görə də onun şüaləri ilə yaxşı tərzdə rəftar edirdi. Belə ki, Əmirəl-mömin (əleyhis-salam)-ın dostları və şüaləri Şama səfər edir, Müaviyə ilə qarşı-qarşıya durub öz söhbətləri ilə həqiqətlərin üstünü açmağa başlayırdılar.

Müaviyə İmam Həsən (əleyhis-salam) kimi böyük bir şəxsiyyətin müqabilində dizə çökdü, Həzrəti özü üçün böyük böyük bir sədd, maneə görüb bu fikrə düşdü ki, onu aradan götürsün. Əks halda heç vaxt özünün alçaq niyyətli əməllərini həyata keçirə bilməzdi. Məxsusən Müğeyrət ibni Şö”bənin təlimi ilə Yəzidin vəli-əhdlik məsələsi onu daha çox maraqlandırırırdı. O, nəyin bacasına olursa olsun Bəni-üməyyə sülaləsinin napak, murdar səltənətini möhkəmlətmək istəyirdi.

Müaviyə Həzrəti İmam Həsən (əleyhis-salam)-ın vücudundan çox qorxurdu. Çünki, sülhün şərtinə əsasən Müaviyə öldükdən sonra xilafət İmam Həsən (əleyhis-salam)-a çatmalı idi. O, bundan çox nıgaran idi ki. O zaman İmam Həsən (əleyhis-salam)-ın 48, Müaviyənin isə 68 yaşı var idi. Buna görə də qərara gəldi ki, həzrəti zəhərləsin. Bu məqsədlə Həzrətin həyat yoldaşına (o, Əşəsin qızı idi) çoxlu pul vermək, onu oğlu Yəzidə almaq kimi yağlı vədələr verərək aldadıb İmam Həsən (əleyhis-salam)-ı zəhərləməyə məcbur etdi. Cədə bu işi gördükdən sonra Müaviyə pul verdi, amma onu Yəzidə almaq vədəsindən imtina edərək kinayə ilə dedi: “Mən oğlumun həyatına çox əhəmiyyət verirəm!”

Göz aç bu hali zarə bax amandı Zeynəb

Dil oldu parə-parə bax amandı Zeynəb

Dur indi bülbül ayrılır çəməndə güldən

Anam bacı göz aç gedir əzizün əldən

Dur eylə çarə, bu biqərarə

Tez al bacı can, məni kənarə

Bu qədri yatma aç gözün amandu bacı

Üzümə göz yaşım, nə gör rəvandu bacı

Sudan dolubdu ağzıma, nə qandu bacı?

Gedib qərarım, var intizarım

Dəxi əlimdə yox ixtiyarım

Sənə çətin dü çox bacı, mənim fərağım
Kəsildi tabü-taqətim, dur ol dayağım
Alışdı səmmi zəhridən, dilim-dodağım
Bacı bu halə, dur eylə çarə
Bu sərv-i-qəddim, dönüb hilalə

Solub səmumi zülmidən, gülüm çəməndə
Bu zəhr tabi qoymadı, dəxi bədəndə
Dilü-dəhanə qan dolur, nəfəs çəkəndə
Dur bax bu halə, nə növ”i zillət
Verib bu zarə bu bəd cəmaət

Nə vardu səbrü-taqətim, nə ixtiyarım
Düşüb dəxi o aləmə mənim güzərim
Gedibdü səmmi zəhridən, bacı qərarım
Dur ey həzinə, bu qövmi-kinə
Qoyubdu həsrət, bu məh cəbinə

Nəfəs kəsildi, xuni-dil gedibdü əzbəs
Nə vardu yarü-yavərim, nə vardu bir kəs
Oyan bu xabi-nazidən, səsimə ver səs
Çəkim bəyanə, qəmi-zəmanə
Dur bax bacı bir, ləbimdə qanə

Tükəndi ömrüm ey bacı, bu binəvayə
Tərəhhüm et, bu bikəsi yetir dəvayə
Çağırğılən Hüseynimi, gələ harayə
Gözüm qan ağlar, gələ o sərdar
Ola bu gündə, mənimlə qəmxar

Başuva qəmli bacı sən, qaramı bağla
Şərari dudi ahilə, cahanı dağla
Qəm etmə barı Tutiya, əzamı saxla
Qəm eylə təhrir, be hali dilgir
Qəmə-mələli, sən eylə təqir

Ey Müctəbanın qəm günü qəmxari Zeynəb (2)

Az qaldı solsun ömrümün gülzari Zeynəb (2)

Od tutdu yandı zəhr ilə bu cismü-canım
Az qaldı dünyadən gedəm, ey mehribanım
Nazilə rahat yuxlama getdi təvanım¹
Dur gör bu zülmilə solan rüxsari Zeynəb

Dur ver xəbər qardaşlarım imdadə gəlsin
Yalqız Hüseynim baş açıb fəryadə gəlsin
Nəhr üstə ətşan can verən səqqa də gəlsin
Eylə xəbərdar İtrəti Əthari Zeynəb

Bir cür”ə su içdim bacı düşdüm əyaqdan
Dur sil bacı qan qətrəsin bu gül dodaqdan
Dəsti cəfa gül tək məni dərdi budaqdan
Qaldı bu zarın məhşərə didari² Zeynəb

Zəvvar uzaqdan həlqeyi matəm qurarlar
Gözlərdə yaş qəbrim kənarında durarlar
Öpsə mazarimdən biri qəmçi vurarlar
Göz yaşın eylərər üzərə cari Zeynəb

Axər nəfəsdə eylərəm bacı vəsiyyəti:
Nazın özüm tək Qasimin çək etmə qəflət
Kərbübəladə nuş edər cami şəhadət
Qanilə rüxsari olar gülnari Zeynəb

Məndən sonra gəlmə bacı şurü-nəvayə
Eylə zəxirə göz yaşın Kərbübəlayə
Düşməni vuranda Qasimin başın cidayə
Əşgilə doldur didəyi xunbari³ Zeynəb

Narahət olma göz yaşın döndərmə seylə

¹Qüdrətim

²Görüşü

³Qanlı gözü

Yandı vücudim qəlbimi yardıma beylə
Doğrandı əkbadım¹ bacı təşt hazır eylə
Ey bu cəhanda dərdü-qəm bimari Zeynəb

Ağlar “Kərimi” göz yaşın eylər rəvanə
Bəzmi əzadə Qumri tək başlar tərənə
Bir etiqadiylə gəlib bu asitanə
Ünvan edib bu yazdığı əş”arı Zeynəb

MƏHƏRRƏM AYI

Məhərrəmdir, xanım Zeynəb əzası
Bizi səslir Hüseynin Kərbəlası
Daha zəvarinin yox səs-sədası

**Bu gün kərbübəla viran olubdur,
Hüseyn öz qanına qəltan olubdur.**

Çağır Şahi Nəcəf gəlsin hərayə
Cihad ilə açaq yol Kərbəlayə.
Əlinin Zülfüqari dadə çatsın
Hüseyn qurbanları gəlsin Minayə.
**Bu gün kərbübəla viran olubdur,
Hüseyn öz qanına qəltan olubdur.**

Cihad meydanıdır, millət dayansın
Müsəlman xabi-qəflətdən oyansın,
Ucalsın nə”reyi Allahu Əkbər,
Gərək kafər cəhənnəm içrə yansın.

**Bu gün kərbübəla viran olubdur,
Hüseyn öz qanına qəltan olubdur.**

Gəlib qeyrət günü, himət zəmani,
Ucaldaq başda Azərbaycanı.
Gedək Səddam kafər ilə cihadə,
Yıxaq bu bimürvət ev yıxanı.

¹ Ciyərlərim

**Bu gün kərbübəla viran olubdur,
Hüseyn öz qanına qəltan olubdur.**

Hüseyn zəvarinin qurtardı səbri,
Qıraq bu qurdları, kaftarı, bəbri.
Açaq yol Kərbəlaya, Kazimiyyə
Çəkək ağuşa o şeşguşə qəbri.

**Bu gün kərbübəla viran olubdur,
Hüseyn öz qanına qəltan olubdur.**

Gərək din olmasa, dünyayı atmaq
Şərəf, izzətli bir dünya yaratmaq.
Səadətdir Hüseyn qurbanları tək
Şəhadətlə liqailləhə çatmaq.

**Bu gün kərbübəla viran olubdur,
Hüseyn öz qanına qəltan olubdur.**

Müsəlman səf çəkib də"vayə gəlsin,
Çağır Əbbasi tasuayə gəlsin
Qızı Zeynəb özü sahib əzadır,
Çağır Zəhrani Aşurayə gəlsin.

**Bu gün kərbübəla viran olubdur,
Hüseyn öz qanına qəltan olubdur.**

Ana! Oğlun şəhid oldu, mübarək
Şəhadətlə səid oldu, mübarək
Ümid çətin tapdın da səndən
Cəhənnəm naümid oldu, mübarək.

:

İMAM HÜSEYN ƏLEYHİSSALAMIN ŞƏHADƏTİ

“Həqiqətən İslamın meydana gəlməsi Həzrət Mühəmməd (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) ilə, qalıb davam etməsi isə Hüseyn (əleyhis-salam) ilədir.”

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) buyurur: “Əgər Mühəmməd (əleyhis-salam)-ın dini mənim qətlimdən başqa bir şeylə qalmazsa, onda ey qılınclar, tutun məni!”

Rəsuli-Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın şəhadəti barəsində belə buyurmuşdur: “Həqiqətən İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın şəhid olması ilə möminlərin qəlbinə bir iman odu–hərərət düşər ki, bu da heç vaxt sönməz.”

İmam Rza əleyhis-salam buyurmuşdur: “Ey Rəyyan, əgər bir faciə üçün ağlamalı olsan, Əlinin oğlu Hüseyn üçün də ağla, çünki əməvilərin əli ilə o həzrətin başını qoçun başını kəsən kimi kəsdilər və onunla birlikdə İmamın əhli-beytindən 18 nəfər şəhadətə yetirildi.”

İmam əleyhis-salam belə buyurdu: “Ey Aşuranın yasını saxlayanlar, əgər bilsəydiniz ki Allah-Taala sizin saxladığınız yasin əvəzində sizin üçün nə qədər nemətlər hazırlayıb, sevinciniz kədərinizdən çox olardı.”

İmam əleyhis-salam buyurub: “Hər kəs Hüseynə ağlasa, yaxud başqasını ağlatsa və yaxud başqaları ilə birlikdə Hüseynin yasını saxlasa, behişt ona vacib olar.”

İmam Riza əleyhis-salam buyurdu: “Hər kəs Hüseynə ağlasa və yaxud düşmənlərimizin biz Əhli-beytə qarşı etdikləri müsibətləri danışaraq başqalarını ağlatsa, Allah-Taala onu qiyamət günündə bizimlə birlikdə (bizim zümrəmizdə) məşhur edəcəkdir.”

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) şəhid olduğdan sonra o həzrətin kəsik boğazından belə bir səs eşidildi: “Ey mənim şialərim, hər vaxt sərin su içsəniz, məni yada salın; bir şəhiddən, yaxud qərribdən söz düşəndə məni yada salıb ağlayın.”

“Həqiqətən Hüseyn hidayət çırağı, nəcət gəmisidir.” İbni Həcər başqa bir yerdə belə bir hekayət nəql etmişdir. Cəbrail Peyğəmləri Əkrəmə xəbər evrdi ki, sənin ümmətin onun öldürəcəklər

Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) dedi: Mənim övladımı?

Cəbrail cavab verdi: Bəli sizin övladınızı və əgər istəyirsən onu şəhid olduğu ölkəni sizə göstərim. Sonra Tiff (Kərbəlanın başqa bir adıdır) diyarına işarə etdi, və oradan qırmızı rəngli türbət gətirdi və Rəsuli Əkrəmə göstərib dedi: Bu torpaq sənin övladın olan Hüseyn (əleyhis-salam)-ın şəhadət olduğu yerin torpağıdır.

Bu qəbildən çoxlu rəvayətlərdən sünnü qardaşların Səhih və başqa sənədlərində gəlmişdir, və aşkar şəkildə elan edir ki Kərbəla diyarı Rəsulullahın nəzərindən Əmirəl-möminin və islam hədisçiləri nəzərində məşhəd (şəhadət yeri sırasındadır və ehtirama layiqdir. buranın pak və mütəhhər türbəti imtiyazlara malikdir.) İslamın başqa rəvayətlərdə gəlmişdir ki, Peyğəmbər əkrəm Kərbəla torpağını iyləyən zaman sonra o, müqqəddəs torpağa göz yaşı axıtdı və buyurdu: Xoş olsun onun türbətin halına

MƏHƏMMƏD HƏNƏFİYYƏ İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)-IN
HÜZURUNDA

İmam Sadiq (əleyhis-salam) buyurmuşdur: “İmam Hüseyin (əleyhis-salam) Kufəyə yola düşmək istədiyi gecə Məhəmməd Hənəfiyyə o həzrətin hüzuruna gəlib dedi: “Qardaş, sən əvvəllər Kufə əhalisinin atamıza və qardaşımıza qarşı etdikləri məkr və hiyləni görmüsən. Qorxuram sənə də qarşı belə etsinlər. Əgər Məkkədə, Allahın əmin-amanlıq hərəmində qalsan, hörmətli, əziz olacaqsan. Məkkədə heç kimin sənənlə işi olmaz.

İmam (əleyhis-salam) buyurdu: –Qorxuram ki, Yezid məni elə Məkkədə şəhid etsin, buna görə də istəmirəm ki, mənə görə Kəbə hərəmində hörmətsizlik olsun. Məhəmməd dedi: –Belə isə Yəməna, yaxud da səhralara get, bu halda heç kim sənə tapa bilməz.

İmam (əleyhis-salam) buyurdu: –Gərək bu barədə fikirləşəm.

Səhər açılarda həzrət buyurdu: –Dəvələri yükləyin.

Bu xəbər Məhəmməd Hənəfiyyəyə çatanda taqətsiz halda gəlib, qardaşının dəvəsinin yüyənindən yapışaraq dedi: –Qardaş, mənə söz vermişdin ki, bu iş barəsində fikirləşəsən, bəs nə üçün bu tezlikdə səfərə çıxırsan?

İmam (əleyhis-salam) buyurdu: –Sən gedəndən sonra Rəsulullah (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) mənim yanıma gəlib, buyurdu: “Ey Hüseyin, (Məkkədən) çölə çıx, Allah istəyir ki, sənə Öz yolunda öldürülmüş halda görsün.”

Məhəmməd Hənəfiyyə dedi: –İndi ki, bu məqsədlə gedirsən, onda əhli-əyalı niyə özünə aparırsan?

Həzrət (əleyhis-salam) buyurdu: –Allah istəyir ki, onları əsir olmuş halda görsün.

Məhəmməd Hənəfiyyə ağlar halda İmam (əleyhis-salam)-la vidalaşib qayıtdı.

Həməzət ibni Ə”yən İmam Sadiq (əleyhis-salam)-dan soruşdu: “İmam Hüseyin (əleyhis-salam) İraqa tərəf yola düşəndə, hansı səbəbə görə Məhəmməd Hənəfiyyə ondan ayrıldı?

İmam Sadiq (əleyhis-salam) buyurdu: “Mən sənə bir söz deyim, daha bu barədə heç nə soruşma: İmam Hüseyin (əleyhis-salam) İraqa yola düşərkən, bir kağızda belə yazdı: “Bismillahir rəhmanir rəhim. Bu məktub Hüseyin ibni Əlidən Həşim övladlarınadır, (bilin ki) həqiqətən hər kəs mənə qoşulsa, şəhid olacaq, hər kəs də məndən ayrılrsa, nicat tapmayacaq. vəssalam.¹“

ÜMMÜ SƏLƏMƏ İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)-IN HÜZURUNDA

İmam (əleyhis-salam) hərəkətə başlamazdan əvvəl, Ümmü-Sələmə (Peyğəmbərin arvadı) onunla görüşüb ona dedi: –Ey Peyğəmbərin nəvəsi, İraqa tərəf yola düşmək barədə qəm-qüssə yemə. Mən sənə cəddin Peyğəmbərdən eşitmişəm ki, buyururdu: “Oğlum Hüseyin İraqda, Kərbəla adlı bir yerdə şəhadətə çatacaqdır.”

¹“Kamilüz-ziyarət”, (İbni buləveyh)

Mən şüşədə sənin qətlgahının pak türbətindən bir ovuc saxlamışam. Onu Rəsulullah (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) mənə vermişdi.

İmam Hüseyin (əleyhis-salam) buyurdu: –Mehriban ana! Mən bilirəm ki, öldürüləcəyəm və düşmənlər zülm ilə başımı bədənimdən ayıracaqlar. Allah istəmişdir ki, mənim ailəmi qovulan halda, uşaqlarımı öldürülmüş, ya əsirlik zəncirlərinə giriftar olan halda, zülm zəncirləri ilə dartılıb aparılaraq ondan-bundan pənah axtarib heç bir sığınacaq tapmadıqları halda görsün.

Ümmü-Sələmə heyrətlə soruşdu: –Əcəb! Öz ölümün barədə yaqının olan halda, necə İraqa yola düşürsən?

İmam (əleyhis-salam) buyurdu: –Anacan! Əgər bu gün getməsəm, sabah getməliyəm və əgər sabah getməsəm, gərək birisi gün gedəm. Ölümdən qaçıb qurtarmaq mümkündürmü?

Allaha and olsun, mən şəhadətə çatdığım günü, dəqiqəni, dəfn olunduğum yeri görürəm və bu məsələ barədə səni tanıdığım qədər agahlığım vardır. Kərbəla diyarına sənə baxdığım kimi baxıram. Ana, əgər istəyirsənsə, özümün və dostlarımin yerini sənə göstərim.

Ümmü-Sələmə bunları görmək istədiyini bildirdi, İmam (əleyhis-salam) da özünün və dostlarının məzarını ona göstərdi.¹ Sonra öz pak türbətindən bir az götürüb, Ümmü-Sələməyə verib buyurdu: –Bunu şüşədə saxla, hər vaxt qana dönsə, bil ki, mən şəhadətə çatmışam.

Aşura günü gündüzdən sonra Ümmü-Sələmə gördü ki, hər iki şüşədəki türbət qana dönmüşdür².

İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)IN ŞƏHADƏTİ

Saldı Hüseyin cəhanə, qovğayı inqilabi (2)

Qaniylə etdi rəngin, simayi inqilabi (2)

Tərk etdi həsrət ilə, Peyğəmbərin məzarın
Həm qəbri Müctəbanı, həm Fatimə kənarın
Üz qoydu Kərbəlayə, tərk etdi öz diyarın
Ta gəldi məskən etdi, səhrayı inqilabi

Gördü Yezidi tutmur, Allahı heç nəzərdə
Ehsas edibdi Quran, var mərəzi xətdə³

¹Mədinətül-nəaciz, səh 244.

²Xəramcü Rarəndi, “Hüseynin möcüzələrzi” qəslı.

³Təhlükədə

Musayi dəhri¹ getdi, Firon ilə nəbərdə²
Doldurdi cəlvəsindən simayi inqilabi

Səhrayi Kərbəladə, bərpa edib xəyamin³
Yetmiş nəfər mücahid, dövrün alıb İmamın
Bir-bir dedi o qövmə, bərnameyi qiyamin⁴
İçirtdi Əhli-Beytə şəhdayi inqilabi

Ərz eylədi İlahi, tövfiqi ver Hüseynə
Yetmiş iki fədani, qurban verim bu dinə
Üz Kəbədən çevirdim, gəldim bu sərzəminə⁵
Ta bildirəm cəhanə, mənayi inqilabi

Mən etmişəm iradə, səhrayi Kərbəladə
Quranü-din yolunda, başım gəzə cihadə
Ya səbri ver Hüseynə, hər möhnətü-bəladə
Ya tez çıxart başımdan sövdəyi inqilabi

Mülkü-əyalü-malım, yeksər Sənindir ya Rəb
Əbbasü-Ovnü-Fəzlü, Cəfər Sənindir ya Rəb
Qasim, Əliyyəi Əkbər, Əsgər Sənindir ya Rəb
Cəm etmişəm bu dəştə şurayi inqilabi

Bilməz Bəni-üməyyə, Quran nədir İlahi
Quran müqabilində baş-can nədir İlahi
Cananə candan artıq, Quran nədir İlahi
Qandan yazar mücahid suğrayi inqilabi

Əl vermərəm Yezidə, düşə əlim biləkdən
Mümkün deyil İlahi, eşqin çıxı ürəkdən
Sancılsa ox ürəkdən, rədd eylərəm⁶ kürəkdən

¹Dövrün Musası

²Döyüş

³Xeymələrin

⁴Qiyam proqramını

⁵Diyara

⁶Çıxararam

Balinimə¹ gətirəm, Zəhrayı inqilabi

Mən varisi Xəliləm, bu Kərbəla Minadi
Zinət verən bu dəstə yetmiş iki fədadi
Bu sərzəmin Hüseyinə, çoxdandı aşınadi
Gözlərdi xəlq olandan mövlayi inqilabi

Ağlar “Kərimi” daim, saxlar əza Hüseyinə
Növhə deyər sızıldar sübhü-məsa² Hüseyinə
Hətmən keçər günahın yeksər Xuda Hüseyinə
Var təb”i atəşini şivayi inqilabi³

QURAN OXU SƏN

Quran oxu sən, nətiqi Quransan Hüseynim
Bilsin hamı Quranivə qurbansan Hüseynim

Aramımı aldı sitəmi əhli nifaqın
Amma bu keçən şəblərə sər saldı fəraqın
Çox başüvə müştəq idim dil əfsus saraldın
Tutsun dedilər Xuliyə mehmansan Hüseynim

Gəl nizədə Quran oxu sən, surəbəsura
Gah döndərirsen mətbəxi Musa kimi nura
Gahi qoyursan gül üzivi künci tənura
Gah nuki cudadə məhi tabansan Hüseynim

Qol bağlı çəkərlər məni hər şəhrü-diyarə
Hər yerdə vurarlar yaralı başivə yarə
Çarəm kəsilib eylə Hüseyin, dərdimə çarə
Biçarələrin dərdinə dərmanşan Hüseynim

Allah Özü rüsva eləsin ibni Ziyadı
Övladi Rəsulə qoyub o xarici adi
Başun qabağıyca çökürü qari Minadı

¹Başımın üstünə

²Sübh-axşam

³Inqilabın atəşin və gözəl təbi

Quran oxu bilsinlər müsəlmansan Hüseynim

Gər versələr başın öpərəm bir də üzündən
Silləm o tənurun külünü qanlı gözündən
Xuli eliyən zülmü xəbər allam özündən
Ehsas edərəm hali pərişansan Hüseynim

Ol dad edirəm var bacuvın bəndi tənabı
Ya Şümri vuran qəmçilərin çoxdu əzabı
Amma deyirəm Zeynəbivın çoxdu əzabı
Sən peykəri, ya qeyrəti Yəzdansan¹ Hüseynim

Mən şahı vilayət qızıyam duxti Əliyəm
İsmətdə nümayəndeyi Zəhrayı Bətuləm
Bu zülmi cəfadəndən Hüseyn canı məluləm
Mən naqədə, sən nizədə nalansan Hüseynim

Ey kaş, anam Fatimə gəlsin bu diyarə
Etsin özü öz bəslədiyi barə nəzarə
Başüvə rəvadır vuralar bir belə yarə
Gülşəndə solan gül kimi xəndansan Hüseynim

Bax gör necə bir halı pərişandı Ruqəyyə
Zəcri sitəmi cövrində odlandı Ruqəyyə
Həm xəstədi, həm acdı, həm ətşandı Ruqəyyə
Al könlünü, qəmxari yetimansan Hüseynim

Qardaş bu həməni şəhridi Zeynəb sənə qurban
Hər övrətin halını soruşdum məni nalan
Bir ömri oleydi mənə fəxriyyə sənə xan
İndi mənim əhvalimə giryansan Hüseym

Asi “Kərimi”nin əli boşdur üzü qarə
İstər gələ bir ol şeş guşə məzarə
Bəlkə gələ qəbrindən ala dərdinə çarə
Məhşər günü sən şafei üsyansan Hüseynim

¹Allahın qeyrəti

Qurani Kərim buyurur: “Hər kəs məzlumcasına qətlə yetirilsə, Biz onun üçün vəli (intiqaımcı, qisasçı) qərar verərik və o da qisas hökmündə israfçılıq etməsin, həddi aşmasın. Həqiqətən o, (qətlə yetirilən) nüstətə yetmişdir.” Bəni üməyyə İmam Hüseyni zülm ilə qətlə yetirdi, amma hələ də onun qisası alınmayıb. Hədislərdə var ki, onun, həmçinin Xanım Fatimənin intiqamını İmam Zaman (əleyhis-salam) zühur edib kafirlərdən alacaqdır.

HƏZRƏT İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)-ın ŞƏHADƏTİ

Dəftəri imtəhanidə¹ kəlmeyi-ibtida² Hüseyn

Pirəhəni-bəla³ geyib zinəti-övliya⁴ Hüseyn

Məş”əli-səbri⁵ yandırır fəvci-bəlanı⁶ sındırır

Gəldi dilə bəla özü söylədi: mərhəbə Hüseyn!

Ərseyi-Kərbəladə⁷ çün açdı bəla bəsatini

Böldü ayırdı nurilən zülmətin ixtilatini⁸

Pozdu, dağıtdı zalimin süfeyi-inbisatini⁹

Məsdəri-hökmə¹⁰ müstəqim¹¹ artırır irtibatini¹²

Ta ki vəfayi-əhdinə Həqdən ala riza¹³ Hüseyn

Ləm”əbələm”ə¹⁴ nur enir Musiye-əsr-Turinə¹⁵

Mülhəq olur¹ o nurilər yerdə Hüseyn nurinə

¹İmtahan dəftərində

²İlk söz, ilk kəlmə

³Bəla köynəyi

⁴Allah dostlarının zinəti

⁵Səbir məş”əlini

⁶Bəla dalgasını

⁷Kərbəla çölündə

⁸Zülmətin qarışıqlığını

⁹Açılmış süfrəsini

¹⁰Hökm çıxarılan yer

¹¹Birbaşə

¹²Əlaqəsini, rabitəsini

¹³Razılıq

¹⁴Dəstə-dəstə

¹⁵Əsrin Musasının Tur dağına

Əhli-səma nüzul edər² zibhi-əzim³ hüzurinə
Də”vət edərlər Həzrəti Həzrətin öz qüsulünə
Mənsəbi-iftixar edər hər birinə əta Hüseyn

Saxlayıb əldə kufiyan⁴ dəşnələri⁵, bıçaqları
Ruyi-həvadə⁶ səf çəkib göydən enən qonaqları
Xeymə sərədə müntəzir⁷ Fatimənin uşaqları
Tayifeyi-əcinnənin⁸ qeybidə ağlamaqları
Doldurub hər tərəfdən ol dəşti sədayi “ya Hüseyn!”

Mahi-məhərrəmin⁹ onu yovmi əzayi aşiqan¹⁰
Gün tutulub həva dönüb qara yel əsdi yağdı qan
Dağ-daşa düşdü zəlzələ, gəldi təlatümə cahan
Verdi yer əhlinə xəbər hatifi-qeybi¹¹ nəgəhan¹²
Sübbiğə biddima Hüseyn qütilə bi Kərbəla Hüseyn¹³

Nə”şi İmam idi gərək həml olunaydı¹⁴ göylərə
Ta ki yetəydi ərşidə rə”yəti-Həyyi-Davərə¹⁵
Sadir olaydı izni-Həqq dəfnə o pak peykərə¹⁶
Gördü müqəttəat¹ olub cismi-Hüseyn düşüb yerə

¹Qovuşur, birləşir

²Enər, nazil olar

³Böyük, əzəmətli bir qurbanlıq

⁴Kufəlilər

⁵Xəncərləri

⁶Havanın səthində, havada

⁷Hazır

⁸Cin tayasının

⁹Məhərrəm ayının

¹⁰Hüseyn aşıqlərinin matəm günü

¹¹Qeybdən gələn səs

¹²Gözlənilmədən

¹³Qanına qəltan oldu Hüseyn, Kərbəladə qətlə yetirildi Hüseyn

¹⁴Aparılıydı

¹⁵Allahın görüşünə

¹⁶O pak bədənin dəfninə izn veriləydi

Hökm yetişdi olmaram gəlməyivə riza Hüseyn

Nuri-cəməli-Kibriya,² açdı niqabi-təl”əti³

Qıldı əhatə-məqtəli⁴ Kə”beyi-mənəviyyəti

Ruhi-müqəddəsi-Hüseyn tapdı liqayi-vəhdəti⁵

Zati-Rəhimidən ələ aldı çirağı-rəhməti

Sahəti-rəhmətiyyədən⁶ dərk elədi nida Hüseyn

SƏS GƏLDİ:

Mən bilirəm ki, şadisən, qərqi-bəliyyəsən⁷ Hüseyn

Xətmi-Rəsulidən mənə töhfə hədiyyəsən Hüseyn

Nəfsi-zəkiyyəsən⁸ Hüseyn, əbdi-rəziyyəsən⁹ Hüseyn

Layiqi-təxtü-pərçəmə, taci-əliyyəsən¹⁰ Hüseyn

Ruzi-cəza¹¹ başında var əfzəli-xunbəha¹² Hüseyn

Gərçi bu mərdümi-şəqi¹³ sındırıb ehtiramıvi

Müntəqimi-həqiqiyəm¹⁴ hifz edərəm məqamıvi

Allam özüm bu qövmidən həşridə intiqamıvi

Bəxş edərəm mühibbivi xadimivi qulamıvi

Yazdığın əhdnamənin həqqi olar əda Hüseyn

Canını bəzli-yar¹⁵ edib çıxdı Hüseyn fəraqətə

¹Tikə-tikə

²Allahın cəməlinin nuru

³Parlaq pərdəni

⁴Qətilgahı əhatə etdi

⁵Allahla görüşdü

⁶Rəhmət (Allah) tərəfindən

⁷Bələlara, imtahanlara qərqsən

⁸Pak bir nəfs, ruh

⁹Rəbbindən razı olan bəndə

¹⁰Təxt-tacı layiq, yüksək məqamlı

¹¹Qiyamətdə

¹²ən gözəl qan bahası

¹³Alçaq və bədbəxt camaat

¹⁴Həqiqi intiqamçı

¹⁵Canını yara (Allaha) bəxşiş edib

Qanını tutdu Cəbrəil, şişeyi-səbz-i-Cənnətə¹
Ərşidə verdi şişəni xazini-gənci-rəhmətə²
Rəhməti-Həqq o şişədən tabiş edər³ qiyamətə
Möhrü-münəvvəri⁴ onun “şafeü-mən bəka-Hüseyn”⁵

Xeymeyi-Ümmü-Məbədə⁶ Xətmi-rusul edib güzər⁷
Aldı namaza dəstəmaz həzrəti-Seyyidül-bəşər
Orda dirəxti-ovsəcə⁸ var idi xüskü-bi səmər⁹
Abi-vüzu¹⁰ ilə onun rişəsini edibdi tər¹¹
Batini bir nəzər salıb cəddi-kərəm nəma Hüseyn¹²

Gördülər ol dirəxti çün mənəvi bağiban əkib
Rişə atıb qəvilənib¹³ qəddi sipehrə baş töküb
Yarpaq açıb budaqların bərgi-zümrüddə¹⁴ бүküб
Şaxələrinde gül açıb miyveyi-sorxqun¹⁵ töküб
Bərgilərinde nəqş olub: “ya mətərəssəfa Hüseyn”¹⁶

Ay keçib, il keçib nəçə müddəti, ruzigar olub
Əhli-qəbilə meyvəvü-sayədə kamkar olub¹⁷

¹Yaşıl Cənnət şişəsinə

²Rəhmət xəzinəsinin xəzinədarına

³Saçar

⁴İşıqlı möhürü

⁵“Hüseynə ağlayana şəfaətçidir”

⁶Ümmü-Məbədın xeyməsinə

⁷Yolunu saldı

⁸Quru bir ağac

⁹Quru və səmərəsiz

¹⁰Dəstəmaz suyu ilə

¹¹Ağacın kökünü yaş etdi

¹²Hüseynin kəramətli cəddi

¹³Kök atıb güclənib

¹⁴Zümrüd rəngli yarpaqlar

¹⁵Qırmızı meyvələr

¹⁶“Ey səfa, rəhmət yağışı, Hüseyn”

¹⁷Bəhrələnilib

Bir günü gördülər ağac, yeksərə tar-mar olub
Şaxələrində qan damar, yarpağı ləkkədar¹ olub
Meyvələri solub düşər, səslənir yerdə va Hüseyn!

Tünd yel əsdi, sındırıb rişəvü-qol-budağını
Parçalayıb səpib çölə kəlləsini, ayağını
Gəldi sədayi səhngin², titrədib ərşi taqini:
“Fatimənin əzizinin pozdular ittifaqını
Oldu həmin dirəxti tək xeymələri fəna Hüseyn”

Əhli qəbilə hər gecə sübhə kimi həzin-həzin
Orda eşitdilər neçə möhtərəm övrətin səsin
Zəccə³ çəkib deyərdilər: vay bala vay Hüseyn Hüseyn!
Cinnü-pəri o məclisin cəm”ən oxurdu növhəsin
Koşteyi-əşqiya⁴ Hüseyn, vay gülü-Müstəfa Hüseyn

Ravi⁵ deyir o gün Hüseyn, qətlə yetən zəman idi
Beyti-Müqəddəsin çölü tirə qara⁶ duman idi
Hər ağacın kolun dibi, rişəsi ləxtə qan idi
Hər daşın altıda çeşmə tək qırmızı qan rəvan idi
Qətrələri yazıb yerə “qüslühü-biddima”⁷ Hüseyn

Dəfni Hüseynə gəldilər qövmi Əsəd qəbilədən
Ərz elədilər Seyyidi Sacidə: ey şəhi zəman:
İsti su hazır etmişik, sidrü-hənütü-ağ kəfən
Qüslün edək icazə ver, dəfn ola nəhr olan⁸ bədən
Gün qabağında qalmasın bundan əlavə ta Hüseyn

¹Ləkəli

²Dəhşətli, qorxunc

³Nalə, fəğan

⁴Qansızların öldürdüyü

⁵Rəvayəti nəql edən, rəvayətçi

⁶Qaranlıq, qara

⁷“Qüslü qan ilədir”

⁸Doğranan

Əhli qəbiləyə dedi, varisi-Seyyidül-bəşər:¹
Axı evdə vəfat edib məgər, bu yaralı cənazələr?
Qüsl olunub kəfən geyə, tibqi-rüsumi sərbəsər?²
Siz görürsüz ki doğranıb qanə olublar qutəvər³
Bu dağılan bədənləri Həqqə verib fəda Hüseyn

Ağ kəfən istəməz, bu yer Kərbübəla diyarıdır
Sərvəri-əhli-cənnətin, cənnətinin bəharıdır
Sinələr üstə yarələr gülşəni-ətr-baridir⁴
Qüslləri, kəfənləri qandı, çölün qübarıdır
Qırmızı ləxtədən geyib, peykərinə⁵ qəbə⁶ Hüseyn

Qışda ki qar yağar yerə, torpaq olar sefid qar⁷
Meyyitə bənzəyər hamı, dərrəvü-dəştü-kuhsar⁸
Yeksərə ağ kəfən geyər, bağı-derəxtü-nəxlizər⁹
Sakitü-bi səda qalar, müntəzirani-nobahar¹⁰
Misli həmin bəhari ki orda edib bina Hüseyn¹¹

¹Peyğəmbərin varisi

²Qayda-qanuna tamamilə uyğun olaraq

³Qana batıbdır

⁴Ətirli gülşən

⁵Bədəninə

⁶Bir növ paltar növüdür

⁷Ağ

⁸Dərələr, dağlar, səhralar

⁹Dərələr, səhralar, dağlar

¹⁰Bağlar, ağaclar, xurmalar

¹¹Təzə baharın intizarını çəkənlər

¹¹Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in vəfatından sonra ümmətin qəflətinə işarədir. Həzrəti Fatimə əleyha səlamı zülmilə qətlə yetirdilər, səsinə çıxaran olmadı, Həzrət Əli əleyhissalamı qətlə yetirdilər, danışan olmadı, üstəlik məlun Müaviyə o həzrətin əleyhinə o qədər zəhərli təbliğat aparmışdı ki, Şam əhalisi eşidəndə ki, Həzrəti Əli əleyhissalamı məsciddə öldürüblər, təəccüblə soruşdular ki, əlinin məsciddə nə işi vardı, məgər o namaz qılırdımı?! İmam Həsən əleyhissalamı zəhərləyib şəhadətə yetirdilər. Müaviyə Quranın buyurduğu “xəbis sülalədən olduğu və Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in bu sülalənin xilafət üçün ləyaqətsiz olduğunu bəyan etdiyi halda, Ömər tərəfindən Şama vali təyin edildi, Osman da onun yerini möhkəmlətdi. Müaviyə kafir olmasına baxmayaraq, zahirdə dini qayda-qanunlara ciddi şəkilə riayət edir, hətta gecə namazını belə, tərk etmədi. Camaatı da bu kimi təzahürlərlə aldadır, qəflətdən ayılmağa qoymurdu. Amma

Əhli qəbilə bu gecə, getməyin istirahətə
Diqqət ilə baxın görün, kimdi gələn ziyarətə
Qəbriləri təvaf edib növhə deyən cəmaətə?
–Cəddi, atası, qardaşı su səpəcək bu türbətə
Səslənəcəkdı madəri Fatimə, vay balam Hüseyn!

Yandı bəhari Müstəfa, düşdü oda bəharələr¹
Gün batıb, asimanidə oldu əyan sitarələr²
Parə çadırdə gizlənib yatdılar mahi-parələr
Qarə qəfəsdə həbs olub qarə geyən qənarilər³
Nəğmələri ürəkdə var: koştıye-əşqiya Hüseyn!⁴

Yatdı qoşun, kəsildi səs, sayə çəkildi dövrədən
Çıxdı Ruqəyyə xaricə, nisfi şikəstə⁵ xeymədən
Başı açıq, ayaq yalın, caməsi⁶ köhnə pirəhən⁷
Qətligəhə tərəf qaçır, yel kimi titrəyir bədən
Hər qədəm ağlıyır deyir: hardasan ay baba Hüseyn?

Guşeyi-qətligahidən nagəh eşitdi bir səda:
Gəzmə bu qanlı ərsəni⁸, sinəmin üstə gəl bala
Cəzb edib aşinasını ləhni-sədayi-aşına⁹

məlun Yezid atasının yerinə xilafətə gələndə, aşkar surətdə islam qanunlarını tapdalamağa, pozmağa, təhqir etməyə başladı. O, xilafəti dövründə 3 böyük cinayət törətdi ki, onlardan biri İmam Hüseyn əleyhissalamı qətlə yetirməsi idi. Məhz bu cinayətdən sonra qəflət pərdələri yırtıldı, islam ümməti ayıldı. Onlarla il sürən islam ümmətinin qəflətini şair qısa, donuqluğa bənzətmişdir, sanki hamı nəse böyük bir hadisənin baş verməsini gözləyirdi. İmam Hüseyn əleyhissalamın qızıl qanı donuşluqları açdı, ümmətə hakim olan qışı bahara çevirdi.

¹Ay üzlülər

²Ulduzlar

³Bülbül növüdür

⁴Bədbəxt millətin öldürdüyü

⁵Yarısı dağılmış

⁶Paltarı

⁷Köynək

⁸Çölü

⁹Tanış səs

Xaneyi-eşqিদән işıq sate olurdu bərməla¹
Oldu çırağı-nur ilə ol qıza rahnəma² Hüseyn?

Tapdı nişani-nur ilə məqtəl ara³ babasını
Gördü çuxur məkanidə qan bürüyüb yarasını
Açdı yaralı şəh iki bazuyi-həqnəmasını⁴
Sinəsinə yapışdırıb doxtəri-binəvasını⁵
Nisgil ilə dedi o qız: canüvə mən fəda Hüseyn!

Harda idin qoşun gəlib xeyməni yandıran zaman
At qabağında qızları çöldə dolandıran zaman
Məcərü-guşivarədən⁶ ötrü qovub yoran zaman
Rəxtimizi⁷ soyan zaman, qəmçi ilə vuran zaman
Vermədin, eylərəm giley, naləməizə səda Hüseyn

Bir də məriz⁸ qardaşım od tutub odlanan zaman
Vurdu bibim özün oda, xeymə alovlanan zaman
Damənin od tutub mənim şö”lə çəkib yanan zaman
Əmmələrim, anam, bacım qol-qola bağlanan zaman
Səs niyə vermədin hamı səslədi onda “ya Hüseyn!”

Etmə Ruqəyyə can giley, mən niyə dadə gəlmədim
Qərqi idi xakü-xunida⁹ nə”şim aradə gəlmədim
Köynəyimi apardılar, sinə qoşadə¹⁰ gəlmədim
Nazir idim o halizə nuki-cidadə¹ gəlmədim

¹Gur işıq saçılırdı

²Yolgöstərən

³Qətilgahda

⁴Haqqı göstərən biləklər, qollar

⁵Binəva qızını

⁶Örtük və sırğa

⁷Qiyətli paltarlarımızı

⁸Xəstə; Kərbəladə Allah təala imamətin ardı kəsilməsin deyə, İmam Səccad əleyhissalamı xəstələndirməklə diri saxladı

⁹Torpaq və qan

¹⁰Açıq

Fikr eləmə Dəməşqəcən sizdən ola cüda² Hüseyin

Qovzanıb istədim gələm, atlar ayağı qoymadı
Tutdu məni çuxur yerin qanlı qucağı qoymadı
Qəlbidə növcavanımın suzişi-dağı³ qoymadı
Nizə, qılıc sınıqları, kəsdi qabağı qoymadı
Oldu bu seyri-rahidə⁴ manei-mübtəla⁵ Hüseyin

İndi öpüm icazə ver surəti-şəms-təl'əti⁶
Sən də müqabilində qoy, surətimə o surəti
Çək o mübarək əllərin başıma qıl məhəbbəti
Pak elə zülfümün tozun, sən bil anamın hörməti
Ta bu yetimə doxtərin xatiri xoş ola Hüseyin

Yoxdu başım Ruqəyyə can, ta öpəsən cəmalimi
Ya ki qoyam o surətə surəti por məlalimi⁷
Yoxdu bədəndə əllərim gör bu şikəstə halimi
Başuvə əl çəkib siləm, zülfü-çəmən misalini⁸
Yoxsa edərdi xahişin, şövqilə cabeca⁹ Hüseyin

Yatma bu qanlı sinədə, dur, bala get, Ruqəyyə can
Əmmələrin gəzir çölü, sinə xəraşü¹⁰ bağırı qan
Ərsədə rəddi-payuvi¹¹ dərk edib axtarır nişan
Gör necə səs gəlir, deyir: nazlı Ruqəyyəm hardasan?
Bir də deyirlər qıl kömək, bizlərə ya əxa Hüseyin!

¹Nizə ucunda

²Ayrı

³Yandırıcı dağı

⁴Yol boyunda

⁵Mübtəla edən maneələr

⁶Günəş kimi parlayan surət, üz

⁷Əzab-əziyyət görmüş surət

⁸Çəmənə bənzər zülf

⁹Yerbəyer

¹⁰Sinə dağı

¹¹Ayaq izlərini

Ey yaralı Hüseynimə doxtəri-nazidanə¹ gəl
Başı bəlalı bülbülüm, boş qalıb aşıyanə² gəl
Bu gecə aləmi səni saldı çölə zəmanə gəl
Ləl kimi boyanmışan başdan-ayağə qanə gəl
Zülfüvə xuni-sorx³ ilə vermiş əcəb cəla⁴ Hüseyn

Gəldiyi yoldan ol xanım istədi ric"ət eyliy⁵
Əmmələrin gəzib tapa, ya gedə parə xeymiyə
Qorxdı, itirdi düz yolu, düşdü vücudi lərzəyə
Bir Nəcəfə tərəf baxıb bir də səvadi⁶ Kufəyə
Gəl yolumu itirmişəm, ol mənə rahnəma⁷ Hüseyn

Zülməti-şəb⁸ hərasnak⁹, əmmələri gəzir çölü
Bir qız uşağı nabələd, ərsə tikanilən dolu
Oxdı, qılıcdı, nizədi, qanlı cənazə sağ-solu
Əmmələrin gəlir səsi, leyk tapammayır yolu
Nazir idi o qəmfəza aləmə bərməla Hüseyn

Əhli əza kim elədi bəs o qıza dəlaləti¹⁰?
Getdi mənim əqidəmə, şəmsi-həyavü-möhnəti¹¹
Yəni anası Fatimə tapdı o mürği-möhnəti¹²
Əmmələrinə əlbəəl verdi həmin əmanəti
Hifz edələr ki Şamidə salim onu ala Hüseyn

¹Nazlı qız

²Yuva

³Qızıl qan ilə

⁴Bəzək

⁵Qayıda

⁶Kufə tərəfdən görünən qaranlığa

⁷Yolgöstərən

⁸Gecə zülməti

⁹Qorxulu

¹⁰Yol göstərmək, bələdçilik etmək

¹¹Möhnət və ismət, həya şünəşi

¹²Qəmli quş

Kərbübəla çün güzər eylədi Şahi-la fəta¹
Baxdı o sərzəminə² bir diqqətilən edib nəvə
Ərz elədi səhabələr, canuvə canımız fəda
Sən niyə ağladın belə, illətini³ buyur ağa
Ey pedəri-müəzzəmi-gövhəri-ətqiya⁴ Hüseyn

Verdi cavab o kəslərə Həzrət Şahi-övliya
Bu yerin adı Kərbəla, bir adı ərzi-Neynəva
Burda mənim Hüseynimin xeymələri olur bina
Qətlə yetər köməkləri, qardaşı, oğlu bərməla
Xəncəri-Şimrilən olur zibhi-minəl-qəfa⁵ Hüseyn

Bəs ki mənə xəbər verib bu sözü Sadiqi-Xəbir⁶
Xeymələrinə od vurub yandırır ləşgəri-şərir⁷
Zülm ilə Əhli-Beytimi eyləyir əşqiya⁸ əsir
Qarət olur xiyamidən⁹ məsnədü-cameyi-hərir¹⁰
Girdü-qübari-dəştidən¹¹ puşış edər¹² qəba Hüseyn

“Yəhyəvi”nin ki, no cavan oğlu gedib cəhanidən
Əhli-nəcibi-Ərdəbil təziyə tutdu mərdü-zən

¹“Ühüd” döyüşündə Peyğəmbəri əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in canının təhlükəyə düşdüyü ən həssas anlarda əli (əleyhis-salam) onu müdafiə edir, 50-60 nəfərlik dəstələri öz qüdrətli qılınc zərbələri ilə vurub dağıdırdı, bu anda Cəbrəil havada səsləndi ki: “La fəta illa əli və la seyfə illa Zülfüqar” əlidən başqa qəhrəman, Zülfüqardan başqa qılınc yoxdur. Bunu hətta məşhur sünnü tarixçilərindən olan Təbəri və İbni Hişam öz tarix kitablarında nəql etmişlər.

²Diyara

³Səbəbini

⁴Nəcəbətli nəsildən olan Hüseynin əzəmətli atası

⁵Başı arxadan kəsilən

⁶Allahın adlarındandır

⁷Şər, bədnam ləşgər

⁸Şəqilər, bədbəxtlər

⁹Xeymələrdən

¹⁰İpək parçalar, kürsü

¹¹Çölün toz-torpağından

¹²Geyər

Nokəri-pirə ehtiram oldu ziyadə həddidən
Həqqin o hörmətin əda eyliyə bilmərəm ki mən
Gərdəni-Yəhyəvidən¹ et həqlərini əda Hüseyn

HÜRRÜN TÖVBƏSİ

Hürr əvvəlcə Ömər Sədin qoşununda idi, İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın da yolunu bağlamış, istiqaməti Kərbəlaya tərəf döndərmişdi. Bunların hamısını Yezidin əmrinə tabe olmaqla görürdü. O heç vaxt inanmırdı ki, Ömər Səd İmamı qətlə yetirmək fikrində ola bilər. Amma hadisələrin tədricən inkişafından Hürr başa düşmüşdü ki, bu qoşun İmam Hüseyn (əleyhis-salam)ı öldürmək barədə qəti qərara gəlmişdir. Buna görə də Ömər Sədlə bir az danışqdan sonra döyüş meydanından uzaqlaşdı, yavaş-yavaş İmam (əleyhis-salam)-ın xeymələrinə doğru hərəkət etdi. Mühacir onu gördü, elə bildi ki, o, İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qoşununa hücum etmək istəyir, ondan soruşdu: –Hücum etmək istəyirsənmi? Lakin cavab eşitmədi, yalnız görürdü ki, Hürün bədəni lərzəyə düşmüşdür, dedi: –Mən sənə işindən təəccüb edirəm, sənə barəndə şəkkə düşmüşəm. Allaha and olsun, indiyə kimi sənə heç vaxt bu halda görməmişdim. Məndən Kufənin ən şücaətli pəhləvanı barədə soruşsaydılar, yalnız sənə adını deyərdim. Bu nə haldır?

Hürr dedi: –Mən elə bu andan etibarən behiştə cəhənnəmin arasındayam, amma Allaha and olsun ki, hətta mənə tikə-tikə doğrayıb odda yandırsalar da, heç nəyi behiştədən üstün saymayacağam. Bunu deyib atını çapdı; əllərini başına qoyan halda İmam Hüseynə (əleyhis-salam) tərəf getdi. Gözlərindən yaş axan halda, zümzümə edirdi: “İlahi, Sənə tərəf qayıdıram, ümidvaram ki, tövbəmi qəbul edəsən. İlahi, mən sənə dostlarının və peyğəmbərinin övladlarının qəlblərini qorxuya salmışam. Bu böyük günahımı bağışla.

Elə ki, gəlib İmam (əleyhis-salam)-ın hüzuruna çatdı, dedi: –Mən həmin şəxsəm ki, sizin Mədinəyə qayıtmağınıza mane oldum, yolunuzu bağladım və sizi çöl-biyabanlarda dolandırıb, bu diyara gətirdim. Mən heç də təəvvür etmədim ki, bu qövm sizə qarşı belə rəftar etsin, sizin təklifinizi rədd etsin və sizə qarşı hörmətsizlik etsinlər. Allaha and olsun, əgər bilsəydim ki, onlar işi bu mərhələyə gətirib çıxaracaqlar, heç vaxt bu işə əl atmazdım. İndi isə öz əməlimdən peşman olmuşam; Allahın dərgahına tövbə edirəm, sənə yolunda canımdan keçməyə, gözün önündə şəhadət feyzinə çatmağa hazıram. Görəsən mənim tövbəm qəbul olunacaqmı?

¹Yəhyəvinin boynundan

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) buyurdu: –Bəli, mehriban Allah tövbələri qəbul edəndir, atdan düş.

Hürr dedi: –Əgər mən sizin yolunuzda at üstündə vuruşsam, piyada vuruşmaqdan daha yaxşıdır, baxmayaraq ki axırda işim atdan enməklə nəticələnəcək.

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) buyurdu: –Necə istəyirsənsə, o cür də et. Allah öz rəhmətini sənə göndərsin.

Hürr İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın gözləri önündə üzünü kufəlilərə tutdu, onlara nəsihət edib danladı. Kufənin namərdləri onun sözlərini eşitməyə tab gətirmədilər, ona ox atdılar. Hürr İmam (əleyhis-salam)-ın yanına qayıtdı.

Mühəddis Cəzairi “Ənvari-nömaniyyə kitabında Hürr ibni Yəzidin qəziyyəsinə nəql edir: Şah İsmail Səfəvi Kərbəlaya gəldiyi vaxt eşidir ki, (Kərbəlada Yezid qoşunundan üz döndərib İmam Hüseyn Əleyhissalamın yoldaşlarına qoşulan) Hürə tənə edib, onun haqqında pis danışanlar var. Onun Allah-Tərəfindən bağışlanıb, sevimli bəndə olmasını sübut etmək üçün Şah İsmail qəbrin açılmasını əmr edir. Qəbri açıb, cənazənin tərəvətli qaldığına şahid olurlar. Sanki, yenicə şəhid olmuş Hürün başında Həzrət Hüseyn (əleyhissalam)-ın dəsmalı bağlanmışdı (Tarixə görə Aşura günü bu dəsmalla İmam Hürün yarasını bağlamışdı). Şah İsmail bu dəsmalı öz kəfəninə qoymaq üçün açdırır. Qan axdığını görüb, yaranı başqa dəsmalla bağladılar, amma qan dayanmadığından həmin dəsmalla bağlamağa məcbur oldular. Hadisə Hürün haqqındakı pis fikirləri aradan götürdü. Şah İsmail burada məqbərə tikdirib, xidmətçi təyin etdi.

HÜRRÜN TÖVBƏSİ

Ey xosrovi-kovnü-məkan¹ əstəğfirullah, əttövbə-tövbə (2)

Oldum peşiman əl-əman, əstəğfirullah, əttövbə-tövbə (2)

Etdim cəsarət mən əzəl, ey sibt-i-Taha,² əfv et bağışla

Mən rusiyəh³ sən sahibi-ehsanü-əta, lütf eylə şaha

Üsyənə qərqəm, gəlmişəm, çox dildə yarə, ey miri-Bəthə⁴

Rüxsarimə əşgim rəvan, əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

Əvvəldəki əfkarıma¹ dilxəstə² gəldim, halım pərişan

¹Kainatın padşahı

²Peyğəmbər övladı

³Üzüqara

⁴Ərəbisstan şahı

Kirdarimə³ rəftarimə qovma qapından, məhzunü-nalan⁴
Oldum özüm əhvalimə dilgirü-giryan,⁵ qəlbim olub qan
Təpşi-dil⁶ dildə nəhan, əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

Kəsdim səri-rahın⁷ əzəl felimdə görrəm var iştibahım⁸
Əl damənindən⁹ çəkmərəm, ey dadixahım¹⁰ yoxdur pənahım
Titirir ayağım, əllərim, sinəmdə ahım, çoxdur günahım
Olmuş mənə virdi-zəban,¹¹ əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

Rə”şə¹² düşüb əndamimə, mən binəsibəm, sər pa¹³ əliləm
Üz qoymuşam dərgahivə, şaha qəribəm, əbdi-zəliləm¹⁴
Şəməndəyəm çün xiclətim var, bi təbibəm, məhzun dəxiləm
Ali-Əlidən nigaran, əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

Düşdüm bəlayə onda ki, Ali-Rəsuli, saldım bəlayə
Çəkdim qətari itrəti Zəhra Bətuli, Kərbübəlayə
Girdabi-qəmdə saxladım, çox dil məluləm,¹⁵ qərqəm bəlayə
Var üzrüm, ey şahi-şəhan, əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

Qərqi eyliyib tufan məni, ey məzhəri-Həqq, qərqi-mələləm
Zülmətə saldım mən səni, ey nuri-mütləq, əfsürdə¹ haləm

¹Fikirlərimə

²Qəlbi yorğun

³əməllərimə

⁴Qəmli və naləli

⁵Ağlar və dilgir

⁶Qəlbin döyüntüsü

⁷Yolunu

⁸Səhvim

⁹ətəyindən

¹⁰Köməyim, arxam

¹¹Dilimin əzbəri

¹²Qorxu, vəhşət

¹³Başdan-ayağa

¹⁴Zəlil bəndə

¹⁵Kədərli

Qurani-natiq, peykəri Qurana müştəq, pozğun xəyaləm
Ey ruhu iman, cismi can, əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

Sinəmdə artar möhnətim, növrəstə Qasim, şahzadə Əkbər
Ə”zavü-dildən vəhşətim vardır hərasim,² ey şahi-məhşər
Salardın oğlanlaruvi, Əbbasi, Ovnu, həm Fəzlü-Cəfər
Heydər bəyan, şirin zəban,³ əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

Oldum xəcalət, sizdən, ey Leylavü-Rübab, Gülsumü-Zeynəb
Əfv eyliyin, təqsirimizin tədədi⁴ yoxdur, kəşf oldu mətləb
Narahətəm, narahətəm, hər sübhü-hər şam, hər ruzü-hər şəb
Ali Rəsulü-banüvan,⁵ əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

Ya Rəbbi Rəhman “Qəmkeşə” rəhm eylə, qəlbin pak et riyadan
Vəsvasi cinnü-insidən, hifz eylə, şərrü nəfsü-həvadən
Qəlbində gizlin dərdinə məyus olubdur, dərman dəvadən
Zikri olub ya Rəbb aman əstəğfirullah, əttövbə-tövbə

̄HƏZRƏTİ MÜSLÜMÜN BALALARI

EY HARİS EYLƏ BİR NƏZƏR

Ey Haris, eylə bir nəzər Xudaya, vurma sən bizi (2)

Gətirmə ərşi ə”zəmi nəvayə, vurma sən bizi (2)

Deyib Peyəmbəri Xuda, yetimə hörmət eyliyin
Çəkin nəvaziş ilə əl başına xidmət eyliyin
Verin təsəlli, dildəki qəmində şirkət⁶ eyliyin
Evində düşmüşük bu gün bəlayə vurma sən bizi

¹Pərişan, qəmli

²Qorxum

³Şirin dil

⁴Sayı

⁵Peyğəmbər əhli-Beyti, qadınları, əhli-əyalı

⁶İştirak

Gətir ələ bu barədə Peyəmbərin rızasını
Gətirmə qəhrə, şərm elə, yetimlərin Xudasını
İki atasızın göyə ucaltma çox nəvasını
Bu qədri uyma aləmi fərayə vurma sən bizi

Yorubdu qüssələr bizi, bir ildi dustaq olmuşuq
Ata qəmində yanmışıq, misali qönçə solmuşuq
Bir aşına tapammadıq, gəzib zəbəs yorulmuşuq
Dava tapıq bu dərdi bi dəvayə vurma sən bizi

Vəfa bağında bir gülük xəzanə vermə sən bizi
Cahanda hansı miziban¹ qonağın incidib belə
Vəfadən əhli Kufənin tapıb nədəndi fasilə
Nədəndi getmirsüz rəhi vəfayə vurma sən bizi

Vəfasız adlarınız gərək düşə həmişə dillərə
Yaza müvərrixi zəman² bunu kitabü-dəftərə
Qonağının başın çəkər bu əhli Kufə xəncərə
Kəsik başı vurur bular cidayə, vurma sən bizi

Vəfa gülü əkilmiyib bu Kufədə bu şəhridə
Nə bağlarında var səfa, nə çeşməsində, nəhridə
Yetibdi Həşimilərə cəfası çox bu dəhridə
Amandı şirkət etmə bu cəfadə, vurma sən bizi

Bir ildi ayrı düşmüşük vətəndən ellər ağlıyar
Gələndə mövcə bəhrilər³ axanda sellər ağlıyar
Vuranda zülfü-gül sitan, çəməndə yellər ağlıyar
Bizim də ahımız çıxar səmayə, vurma sən bizi

HƏZRƏTİ MÜSLÜM (əleyhis-salam)IN BALALARI

Cəkmə xəncər olma qatil, (2) bu iki nalanə Haris
Vəhşətə salma yetimik, (2) gəlmişik əfğanə Haris

¹Qonaq sahibi

²Zaman tarixçiləri

³Dəryalar tufana gələndə

Qönçə tək badi-xəzandan,¹ açmamış solduq çəməndə
Çıxmamış səyyad əlindən, tazədən düşdük kəməndə
Bir vəfalı bacımız var, indi yol gözlər vətəndə
Gəl bizi azad elə bax, Həzrəti Sübhanə² Haris

Vurmusan şiddətlə sili, zülm əliylə gül üzümdən
Zərbi-silidən rəvandır, qanlı yaş ağlar gözümdən
Qorxudan titrir vücudim, çəkmişəm əl öz-özümdən
Əl götür bizdən səni ey, rüfqətə³ Qurana, Haris

Bu vilayətdə qəribik, bir nəfər yox aşınamız
Həm səğirik, həm qəribik, həm gedib əldən atamız
Gözləri yaşlı vətəndə, indi yol gözlür anamız
Suzi-ahimdən⁴ həzər qıl, batma nahəq qanə Haris

Biz sənə axər qonağıq, gəl bizi öldürmə kəfər
“Əkrimuz-zeyfə”⁵ buyurmuş, Müstəfa “lov kanə kafər”⁶
Kim qonağın, öz evində, öldürüb ey şumi-əbtər⁷
Eyləməzlər hətki-hörmət,⁸ şər”idə mehmanə Haris

Sən vuranda xəncərə əl, qardaşım soldu saraldı
Titriyib badi-xəzan tək, qəlbimin aramın aldı
Ləblər oldu parə-parə, özgə bir əhvalə qaldı
Şərm elə döndərmə əşgi, bərişi-neysanə⁹ Haris

Tifli-məsumuq¹ bilirən, bizdə yox bir zərrə təqsir

¹Xəzan yelindən

²Allaha

³Dostluğa, yoldaşlığa

⁴Yanıqlı ahü-naləmdən

⁵“Qonağa hörmət edin”

⁶“Hərçənd kafir olsa da belə

⁷Zalım, məlun

⁸Hörmətsizlik

⁹Laysan yağışı

Eylərik hərçəndi şivən, eyləmir qəlbində təsir
Düşmə çox cəhlü-inadə, vurma sili çəkmə şəmşir
Hər yetimə rəhm olubdu ayeyi-Quranə Haris

Bu cinayətdən məramın, şayəd olsun mali-dünya
Gəl bizi sat bəndələr² tək, qətlimizdən eylə pərva³
Ya bizi zində⁴ apar et, bin Ziyadə olma tərşa⁵
Ya xilas eylər o zalim, ya salar zindanə Haris

Bilmirəm noldu götürdü, Fatimə məcər⁶ başından
Qəbridən Müslüm cəhani, qərqə verdi göz yaşından
Qol-boyun olmuşdu ayrılmırdı qardaş qardaşından
Bir cəfa etdi salıb od, aləmi-imkanə Haris

Qönçə tək bir cüt gözəl baş, saqədən düşdü kənərə
Nə”şilər qərq oldu şətrə,⁷ qəlbi Müslüm oldu parə
İki qardaş su üzündə, qol-boyun oldu dübarə
Şad olub dildən baxanda, ol iki qurbanə Haris

HARİS ÖLDÜRMƏ BİZİ

Haris öldürmə bizi, rəhm qılıb davərə bax

Cəddimiz Xətmi-Rəsul həzrəti-Peyğəmbərə bax

Gərçi aləmdə bəla çəkməyə adətədi bizə
Möhnətü-cövrü-cəfa cümlə səadətədi bizə
Bu yetimlik qəmi qürbətdə kifayətədi bizə
Çəkmə xəncər bu iki dərbədəri müztərə⁸ bax

¹Məsum uşaq

²Qullar

³Həzər et, qorx

⁴Diri

⁵Qorxaq

⁶Örtük

⁷Çaya

⁸Çarəsiz

Könlümüz ayinəsin rəngi küdurət bürüyüb
Cismimiz qürbət ara zülmü-sitəmdən çürüyüb
Canımız guşeyi zindani bəladən əriyib
Sən daha qılma cəfa şiri xuda, Heydərə bax

Qılma cari üzə bidadilə qanlı yaşımı
Rəhm qıl qardaşıma, kəs mənim əvvəl başımı
Məni öldürgilən azad elə bu qardaşımı
Həqqi mənzuri qılıb Fatimeyi Əthərə bax

Hər bəla vardı cahan içrə bunun cani çəkib
Natəvan cani ilə zilləti dünyanı çəkib
Altı ay ac-susuz möhnəti zindani çəkib
Əriyən cismini gör, həm o axan gözlərə bax

Qılma ağuşa qızıl qanına dürri Ədəni
Bu yetim ölsə əgər, olmaz onun dəfn edəni
Qorxusundan necə gör lərzə tutub gül bədəni
Gül üzərindən axan qətreysi-əşki-tərə bax

İndi ki, qılmadı təsiri sənə suzū-güdaz¹
Bari möhlət verin, ey Şümri, qılaq indi namaz
Axiri ömrüdə Həqqilə edək razū-niyaz
Yada sal axirəti, hali dəmi məhşərə bax

Sər-səri zülmü Əli gülşənini xar elədi
O iki qönçə gülü xarə giriftar elədi
Heç kim etməzdi bu zülmü ki o qəddar elədi
Ey “Fəna”, sən elə ol şumi sitəm pərvərə bax

ATAMIZ ÖLÜBDÜ

Atamız ölübdü rəhm et, bizi bi nəvayə Haris (2)
Üzümüzə vurma sili, nəzər et Xudaya Haris (2)

Nə rəvadı zərbi sili, bu iki lətif üzərə
Bizə sili üstə sili, dəxi vurma sən dübarə

¹Yanıqlı ah-nalə

Dolub ağzımız qanılə, özün eylə bir nəzarə
Bu qədər təmayül etmə, sitəmə-cəfayə Haris

Qala hər uşaq atasız, ürəyi olar şikəstə
Atamız ölüb yetimik, bizi etmə dəsti bəstə¹
Eyliyib cəfayi zindan, bizi xeyli zarü-xəstə
Dəxi vermə zülmü-cövrin, bizə sən irayə² Haris

Əsəri-rizayi-Zəhra, gülü-baği-Heydərik biz
Çəmən-i-şəriət içrə, gülü-ruhi-pərvərik biz
Gülü-gülşəni-cinan³ tək, odu çox müəttərik biz
Yaxınıq nəşəbdə əz bəs, Şəhi-Ənbiyaya Haris

İki bülbülük qəfəsdən, eliyibdi tazə azad
Nə rəva dübarə salsın, bizi dami mərgə⁴ səyyad
Bizi qıl rəha,⁵ o qəmli anamızı eylə dilşad
Anamızın indi ahı ucalıb səmayə Haris

Buyurub Rəsuli Əkrəm, eləyin qonağə hörmət
Atasızlara, qəribə, eləyin zebəs məhəbbət
Qonağıq qərib atasız, bizi sən elə himayət
Əməl eylə hökmü-şər”ə, yetiş irtiqayə⁶ Haris

Necə bülbülün qəfəsdə, çəmən arizusu vardır
Necə ahuyi-rəməqdə, xitən arizusu vardır
Bu qəribələr dilində, vətən arizusu vardır
Vətən həsrətiylə ney tək, gəlirik nəvayə Haris

O iki yetim “Nasir”, nə qədər edibdi nalə
Əsər etməyibdi əslən, o ləini bəd xisalə⁷

¹Qolları bağlı

²Təqdim

³Cənnətin gülşən gülü

⁴Ölüm tələsinə

⁵Burax

⁶Yüksək məqama

⁷Məlun və bədxah xasiyyətli

Yetirib o bülbülani, çəməni həqqi qitalə¹
Yara üstə vurdu yarə, dili-Müstəfayə Haris

AŞURA GECƏSİNDƏ İMAM (əleyhis-salam)-IN DOSTLARININ VERDİYİ CAVAB

İmam (əleyhis-salam)-ın yolunda fədakarlıq edən, onun önündə rəşadət göstərən və mərd-mərdanə şəhid olan kişilər ilahi şəxsiyyətlərin ən yaxşı dostları idi; onlar əhli-əyallarının boşlamış, Rəsulullah (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in nəvəsinə qoşulmuş, onun yolunda qəhrəmanlıqla vuruşaraq, döyüş meydanına getməkdə bir-birindən irəli keçirdilər. Bu fədakar insanların öz mövlası, rəhbəri ilə olan sözləri bu idi ki: “Biz özümüzü sənə fəda edib səni düşmən əlindən hifz edəcəyik.” Aşura gecəsi onların dodaqlarında təbəssüm var idi, qəlblərində ölümədən zərrə qədər qorxu yox idi. Tezliklə şəhadətin yüksək mərtəbəsinə nail olacaqlarından, öz Allahları ilə görüşəcəklərindən sevinirdilər. İmam Hüseyn (əleyhis-salam) onlara “siz azadsınız, döyüş meydanından uzaqlaşma bilərsiniz”, deyəndə, narahat oldular, dedilər: –Biz heç vaxt səni tərk qoymayacaq, bu diyardan geri dönməyəcəyik. Düşmənlər sənin canına darasdığı halda, biz səni necə buraxıb gedə bilərik? Bu halda Allah yanında nə cavab verərik?

Onlardan bizi dedi: “Allaha and olsun ki, mən belə bir iş görmərəm; mən bu zalım tayfalar qarşısında nizəmi onların sinələrində sındırana, qılıncımla, dəstəyi ondan ayrılana qədər müqavimət gösərəcəyəm, onlara yara vuracağam, amma yenə də susmayacaq, düşməne daşla həmlə edəcəyəm, öz rəhbərimin gözləri önündə ölməyincə ondan ayrılmayacağam.”

Başqa birisi dedi: “Tək olan Allaha and olsun, əgər bilsəydim ki, sizin gözləriniz önündə ölüb sonra diriləcəyəm, sonra yenidən öləcəyəm və cəsədimi odda yandıracaqlar, bu halda dirilərdim və öldürülüb odda yandırıldım. Bu iş yetmiş dəfə də təkrar olunsaydı, yenə də sizdən ayrılmazdım.”

Üçüncüsü dedi: “Əgər min dəfə öldürülüb sonra dirilsəm və beləliklə də düşmənin şərini sizdən və ailənizdən dəf edə bilsəydim, bunu edərdim.”

Dördüncüsü dedi: “Əgər mən sizdən ayrılısam, daha yaşamağın mənası olmaz və bu halda yaxşı olardı ki, vəhşi heyvanlar məni diri-diri parçalasınlar.”

Aşura günü səhər İmam (əleyhis-salam) və dostları səhər namazını qılıb döyüşə hazırlaşdılar.

AŞURA GÜNÜ SÜBH DÖYÜŞ HAZIRLIĞI

¹Onları qətlə yetirib

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) 72 nəfərdən ibarət olan kiçik qoşunu xeymələrin qarşısına gətirdi. Bu qoşun 32 süvaridən, 40 nəfər piyadadan təşkil olunmuşdu. Qoşunda 70 yaşlı Müslüm ibni Ovsəcədən tutmuş, 14 yaşlı Qasim ibnil-Həsənə kimi müxtəlif yaşlılar var idi. Çadırların arxasındakı odun, qamış komalarına od vurmaqla düşməndən qorunurdu. Sağ cinahın sərkərdəliyi Zühey ibni Qinə, sol cinahınkı isə Həbib ibni Məzahirə, süvarlərin bayrağı Həzrət Abbasa tapşırılmışdı.

AŞURA GÜNÜNDƏ İMAM (əleyhis-salam)-IN XİTABI

Özünü həlledici bir döyüşə hazırlayan İmam Hüseyn (əleyhis-salam) Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in əbasını geydi, müşk ilə ətirləndi, ata minib əlində tutdu, yuxarı qaldırdığı Quranla birlikdə atını düşməne tərəf çapdı. Allahın dərğahından pənah diləyən halda düşməne xitab edərək dedi:–Ey Pərvərdigar, Sən hər bir çətinlikdə mənim arxam, ümidimsən. İlahi, Sən qəlblərin zəif, əməllərin süst olduğu, insanın dostları da onu tək qoyduğu, düşmənlər bədxahlıq üzündən bu (kimi) giriftarçılıqlarda şadlıq, şənlik etdiyi hər bir narahatçılıqda, pərişanlıqda yeganə arxasan. Ey Pərvərdigar, mən özümü Sənə tapşırıram, düşmənlərimdən təkcə Sənə şikayət edirəm. Təkcə arzum Sənə tərəf (gəlmək)dir. Səndən başqa kim məni qəm-qüssədən qurtara bilər? Yalnız Sən hər rəhmətin keşikçisi, hər fəzilətin sərvəri, hər bir arzu edənin son sığınacağısan. İmam (əleyhis-salam) qılıncının qəbzəsinə dayanmış halda, uca səslə kufəlilərə belə xitab etdi: –Ey Kufə camaatı, sizi and verirəm Allaha, deyin görüm məni tanıyırsınız mı?

Dedilər: –Bəli, sən Rəsulullahın nəvəsisən.

İmam (əleyhis-salam) buyurdu: –Sizi and verirəm Allaha, deyin görüm cəddimin Allahın Peyğəmbəri olmasına inanırsınız mı?

Dedilər: –Allahı bu işdə şahid tuturuq.

Həzrət buyurdu: –Bilirsiniz mi ki, mənim anam Fatimə, Peyğəmbərin qızıdır?

Dedilər: –Bəli, belədir.

Həzrət buyurdu: –İnanırsınız mı ki, mənim cəddəm (nənəm) Xədicə bu ümmət qadınları içərisində ilk müsəlmandır?

Dedilər: –Bəli.

Həzrət buyurdu: –Bilirsiniz mi ki, əlimdəki bu qılınc Rəsulullahın qılıncıdır?

Dedilər: –Bəli.

Həzrət buyurdu: –Bilirsiniz mi ki başımdakı əmmamə Rəsulullahın əmmaməsidir?

Dedilər: –Bəli.

Həzrət buyurdu: –Bilirsiniz mi ki, atam Əli islamı qəbul edən ilk şəxsdir və onun elmi, biliyi hamıdan artıq, səbri hamıdan çoxdur və o, hər bir imanlı şəxsin mövlası (rəhbəri) sayılır?

Dedilər: –Bunların hamısını qəbul edirik.

Həzrət buyurdu: –Belədirsə, bəs nə üçün mənim qanıma tökməyi halal hesab edirsiniz?

Dedilər: –Bütün bu sözləri qəbul edirik, amma səni öldürməyincə, əl çəkən deyilik.

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) bu sözləri buyuranda qızları və bacıları eşidib ağlayırdılar. Onların naləsi İmam (əleyhis-salam)-ın qulağına çatdı, Həzrəti Abbası, Əli Əkəri çağırıb dedi: –Onları sakitləşdirin, canıma and olsun, bundan sonra çox ağlayacaqlar!

ƏLİ ƏSGƏRİN ŞƏHADƏTİ

Əli Əsgər (Əbdüllah) südəmər çağında Kərbəlada şəhid oldu. İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın dostları, köməkçiləri şəhid oldu, İmam (əleyhis-salam) tək qalıb ilahi təqdirə (qəzavü-qədrə) razı oldu və özünün məzlumcasına, susuz öləcəyini bildi, Əhli-hərəmin yanına gəlib onlara vidalaşdı, buyurdu ki: –Bəla və müsibət paltarını geyin, səbir paltarını yırtmayın. Allah sizin aqibətinizi xeyir, gözəl edəcək, düşmənlərinizi (dünya və axirətdə) cürbəcür əzablara düçar edəcək.

Sonra Əli Əsgərlə vidalaşmaq istədi, Həzrəti Zeynəb (əleyha-salam) onu gətirdi, İmam (əleyhis-salam) onu qucağına alıb üzündən öpdü, buyurdu: “Cəddin Mustəfayın düşməni olan bu qövmlə Allah rəhmətindən uzaq olsun!

Sonra onu qoşununun qarşısına gətirdi, onun üçün su istədi. Amma Hərmələ boğazının altını nişan aldı, oxu atdı, ox boğazına sancıldı. İmam (əleyhis-salam) əlini onun boğazından axan qanın altına tutdu, ovcunu qanla doldurub göyə atdı, bir qətrə də olsun, o qandan yerə qayıtmadı¹. Bu halda İmam (əleyhis-salam) buyurdu: “Bu müsibəti mənə asan edən şey budur ki, (bu iş) Allahın gözü qarşısında olmuşdur.” İlahi, bu sənin yanında anasından ayrılan bala dəvədən heç də öz olmasın. İlahi, əgər (Öz) köməyini bizdən kəsmisənsə, onda onu, ondan da yaxşı olan bir şeyin əvəzi et və bizim intiqamımızı zalımlardan al. Bu fani dünyada bizə nazil etdiklərini axirət zəxirəmiz et.

İlahi, camaat içində sənin Rəsuluna ən çox oxşayan bir şəxsi öldürən tayfaya özün şahidsən. Qəlbimin parəsi olan bu uşağın qəmi qəlbimə od salmışdır.

¹Bu, İmam Baqir (əleyhis-salam)-ın buyurduğuur. İmam Zaman (əleyhis-salam) da onun ziyarətnaməsində belə buyurmuşdur:

“Salam olsun əbdullaha (əli əsgərə) ki, onu oxa hədəf etdilər və atasının ağuşunda qətlə yetirdilər. Allah lənət eləsin Hərmələ ibni Kahil əsədiyə ki, ona ox atdı; və Allah onun qohum-əqrəbasına da lənət etsin”

Bu anda qeybdən səs gəldi: “Hüseyn! Onu yerə qoy, behiştə onun üçün bir dayə hazırdır.”¹

HƏZRƏTİ ƏLİ ƏSĞƏR (əleyhis-salam)-ın MƏRSİYƏSİ

Əlim laylay, balam laylay, Əliyü-Əsğərim laylay

Əlim səni kim oxladı, Yaraları kim, bağladı
Nə”şün üstə kim ağladı, Əlim lay-lay, balam lay-lay

Mədinədən gətirmişəm, Bu ərsəyə yetirmişəm
Kərbəladə itirmişəm, Əlim lay-lay, balam lay-lay

Dərdindən mən cana gəldim, Əfşan zülfün ələ aldım
Göylərə zəlzələ saldım, Əlim lay-lay, balam lay-lay

Başuvu qoy dizim üstə, Yatma isti qumlar üstə
Üzüvü qoy dizim üstə, Əlim lay-lay, balam lay-lay

Boğazıma dəyən oxdur, Yazlsa hamıdan çoxdur
Xəcalətəm südüm yxdur, Əlim lay-lay, balam lay-lay

Bağlamıbdır su yolu, ağlama biçərə bala (2)

Carə yoxdur sinəmi, dağlama biçərə bala (2)

İstidir bəs ki, hava isti saraldıb üzünü
Taqətin yox açasan qanilə dolmuş gözüvü
Vurursan hey əl-ayaq çün itiribsən özünü
Vurma dırnaq eləmə sinəmi çox yarə bala

Bağiban gördü susuzdan, gülü-gülşən saralıb
Laləvü-nəstərənü-jaləvü-süsən saralıb
Əndəlibani-çəmən həsrəti-güldən saralıb
Bülbülüm baxdı düçar oldu gülüm xarə bala

Bülbülüm pər vurursan baz edəsən şəhpərivini¹

¹“Lühuf”, (İbni Təvus); “Bihar”, 10-cu cild; “Mənaqib”, 2-ci cild; “Məsirül-əhzan”, (ibni Nəma) “Təzəllümü-Zəhra”, “Müntəxəbi-ibni-Həriri”, “Təzkirətül-xəvass” və Təbərsinin “Ehticac” kitablarından istifadə olunub.

Qoyuram ziri-qümaşə² balaca əllərivi
Əli qoynunda fələk qoydu yazıq mədəriv
Həsreti dildə baxar həsrəti dildarə bala

Çu sitarə³ axırsan, mən də dalınca baxıram
Təşnəsən, can verirsən, mən də ləbətsən baxıram
Qəlbimin şörləsinin sinəmə dudin⁴ yaxıram
Açırsan göz, baxırsan gəh bu diləfkarə bala

Mən baxanda yumursan gözlərivi ağılıysan
Atəşin ahilə qəlbü-sinəmi dağlıysan
Çəsmə tək əski-təri gül üzüvə bağlıysan
Salısan şuri-şərər qəlbi-şərərbarə bala

Cam əlində dolanıb əmmələrin xeymələri
Olmadı su xəbəri hər yerə düşdü güzərim
Əyləşən, xeymə gəzən gördü halın var xəteri
Züflərin aldı ələ saldı başa qarə bala

Təşnələblər su deyir çu susuz ahu mələşir
Zikri olmuş nigəran halilə ya hu mələşir
Müztərib vəhşətilə dil dolu tərsu mələşir
Dəstə-dəstə ilişir dami-cəfakarə bala

Cigərin suzişinə vardı dodağında güvah⁵
Qoyusan barmaqıvı ləblərivə sinədə ah
Vay mənim bəxtimə oldum necə gör bəxti-siyah⁶
Gündüzüm zülmət olub, döndü şəbi-tarə⁷ bala

And ola canüvə ey rahəti-dil, nuri bəsər¹

¹Qanad çalırısan qollarıvu açasan

²Qumaş parçanın altına

³Ulduz kimi

⁴Tüstü

⁵Cigərin yanmasına dodaqlarda şahid var

⁶Qara bəxt

⁷Qaranlıq gecəyə

And ola sinədəki ahüvə, ey teşnə cigər
And ola gözlərivin əşkini rüxsarə tökər
Getməmə bir evə bir sayeyi-divarə² bala

Balası oxlanan ahu kimi hər an mələrəm
Elə billəm bələgin gəh açaram, gəh bələrəm
Gül sataşsa gözümə əşgimi gözdən ələrəm
Eylərəm gah sinəmi mən sənə gəhvarə bala

Şüəralar³ yazacaq möhnətimi möhnətilən
Növhəxanlar oxuya qəmli səsi möhnətilən
“Qəmkeşin” əldə qələm dəftər ola fürsətilən
Sözləri zinət ola bəzmi-əzadarə bala

GƏL AL QUCAĞIMDAN BU GÜLÜ

Gəl al qucağımdan bu gülü-pər-pəri Zeynəb (2)

Məqsudə çatıb, qanə batıb əlləri Zeynəb (2)

Can mürği qucaqımdə olub cənnətə azim⁴
Hurani-cinan oldu bu qurbanə mülazim⁵
Atdı beş gün daşın gəhvarə⁶ nə lazım
Gəhvareyi-gor oldu bunun bəstəri⁷ Zeynəb

Mərdəfkən⁸ oxa oldu nişan başı üzüldü
Şəbnəm kimi qan qəmzəsi müjganə düzüldü
Güldü oxa həsrət gözü ahəstə süzüldü
Tez bağrıma basdım bu gülü-əhməri⁹ Zeynəb

¹Gözlərimin nuru, qəlbimin rahatlığı

²Divarın kölgəsinə

³Şairlər

⁴Can quşu cənnətə gedir

⁵Cənnət huriləri bu qurbanla birgə oldular

⁶Beşik

⁷Qəbir onun beşiyi oldu

⁸

⁹Qırmızı gülü

Tarixidə əllərdə ölən zülmilə çoxdur
Amma quzu qurbanımızın bir tayı yoxdur
Baxsan yarasından bilərsən ox necə oxdur
Nifrin¹ eliyərsən ox atan kafəri Zeynəb

Şəsməhim olub fəvci şəhidanə həməvaz²
Etdi atasın məhfili cananda sərəfraz³
Bu nehzəti-üzmayə⁴ olub xırdaca sərbaz
Oldu əlimin üstü onun səngəri Zeynəb

Bu rəsmidi⁵ aləmdə tanır gövhəri sərraf
Hardan biləcək ləli-bədəxşan nədi nəddaf⁶
Çün xübrə deyil⁷ Hərmələdə olmadı insaf
Sındırdı cəfa ilə gözəl gövhəri Zeynəb

Mən qönçeyi-nəşküftəni⁸ meydana apardım
Öz gövhərimi məhfili-cananə apardım
Təzriq eləsin qan rəgi-Quranə⁹ apardım
Allah Özü oldu balama müştəri Zeynəb

Zəhra qonağın şövq ilə mehmanlara qoşdum
Ərzəndə¹⁰ baha qanı gözəl qanlara qoşdum
İsmaili-şəş mahimi qurbanlara qoşdum
Bildim ki dözər firqətinə Həcəri Zeynəb

¹Qarğış

²Altı aylığım şəhidlər dalğası ilə eyni ahəng olub

³Allahın dərgahında atasını başıuca etsin

⁴Böyük inqilaba

⁵Qanundur

⁶

⁷Fənn əhli

⁸Açılmamış qönçəni

⁹Quran damarlarına qan vursun

¹⁰Dəyərlı

Hər gün ki “Təqai” ürəyi qanla dolanda
Dərgahizə üz qoyur qəmdən yorulanda
Olmuş mütəvəssil nə olar sizdə olanda
Boş salma yola, sən qapıdan nokəri Zeynəb

Dilsiz balam ətsandı Allah, Allah

Öz dininə qurbandı Allah, Allah

Soldu, saraldı güllərim cəfadən
Bir bu qalır gülzari Müstəfadən
Yox bir içim su od yağır həvadən
Bu süd əmər odlandı Allah, Allah

Soldu Rübabın qönçeyi muradı
Kam almasın bu leşgəri fəsadı
Etmiş bizə təhrimi iqtisadi¹
Su yolları bağlandı Allah, Allah

Su istədim bu qövmi bihəyadən
Şərm etmədi əhli cəfa Xudadən
Ox dəydi həlqidən çıxıb qəfadən²
Oğlum susuz Oxlandı Allah, Allah

Əhli Əraqın kinədir şüari
Oxlar bələkdə tifli şiri xari³
Əlvən olub alqanilə üzari
Bir gül kimi xəndandı Allah, Allah

Ərz eylərik biz ya İmami məzlum
Oxlandı ağuşundə tifli məsum
Bir zülm edib küffəriyani başum⁴
Şümr öz cəfasın dandı Allah Allah

¹İqtisadi mühasirə

²Boğazdan dəyib boynun ardından çıxdı

³Südəmər uşağı

⁴Alçaq və fitnə-fəsad əhli

Bir ox qoyubdur Hərmələ kəmanə
Etdi Hüseyin Əsgərin nişanə
Min südəmər İranda batdı qanə
Min sinələr dağlandı Allah, Allah

Əhd etmişəm səbr eyləyəm bələdə
Yetmiş iki qurban verəm Minadə
Batam qanə bu yolda Kərbəladə
Zeynəb gələ əfqanə Allah, Allah

Mən dinimə qurban olan Hüseyinə
Quranə poştiban¹ olan Hüseyinə
Mən hamiyə Quran olan Hüseyinə
Can bezl edən cananə Allah, Allah

Əhli-əyalım, qardaşım, cəvanım
Dinə fəda hətta bu xəstə çanım
Eşqinlə dolmuş püstü-üstüxanım²
Ləbriz olub peymanə Allah, Allah

Ya Rəbb behəqqi Xatəmi-Risalət
Eylə vücudin rəhbərin salamət
Eylər “Kərimi” inqilabə xidmət
Bu nehzətə qurbandı Allah, Allah

HƏZRƏTİ QASİM (Ə)-İN ŞƏHADƏTİ

Məhərrəmin 9-cu günü, Tasuanın gecəsi İmam Hüseyin əleyhis-salam səhabələrinə buyurdu ki, hamınız azadsınız, bunların işi mənimlədir, bu halda səhabələrin hamısı dedilər ki, ya Hüseyin, biz səni tək qoyub hara gedək? Eşidənlər bizə nə deyər? İmam Hüseyin (əleyhis-salam) onların vəfalı qaldıqlarını görəndən sonra buyurdu: “İndi ki, belədir, bilin ki, sabah hamınız qətlə yetiriləcəksiniz.” Hamılıqca dedilər: “Əlhəmdü lilləh! Bizə belə inayətlər etdiyinə görə Allaha şükür edirik. Bu bizim üçün bir müjdədir, şadlıq və sevincdir.” Bu vaxt məclisin bir küncündə 13 yaşlı bir uşaq oturmuşdu. Adı Qasim ibnil-Həsən. O, öz-özünə fikirləşdi ki, ilahi, görəsən sabah mən də şəhid

¹Arxa, dayaq

²Dəri-sümüyüm

olacağammı və bu böyük feyz mənə də qismət olacaqmı. Digər tərəfdən də İmam buyurmuşdu ki, sizin hamınız şəhid olacaqsınız. O belə fikirləşirdi ki, mən uşaq olduğuma görə bəlkə də bu söz mənə aid deyil. Əmisinə xitabən dedi: Əmican, mən də qətlə yetirilənlərin cərgəsində olacağammı? Yazırlar ki, İmamın qəlbi rıqqətə gildi, onun sualına cavab vermədi, amma soruşdu: De görüm ölüm sənə nəzərində necədir? Cavab verdi: Əmican, baldan da şiirin! Əgər desən ki, sabah sən də şəhid olacaqsan, mənə böyük və xoş bir müjdə vermiş olarsan. İmam buyurdu: Bəli, şəhid olacaqsan, amma ağır və çətin bir dərdə mübtəla olandan sonra. Qasim dedi: Əlhəmdü lilləh ki, belə bir hadisə minim üçün baş verəcəkdir! Sabahı gün, Aşura günü, Həzrəti Əliəkbərin şəhadətindən sonra, Qasim İmamın hüzuruna gəlir, həddi-bülüğa çatmadığından, silah əndamına uyğun gəlmir, yerlə sürünür. İmam ərz etdi: Əssalamu əleykə, ya Əba Əbdilləh! Əmi can, indi mənim növbəmdir, icazə ver, meydana gedim.

İmam dərhal icazə vermədi, ağlamağa başladı. Qasim İmamın əl-ayağını öpməyə başladı. Əmi qardaşoğlu qol-boyun olub ağlamağa başladılar. O icazə almaq üçün israr edir, İmam isə icazə vermir. Yazırlar ki, o ikisi bu səhnədə o qədər ağlaşdılar ki, hər ikisi haldan gedib bir-birindən ixtiyarsız aralandılar. Qasim dərhal ata minib meydana yollandı. Əmər Sədin qoşununda olan ravi deyir ki, bir vaxt gördük ki, bir uşaq ata minmiş, başına dəbilqə yerinə əmama bağlamışdı. Çəkmələrinin də bağı açıq idi. Bu uşaq sanki ay parası idi. Düşmənlər onun rəcəz oxumasını eşidən kimi hər tərəfdən ona həmlə etdilər, birdən “Əmi can” səsi ucaldı. İki yüz nəfər onun yaralı bədənini dövrələyib biri başını kəsmək istəyirdi. İmam onun başı üstünə gəldi, hamısı qaçmağa üz qoydu, onu öldürmək istəyən məlun öz yoldaşlarının atlarının ayaqları altında paymal oldu. Cənab Qasim yerə yığılmış, ağrının şiddətindən ayaqlarını yerə vururdu. Bu vaxt İmamın səsi eşidildi: “Mənə nə qədər ağırdır ki, sən öz əmini köməyə çağırısan, amma sənənin əmin sənə heç bir kömək edə bilməsin. Mənə nə qədər ağırdır ki, başın üstündə hazır olam, amma sənənin üçün bir iş görə bilməyim!”

HƏZRƏTİ QASİMİN NÖVHƏSİ

Ölürəm hərəyimə gəl əmu (2), Salıb atdan əhli-cəfa məni

Çətin halda dərk elə¹ yalquzam (2), Ey əzizi-Əhli-kisa² məni (2)

Sən əzizi-Xatəmül-Ənbiya, həm əzizi-Rəbbi
Cəlilisən

¹Gəl məni tap

²Məşhur hadisə görə, Peyğəmbər,

Baban ərşə seyrə gedib sənin, əmu sən əzəldən
əsilisən

Bu Minadə təsnə fəda mənəm, bilirəm ki, sən
də xəlilisən

Kərəm eylə gəl başım üstə bir, eylə sərbülənd
ey ağa məni

Bədənim lətif idi atların, ayağında qalmağa
yox tabım

Başım üstə eyliyə həlhələ, sinəm üstə at çapa
əhli-Şam

Gəl apar bu yaralı nə”şimi, baxıb ağlasın
o qərrib anam

Mən özüm xiyamə gedəmmirəm, ki salıb kəməndə
qəza məni

Əmu gəl hərayimə düşmənim, bədənimi torpağa
qatmamış

Başımı susuz kəsə qatılı, səri-nizələrdə
ucaltmamış

Əmu xəsmi-kinə şüar ilə, bu susuz boğazıma
çatmamış

Gör alıb arayə negini¹ tək, bu güruhi qövmi
dəğə məni

Baxaram xiyamə tərəf əmu, hamı yollara
nəzər eylərəm

Yoluvi gözətdiyirəm dəxi, üzə cari əşkilər
eylərəm

O gələn qədəmlərə mən fəda, bilirsən ki, canü-sər eylərəm
Gəl edim ziyarət o əllərin, eylə bir də sən

də dua məni

Yeri vardı yeksər anam əgər, mühənimdə² qəlbini dağlasın
“Bala vay” deyə o əsiri-qəm, üzə seyli əşkini
bağlasın

¹Üzük qaşı

²Qəməmdə

Verə baş-başə Əli Əkbərin, anasıyla oxşayıb
ağlasın
Yaza növhə bir də mühibbilər, sala yadə əhli
əza məni

Əşidib bu səsimi xeymədən, buyurub Hüseyn ona
can bala
Gəlirəm hərayuvə qəm yemə, mənim ey əzizü-cavan
balam
Gülü-pər-pəri-çəmən-Həsən, nə tez oldun indi
xəzan bala
Kəsilibdi taqəti qəlbimin, eyliyən zamanda səda
məni

Tapşırıydın ömrü baharına, əssə sərsəri sitəm
ey bala
Elə yalquzam bu ürək sözün, kimə bilmirəm deyim
ay bala
Məni tək qoyubdu köməklərim, necə gör köməksizəm
ay bala
Gedirsiz özüz belə bi kömək, qoyursuz bu ləşkər
ara¹ məni

Xəm edibdi qəddimi qüssələr, mühəniqəmizdə
qocalmışam
Eliyibdi qəm məni xun cigər, mühəniqəmizdə qocalmışam
Bu qədər qəmə bala kim dözər,? Mühəni qəmizdə qocalmışam
Əlimin əsası düşüb yerə, yıxar indi mövci
bəla² məni

GƏL DADƏ ƏMU...

Gəl dadə əmu, qalmışam əşrar arasında (2)

Soldurdu həvadis³ gülüvü xar arasında (2)

¹Arasında

²Bəla dalğası, tufanı

³Hadisələr

Əvvəl əmu bir həmlədə pozdum bu süfufi¹
Vəhşətlə qoyub qaçmağa üz şamiyü-kufi
Düşmən o qədər vurdu mənə zəxmi-süyufi²
Şirin yıxılıb ərseyi-peykar³ arasında

Rehlət eliyən gündən atam ey Şəhi-dövrən
Sən zəhmətimi çəkmişən ömrüm sənə qurban
Axır nəfəsimdir alıb ətrafımı üdvan
Gəl qoyma cənazəm qala küffar arasında

Gəl peykəri-məcruhimi⁴ həml eylə xiyamə
Yalquz anama bir də gedim ərzi-salamə
Əfsus ki, dövrən yetişib qoymadı kamə
Yandı ürəyim ahi şərərbar arasında

Hərçənd həyatimdən hüsul olmadı kamim
Səbt oldu vəli dəftəri-üşşaqidə⁵ naməm
Bu cəngi-cədəldən bu idi ümdə məramım
Hürriyyətim elan ola əhrar⁶ arasında

Düşdüm əmu can atlar ayağında nəfəsdən
Gəl tairi-ruhum⁷ uça az qaldı qəfəsdən
Sındırdı qoşun sinəmi düşdüm dəxi səsdən
Qaldım yaralı, firqeyi-xunxar arasında

Tapşır xanım əmməm anamın könlünü alsın
Biçarə hərəmlər başına qarəmi salsın
Fəryadü-fəğan xeymələrində ucalansın
Səbt olsun adım dəftəri-əxyar arasında

¹Düşmən dəstələri

²Qılınc yarası

³Döyüş meydanında

⁴Yaralı bədənimi

⁵Aşiqlər dəftərində

⁶Azad insanlar

⁷Ruh quşum

Ox, nizə, qılıc hər nə gəlir əhli-şəqavət
Zülm ilə vurur canımə yox məndə də taqət
Almış arayə cismimi bi şərm cəmaət
Bir nöqtəyə bənzər xəti-pərgar arasında

Gəl dövri-bərimdə firəqi-batilə bir bax
Min nazilə əmməm dəriyan kakülə bir bax
Tiğ əldə tutan kakülimi qatilə bir bax
Gəl can verirəm qövmi-sitəmgər arasında

Növhə yazar ağlar mənə biçarə Kərimi
Bu şövq ilə daim gəzər avarə Kərimi
Bir vəqfəni həmrəh ola zəvvarə Kərimi
Ta sinə vurub ağlıya zəvvar arasında

HƏZRƏTİ QASİMİN NÖVHƏSİ

Yandım ey əmu yandım, cürə su səvab eylə (2)

Yandı ləblərim yandı, qətrə su savab eylə (2)

Qeyrətin fəda olsun, bu Səkinəyi-nalan
Təşnəlik salıb dildən, qəlbimi edib nalan
Bu susus uşaqların, dilləri olub büryan¹
İstidir, həlak olduq, qətrə su səvab eylə

Yox əmu təvan² məndə, qəlbidən alovlanmam
Bəzi xırda ətfalun,³ haluna baxıb yanam
“Əl-ətəş”⁴ deyər söylər, yandım əl-əman yandım!
Gəlmişik dəxilik biz, qətrə su səvab eylə

Bağrı qan ürəklərdə, istidi təvan yoxdur
Bəzi xırda qızlardan, qalmağa güman yoxdur

¹Kabab

²Qüvvə, qüdrət

³Uşaqların

⁴Yandım, susuzdan!

Bizlərə bu ləşgərdən, bilmişəm əman yoxdur
Əsgərin həlak oldu, qətrə su səvab eylə

Var səxa¹ uzun qolda, ey vəfalı sərdarım
Dəstə qız uşaqları, var əmu qonaqlarım
Qət ümid olam səndən, yox dilimdə inkarım
Min ümid ilə gəldim, qətrə su səvab eylə

Bu bəla çölü qandan, hər tərəf gəlir cüşə
Əsgərə əmu baxsan gər, əlin vurur başə
Gəh rubab edər fəryad, gəh ölər gələr huşə
Ah çəkir deyir səqqa,² qətrə su səvab eylə

Xeymələr ara baxsan, təşnələb qalan çoxdur
Heç kəsin bibim Zeynəb tək ətəş³ olan yoxdur
Həm babam da ətşandı,⁴ nitqdən düşən çoxdur
Sən özün də ətşansan, qətrə su səvab eylə

Əkbərin qəmi səbrin, almış Ali-Tahadan
Qalmadı kömək yoxdu, Kərbəladə Sultanın
Eylə sən fəda bir-bir, bu Minadə qurbanın
Bir pənahımız sənsən, qətrə su səvab eylə

Ey Xuda qəsəm⁵ verrəm, ol rəşid ələmdarə
Kərbəladə ətşanlar, şahzadəyi-ətfalə⁶
Əkbəri cavan qalmış, Əsgəri dilarayə
“Gülçinə” o kövsərdən, qətrə su səvab eylə

ƏLİ ƏKBƏR (ƏLEYHİSSALAM) MEYDANA GEDİR

¹Səxavət

²Su işinə baxan

³Susuz

⁴Susuzdur

⁵And

⁶Uşaqların şahzadəsi

Bəni Həşimdən döyüşə getmək üçün icazə alan ilk şəxs İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın oğlu cənab Əli Əkbər idi. İmam Hüseyn (əleyhis-salam) ona döyüş icazəsi verdi, əziz oğlu meydana yola düşdü. Bu əziz şəhidə Əkbər (ən böyük) ləqəbi verilmişdi, çünki onun yaşı İmam Səccad (əleyhis-salam)-dan çox idi. Bunu İmam Zeynül Abidin (əleyhis-salam) özü buyurmuşdur: İbni Ziyad o həzrətə “məgər Allah Əlini (Kərbəla hadisəsində) öldürmədi?” deyəndə, İmam Səccad (əleyhis-salam) buyurdu: “Mənim özümdən böyük bir qardaşım var idi, siz onu öldürdünüz.” İbni Ziyad dedi: “Yox, onu Allah öldürdü.” İmam Səccad (əleyhis-salam) buyurdu:

“Allah, ölüm vaxtı gəlib çatanda canları alar.” (Zümər, 42)

Məlumdur ki, bu mübahisə, Əhli-beyt və İsmət hərəminin qadınlarını darülimarəyə gətirib, onları camaata ağır bir yük kimi təqdim edəndən sonra baş vermişdir.

Bəli, İmam Hüseyn (əleyhis-salam) görürdü ki, əziz oğlu meydana yola düşür və əcəl peyki başının üstündə dolanır. Belə olan halda gözlərindən qan-yaş axıtmaqdan başqa bir çıxış yolu görmədi. (Rəvayətdə deyildiyi kimi, “gözləri yaşla doldu”) İmam Hüseyn (əleyhis-salam) əllərini göyə qaldırıb dedi: “İlahi, şahid ol ki, camaat arasında xilqət, əxlaq və danışiq cəhətindən sənin Rəsulun Mühəmməd (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-ə ən çox oxşayan bir şəxs onlara (düşmənlərə) tərəf gedir. Hər vaxt Sənin Rəsulun yadımıza düşəndə, ona baxardıq. İlahi, yerin bərkətini onlardan al, onların arasındakı birliyi təfriqəyə, ittifaqlarını pərakəndəliyə döndər. Onlara müxtəlif yollara sal, heç vaxt əmirləri onlardan razı salma, çünki onlar bizə kömək etməyə də”vət etmiş, sonra isə bizə qarşı çıxıb bizimlə (bizi öldürmək üçün) vuruşurlar. Sonra isə “Ali İmra”n surəsinin 33-34-cü ayələrini tilavət etdi: “Həqiqətən Allah Adəmi, Nuhu, İbrahim və İmran övladlarını aləmlərə seçdi. (Bunlar) bir zürriyyədir ki, birbirindən törənmişlər. Allah çox eşidən və biləndir.”

Əli Əkbər at üstündə meydana atıldı. O, meydana girəndə düşmənlər heç fikirləşmədilər ki, qəlblərinə sancılacaq ölüm caynaq, yaxud varlıqlarını məhv edən bir ildırımdır ki, qılıncından od tökülür. O, hamını öz şücaəti ilə heydan etmişdi, bəziləri də qorxudan yerində donub qalmışdı. “Allahu Əkbər”, “təbarəkəllah” təkbirləri ucalır, hər tərəfə həmlə edəndə düşmən qaçmağa üz qoyur, onunla qarşılaşmağa cürət etmirdilər. Sağ cinaha hücum edəndə ordakıları sol tərəfə qovur, sonra qoşunun mərkəzinə hücum edirdi. Beləliklə düşmən pəhləvanlarından 120 nəfəri qanlarına qəltan etdi. Əfsus ki aldığı çoxlu zərbələr, axan qanlar və suzuzluq döyüşü davam etdirmək üçün onda güc, təqət qoymamışdı. Son nəfəslərdə öz atasının mübarək camalından biz az mənəvi azuqə götürüb Müqəddəs dərgaha pərvaz etmək istəyirdi, odur ki, gileylənib bədəninə dəymiş ox-qılınc yaralarından, bu yaraların nəticəsi olan susuzluqdan

şikayət etdi, dedi: “Susuzluq məni öldürdü, zirehin ağırlığı taqətimi kəsdi. Görəsən bir qurtum su varmı ki, qüvvət tapıb düşməyə həmlə edəmi?!”

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) ona elə bir müjdə verib onu sakitləşdirdi: “Sən ilahi rəhmətin sonsuz dəryasına daxil olmaq ərəfəsindəsən, onun gəmiçisi də cəddin Rəsulullahdır, səni öz **saf** canı ilə sirab edəcək ki, heç vaxt susamayacaqsan.”

Bunu deyib öz barmağını onun ağzına qoydu. Əli Əkbər yenidən meydana atıldı. Bütün vücudu o sadıqanə nurla, sevincə dolmuşdu. Qılıncı ölüm quşu kimi düşmənin başına enirdi. Nəhayət öldürdüyü kafirlərin sayı 200-ə çatdı. İntizar sona çatdı, ağ şəhadət quşu onun pak başının üstündə pərvaza başladı. Mərrət ibni Mənzəz Əbdi onun başını qılınca hədəf etdi, sonra arxadan kürəyini nizə ilə parçaladı. Əli Əkbər qanına qəltan olmuş halda atın boynundan asıldı, at onu düşmənin qoşununun içinə apardı. Düşmənlər onun pak bədənini tikə-tikə doğradılar. Son nəfəsdə öz İmamı ilə vidalaşmağı unutmadı, düşmənin ağır zərbələri altında atasını çağırırdı, onun verdiyi vədənin həqiqətə çevrildiyini söylədi: “Bu mənim cəddimdir ki, sizə salam göndərir; o, şərbət camı ilə mənə elə bir şərbət içirdi ki, ondan sonra bir daha susuzmaram. O (cəddim) buyurdu: “Sizin üçün də bir cam hazırdır” Bu sözü eşidən İmam Hüseyn (əleyhis-salam) şahin kimi oğlunun üstünə gəldi: Peyğəmbər ailəsinin ümidini torpağa düşmüş, qan içində qərq olmuş halda gördü. Atalıq məhəbbəti çaşa gəldi, özünü oğlunun tikə-tikə doğranmış bədənində atdı, üzünü onun üzünə qoydu» Həyatının son anları idi, vidalaşmaq üçün fürsət qalmamışdı. İmam Hüseyn (əleyhis-salam) buyurdu: “Səndən sonra dünyanın başına kül olsun! Onları mehriban Allaha Rəsulullahın hörmətini pozmaqda hansı şey cürətləndirmişdir? Sənin atan, əmin və cəddinə çox ağırdır ki onları çağırırsan, onlar da sənə cavab verməyələr, köməyə çağırırsan, fəryadına yetişməyələr.”

Həzrəti Əli Əkbərin şəhadətindən sonra İmam Hüseyn (əleyhis-salam) Ömər Sədin üstünə nə”rə çəkib buyurdu: “Allah nəslini kəssin, necə ki mənim nəslimi kəsdin, mənim Rəsulullah ilə olan qohumluğuala baxmadın. Allah səndə bərəkət qoymasın, səni elə bir adamın əlinə salsın ki, o sənin başını kəssin!”¹.

Sonra İmam Hüseyn (əleyhis-salam) ürəyinin parçasının—Əli Əkbərin parə-parə olmuş bədənini xeymələrə aparmaq üçün taqəti kəsildi, Bəni-haşim cavanlarını çağırırdı ki onu şəhidlərin xeyməgahına aparsınlar..

ALLAHA TAPŞIRDIM SƏNİ

Get Əli Əkbər oğul, Allaha tapşırıdım səni(2)

¹“Lühuf”, səh 63; “Təzəllümüz-Zəhra”, səh116

Sibhi Peyğəmbər oğul Allaha tapşırıdım səni(2)

Çək qılınıc Heydər kimi, bir həmlə et bu ləşkərə
Vur bu düşmənin səflərin murü-mələx¹ tək bir-birə
Mümkün olsa bir içim su al Əliyyə Əsgərə
Təşnədir Əsgər oğul, Allaha tapşırıdım səni

Kərbəla dəştin necə pər şurişü-qovğa dutub
Xeymələrdə indidən ahü-fəğan ərşə çatıb
Bir səni öldürməgə əldə ədu yekca dutub
Nizəvü-xənçər, oğul, Allaha tapşırıdım səni

Kərbəla dəştində sən bir ahuyi-azadəsən
Tuş olarsan, qorxuram bir cansitan² səyyadə sən
Yekkəvü-tənha qalırsan bir nəfər şəhzadə sən
Çoxdu bu ləşkər oğul, Allaha tapşırıdım səni

Gətdi qurbangahi-eşqə Şahi-məzluman səni
Həqq yolunda ta Xəlilasa³ edə qurban səni
Zülm əliylə eyləyərlər qanıva qəltan səni
Şümrü-bədəxtər oğul, Allaha tapşırıdım səni

Raciya bəzmi-əzadə yüz min ahu zar ilən
Laləgün eylə cəhani dideyi xunbar ilən
Söylə əhli-matəmə bu misrəyi təkrar ilən:
“Get Əli Əkbər oğul, Allaha tapşırıdım səni”

Aç gözün qanına qəltanım oğul

Sənə qurban varalı canım oğul

Səni kim qanuva qəltan elədi
Şüglümi naləvü-əfğan elədi
Gözümün yaşını alqan elədi

¹Qarışqa və çəyəirtkə

²Can alan

³İbrahim Xəlil kimi

Ovc edib göylərə əfqanım oğul

Ey olan gül kimi xəndan bala vay!

Ey üzü qan ilə əlvən bala vay!

Sənə canım ola qurban bala vay!

Ey mənim Yusifi Kən'anım oğul

Ey qızıl qanına gül tək boyanan

Ey şərəri atəşə qəlbi yanan

Xeymədə indi yolun gözlər anan

Ey olan sərv-i-xuramanım oğul

Gərçi Şam əhli tutub sağ-solumi

Qoy salım boynuva bir cüt qolumi

Xeymədə gözləyir itrət yoluvi

Necə yanmaz dili suzanım oğul

Evimi yıxdı yıxılmağın Əli

Bu qızıl qanə boyanmağın Əli

Çoxdi əxyamidə müştəqun Əli

Gözləyir itrəti nalanım oğul

Mənə Səd oğli vurur zəxmi zəban

Verir oğlanların izzətlə nişan

Eylədi dil yarası bağrımı qan

Dil açıb tənəmə üdvanım oğul

Ey "Kərimi", sən Hüseyn nökarisən

Bu müqəddəs qapunun nökarisən

Oxşa bu dillər ilə Əkbəri sən:

"Aç gözün qanına qəltanım oğul"

GÖRDÜ QOŞUN ŞİBHİ-PEYAMBƏR GƏLİR

Gördü qoşun şibhi-Peyambər gəlir (2)

Rəzmə, ala göz Əli Əkbər gəlir (2)

Əlində şəmsir, Hüseynə yavər, (1)

Dilində zikri Allahu əkbər (1)

Surəti on dörd gecəlik mahi tək
Qeyzidən ə”zası əsir kahi¹ tək
Ərşeyi-zin² üstə yədullahi tək
Rüb”ülüdür Qabizil-ərvahi³ tək
Qəsd eliyib yıxmağa Xeybər gəlir

Titrədi ləşgər uca təkbirilən
Şirləri heyrandı bu Həq şirinə
Bir hərəkət gər verə şəmşirinə
Salsa otuz min nəfəri girinə
Həmleyi-əvvəldə müzəffər gəlir

Başda fərəh bəxşidi əmmaməsi
Qaməti rə”nası zireh caməsi⁴
Var rəvişində xətər həngaməsi
Çün görünür ayrıldı bərnəməsi
Mərkəb açıb quş kimi şəhpər gəlir

Görmüş idi kimsənə Peyğəmbəri
Tez ona təşbihi verib Əkbəri
Bir-birinə söylədi bu sözləri
Yusif Kən”an idi ya da digəri
İbni Rəsulullahə yavər gəlir

Olsa Peyəmbər bu gələn şəxs əgər
Zəhmətimiz vay bizə getdi hədər
Ləblərinə versə təkan müxtəsər
Qüdrətilən ərşi yerə endirər
Etməyə şəqqül-qəmər əzhər gəlir

Dəhridə yoxdu ona həmta⁵ kişi
Tiğinin¹ əldə belə var ləğzişi

¹Budaq, tel

²Yəhər üstə

³Canları alan (əzrail) tək vahiməlidir

⁴Paltarı

⁵Tay, bərabər

Versə bu cəngahidə bir çərxişi
Bizlərin Allaha qalıbdır işi
Xirməni-küfrə tökər azər² gəlir

Qaçdı verən tiplərə arastələr³
Çıxdı yerindən pozulub dəstələr
Düşdü üz üstə yerə at üstələr
Tapdı şikəst dirhəmə vabəstələr⁴
Buldu öz amalına keyfər gəlir

Gördü Ömər Səd bu keyfiyyəti
Tez tanıdı Əkbəri məh təl”əti
Səslədi əşxasi duni fitrəti⁵
Verdi xəbər ləşgərə fəvriyyəti⁶
Bu nə Pəyambərdi nə Heydər gəlir

Ey qoşun amadəyi-peykar⁷ olun
Sədd eliyin tez bu cavanın yolun
Bu gələnin Əkbərdi tutun sağ-solun
Himmət edin qoymuyun açsın qolun
Açsa qolun dadə mələklər gələr

Verdi qulaq əhli qoşun yeksərə
Gördülər həmd etdi Həqqi-Davərə
Söylədi salavat o Peyğəmbərə
Etdi təvəssül babası Heydərə
Başladı söz əvvəl o axır gəlir

Etdi bəyan: Xaliqi Mütləq bilin
Yüz neçə min qasidini haq bilin

¹Qılincının

²Od, şö”lə

³Qoşunu sahmana salanlar

⁴Pullara bağlı olanlar məğlub oldular

⁵Alçaq sifət şəxsləri

⁶Təcili həmləni

⁷Döyüşə hazır

Cəddimi onlaridən əsbəq¹ bilin
Dinə verib məntiqi rəvnəq bilin
Kim ona şənidi bərabər gəlir

XƏNCƏR VURULDU ƏKBƏRƏ
Xəncər vuruldu Əkbərə, Allahu Əkbər (2)
Qan doldu şəhla gözlərə, Allahu əkbər (2)
Allahu əkbər, Allahu əkbər

Baş parçalandı torpağa Əkbər yıxıldı
Mislinki² məhrabə o gün Heydər yıxıldı
Əsdi dizi şahən-şəhi məhşər yıxıldı
Düşdü vücudi ləngərə, Allahu əkbər

Mənədə hali-Əkbərə Taha baş açdı
Gəldi vəliyyi-Xaliqi Yekta baş açdı
Pəhluları sınımış xanım Zəhra baş açdı
Qəm üz verib Peyğəmbərə, Allahu əkbər

Quran fədəsi xeymədə əfğanə gəldi
Birdən “oğul vay” səslədi meydanə gəldi
Etsin məhəbbət no cəvan qurbanə gəldi
Baxdı yaralı peykərə, Allahu əkbər

Məzlum atası səslədi Əkbər balam vay
Xətmi-Rəsulə dəhridə bənzər balam vay
Yatma bacın səslər aman ey qardaşım vay
Qızlar əl atdı məcərə Allahu əkbər

Meydanidə Əkbər cavan öldü cavanlar
Peyğəmbərə bənzər cavan öldü cavanlar
Dini-həqqə yavər cavan öldü cavanlar
Sədmə yetişdi əllərə, Allahu əkbər

Bir aşıq idi baş verib canana xatir
Qanə boyandı sərbəsər Quranə xatir
Canın verib İmamına, Qurana xatir

¹Daha üstün

²Elə bil ki

Gəllik əli boş məhşərə Allahu əkbər

İMAM HÜSEYN ƏLEYHİSSƏLAMIN OĞLU ƏLİƏKBƏRİN BAŞI
ÜSTÜNDƏKİ ZƏBAN-HALI

Dur ayağa ey sən bu dəstidə (2), Sövg ilə verən imtahan oğul (2)

Səslənir gəlib başın üstünə (2), Bu qoca atan, mehriban oğul (2)

Doğruyub səni əhli kin belə, Rahi həqqidə etməyəm gilə¹
Dur verək barı bircə əl-ələ, Xeyməyə gedək mehriban oğul

İndi Zeynəbin bağı qan olur, Halı əmməvün özgə san olur
Xunidir gözündən rəvan olur, Ney kimi sızıldar cavan oğul

Aç gözün əya məzhəri Rəsul², Gözlüyür Səkinə yolun məlul³
İndi ağlayır xahərin oğul, Firqətində eylər fəğan oğul

Olmadın Əli gərçi kamiya, Eyliyib vəli, qövmi bi hicab
Zülfün, əllərin qan ilə xəzab⁴, Şil olaydı yarə vuran oğul

Dur gedək bu dəm xeymiyə Əli, İndi Zeynəbin şivən eyləyir
Çox məhəbbəti var sənə vəli, Firqətin olar çox giran⁵ oğul

YATMA YARALISAN

Dur ayağa eyləmə xəb oğul, Quru yerdə yatma yaralısan
Ürəyimdə qalmadı tab oğul, Quru yerdə yatma yaralısan

Sən idin gülü çəmənə ədəb, Belə yatmağa nə olub səbəb?
Gözün aç gəlib şahı təşnələb, Quru yerdə yatma yaralısan

¹Giley

²Peyğəmbərin məzhəri,oxşarı

³Qəmli, pərişan

⁴Qırmızı,

⁵Ağır

Yola saldı əhli hərəm məni, Xeyməyə gərək aparam səni
Gözü yolda qoyma Səkinəni, Quru yerdə yatma yaralısan

Məni əfvi qıl Şahi təşnələb, Belə yatmağa bu olub səbəb:
Yaralanmışam dura bilmirəm, Dahi xeyməyə gələ bilmirəm

Səni gözləyir Əli qardaşın, Dizim üstə qoy mən alım başın
Mən olum fədası bu gözü'n yaşın, Quru yeyrdə yatma yaralısaln

Baba qoyma sən bacım ağlasın, Cigərin fəğan ilə dağlasın
Yaralanmışam dura bilmirəm, Dahi xeyməyə gedə bilmirəm

Aparım səni bacın ağlasın, Səni ölməmiş görüb ağlasın
Gözünü bacın özü bağlasın, Quru yerdə yatma yaralısan

Quruyub susuzdan oğul dilim, Qırılıb ləşgər, köməyim elim
Mənə rəhm elə bükülüb belim, Quru yerdə yatma yaralısan

Gərək ağlasın gözü-Zakirin, Düşə dillərə sözü-Zakirin
Bu sözü deyir özü Zakirin, Quru yerdə yatma yaralısan

LƏB TƏŞNƏ VERİB

Ləb təşnə verib canın (2) cananə Əliəkbər

Qurban ola ümmətlər (2) ol canə Əliəkbər

Sən şibhi-Peyəmbərdin, ol şahə çü bənzərdin
Sanki o şücaətdə, həm fatehi-Xeybərdin
Ləb təşnə Hüseyn oğlu, həm də ona yavərdin
Canın ona bəzl etdin, mərdanə Əliəkbər

Yoxdu sənə bir həmta,¹ həm kani-şücaətdə
Əbbas əmun tək sən, vardın o məhəbbətdə
Yoxdu sənə misl olsun, bir kimsə məlahətdə
Səndin bu gözəllikdə bir danə Əliəkbər

¹Tay, bərabər

Sən kani-şücaətlən, yetdin səfi-ə"dayə
Ətrafın alıb ə"da, əl açdılar də"vayə
Görcək səni şirani, üz qoydular səhrayə
Səflər pozulub düşdü, tufanə Əliəkbər

Əmr eylədi Səd oğlu, ol ləşgəri bi arə
Etmişdi neçün Əkbər, bu gün sizi avarə
Lazımdı vurulsun ox, yoxdu dəxi bir çarə
Baxdı hamısı yeksər, fərmanə Əliəkbər

Dövrü-bərivini aldı, meydanidə kafirlər
Tənha səni kim gördü, çünki o sitəmgərlər
Tir ilə kaman əldə, həm tiğilə xəncərlər
Cismin boyanıb yeksər, alqanə Əliəkbər

Atdan yıxılan dəmdə, səslərdin o mövlanı
Qurbanı qəbul olmuş, görsün o da Minanı
Şahi-şühəda gəzdi, həsrətlə çü meydanı
Ağlar göz ilə baxdı, qurbanə Əliəkbər

Aldı dizinə başın, şahənşəhi məzluman
Gördü ki, axır qanin, zülfün tökülüb hər yan
Şəhla gözüvü tutmuş, tufani-bələdən qan
Döndü sinəsi qandan, ümmanə Əliəkbər

Nə"şin götürüb gəldi, həm itrəti-Zəhrayə
Verdi xəbəri əvvəl, həm Zeynəbi-Kübrayə
Sən eylə xəbər bacı, bu halı o ətfalə
Axmış necə gör zülfü, hər yanə Əliəkbər

Bu qəmdə edib nalə, fəryadü-fəğan Zeynəb
Saldı başına qarə, həm qəddi kaman Zeynəb
Ətfalə xəbər verdi, göz yaşı rəvan Zeynəb
Salmışdı səni indi, hicranə Əliəkbər

Məddahün edər nalə, ağlar bu müsibətdə
Munisi ola Əkbər, həm ruzi-qiyamətdə
Ta qəbri ola rövşən, bəlkə ola rahətdə
Hüzzarin edər lənət, üdvanə Əliəkbər

ŞAHZADƏNİ HƏML ETDİ...

Şahzadəni həml etdi, xərgahə¹ vəfa şahı
Şivən səsi doldurdu, ta xeyməvü-xərgahi
Gəldi bacısı gördü, qan içrə batıb mahi
Səsləndi Əli qardaş, ömrüm şərəfü-cahi
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvin ahi (4)

Gördüm ki, baban səslər, ey vay vələdi qardaş
Bildim ki fələk başə, nə kül ələdi qardaş
Kül başına kim cismün, qanə bələdi qardaş
Düşmən odur cəşn² eyilir, ey çərxi vəfa mahi
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvin ahi

Bu cismidi doğranmış, ya ki gülü xəndandır
Bu əbridi mah üzdə, ya pərdə çəkən qandır
Bu haşimi xalındır, ya lö"ləvü-mərcandır
Ya mürği-həyatımdır, beylə itirib rahi
Dur gör necə ovc eyilir, ərşə bacuvin ahi

Ey hüsnü-cəmalindən, Yusif aparan həsrət
Tövhidə yaratmışdı, hüsnündə yədi-qüdrət
Qan çahinə³ qərq oldun, ey Yusifi mah təl"ət
Min babi-ələm⁴ açdı, Yəqubə bu qan çahi
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvin ahi

Bülbül gülü tərksə, gülzarı qalar başsız
Qəmxanə olar gülşən, bülbül gəzə yoldaşsız
Hansı şil olan əllər, qoydu məni qardaşsız
Qardaşsızın aləmdə, gülməz üzü vAllahi
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvin ahi

¹Xeyməgaha

²Bayram

³Qan quyusuna, dəryasına

⁴Qəm, kədər qapısı

Bu qəmdə gözüm yaşı, gör səbrim evin yıxmaz
Qəm mancanağı təndə, mürği-dilimi sıxmaz
Ömrüm nə qədər olsa, dildən bu mühən çıxmaz
Su mövc edə dəryadə, ləb təsnə qala mahi¹
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvın ahi

Qəlbim qan idi qardaş, ya qan süzülür başdan
Ya gül üzünə qandan, şəbnəm düzülür başdan
Ya Tanrı kəsib ömrüm, şənə üzülür başdan
Neylim edərəm nifrin, bu ləşgəri-gümrahi
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvın ahi

Qardaş sən idin axər, başımda fərəh taci
Səndən sora mən ollam, tiri-mühən amaci
Qol bağlı quşa bənzər, qardaşı ölən baci
Mən neylirəm aləmdə, səndən sora bu cahı
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvın ahi

Qoydu bacuvi ağlar, bu qövmi-duni qardaş
Hər kimdi cavan ölsün, öldürdü səni qardaş
Qəlbində olan yarə, yandırdı məni qardaş
Çox ağladım ağlatdım, bu oğlu ölən şahı
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvın ahi

Gəl “Ə”zəmi” fəryadə, bu söz çox əsər eylər
De Əkbərə göz yaşlı, məqbuli əgər eylər
Öz nokərinə gahi, şahzadə nəzər eylər
Bu növhəni ünvan et, göz yaşuvə sən gahi
Dur gör necə ovc eylər, ərşə bacuvın ahi

HƏZRƏTİ ABBAS (əleyhis-salam) DÖYÜŞ MEYDANINDA

Mübarizə bayrağını çiyninə götürən axırıncı kəs İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qardaşları idi, nəhayət onlardan təkcə Həzrəti Abbas (əleyhis-salam) qaldı. O, ucaboylu, göyçək bir kişi idi, ata minəndə ayaqları yerə çatırdı. Onun künyəsi Əbülfəzl, ləqəbləri Səqqə, Qəməri bəni Həşim idi və Kərbəlanın bayraqdarı hesab olunurdu. Qəməri bəni-Həşim şücaət nümunəsi, həmlə və döyüş aslanı idi. Onun heybətliyi, qorxmazlığı surətindən görünürdü. Həzrət Abbas uşaqların

¹Balıq

susuzluqdan etdikləri nalələri eşidəndə, İmam (əleyhis-salam)-ın düşmənin dərya kimi ordusu arasında tək qaldığını görəndə səbir kasası doldu, yaralı bir aslan kimi irəli atıldı, Həzrətin qarşısında durub meydana getmək üçün izn istədi. Seyyidüş-şühəda onun şəhadət bağına pərvaz etmək istədiyini görəndə, izn verdi, buyurdu:

«Ė†g«Œ»†%Œ«ΔĖ°†Ė%Œ,,Ė†«ŒŒ%Œ»†%ŒÁf%Œ«j«%Œ«Œ·«%Œ†,%ŒĖ%Œ«Ĭ†ÂĖ†«%ŒÂ«

“Sən mənim bayraqdarımsan, lakin bu uşaqlar üçünün bir az su tap.”

Həzrəti Abbas (əleyhis-salam) su məşkini əlinə aldı, ata minib Fərata tərəf yola düşdü. O, bu böyük qoşundan heç də qorxmurdu. Suyun yanındakı mühafizəçiləri dağıtdı, suya qədəm qoydu, suyun sərinliyini hiss etdi və ovcunu su ilə doldurub içmək istəyəndə, İmam (əleyhis-salam)-ın susuzluğunu gözləri önündə canlandırdı. Özünə vacib etdi ki, suyu ovcundan yerə töksün; səy etdi ki, tez bir zamanda suyu susuzluqdan ciyərləri yanan, dodaqları quruyan uşaqlara çatdırsın. Bunu görən düşmən ona həmlə etdi, amma o, qılinc zərbələri ilə düşməni yolun üstündən qovurdu. Bu vaxt Yəzid ibni Rəqa Cühəni Hükəym ibni Nofəlin köməyi ilə Əbülfəzl (əleyhis-salam)-ın yolu üstündə pusqu qurdu, gözlənilmədən ona həmlə edib sağ qolunu vurdular. Əbülfəzl (əleyhis-salam) qılinc sol əlinə alıb yenidən döyüşə girişdi, buyurdu: “And ona Allaha, sağ qolumu vursanız da, yenə də sizdən əl çəkmərəm; öz dinimi, həqiqətən yaqinə çatmış İmamımı, doğruçu və əmin Peyğəmbərin nəvəsini himayə edəcəyəm.”

Bu vaxt Hükəym ibni Tüfeyl xurma ağacının arxasında pusquda idi, yerindən atılıb Əbülfəzl (əleyhis-salam)-ın sol qolunu da qılıncla vurdu. Həzrəti bayrağı və su məşgini sinəsinə yapışdırdı. Düşmən ona hücum etdi, yağış kimi yağdırdılan oxlar o həzrətin kürəyinə sancılırdı. Bu vaxt bir ox su məginə, bir ox isə mübarək sinəsinə sancıldı« bir ox isə sağ gözüne. Sonra nəmərdlərdən biri həmlə edib əmudla onun mübarək başına vurdu, başını qana qəltan etdi« Daha tab gətirə bilməyib uca səslə fəryad etdi :”Məndən sənə salam olsun, ya Əba Əbdillahi.”¹ Seyyidüş-şühəda (əleyhis-salam) qardaşının səsinə eşidəndə, şahin kimi başının üstünü aldı, buyurdu: "İndi belim sındı, çarəm azaldı, düşmənim mənə şəmatət etməyə başladı" Sonra sınıq qəlb, qəm-qüssə qonmuş üz, göz yaşı dolmuş gözlə xeymələrə qayıtdı²

Öpərik bu təsti cami, edərik fəğan Əbülfəz (2)

İki qolların su üstə, qələm oldu can Əbülfəz (2)

¹“Təzəllümüz-Zəhra, səh.120

²Kibriti-əhmər 1-ci cıbd, səh.159

Sənin ol müqəddəs adın, yazılıbdı təşti-camə
Edirik Hüseyin əzasın, adüvə biz ya Əbülfəz
Nə qədər cahanda su var, tapacaq bu qəm idamə
Su görəndə əhli-ələm, deyəcəkdi can Əbülfəz!

Eliyir adın gələndə, sənə kainati təzim
O məzarüvə həmişə, eyliyir Fəratı təzim
Sənə həşr olunca eylər, hamı paki zati təzim
Aduva həmişə təzim, eyləyir cahan Əbülfəz

Bu məqamü-şənivi yox, eliyən cahanda inkar
Eyliyir vüsuli-izzət, qapuva daxil olanlar
Sənə dərini həmişə, eyliyən ürəkdə izhar
O nəhani-dərdə dərman, olacaq əyan Əbülfəz

Necə yanmıyaq bu qəmdən, necə gəlməyək fəğanə
Necə xuni-qəlbi gözdən üzə etməyək rəvanə
Boyanıb sənin su məşgin, su yolunda ləxtə qanə
Su görəndə seyli-əşgi, edirik rəvan Əbülfəz

Yetişəndə başın üstə, şəhi təşnə gördü nagəh
Səni torpağa yıxıblar, sitəmilə qövmi gümrah
Başın üstə açdı başın, dedi vay vəzirim ol şah
Başuvi alıb diz üstə, şəhi insü-can Əbülfəz

Dedi dur ayağə qoyma, mənə bi kömək bu çöldə
Gülür əşqiya görəndə, mənə beylə tək bu çöldə
Ürəyim yanır əlin yox, verək əl-ələ bu çöldə
Eliyir bu qəmli ahın, mənə bağrı qan Əbülfəz

Sənin adın ilə “Nasir” dilini edibdi mənus¹
Onu daimən bələdən, eləyən adını məhrus²
Budur arizusi dildə, ola bir də asitan bus³
Öpə pak dərgəhindən, ala tazə can Əbülfəz

¹Üns tutulmuş

²Hifz

³Qapısını, astanasını öpmək

BƏHRİ-TƏVİL

Səhmi-səlatilə Əbülfəzli çün
Ləşgəri ə"dayə nəməyan olub
Heydəri-Səftər kimi şəmşirini
Vurdu qoşun əhli-hərasan olub

Ərşeyi-zin üstə tutubdur qərar
Ba vüqar qabizül-ərvah kimi zülfüqar,
Səfləri ta ki elədi tartü-mar
Ahü-zar etdilə çox ləşgəri bi nəngü-ar
Səxt olub ol qövmə o dəm karizar¹
Ba hezar² zəhmət ediblər fərar
Ta ki qoşun əhlinə qalib olub

Toz tutub hər bir tərəfi ol zaman
Kərbü-bələdə elə tufan olub
Girdü-qübar içrə uzun əlləri, ləşgəri
Vəhşətə salmış tutulub dilləri
Heydəri-Kərrar kimi ləşgərə, səflərə
Həmlə edib nəzmü-nizamin pozub

Təblü-dəhəl sövtü³ tutub göyləri, yerləri
Gətirdi təmami-məlaikləri
Yadə salıb şiri-xuda Heydəri, Xeybəri
Lərzəyə salmışdı hamı ləşgəri
Olmayacaq sağ qutaran cəngidən
Ləşgəri-ədalərə elan olub

Səfheyi-meydanə olubdur rəvan
Ləxtə qan oldu qiyamət əyan
Səslədilər nuri Əli, əl-əman, bir zaman
Rəhm elə bu ləşgərə şiri-jiyan
Etdilər Səd oğluna axər bəyan, şamiyan
Qalmadı ləşgərdə can

¹Döyüş

²Min

³Tibil, şeypur səsi

Çarə elə ləşgərə can verməyə
Kufəvü-Şam əhli şitaban¹ olub

Keçmədi ol qədri ki əfsus ola, ba cəfa
Yarə vurub cisminə qövmi-dəğa
Bu sözü guya deyib ol ba vəfa, ya əxa
Dərk elə Əbbasuvı ey binəva
Qardaşuvın peykərinə gör necə
Ox düzülüb misli-gülüstan olub

Qaldılar heyran hamı ol qeyrətə, himmətə
Yetmədi axər əcəba niyyətə
Aləmiyan əhli düşüb heyrətə, möhnətə
Ağladı qan cümlə bu keyfiyyətə
Ver gələ tövfiqi Xuda rəhmətə, zəhmətə
Salma bu dünyadə yetir şövkətə
Çün bu sözün yazmağın
Rəhmət əmuzadəyi nalan olub

İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam) VƏ ƏBÜLFƏZLİN DEYİŞMƏSİ
Əbbasım, qardaşım, qəm günü yoldaşım (2)

Aç qanlı gözüün, sənə var sözüm (2)

Bu ağır qəmə, mən necə dözüüm?! (2)

Ya Əbbas, al nəfəs, sən səyimə ver səs
Bu halətindən, qaldım nigaran
Gəl etmə məni, hali pərişan

Cəngdə çox döyüşdün, artıq haldan düşdün
Zalimlər səni, edibdir xəstə
Qoyubsan başın, isti qum üstə

Canım qurban sənə, bir nəzər et mənə
Nə olub sənə, ey nuri Xuda
Gül ləblərindən çıxmayır səda

¹Tələsən

Gəl məni qoyma tək, dur ayağa gedək
Axı bu çöldə, tənha qalmışam
Mən də sənin tək, yaralanmışam

Sinən üstə başım, hey axır göz yaşım
Əlimdən gedir, əziz qardaşım
Tənha sən idin, mənim qardaşım

Qandır əl-ayağın, quruyub dodağın
Bu isti yerdə, susuz qalmısan
Su görməyən gül, kimi solmusan

Aç gözün bir təhər, bax gör olur nələr
Bağda ağlayır, güllər çiçəklər
Səni görməyə, gəlib mələklər

Ey Əbbas Hüseynəm, yanuva gəlmişəm
Heç olmasa de, sən ürək sözün
Nə olub qardaş, gülməyir gözün

Ey yarü-yavərim, sənsən balü-pərim (2)
Yatma qumlar üstə, qolsuz sərləşgərim
Qəlbim döyünür, qardaş dur gedək
Düşmən sevinir, qardaş dur gedək

Əbbas, Əbbas,

Oğulsuzam mən, qardaşsızam mən (2)

Qardaş yandı evim, sənsən arxam elim
Səni bu halidə, görcək sındı belim
Əşgivi qanə, qatma Əbülfəz
Düşmən çalır əl, yatma Əbülfəz
Əbbas, Əbbas

Oğulsuzam mən, qardaşsızam mən

Sən nə ba vəfasan,¹ dərdə mübtəlasan
Tez gəl sən yoluvi, gözləyir ulduzlar
Ay batsa batar, göydə ulduzlar

¹Vəfalısan

Yoluvi gözlür, xeymədə qızlar
Əbbas, Əbbas
Oğulsuzam mən, qardaşsızam mən

Ey qəmər təl”tim, izzətim şövkətim
Belimin qüvvəsi, dizimin taqəti
Yıxdı evimi, Ali-üməyyə
Əsir olacaq, Şimrə Ruqəyyə
Əbbas, Əbbas
Oğulsuzam mən, qardaşsızam mən

C A V A B
Sərvərim, rəhbərim, istəkli dilbərim
Oxlanıb su məşgim, kəsilib əllərim
Aparma məni, balalar gözlər
Nazlı qızların, özün öldürər
Əbbas, Əbbas
Oğulsuzam mən, qardaşsızam mən

Ey şəhi-din hamiye-Quran Hüseyn
Qardaşuvi yıxdılar atdan Hüseyn
Ey şəhi-ələmeyn, dadə gəl ya Hüseyn
Amandı qardaş, amandı qardaş
Yaralıyam mən, vəfalıyam mən

Seyyidi sərleşgəri təthir elə¹
Nokərivə lütfüvü təcrid elə²
Əldə ölən şirivi bir did elə³
Ey pənahım mənim, dadixahım mənim
Amandı qardaş, amandı qardaş
Yaralıyam mən, vəfalıyam mən

Dövrədə qollar sınıb ey naxuda⁴

¹Pakla

²Təzələ

³Gör

⁴Gəmiçi

Bəhri-qəmə qutəvərəm bərməla¹
Yerdə üzüm, yolda gözüm gəl şəha
Ey səhi tacidar, ver mənə iftixar
Amandı qardaş, amandı qardaş
Yaralıyam mən, vəfalıyam mən

FARSCA MƏRSİYƏ

Mən qolə qolzare Əliyvi Mürtəzayəm (2)

Hafizi pərcəmi xunini kərbəlayəm

Mənəm ya əyyühənnas, Babül-həvaic Əbbas

Kocayi, bebini mədərəm Ümmül-Bənin
Əbbasət oftade əz səri zin bər zəmin
Rahi məra bebəstənd, Fərqi məra şəkəstənd

Bəradər Hüseyn can biya suyi Əlqəme
Aməde əz cenan mədəriman Fatime
Mən aşiqi to həstəm, Coda şode do dəstəm

Ey bəradər bebin, çe aməde bər sərəm
Əşko xun ayəd əz du dideqani sərəm
Mən aşiqi to həstəm, Coda şode do dəstəm

Başəd in axirin arizuye hizbullah
Busəm şeş guşeye qəbri Əba Əbdilləh
Ey Yusifi Fatime, Hüseyn Hüseyn Hüseyn can

İmam Səccad (əleyhis-salam) buyurdu: –Allah rəhmət etsin əmim Abbasa, canfəşanlıq etdi, igidlik göstərdi və canını öz qardaşına qurban etdi, nəhayət qollarını qılıncla vurdular. Sonra Allah onun qollarını əvəzində ona iki qanad kəramət etdi, o qanadlarla mələikələrlə birlikdə behiştə pərvaz edir. Necə ki, Allah Cəfəri Təyyara iki qanad vermişdi. Həqiqətən Abbas (əleyhis-salam)-ın Allah yanında elə böyük mənzifləti vardır ki, bütün şəhidlər qiyamət günü o məqamı arzu edəcəklər.

¹Büsbütün qəm-qüssəyə batmışam

Tarix yazanlar qeyd etmişlər ki, İmam Hüseyn (əleyhis-salam) döyüş meydanından kənarda bir xeymə qurmuşdu və səhabədən, Əhli-beytdən olan şəhidləri oraya aparırdı, hər şəhidi ora gətirəndə buyurdu: “Bu cür ölüm Peyğəmbərlərin və onların övladlarının ölümü kimidir.”¹

Təkcə qardaşı Abbası atdan düşdüyü yerdə, Fəratın yaxınlığında qoymuşdu ki, şərif qəbri də elə oradadır. Bunun bir sirri varsa, bu sirr bəsirətli inanlara gizli deyil: Qəməri-Bəni Həşimin məzarının ayrı olmasının səbəbi budur ki, ziyarətçülər onu ziyarət etməyə tələssinlər, hacətləri olanlar ora pənah aparsınlar və onun kəramətlərini görməklə ümmət onun Allah yanında olan qədir-qiymətini, məqam və mənzilətini dərk etsinlər. Burada Allahın vəlisi, höccəti istəmişdir ki, Əbülfəzl (əleyhis-salam)-ın zahiri məqlam-mənziləti elə onun mənəvi və axirət məqamı səviyyəsində olsun. Və əgər İmam Hüseyn (əleyhis-salam) onu sair şəhidlər kimi müqəddəs evə (öz hərəminin yanına) aparsaydı, bu parlaq ulduz İmam (əleyhis-salam)-ın günəş nurlu vücudunun nurunda qərq olacaqdı.

DÜŞDÜ ƏBÜLFƏZLİN ADI DİLLƏRƏ

Düşdü Əbülfəzlin adı dillərə (2)

Şiə fəda ol kəsilən əllərə (2)

Ey Əhli-beytə, səqqa Əbülfəzl

Babül-həvaic, mövla Əbülfəzl

Ey adı səqqa özü ətşan ağa
Kani-kərəm mənbəyi-ehsan ağa
Parçalanan başuvə qurban ağa
Dəryayi-fəzlin, mənə Əbülfəz

Ey atası Heydəre nuri-bəsər
Can ağa eşqindən ürəklər əsər
Dərdi olan adüvə qurban kəsər
Eylə muradın, bərca Əbülfəz

Ey geyən eşqilə vəfa caməsin²
Haq bəyənən iydəvü-bərnaməsin³
Parçaladın düşmən amannaməsin

¹“Biharül-ənvar”, 10-cu cild.

²Paltarın

³Allahın bəyəndiyi işlər

Etdin Yezidi, rüsva Əbülfəz

Qoyma ürəklər qəm odunda yana
Lütf eliyib baxsan Azərbaycana
Məkkədə şüalər boyandı qana
Yorğundu şüa, can ya Əbülfəz

Səndən ağa lütfü-əta istərik
Ruhə səfa dərdə dəvə istərik
Təzkireyi Kərbübəlan¹ istərik
Eylə bəratın imza Əbülfəz

ƏRƏBCƏ MƏRSİYƏ

(HƏZRƏT ƏBÜLFƏZLİN MEYDANDA YARALANDIĞI ZAMAN DEDİYİ
RƏCƏZ)

(Həzrəti Əbəlfəzlin oxuduğu rəcəz)
Əqsəmtu billahil-əzzzil-ə”zəm
Və bil-hücumu sadiqən və zəməzəm
Və bil-hətimi vəl-fənəl-mühərrəm
Lə nəxzibənnəl-yövmə cismi bidəm
Dunəl-Hüseyni zil-fəxaril-əqdəm
İmam-əhlil-fəzli vət-təkərrüm
La əhrəbul-məvtə izil-məvtu zəqa
Həttə uvazi fil-məsəlitə ləqa
Nəfsi libnil-Mustəfat-tuhri vəfa
İnni ənəl-Əbbasu uğdu bis-səqqa
Və la əxəfəş-şərrə yəvməl-multəqa
Vəllahi in qətətümü yəmini
İnni uhami əbədən ən dini
Və ən İmamin sadiqil-yəqini
Nəclin-nəbiyyit-tahiril-əmini
Ya nəfsi, la təxşəy minəl-kuffari!
Və əbşiri birəhmətil-Cəbbari
Ma ən-nəbiyyis-seyyidil muxtari
Qəd qətəu bi bəğyihim yəsari

¹Kərbübəlaya getmək üçün icazə

Fə əslihim ya Rəbbi hərrən-nari

HƏZRƏTİ ZEYNƏBİN İMAM HÜSEYNƏ XİTABƏN ZƏBAN-HALI

Qurban olum göz yaşuva az ağla qardaş (2)

Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş (2)

Yoxsa ələmdarın ölüb qaldın köməksiz

Bir çarə qıl öz başuvə az ağla qardaş (2)

Yağış kimi gül surətə əşgin olursan

Qan yaş ilə rüxsarivi qanə bulursan

Sərləşgərin harda qalıb yalquz gəlirsən

Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Qardaş sənin halında var bir özgə aləm

Elani matəm eyləyir bu qanlı pərçəm

Getmişdin Əbbas ilə sən meydanə bahəm

Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Gəldi səsi qardaşuvə özün yetirdin

Söylə görüm qaldı özü ya əl gətirdin

Ya gəlmədi Əbbas özü məşgin gətirdin

Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Qardaş qəmini qardaşı öz göz yaşında

De bir görüm qardaşuvın nə var başında

Qalmış nədəndi gözlərin nizə başında

Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Qardaş fəraqində deyər söz başı qardaş

Dərdin bəyan et qan olur göz yaşı qardaş

Salmaz belə yalquz yola qardaşı qardaş

Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Bir də demə Əbbas adın başlanmasın yas

Bülbül qalar nə halə gör olsa gülü yas

Aləm bilir səndən Hüseyin ayrılmaz Əbbas

Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Mən porsişi hal eylərəm nə dillər ilə
Bəs neyləsin Zeynəb bacın bu qəmlər ilə
Getsə hara şahlar gələr sərləşgər ilə
Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Dadə çağırsa qardaşın qardaş verər səs
Ver bir xəbər Əbbasidən ey şahı bi kəs
Tək gəlmisən sərləşgərin harda qalıb bəs?
Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Təndən əlaqə rəxtini¹ aləmdə soydun
Doymazdın ondan sən Hüseyn nə oldu doydun?
Ya cismi bəndi-bəndini meydanda qoydun?
Nə gəldi bəs qardaşuvə az ağla qardaş

Sən ki ey sərdar idin, din ehtiramın saxladın(2)

Başın üstündə odur əsrin İmamın saxladın (2)

Kərbəladə nüsrət etdin dinə başı canilən
Açdı pər şəhbazi tək gül peykərin peykanilən
Verdi qiymət şahı din, canın sənə qurbanilən
Hörmətin var sən ki dinin ehtiramın saxladın

Gərçi aləmdə şəhi ətşanə sən qardaş idin
Qəm günündə leyk Hüseyni bi kəsə yoldaş idin
Orduyi islamidə sərbazi hazır baş idin
Verdin əldən əl vəli dinin məramın saxladın

Sən o radimərdisən² girdin Fəratə təşnələb
İçmədin su nəhridən çıxdın susuz ey ba ədəb
Əbdi saleh isminə oldun cahanda müntəxəb
Çün kəmiyyət nəfsivün əldə licamın saxladın

Eylədin ibrazi raz ey aşiqi canbazi din¹

¹əlaqə və bağlılıq paltarını

²Alicənab

Əllərin, başın cahanda oldu payəndazi din
Peykərin şəmşirilə doğrandı ey sərbazi din
Məhşərə amma o zülmün intiqamın saxladın

Daşdı eşqin camı aldı qəlbivin aramını
Səfheyi cismində oxlar yazdı din əhkamını
Baxmadın sındırdılar zülmilə gülgün camını
Ta şikəstə dildə məhfuz eşqi camın saxladın

Şahi din Kərbübəladə qoydu bir bünyadi eşq²
Ta rümuzi eşqidən³ agah ola əfradi eşq
Məktəbi eşqə müdir etdi səni ustadi eşq
Məktəbi eşqin gözəl nəzmü-nizamın saxladın

Ey əmin şiri şəhamət qabili təqdirisən
Ləşgəri ə”da bilirdi cəngidə çün şirisən
Şahi din əmr eyləmişdi çəkmədin şəmşiri sən
Şahi dinin hörməti-şəni əzimin saxladın

İzni versəydi sənə sultani məzluman əgər
Ləşgəri əsrari eylərdin yaqın zirü-zəbər
Ey adı səqqə özü nokər adıyla müftəxər
Nə gözəl aləmdə sən mövla məqamın saxladın

“Ə”zəmi” yazdı cəhanə eşqin elan eylədi
Başü-cismin, əllərin islamə qurban eylədin
Nəfsivi qurbani nəfsi şahi ətşan eylədin
Həşrə dək öz nəfsivin şəni əzimin saxladın

ƏBBAS

Əbbas, Əbbas, Əbbas, ey sahib-ələm qardaş (2)

Ey itrəti-ətharə, səqqayi-hərəm qardaş (2)

Qan olub əşgin, oxlanıb məşgin (2)

Din üstə oldu qolların, ta qələm qardaş (2)

¹Dinin fədakar aşiqi

²Eşqin yünövrəsi

³Eşqin rəmzlərindən

Ey mahi bəni Haşim, gözlür səni ulduzlar
Qan içrə xüsuf etdin, gözlər səni al qızlar
Səslir səni xeyməndə, cam əldə susuz qızlar

Ey qafilə salarım, ey arxam elim qardaş
Ey gözlərimin nuru, arami dilim qardaş
İndi azalıb çarəm, dur sındı belim qardaş

Sən itrətə səqqasən, sərdari sipahimsən
Tufani həvadisə, zülmatidə mahimsən
Aç gözlərini gəldim, qan içrə batan qardaş

Ayrılmağa yox taqət, aç gözlərini qardaş
Salmış səni bu halə, hansı kafər qardaş
Xeyməndə səni gözlər, itrəti əthar qardaş

Sən pərçəm ələ aldın, sahib ələmim qardaş
Sən əzmi Fərat etdin, can baş ilə ey qardaş
Səs ver nə olub indi, düşdün bu yerə qardaş

Versən səsimə bir səs, aram taparam qardaş
Açsan gözüvi bir dəm, qüssəm dağılar qardaş
Yoxsa elə bu çöldə, bil sındı belim qardaş

YA HÜSEYN...

Verrik anan Fatimiyə biz qəsəm (2), Qıl nəzər aşıqlərivə ya Hüseyn
Qoyma qalaq qəbrivə həsrət bu il (2), İstə bizi məhzərivə ya Hüseyn

Yada düşər çün o zərihi tələ¹, Ney kimi dildən edərik biz nəva
Bərməla eylərik həqqidən dua, Etsin o qəbri bizə qismət Xuda
Əxz eliyək xaki dərindən² şəfa

Türbəti pakın eliyək tutiya, Cari edək şövqilə sübhü-məsə¹

¹Qızıl zərih

²Qapının torpağından

Dərədi bəsərdən köhəri por bəha, Ol hərəmi əthərivə ya Hüseyn

Yada düşər bülbülü-xunin pərin, Mərhəmi zəxmi dili qəm pərvərin
Sinəvün üstündə yatan Əsgərin, Mərhəmi zəxmi dili qəmpərvərin

Ziri qədəmində mələk mənzərin, Mahi liqa zöhrə cəbin Əkbərin
Sübhü həyatindəki əşk əxtərin, Gül kimi səd parə o gül peykərin
İstə hüsurində bu aşıqlərin, Tutsun əza Əkbərivə ya Hüseyn

QALƏ RƏSULULLAH (S)

Qalə Rəsulullah, nuru eyni:
“Hüseynü-minni ənə min Hüseyni”

Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Dər vəsəti kuçə tu ra mizədənd
Kaş be cayi tu məra mizədənd
Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Bu Hüseyn kimdi ki aləm hamı divanəsidi
Bu necə şəm”di ki aləm hamı pərvanəsidi
Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Oldu əcəb tirə qara Kərbəla
Sibtü Rəsul qətlə yetib vaveyla
Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Daş götürüb vurmağa ol peykəri
Kufəlilər, Varisi Peyğəmbəri
Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Oxladılar tifli Əli Əsgəri
Qanə bələşdi onun gül peykəri
Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Şiələrin qara geyib ağlayır
Əkbərə Əsgərə əza saxlayar

¹Sübh və axşam

Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Zeynəb olub didəsi giryan ağa

Öldü Əli Əkbərin ətşan

Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Qismət elə qəbrinə zəvvar olaq

Gəlib sənə Hüseyn əzadar olaq

Hüseyn can, kərbəla, Hüsen, Hüsen, Hüsen

Ya əvvələ Ali-Əba, Mövla Rəsuli Mustafa

Ya Saniyə Ali-Əba, Mövla Əliyyə Mürtəza

Ya Salisə Ali-Əba, Ya Fatimə Xəyrün-Nisa

Ya Rabiə Ali-Əba, Mövla Həsəni Müctəba

Ya Xamisə Ali-Əba, Hüseyn Şəhidi Kərbəla

RƏCƏZ

Şahi təşnələb, Heydər oğluyam, Məhşərdə saqi kövsər oğluyam

Əsgərim yanır, qövmi bihəya

Su verin ona, etməyin cəfa

Bu zülmi mənə görməyin rəva

Şahi təşnələb, Heydər oğluyam

Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

Neyləmiş sizə Ali-Müstəfa?

Bu qədri zülmü görmüsüz rəva

Etmərəm sizə dəxi iltica

Şahi təşnələb, Heydər oğluyam

Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

Getmiş əlimdən yarü-yavərim

Təşnə can vermiş ələm pərvərim

Doğranıb Qasim, nazlı Əkbərim
Şahi təşnələb, Heydər oğluyam
Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

Ümmətə fəda verdim Əkbəri
Oxladız susuz Gümi Əsgəri
Ali Heydər in soldu gülləri
Şahi təşnələb, Heydər oğluyam
Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

Rehlət edəndə Xətmül-Ənbiya
İki şeyi çün eylədi nida
Hörməti övlad, müşəfi Xuda
Şahi təşnələb, Heydər oğluyam
Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

Yaxşı saxladız bizə hörməti
Əvəzi hörmət, etdiz zilləti
Kafərlər edər sizə nifrəti
Şahi təşnələb, Heydər oğluyam
Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

Bu günləri mən etmişəm qəbul
Yanmasın narə ümməti Rəsul
Şəfaət edər həm anam Bətul
Şahi təşnələb, Heydər oğluyam
Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

Kim görüb böylə, zülmü-sitəmi
Kim qəbul edər bir belə qəmi
Hüseyn dir tutan, qanlı pərçəmi
Şahi təşnələb, Heydər oğluyam
Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

“Məddahi” Əli arizu edər
Mümkün olsa ol qəbrüvə gedər
Qəbrü-pakuvi ağuşə çəkər
Şahi təşnələb, Heydər oğluyam
Məhşərdə saqi Kövsər oğluyam

QƏRİB HÜSEYN VAY

Mənim yaralı qardaşım, çəkibdi çox bəla başım

Axır üzərə göz yaşım, qərib Hüseyn vay (2)

Çəkir qətari sarıban, gedir Dəməşqə karıvan
Ruqəyyə oldu bağı qan, oyan dalımca ver əzan
Qərib Hüseyn vay, qərib Hüseyn vay

Hanı əmiri ləşgərim, hayanda qaldı Əkbərim
Oyan yaralı sərvərim, sinəmdə qaldı əllərim
Qərib Hüseyn vay, qərib Hüseyn vay

Hərəmlər oldu dil kəbab, ediblər saçların niqab
Tutub vücudum iztirab, tapammır Əsgəri Rübab
Qərib Hüseyn vay, qərib Hüseyn vay

Solubdu zülm ilə çəmən, edim sənə nə çarə mən
Xəcalətəm bağısla mən, sənə tapammıram kəfən
Qərib Hüseyn vay, qərib Hüseyn vay

Yetişdi güllərin sənə, Əliyi Əkbərin sənə
Yaralı Əsgərin sənə, bu Ovnü-Cəfərin sənə
Qərib Hüseyn vay, qərib Hüseyn vay

Bir iddə bağı qan mənim, Rübabi natəvan mənim
Xərabə aşıyan¹ mənim, gülüb üzüm haçan mənim
Qərib Hüseyn vay, qərib Hüseyn vay

Gərək cəhanə od salam, xərabələrdə çox qalam
Ölə bu nazənin balam, o qanlı köynəyin alam
Qərib Hüseyn vay, qərib Hüseyn vay

Haçan vüsələ əl çatar, bağun sirişki qan çatar
Məgər bu qüssəni atar, danışmasam qanın batır
Qərib Hüseyn vay, qərib Hüseyn vay

¹Xaraba yuva

Gərək öpəm bu həcərin,¹ bu parə-parə peykərin
Yanır bu qəmli xahərin, gedibdi əldən əllərin
Qərrib Hüseyn vay, qərrib Hüseyn vay

Hər dəm deyərəm suz ilə ey vay Hüseyn vay (2)

Meydanda olan qanına gülünar Hüseyn vay (2)

Nə zülmüdü eylibdü sənə qövmi sitəmgər
Bir bikəsə bu qədri vurub nizəvü-xəncər
Sağ yer tapa bilməm öpüm ey sərvəri bikəs
Öpdüm ayağın altını naçar Hüseyn vay!

Bilməm bu nə sirdir anam oğlu məni bikəs
Başuvı kəsib Şümr nə olmuş əlövə bəs
İstəkli bacun Zeynəbəm axər mənə ver səs
Söylə əlövə neyliyəb əşrar Hüseyn vay

İmdi məni səndən ayırır ləşgəri üdvan
Qol bağlı çəkir zillətilə gözləri giryan
Nə”şün arada qaldı əya şahı ləbə tşan
Qoymadı qılam dəfni bu küffar Hüseyn vay

Qılımış sən ilə qövmi cəfəpişə ədavət
Soymuş yaralı nə”şivi bu qövmi rəzalət
Qardaş çəkərəm həşrə kimi mən də bu zillət
Qoydum yaralı cismivü mən xar Hüseyn vay

Tərk etməz idim zülmilə bu vadiyə şuri
Görsəndi məni qəmzədəyə arizu nuri
Olmuş bu gecə xabigəhin² Xuli tənuri
Dalunca gəlir həsrəti didar Hüseyn vay

Gəh Fatimə ağuşi sən in məhdi cəlalın³

¹Boğazın

²Yataq yerin

³Gözəl beşiyin

Gəh ərşi Xudavəndi olub cayı vüsalın¹
Gəh Xuli tənurində kül üstündə cəmalun
Gün tək çıxır ey xazini əsrar² Hüseyin vay

Ahim bacun ölsün bu gün aləmləri dağlar
Əssaə³ gəlib Şimri bizi qol-qola bağlar
Başunla məni Şamidə dərvazədə saxlar
Çün tənə vurur qövmi bədəfkar Hüseyin vay

Səndən necə mən ayrılıım ey şahı Hicazım
Ahim sən ilə kəşf edəcək aləmə razım
Var Şami yolunda sən ilə razü-niyazım
Gör Şümr edəcək onda nə rəftar Hüseyin vay

Bu ərsədə nə”şindən əlimi üzərəm mən
Başə nə qədər qəmçi vurulsun dözərəm mən
Başunla Hüseyin çöldə piyadə gəzərəm mən
Düşvarüdü⁴ çox tənəyi əğyar Hüseyin vay

Başüvi vurub Şimri Sinan nuki cidayə
Bir kimsənə qalmubdu gələ imdi hərayə
Ümmid qalıb qardaş Hüseyin Zeynələbayə
Yox onda da kim taqəti qoftar Hüseyin vay

Ya Rəb bi həqqi xalisəyi zöhreyi Zəhra⁵
Qıl hacəti məşruəyi hüzzari⁶ Sən icra
Tuti bu müsibətdə hər il səbt elə tuğra
Qıl şüaləri halidən əxbar Hüseyin vay

Vidayi axərin edib (2) cənabi şahı övliya

¹Vüsal yerin

²İlahi sirlərin xəzinədarı

³Bu saat

⁴Çətindir

⁵Zəhranın gülünün həqqinə

⁶Hazır olanların şə”ri hacəti

Üqabin aldı ləşgərə, qətari natiqi Xuda

Zəmanədə mənəm İmam (3)

Ölüb Əliyyəi Əkbərim

Zəmanədə mənəm İmam

Rəva deyil ki sağ qalam

Zəmanədə mənəm İmam

Yetib səfayi ləşgərə, dəhani dür fəşan açıb
İmami əsri vəzzəman, bu növ"ilə bəyan açıb
Atamdır babi Xeybəri, Əmiri möminan açıb
Vücudi bəisi odur, zəmini asiman açıb
Sərasimi əraqini, o şahi insü-can açıb
Onun o tiği tizidir, şəriəti əzan açıb
Fələk, mələk o sərvərə, edərlər hamı iqtida
Zəmanədə mənəm İmam

Mənəm hilali asiman, vücudi asiman mənəm
Dərüni nari eyliyən, əliylə gülsitan mənəm
Naməni atəşin edən, əmini mehriban mənəm
Əzəldə çeşmə axtaran, o ərsədə əzan mənəm
Çatıb müsibəti Xuda, rizayi insü-can mənəm
Əli Vəli balasıyam, əzizəyi cahan mənəm
Mən olmasam fəna olur, cahani şumi ma siva
Zəmanədə mənəm İmam

Dodaqlarım kəbabidir, gəlin edin səvabi siz
Rizayi Həqqə su verin, bu şahə cür"ə abi siz
Sitəm oduyla etməyin, bu sinəmi kəbabi siz
Olaydı həşr ilahiyə, verərmisiz cavabı siz
Nə qədri bilməyirsiniz, məadı siz, Kitabı siz
Qəmim budur ki çəkməyin, cəza günü iqabı siz
Verər əməl bizə görə, o gün Xudayi Həqq cəza
Zəmanədə mənəm İmam

Nəsihət eylədi nələr, o padişahi zülfirəng
Cəvabi gəlmədi ona, o qövmidən rizayi Həqq
Əl atdı Zülfüqarə ta, Yəduallahı edib hərəm
Vuranda hər kəsə qılinc, kəsib keçib edib qələm
Qoşun dağıldı çöllərə, o dəştidə yatıb ələm

Çıxartdı sövti mərhəbə, səvabi ərsə dəmbədəm
Fələk deyərdi mərhəbə! Mələk deyərdi mərhəbə!
Zəmanədə mənəm İmam

Əmini Cəbrəil də çün, baxırdı ərşidən yerə
Hüseynə baxdı ağladı, xitabı vurdu Heydərə
Gedəndə sən də ya Əli, mənimlə rəzmi Xeybərə
Çəkəndə Zülfüqarini, vuranda zərbi Əntərə
Nə növ"idir bu zövqilən, görüb çəkibdi dəftərə
Axıtdı əşgi həsrəti, belə dedi Peyəmbərə:
Əmoğlu Kərbəladı bu, Hüseyn haravü-mən hara!?
Zəmanədə mənəm İmam

Edəndə bəzmilən o gün, şücaət ilə Xeybəri
Yanımda sən kimi kömək, dağıldı zuri Heydəri
Hüseyn susuz bu gün özü, ölüb Əliyyə Əkbəri
Cəfa oxuyla oxlanıb, o şiri xarə Əsgəri
Təmami zülmüdən solub, bu çöldə qönçə gülləri
Batıbdı qanə qardaşım, olub ziyadə qəmlərim
Təمام olub köməkləri nə qövmü var, nə əqrəbə
Zəmanədə mənəm İmam

Su deyib cümlə susuz verdilə can, 72 şiri jiyan
Həzrəti Əbbas Əbəlfəzlin iki dəsti qələm oldu
Ələm yatdı, qoşun sındı, cavan Qasimə yas
Tutdu Hüseyn qəmi Əkbər, rəbi ənvər, sözü şəkar
Əli Əkbər Bədəni xəncər ilə, parələnilib, xaki Susuz yerdə, olub qaninə qəltan,
Hüseyn ol şəhi Dil xəstə Əli Əsgəri gül dəstəsi tək aldı əl üstə, gəlibən durdu o
dəm

Xəsmə bərabər, o mehri ənvər
Hulqumuna vuruldu peykan
Hərmələ kafər, qan içdi Əsgər

Ağladı Heydər, fatehi Xeybər
Qoşa gətirdi, Kərbübəlayə
Hüseyni zari, firqeyi kafər
Əqdimə bağlı, abi Fəratı
Məhşərə dindü, o dəşti vəhşət
Xırdə uşaqlar, mələşdi yeksər

Şimr¹ irəli çıxıb həyasızcasına dedi: –Ey Hüseyn ibni Əli, nə istəyirsən? İstədiklərini bizə başa sal, sənin məqsədini dərk edək.

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) öz xitabəsini davam etdirdi: –Ey camaat, Allahdan qorxun və məni qətlə yetirməkdən əl çəkin. Bilin ki, mənim qanım sizə halal deyildir. Mənim hörmətimi sındırmaq rəva deyildir. Mən sizin Peyğəmbərin qızının oğluyam. Mənim nənəm Xədicə Peyğəmbərin arvadıdır. Siz o həzrətin ki buyurduğu “Həsən və Hüseyn behişt cavanlarının sərvəridirlər” sözlərini eşitmişdiniz.

Şeyx Müfid yazır: “Sonra İmam Hüseyn (əleyhis-salam) öz atına minib uca səsle qoşunun hamısı, yaxud əksəriyyəti eşidən uca səsle buyurdu: “Ey camaat! Mənim sözümlə eşidin, məni öldürməyə tələsməyin. İmkan verin, mən sizi vəzifəli olduğum şeylərə nəsihət edim və sizə höccəti tamam edim. Əgər insafli olsanız, xoşbəxtliyə çatarsınız, yox əgər insanlıqdan əl çəkib məni təsdiq etməsəniz, ziyanını özünüz görəcəksiniz. Belə isə, öz məqsədiniz üçün bir yerə yığılın (ki gələcəkdə peşman olmayasınız). Sonra mənim barəmdə qəzavət edin və daha mənə möhlət verməyin. Şübhəsiz, mənim ixtiyar sahibim tək olan Allahdır ki O, yaxşı insanları himayə edəndir.”

Bunu deyib Allah dərgahına şükür etdi, öz Allahına layiqincə həmd və sitayiş etdi. Sonra Onun Peyğəmbərinə, mələklərinə və sair peyğəmbərlərə salam göndərdi, daha sonra buyurdu: –Ey camaat, yaxşı-yaxşı baxın, görün mən kiməm, kimlə qohumam, sonra ağlınızı başınıza yığib özünü müəmmət edin. Baxın görün məni öldürmək sizin üçün rəvadır mı? Məni qətlə yetirmək etmək halaldır mı? Məgər mən sizin Peyğəmbərinizin qızının oğlu, onun canişini və əmoğlusunun oğlu deyiləmmi? Məgər mənim atam ilk mömin, Rəsulullahın peyğəmbərliyinə şəhadət verən ilk şəxs deyildimi? Məgər seyyidüş-şühəda Həmzə mənim əmim deyildirmi? Məgər behiştə iki qanadlı pərvaz edən Cəfər mənim əmim deyilmi? Peyğəmbərdən eşitdiyiniz “Həsən və Hüseyn behişt cavanlarının sərvəridir” kəlamı mənim və qardaşımın barəsində deyilmi? Əgər məni doğrudanısan bilsəniz elə–həqiqətdə də bu cürdür və Allaha and olsun ki, Onun yalan danışanlarla düşmən olduğunu eşitdiyim gündən, heç vaxt yalan danışmamışam–sözümlə eşidin; yox əgər məni yalançı hesab etsəniz, onda sizin aranızda elə adamlar var ki, Peyğəmbərin bu sözü barəsində sizə xəbər verə bilər; Cabir ibni Əbdüllah Ənsari, Əbu Səid Xədəri, Səhl ibni Səd Samdi, Zeyd

¹Tarixin qəribəliklərindən biri budur ki, Şimr, vaxtilə Siffeyn müharibəsində Həzrəti Əli əleyhissalamın qoşununda Müaviyəyə qarşı vuruşurdu, Həzrəti İmam Hüseyn (əleyhis-salam) da onu bir dəfə zindandan azad etdirmişdi. Amma Aşura günü İmam Hüseyn əleyhissalamın başını kəsdi. və onun azad etməsini də xatırladı, amma o qədər qəsavətli, daşurəkli idi ki, bu ehsanların heç bir təsiri olmadı.

ibni Ərqəm, Ənəs ibni Malikdən soruşsanız, sizə deyərlər ki, onlar mənim və qardaşım barədə Peyğəmbərdən belə bir şey eşidiblər. İndi görün, bu qədər dəlil sizə, mənim qanımlı tökməkdən əl çəkməyiniz üçün kifayət deyildirmi?

Şimr yenə də dedi: –Əgər sənin nə dediyini bildimsə, qoy Allaha şəkk əsasında ibadət edim. (Demək istəyirdi ki, sizin sözləriniz bizim üçün dərk olunmazdır, nə dediyini dərk etmirik.)

Həbib ibni Məzahir ona belə cavab verdi: –Ey Şimr! Allaha and olsun ki, sən Allaha 70 dolayısı yolla ibadət edirsən. Şəhadət verirəm ki, sən düz deyirsən və İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın dediyini dərk etmirsən. Çünki sənin qəlbinə möhür vurulmuşdur, buna görə də qəlbində haqqa yer yoxdur.

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) sözlərini davam etdirərək dedi: –Ey Camaat! Dediklərimdə şəkkiniz olsa da belə, deyin görüm mənim Peyğəmbərin qızının oğlu olmağında da şəkkiniz var? Allaha and olsun, məşriqlə məğrib arasında məndən başqa heç kim Peyğəmbərin oğlu deyildir; istər sizin aranızda olsun, istərsə də qeyrisində. Vay olsun sizə, məgər mən sizdən bir kəsi öldürmüşəm ki, onun qisasını məndən almaq istəyirsiniz? Yaxud sizin mal-dövlətinizi məhv etmişəm ki, onun əvəzində mənimlə vuruşursunuz? Yaxud bir kəsi yaralamışam ki, qisasını məndən alırsınız?

Sizinləyəm ey Şibs, ey Huccar, ey Qeys və ey Yəzid! Məgər siz məktubda mənə yazmamışdınız ki, “Meyvələr yetişmiş, bostanlar yaşıllaşmışdır və əgər sən bizə tərəf gəlsən, biz sənin intizarındayıq”?

Qeysə aşkar şəkildə xitab olunduqda, onun namərdliyi, vəfasızlığı hamının hüsurunda ifşa olunduqda tab gətirə bilmədi, İmam Hüseyn (əleyhis-salam) dedi: –Biz sənin nə dediyini bimirik və sözlərini başa düşmürük. Sizin yalnız bir yolunuz var: Əmioğlun Yezid ibni Müaviyəyə tabe olun, o da sizə qarşı xoşagəlməz rəftar etməsin.

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) buyurdu: –Yox! Heç vaxt belə bir iş görmərəm! Allaha and olsun, mən heç vaxt zilləti, xarlığı qəbul etmərəm, sizdən də qulların öz sahiblərindən qaçdığı kimi qaçmaram!¹

İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)-ın KUFƏLİLƏRƏ XİTABI

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) bir daha öz atına mindi, Kufə ordusuna doğru hərəkət edib onlara dedi ki, bir neçə anlığa sakit olsunlar. Kufəlilər səs-küy, qarma-qarışıqlıq salaraq o həzrətin danışmasına imkan vermədilər. İş o yerə çatdı ki, İmam (əleyhis-salam) onlara qarşı qəzəblənib dedi: –Vay olsun sizə! Sizə nə olub ki, mənim sözlərimə qulaq asmaq istəmirsiniz? Mən sizi aydın hidayət yoluna çağırıram, hər kisə mənə itaət etsə, yolu tapar, hər kəs mənə qarşı

¹Şeyx Müfid, “İrşad”

üsyankarlıq etsə, fəlakətə düçar olacaq. Və siz, ey camaat! Hamınız üsyankarsınız, haqq sözü eşitməkdən acığınız gəlir. **Ürəkləriniz** haramla dolmuş, qəlbləriniz möhürlənmişdir. Vay olsun sizə, niyə sakit olmursunuz? Niyə sözlərimə qulaq asırsınız?

Alçaqsifət kufəlilər azacıq özlərinə gəldilər, bir-birini danlayıb sakit oldular, İmam (əleyhis-salam)-ın sözlərinə qulaq asmağa başladılar. İmam (əleyhis-salam) əvvəlcə Allaha həmd-səna etdi, sonra Həzrət Peyğəmbərə, mələklərə və sair peyğəmbərlərə salam göndərdi, sonra buyurdu: –Həlak olasınız, ey camaat! Bu kişilikdəndirmi ki, bizi özünü təbəyə çağıraraq bizdən kömək istədiniz, biz də sizin də”vəti qəbul edib özümüzü təcili olaraq sizə çatdırdıq, indi bizim özümüzə qılinc çəkib od yandırmısınız? Halbuki, bu odu biz özümüzün və sizin düşmənlərinizə qarşı hazırlamışdıq. Bu gün siz öz dostlarınıza qarşı kinə bəsləyir, düşmənlərinizlə əlbir olmusunuz. Halbuki, onlar sizin aranızda ədaləti bərqərar etməmiş, dünya malından tamah gözü dikdiyiniz dəyərsiz həyatdan başqa bir şeyə ümid bağlamamısınız. Halbuki, bizim üçün nə bir hadisi baş vermiş, nə də zəifliyə, süstlüyə düçar olmuşuq. Vay olsun sizə ki, bizə kömək etməkdən əl çəkdiniz, bizə kömək etməyi xoşlamadınız, halbuki qılınclar qınında, qəlblər aram, düşüncələr möhkəm və qüvvətli idi. Amma siz fitnə odunu şö”lələndirib, çəyirtkələrin, kəpənəklərin o yana bu yana uçması kimi ona doğru tələsdiniz. Allahın rəhmətindən uzaq olasınız, ey ümmətin düşmənləri, ey cəmiyyəti tərk edənlər, ey Qurani özlərindən uzaqlaşdıranlar, ey şeytanın vəsvəşələrinə uyanlar, ey günahkarlar, ey Qurani təhrif edənlər, ey Peyğəmbər sünnəsinin nurunu söndürənlər, ey Peyğəmbərin övladlarının qatilləri, ey ilahi xilafət ailəsini məhv edənlər, ey zinakarların dəstəsinə qoşulanlar, ey möminlərə əziyyət verənlər, ey Qurani parça-parça edən zalım hökmdarlara kömək edənlər, necə də pis bir qədəm götürmüşünüz, necə də şiddətli əzab sizin intizarınızdadır! Doğrudan da zalımlarla əlbir olmaqdan, bizə kömək etməkdən əl çəkməyinizdən həya etmirsiniz? Bəli, Allaha and olsun ki, sizdə hiyləgərlik qədimdən vardır. Vücudunuzun kökləri hiylə ilə qarışmış, onun çirkin paltarı sizin əməllərinizin, rəftarlarınızın əndamına geydirilmişdir, qəlbləriniz onunla üns bağlamış, sinələriniz onunla dolmuşdur. Bəli, siz tamaşaçılar üçün ən pis meyvə, qəsbkar üçün ən dəyərsiz bir tikəsiniz. Allahın lənəti ilahi əhdi bağladıqdan sonra pozanlara, ayaq altına salanlara olsun. Siz özünüz Allahı öz işinizə ixtiyar sahibi seçdiniz, əhd bağladınız, amma onu pozdunuz. Siz elə əhd-peymanı pozanlarsınız. Ey camaat, agah olun ki, zinakar oğlu zinakar (Yezid) məni iki işin arasında qaymışdır: ya qılınclarla doğranmaq, ya da xarlığı, zilləti qəbul etmək. Zillət bizdən uzaqdır. Allah, Onun Peyğəmbəri və möminlər bizi zilləti qəbul etməkdən çəkindirmişlər. Çünki bizim nəslimiz pak-pakizə, qəlblərimiz mənəvi inkişafdadır və heç vaxt alçaq, yaramaz və murdar adamlara tabe olmağı

mərd-mərdanə şəhid olmaqdan üstün saymırıq. İlahi, mən höccəti tamam etdim, bunları pis aqibətdən çəkindirirdim və indi öz azsaylı dostlarımla bu saysız düşmən qarşısında dayanıb vuruşacağam.

Bu vaxt İmam (əleyhis-salam) Fərvət ibni Müsəyk Muradinin şerindən bir neçə beyt oxudu: “Əgər qələbə qazansa, elə qədimdən belə olmuşdur və əgər məğlub olsaq, yenə də qələbə bizimkidir. Qorxu, zəlillik və alçaqlıq bizim adətimiz deyildir, lakin alnımızda yazılıb ki, şəhadətə çataq və başqaları bizdən sonra hökumətə çatsınlar. Əcəl mənim tayfamın böyüklərini qətlə yetirdi, necə ki, qədimkilərlə də belə etmişdi. Bəli, əgər padşahlar əbədi olaraq dünyada qalsaydılar, biz də ölümdən xilas olardıq; və əgər böyük insanlar əbədi olsaydılar, biz də əbədi olaraq dünyada qalardıq. Belə isə sarsaq danışanlara de: “Ayıq olun ki, siz də bizim ona tərəf tələsdiyimizlə görüşəcəksiniz.”

Sonra İmam (əleyhis-salam) belə buyurdu: “Allaha and olsun, siz (məni öldürəndən sonra) çox yaşamayacaqsınız, bir piyadanın ata minməsi müddətindən çox öz arzunuza çatmayacaqsınız və bunun ardınca zamanənin çarxı tərsinə fırlanacaq, dəyirman daşının oxu kimi nigarançılıq da, iztirabda qalacaqsınız. Belə isə öz fikirlərinizi bir yerə yığıb bir-birinizlə məşvərət edin ki, bu iş sizə gizli qalmasın. Sonra isə məni öldürün və bir an da olsa, möhlət verməyin. Mən öz Allahıma, sizin Allahınıza ümid bağlamışam və bilirəm ki, hər şey Onun qüdrəti dairəsindədir. Mehriban Allahın istəyi düzgün, ədalətli yolda möhkəm qərar tutmuşdur.

İmam (əleyhis-salam)-ın sözləri sona çatdı, Kufə qoşunu Rəsulullahın nəvəsinin son kəlamlarını –daş qəlbləri əridib suya döndərən sözləri eşitdilər, amma bu sözlər kufəlilərin qəsavət bağlamış qəlblərində əsla təsir buraxmadı.

TƏZMİN

“Hüseynə yerlər ağlar, göylər ağlar”

Bətulo Mürtəza, Peyğəmbər ağlar.

(Dilriş)

Hüseynin novhəsin (Dilriş) yazanda
Müsəlman səhldir ki, kafər ağlar.
Kor olmuş gözlərin qan tutdu Şimrin,
Ki görsün öz əlində xəncər ağlar.

Hüseynin köynəyi Zəhra əlində
Çəkər qeyha-qiyamət, məhşər ağlar.
Atanda Hərmələ ox Kərbəladə
Görəydin düşmən ağlar, ləşgər ağlar.

Rübab nisgil döşündə süd görəndə
Əliyyə Əsgəri yad eylər ağlar.

Başında kakili Əkbər həvəsi,
Yel ağlar, sünbül ağlar, ənbər ağlar.
Yazanda Ali-Taha növhəsin mən,
Qələm gördüm sızıldar, dəftər ağlar.

Əli, şəqqül-qəmər, mehrab tilit qan,
Qulaq ver, məscid oxşar minbər ağlar
Əlidən, Şəhriyar, sən bir işarə
Qucaqlar qəbri, Malik Əştər ağlar.

Ey verən quru yerdə can Hüseyn
Rahi həqqidə can fəşan Hüseyn
İsti qumların üstə yarəli
Peykəri qalan qüslü qan Hüseyn

Tiğü-nizəvü-tiri düşməne
Ey hədəf olan yarəli bədən
Hər yarəsinin qanı su kimi
Çöllərə axan təşnə can Hüseyn

Sən mənim Hüseynimsən aç gözün
Ver nişan özün cismi bi kəfən
Nitqə gəl soruş halimi əyan
Dərdlərim edim ta bəyan Hüseyn

Vurdu od cəfa ləşgəri Hüseyn
Yandı xeymələr cövrü kinədən
Bali bəstə quş tək özüm gəhi
Vermişəm oda gahi didədən
Əşki tökmüşəm Abidin vəli
Çəkmişəm özüm çölə xeymədən
Va əba deyib xırda qızların
Mən də va əxa əl əman Hüseyn

Bir yanan çadır oldu mənzilim
Vurdu kufiyan qəmçi başıma
Ləşkəri cəfa taziyanələr
Vurdular əxa Ali Həşimə
Bir nə rəhm edən olmadı baxan
Ruyimə axan didə yaşımə
Tutdu qəlbimi qüssə nəgəhan
Olmuşam odur nətəvan Hüseyn

Gəlmişəm sənə dərdimi deyəm
Ver səsimə səs ey şahi zaman
Ey yarasının məlhəmi turab
Təşnə su kənarində can verən
Çöllərə axan hər yarasının
Qanı su kimi yərəli bədən
Qəmli qəlbini cövrü şamiyan
Kufiyan edib ləxtə qan Hüseyn

Ləşgəri cəfa qövmi əşqiya
Dövrəvi sənin aldı hər tərəf
Səngü-şəmşirü-tirü-nizəyə
Etdilər sənin peykərin hədəf
Yarə üstünə yarə vurdular
Nəzmilə nizamilə çəkdi səf
Yaralı sinən misli gülsitan
Oldu oxlara aşiyan Hüseyn

Xeymələr yanan vəqtə gəlmişəm
Dədə ya Hüseyn çox vurulmuşam
Gahi qaçmışam xeyməgahivə
Gahi məqtələ çox yorulmuşam
Gahi düşməyə nifrin eyləyib
Gah dayanmışam, gah yıxılmışam
Başıma vurub gahi kufiyan
Taziyanə gah şamiyan Hüseyn

“Qəmkeşə” nəzər eylə ya Hüseyn
Qərqidir belə içrə ver nicat

İzni Xaliqi Zülcənah ilə
Həm həyatü-həm aləmi məmat¹
Mövc edir bəla bəhri dadə gəl
Qıl xilas əya fülki sahiman
Rusiyahdı ərz eylər əl əman
Ey ümidi çarə cuyan Hüseyn

Zeynəbin qurbanların qardaş oyan dur sal yola (2)

Eyləmə məyusi dur başə dolandır sal yola (2)

Rahi eşqə yox bulardan qeyri zadi rahiləm²
Zeynəbi məzlumənin gəl naümüd etmə belə
Bəndəqani Əkbərə³ ver izni cəng azad elə
Zeynəbə bu mərhələ xoş imtahan dur sal yola

Bunlara məşqi cidalü-cəngi mən öyrətmişəm
Məktəbi də"va seçib çox fəslü-fən öyrətmişəm
Hər birinə dərsi cəngi tənbatən öyrətmişəm
Yatmayıbdır sübhə tək dərsi rəvan öyrətmişəm

Bu iki gül yadigari Cəfəri Təyyaridir
Fi səbilillah həmişə talibi peykaridir⁴
Gər bular nəvvadəqani⁵ Heydəri Kərraridir
Bunlara şəhdi şəhadət nuşi can dur sal yola

Şənivə gərçi bular layiq deyillər ya Hüseyn
Töhfeyi dərvişi şah rədd eyləməz əmma Hüseyn
Sərbülənd eylə məni sən bil anam Zəhra Hüseyn
Qıl ta sandıq başə sal az yuban dur sal yola

¹Ölüm dünyası

²Səfər azuqəsi

³Əkbərin qullarına

⁴Həmişə Allah yolunda döyüşü istəyən

⁵Nəvələr

İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam) KUFƏLİLƏRƏ HÖCCƏTİ TAMAM EDİR.

İmam Hüseyin (əleyhis-salam) müdam çalışırdı ki, müharibə odu mümkün olduqca gec qızıxsın və kufəlilərə höccəti tamam etsin. Məhz bu səbəbə görə də özü Şam qoşununa tərəf getdi, onların qarşısında dayanıb bu böyük cəmiyyətə və ibni Sədə bir nəzər saldı. O, Kufənin böyük adamlarının içində idi. İmam (əleyhis-salam) buyurdu:–Dünyanı yaradan, onu məhv olmaq yeri qərar verən Allaha şükür olsun. Aldananlar məhz dünyaya aldananlardır, bədbəxtlər də dünya tələsində giriftar olanlardır. Ey camaat! Dünya sizi aldatmasın. Dünya, ona ümid bağlayan hər kəsi məyus edər; ona tamah salan hər kəsin arzusunu ürəyində qoyar. Bu gün mən görürəm ki, siz bir iş görmək üçün yığışmısınız. Allah doğrudan da bizim nə mehriban Allahımız var və siz də necə nankor insanlarsınız! Siz özünüz mənə itaət etməyinizi, Rəsulullahı iman gətirməyinizi iqrar etdiniz. Amma indi o həzrətin ailəsi ilə müharibə etmək üçün qollarınızı çırmalayıb onu öldürmək istəyirsiniz.

HƏMDƏN LƏKƏ YA ALAH

Həmdən ləkə ya Allah, Şükrən ləkə ya Allah
İğfir ləna ya Allah, Allah, Allah, Allah ya Allah
Allah ya Allah, Ya Allahü-ya Rəhman
Ya Allahü-ya.Rəhim, Ya Allahü-ya Məlik

Hüseyn mövlayi məzluman-2, Hüseyn ləb təşneyi Quran
Hüseynim vay Hüseynim vay

Əntə məbudi ilahi, Ya ğiyasəl müstəğisin
Hüseyn cəmalinə qurban, Hüseyn hər bir dərddə dərman

Ya Allahu ya Məlik, Ya Allahu ya Qüddus
Ya Allahu ya Səlam, Ya Allahu ya Mömin
Ya Allahu ya Əzim, Ya Allahu ya Mənnan

Ey dərd! Dərdə mübtəlayəm, Dər hüzurət ru siyahəm
Dərgəhət ümidgahəm, Şükrən ləkə ya Allah
Həmdən ləkə ya Allah

Hüseyn məhəbbi aləmdi, Hüseyn sərdarin ə”zəmdi

Hüseynə hər gün Aşura, Hər il hər ay mühərrəmdi
Hüseyn mövlayi məzluman

HARA GEDİRSƏN AY BABA

Hara gedirsən ay baba (2), Dalınca ağlıyan gəlir (2)

Başında yarə var dayan, Yaravu bağlıyan gəlir

Dedi qızım niyə məni, Belə qaçıb qabaqladın
Müsafirəm gözəl balam, Məni yol üstə saxladın

Evim yıxıldı vay ana, Batıbdır əllərim qana
Gəlib dalınca gör necə, Bir əldə qarə məcərin

Vəfasız aşiqəm əgər, Sənin qəmindən yanmasam
Gəlinə qətligahidən, Yol üstə mən dayanmasam

Ata gedib bala qalıb, Gəlibdi öz xiyaminə
Nə parə məşgə baxmadı, Nə batmadı su qəminə

Qoyun qılım namazımı (2), Sora kəsin boğazımı (1)

Oonağızam vəfalyam (2), Yaralıyam, yaralıyam (2)

Su yoxdu dəstəmaz alam, Üz üstə səcdədə qalam
Ölüb əzan deyən balam, Cigər yanır əzalıyam

Bəla çölün duman tutub, Bu gülşəni xəzan tutub
İki gözümü qan tutub, Görürsüz ibtilalıyam

Çü dadü-kinə əkmisin, Cinayətə tələsmisin
Başımı təşnə kəsmisin, Ki başı macəralıyam

Məni qoşun nədən vurur, Ərazili zəman¹ vurur
Gələn vurur gedən vurur, Solan gülün misalıyam

¹Zəmanənin ən rəzil və əlçaq adamları

Çıxıb kamani kinədən, Dəyibdi ox bu sinədən
Əl üzmüşəm Mədinədən, Həmişə Kərbəlalıyam

Mən aşiqi şəhadətəm, Əmiri-mülkü-vəhdətəm
Fədayi-rahi-izzətəm, Bir aşıqin cəlalıyam

Köməklərim batıb qana, Düşüb hərəsi bir yana
Sızıldaram yana-yana, Ki ney kimi nəvalıyam

Gəlib qan ağlıyan bacım, O sinə dağlayan bacım
Gözümü bağlayan bacım, Deyir başı bəlalıyam

Kimim qalıb ki yar ola, Dönəmmirəm sağa-sola
Balalarım baxır yola, Ruqəyyədən aralıyam

Hüma kimi qəfəsdəyəm, Sorağı dadi-rəsdəyəm¹
Ki axərin nəfəsdəyəm, Fəna olub bəqalıyam

HÜSEYN VAY

Ey şüa bu gün söyləyin ətşan, Hüseyin vay
Ləb təşnə olan ümmətə qurban, Hüseyin vay

Meydanda qalan bikəsü-biyar, Hüseyin vay
Ətrafin alan ləşgəri əşrar, Hüseyin vay
Hər yanə baxıb görməyən ənsar, Hüseyin vay
Bir ahi çəkib eyləyən əfqan, Hüseyin vay

Bir yanda görüb Əkbəri öz qanına qəltan
Bir yanda ələmdari olan xak ilə yeksan
Qasim bədəni lələtək ağuşdə qızıl qan
Bir yanda olan xeyməsi talan, Hüseyin vay

Bu Kufəvü-Şam əhli, bu birəhmi sitəmkər
Əldə hərə bir tirü-kaman, nəzəvü-xəncər
Həmlə eləyüb ol şahə ol firqeyi kafər

¹Köməyə çatan

Atdan yıxılıb mənbəyi iman, Hüseyn vay

Xəncər əlinə aldı o dəm Şümr cəfacu

Ta yetdi Hüseynin başının üstə o bədxu¹

Su istədi, Şümr vermədi bir cür”ə ona su

Əmma ki, deyib, təşnə verən can Hüseyn vay

Üz qoydu o dəm, xeymələrə ləşgəri üdvan

Bu hali görüb Ali-Rəsul, oldu hərasan

Zeynəb dedi bimarə: əya, Abidi nalan

Yoxsa ki, olub qanına qəltan, Hüseyn vay?

Əl açdı o dəm, qarət üçün ali-şəyatin²

Hər nə var idi xeymədə əsbabi-səlatin³

Qarət eləyib, bərhəm eliyüb bəzmü-büsatin

Ey şiə deyın xeyməsi talan, Hüseyn vay

Bir od vurub afaqidə bu zadeyi Süfyan

Ta məhşər olunca yanacaq aləmi-imkan

Nazim, bu qəmi zikr elə ta var nə qədər can

Vur başa söylə qüslü olan qan, Hüseyn vay

DÜNYA MÖMİN ÜÇÜN ZİNDANDIR

İbni Babəveyh İmam Baqir (əleyhis-salam)-dan rəvayət etmişdir ki, İmam Zeynəl-Abidin (əleyhis-salam) buyurub: Aşura günü düşmən qoşunundakılar çox qorxurdu, halbuki sayları qat-qat çox idi. və İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın əshabını mühasirədə saxlamışdılar. Amma qəlbləri çox qorxaq, rəngləri qaçmış, ayaqları lərzəyə düşmüşdü. Lakin İmam Hüseyn (əleyhis-salam) və onun səhabələrinin üzləri sevincə dolu idi, rəngləri qparlamış, qəblərində xatircəmlilik sakitlik daha çoxalmışdı. Səhabələrdən bəziləri deyirdilər ki, İmam Hüseynə (əleyhis-salam) baxın, ölümdən qorxusu yoxdur və şəhadəti arzulayır. İmam Hüseyn (əleyhis-salam) onların sözlərini eşitdi, onlara xitabən buyurdu: –Səbr edin ey əziz övladlarım. Ölüm sizin üçün bir körpü köimidir, ondan keçib pis vəziyyətdən əbədi nemətlərə, əbədi behiştə yollanacaqsınız, Sizlərdən kimdir ki

¹Bədxəlaq

²Şeytanın övladları

³Soltanlıq vasitələri, avadanlıqları

zindandan qəsrlərə köçmək istəməsin? Ölüm sizin düşmənləriniz üçün isə qəsrlərdən zindana, əzaba getmək kimidir. Atam mənə xəbər vermişdir ki, Rəsullah (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) belə buyurmuşdur: “Dünya möminin zindanı, kafirlərin cənnətidir. Ölüm isə möminlərin öz behiştlərinə, kafirlərin isə öz əzablarına doğru bir körpüsüdür. Ata-babalarımın da yalan eşitməmişəm.

İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)-ın SƏHABƏLƏRİ BEHİŞTDƏ ÖZ YERLƏRİNİ GÖRMÜŞDÜLƏR

İbni Babəyeh yazır: “Bir nəfər İmam Sadiq (əleyhis-salam)-dan soruşdu: – Yəbnə Rəsullah, İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın səhabələri öləcəklərini bildikləri halda ni üçün cihada iqdam etdilər və qorxusuz olaraq özlərini döyüş dəryasına vururdular?

İmam Sadiq (əleyhis-salam) buyurdu:–Çünki, onların gözlərindən pərdə götürülmüş, behiştəki mənzillərini görmüşdülər, buna görə də döyüşə getməkdə bir-birindən qabağa keçirdilər ki, ölüb öz mənzillərə nə çatsınlar, öz hurilərini bağrılarına bassınlar.

Qütb Rəvəndi Əbu Hənzə Somalidan nəql etmişdir ki, İmam Səccad (əleyhis-salam) belə buyurub: “O gecə (ki, onun sabahı atam şəhid oldu) atamın yanında idim. İmam o gecədə səhabələrinə buyurdu: –Gecə düşmüş, qaçmaq yolu sizin üçün açılmışdır bu gecəni qənimət sayıb qaçın. Bu zalımlar məni tələb edirlər, başqa heç kimlə işləri yoxdur. Əgər məni öldürsələr, sizin dalınızca gəlməyəcəklər. Mən öz beyətimi sizin boynunuzdan götürdüm.

İmam Hüseynin (əleyhis-salam) səhabələri dedilər: –Allaha and olsun ki, bu heç vaxt olası bir iş deyildir.

İmam (əleyhis-salam) buyurdu: –Sabah hamınız öldürüləcəksiniz və heç biriniz canını qurtara bilməyəcəkdir.

Hamılıqla dedilər: –Allaha şükr edirik ki, bizə səninlə şəhid olmaq kimi kərəmət etmişdir!

İmam (əleyhis-salam) onlara dua etdi, buyurdu: –Başınızı göyə qaldırıb yuxarı baxın. Elə ki, başlarını qaldırdılar, öz dərəcə və mənzillərini görüb tanıdılar, onlara məxsus olan huriləri, qəsrləri, nemətləri gördülər. Elə bu səbəbə görə də onlar Aşura günü nizə-şəmsirlərə doğru gedirdilər ki, öz mənzillərinə daha tez çatsınlar və əbədi nemətlərdən bəhrələnsinlər. Əbu Hənzə Somali deyir ki, İmam Səccad (əleyhis-salam) buyurdu: “İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın o günü bir daha gəlməz: bu ümmətdən olduqlarını iddia edən otuz min namərd o məzlum İmamı araya aldılar, hər biri onun qanını axıtmaqla Allaha yaxınlaşmaq istəyirdilər (yəni qürbətən iləllah niyyəti ilə öldürmək istəyirdilər). İmam Hüseyn (əleyhis-salam) onlara movizə etdi və Allahı onların yadına saldı, lakin onlar

nəsihətləri qəbul etmədilər, ondan əl çəkmədilər, nəhayət onu zülm ilə öldürdülər.

İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)-IN VİDALAŞMASI

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) axırıncı vidalaşmada hərəmdəki xanımlara buyurdu: –Qəm paltarı geyib bəlalara hazırlaşın. Bilin ki Allah sizin hamınızın mühafizəçinizdir. O, sizə düşmənlərin şərrindən nicat verəcək, işlərinizin aqibətini xeyir, gözəl edəcək, düşmənlərinizi cürbəcür əzablara mübtəla edəcək. Bunların müqabilində sizə cürbəcür nemətlər, kəramətlər əta edəcəkdir. Belə isə şikayətlənməyib qədir-qiymətinizi azaldacaq sözləri dilinizə gətirməyin.¹

Düşmənlərin yırtıcılıq xislətindən tam agah olan İmam Hüseyn (əleyhis-salam) mübarizənin son dəqiqələrində xeymələrə qayıtdı, buyurdu: –Mənə nimdəş və köhnə bir paltar verin, paltarlarımın altından geyinim. Mən öləndən sonra heç kim ona tamah gözü dikməsin.

İmam (əleyhis-salam) meydana yola düşdü, düşmənlə qəhrəmancasına döyüşdü, onlardan o qədər qırdı ki, hamısı qaçmağa məcbur oldular.

YARALANDIM BACI ZEYNƏB

Ələ dəsmal alıb ağla, Yaralandım bacı Zeynəb

Özün gəl yaramı bağla, Yaralandım bacı Zeynəb

Keçər ahum oxu daşdan, Üzüldüm qohum-qardaşdan
Atam Heydər kimi başdan, Yaralandım bacı Zeynəb

Əgər ki sinə dağlarsan, Yaralı görsən ağlarsan
Gəlib sən yaxşı bağlarsan, Yaralandım bacı Zeynəb

Peyğəmbərin gülü soldu, Əmmaəməm qan ilə doldu
Mənə ölmək yəqin oldu, Yaralandım bacı Zeynəb

Oğul yox səsləyəm dadə, Bu gündə yetsin imdadə
Xəbər tutub gələ dadə, Yaralandım bacı Zeynəb

Ölüb ənsar, ələmdarım, Düşüb qaolsuz ələmdarım
Sən ol mənim pənahdarım, Yaralandım bacı Zeynəb

Fələk aramımı aldı, Məni dərdə. qəmə saldı

¹“Cəlaül-üyun” (əllamə Məclisi)

Səkinə atasız qaldı, Yaralandım bacı Zeynəb

İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)-IN ŞƏHADƏTİ

Nəhayət Şimrin əmri ilə qoşun kütləvi şəkildə İmam Hüseynə (əleyhis-salam) hücum edib onu mühasirəyə saldılar, oxçular hər tərəfdən o həzrətə ox yağdırmağa başladılar. O qədər ox vurdular ki, İmamın müqəddəs cismi oxların çoxluğundan görünmürdü. Şimr öz qoşunu ilə İmamı (əleyhis-salam) xeymələrdən ayırdı, amma o həzrətin azadlıqsevər ruhu heç də icazə vermirdi ki, öz sağlığında övladlarına, xanımlara və xeymədəkilərə bir zərər yetişsin. Buna görə də uca səslə fəryad etdi: “Vay olsun sizə, ey Əbu Süfyan övladlarına tabe olanlar! Əgər dininiz yoxdursa və qiyamat günündən qoxmursunuzsa, heç olmasa bu dünyada azad insan olun, öz milli keçmişinizə hörmət qoyun necə ki özünüzü ərəb tayfasından hesab edirsiniz.”

Bu kəskin fəryad çəkic kimi düşmənlərin başına oturdu, Şimr əmr etdi ki, geri qayıtsınlar. Yaralar bir-birinin ardınca İmamın mübarək cisminə endirilirdi, qan o həzrətin bədənindən fəvvarə kimi axırdı, həzrətin son nəfəsləri idi. Bu dəmdə Saleh ibni Vəhəb nizə ilə İmam (əleyhis-salam)-a həmlə etdi, o həzrətin bel sümüyünü sındırdı. İmam (əleyhis-salam) atdan yerə yıxıldı. Bu hadisəni gören Həzrət Zeynəb (əleyha-salam) özünü Ömər Sədə yetirib dedi: –Ey Ömər, sənə yaraşarmı ki, Əbu Əbdillahi öldürsünlər, sən də durub baxasan?

Ömər Səd heç nə demədi. Bu halda Həzrət Zeynəb fəryad edib dedi: –Sizin aranızda bir müsəlman tapılmazmı?

İmam Hüseyn (əleyhis-salam) piyada döyüşü davam etdirir, özünü nizələrdən, oxlardan kənara çəkir yenidən düşməyə həmlə edirdi. Sonra Kufə qoşununa xitab edərək son sözlərini buyurdu: –Məni öldürmək üçün yığışmısınızmi? Allaha and olsun, məndən sonra Allah bəndələrindən heç birini öldürməyəcəksiniz. Allah məni öldürdüyünüzdə görə sizə qzəblənəcəkdir. Aləmlərin Allahına and olsun, mən ümidvaram ki sizin namərdliklərinizin qarşısında Allah məni əziz edəcək, mənim intiqamımı sizdən elə alacaqdır ki, heç özünüz də dərk etməyəcəksiniz. Agah olun, mənim öldürülməyim səbəbi ilə içərinizdə qan axıdılması çoxalacaq, mütəal Allah Öz qzəbini sizə artıracaq, nəhayət dərdli axirət əzabına düşər olcaqsınız.

Yazırlar ki, İmam (əleyhis-salam)-ın bədənində 72 yara vurmuşdular. Zəiflik o həzrətə qələbə çalırdı. O, bir anlığa dincini almaq üçün dayandı. Bu anda uzaqdan ona tərəf bir daş atdılar. Daş mübarək alnını yardı, qan üzünə axdı, İmam (əleyhis-salam) köynəyini qaldırıb alnının qanını silmək istədi, Bu vaxt üç şə”bəli bir ox o həzrətin qəlbinə sancıldı. Həzrət üzünü göyə qaldırıb dedi:

“İlahi, Sən bilirsən ki, bunlar elə bir şəxsi öldürürlər ki, yer üzündə ondan başqa Peyğəmbərin heç bir oğlu yoxdur.”

İmam (əleyhis-salam) oxu qəlbindən çıxartdı, qan fəvvarə kimi axmağa başladı. Heç kim o həzrətə yaxınlaşmağa cürət etmirdi. Çünki “İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qatili” kimi Allah dərgahında sorğu-suala tutulmaqdan qaorxurdu. Şimr nə”rə çəkdi: –Vay olsun sizə, nə üçün durmusunuz? Analarınız matəminizdə otursun. İrəli gedin işi birdəfəlik qurtarın!

Atlılar, piyadalar hər tərəfdən o həzrətə hücum etdi. İrəli gələn ilk şəxs İmam (əleyhis-salam)-ın zərbəsi ilə həlak oldu. İkinci şəxs İmam (əleyhis-salam)-ın çənəsini yaraladı. Sinan ibni Ənəs həyasızcasına irəli gəldi, nizəsi ilə İmam (əleyhis-salam)-ın sinəsini yardı, sonra bir ox atıb o həzrətin mübarək boğazını yaraladı. İmam Hüseyn (əleyhis-salam) yerə oturdu, ölləri ilə qanını üzünə yaxdı, buyurdu: “Bu halda Pərvərdigarımın körüşünə gedəcəyəm, halbuki, bunlar mənim haqqımı qəsb etmişlər!”

Hilal ibni Nafe deyir: “Mən Ömər Sədin ləşkərində idim ki, birdən belə bir səs eşitdim: “Ey əmir, muştuluğumu ver, Şimr Hüseyni qətlə yetirdi!”

O əzizlər qan içində çabalayırdılar, Kufə yırtıcıları onların bədənlərinin bəndlərini bir-birindən ayırırdılar Seyyidüş-şühədanın vücut günəşini (kainatın yaranış səbəbini, mövcudatın hərəkət mərkəzini) görərdin ki, ox qılınc zərbəsindən bədəndə sağ yeri qalmamışdı, qanlı Kərbəla elə bir şəhidlər oylağı idi ki, heç bir peyğəmbərə, heç bir peyğəmər canişininə nəsib olmadı və ilahi təqdirdə (qəzadü-qədərdə) yalnız şəhidlər sərvəri (İmam Hüseyn (əleyhis-salam) bu şəhidlər oylağında olan ləyaqətinə nail oldu. Bu Kərbəla elə bir yer idi ki, yer sakinləri ki heç, üstəlik səma əhlini, mələkləri də heyrətdə qoymuşdu. İmam Riza (əleyhis-salam)-ın buyurduğu kimi, bu gün (Aşura) elə bir gün idi ki, İmam əbədi olaraq gözləri yaralı, ağlar qəlbləri qanlı etmişdir¹“

Rəsuli Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) də bu barədə buyurmuşdur: “Həqiqətən İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qətlindən möminlərin qəlbində hərarət (iman odu) vardır ki, heç vaxt sönməyəcəkdir.”²

İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qızı Səkinə deyir: Elə ki düşmən şəhidlərin arvad-uşaqlarını cənnazələrin arasından çəkirdi, özümü atamın cənazəsinin üstünə atdım, onu bağrıma basdım. Bu vaxt müqəddəs hülqumundan bu səsi eşitdim: “Şiələrim! Hər vaxt sərin su içsəniz, məni yad edin: bir qərib, yaxud şəhid barəsində eşitsəniz mənə ağlayın.”³

¹“əl-İsabə (Şeyx Səduq) səh 76

²“Müstədrəkül-vəsail” c.2 səh 217

³“Misbahü-Kəf’əmiy”, səh 376.

İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın müqəddəs qiyamının hədəflərindən biri də bu idi ki, əməvilərin İslam Peyğəmbərinin adı altında camaata hökmranlıq edən rüsvayçı işgəncələrə son qoysun, onların müsəlmanlara rəhbərlik üçün ləyaqətsiz olduqlarını, bu iş üçün azacıq da olsun insani və ürfi nişanələrə malik olmadıqlarını isbat etsin. Bu hədəflər onların son dərəcədə daşürəkli, qəsavətli olmalarını, onların törətdikləri cinayətləri, faciələrini açıb göstərməklə mümkün olacaqdı. Heç kim hətta adi bir şəxsə belə bu cür faciələri, cinayətləri rəva görməzdi, o ki qala Peyğəmbər camalının aynası, böyük Əhmədi xülqünün nişanəsi! İmam Hüseyn (əleyhis-salam) isbat etdi ki, belə bir faciələrə o əl atmaq ilahi namus mərcalarından inhirafa yuvarlanmaqdır, fəzilət mələkələri dairəsindən uzaqdır. Onların hətta heyvanlarda da müşahidə olunmayan bu əməlləri göstərir ki, heç bir dəlillə İslam ümmətinə hakim olmaq ləyaqətləri yoxdur. Həzrəti Zeynəb əleyha-salam İmam Hüseyn əleyhis-salama matəm saxlayanda deyirdi:

“ey bazar ertəsi günü qətlə yetirilən!” İmam Hüseyn (əleyhis-salam) cümə günü qətlə yetirilib, amma Həzrət Zeynəb (əleyha-salam) bu sözlə demək istəyir ki, bu faciənin əsl səbəbkarı Peyğəmbərin vəfatından sonra, bazar ertəsi günü Əbubəkrin xilafəti qəsb etməsi olmuşdur. Əbubəkr Öməri, Ömər də Osmanı xilafətə təyin etdi. Osman da Quranın “xəbis şəcərə” adlandırdığı sülalədən olmaqla, öz nümayəndəsi olan Müaviyənin Şamdakı hökmranlığını möhkəmlətdi, o da Həzrət Əli (əleyhis-salam)-ın əleyhinə qiyam etdi, beyət etmədi, İmam Həsəni hiyə ilə qətlə yetiridi, sonra oğlu Yezidi xəlifə təyin etdi, o məlun da Peyğəmbər övladını məzlumcasına qətlə yetirdi.

Olmadı cavab istədi gedə, Gəldi guşinə nagəhan səda:

Mən Hüseynivəm qardaşı ölən, Oğlu doğranan getmə Zeynəba

Ləşgəri ədöv payimal edər, Yerdə cismimi bir dayan bacı
Sinəm üstə gör at dolandıran, Qövmi kinəni bir dayan bacı
Gərçi xeymələr od tutub yanar, Suzi ahilən bir dayan bacı
Atların ayağında peykərim, Səslə: va Hüseyn, va Mühəmmədə!

Xeymələr yanar qoyma Abidi, Xeymədə qala odlara yana
Vur özün oda sinən üstə al, Çək bacı o bimarı bir yana
Xırda qızlarım odda yanmasın, Başda məcəri damən odlana
Su kimi qanım çöllərə axar, Başımın olar məskəni cida

Şimri dün vuran vəqtə qızları, Ver qabağa sən əllərin bacı
Qoyma çox sala sərsəri xəzan, Dadü-naliyə gəlmiyə sən

Dad edən şirin dillərin bacı, Səbr elə müsibətlərə necə
Səbr edib anan Xeyrətünnisa

Gün batar gələr bəcdəli cəfa, Kari fitnəcu peykərim tapar
İncidər mənim yara cismimi, Ol şəqiyyü-qəddarü-nabekar¹
Fikri vardı yığmağa qarətə, Barmağımda əngüştərim tapar
Xaric eyliyə bilməz axırı, Barmağım kəsər ol duni dəğa

Daşları kənar eylə birbəbir, Peykərimin üstündə ağlama
Nizə ox qılıc parəsinə çox, Baxma əsgivi ruyə bağlama
Öz sefid olan ruyivə bacı, Qanımi yaxıb sinə dağlama
Ta yaran batar qanimə olar, Çarəsiz olan dərdlərə dəva

İsti qumların üstə bi kəfən, Rəsi nizədə rəsi ənvərin²
Bir tərəfdə Əbbasü, Əkbərin, Fəzlü-Qasimin, Ovnü, Cəfərin
Açdı başını və əxa deyən, Va əba deyən Ali Müstəfa
Dəftərü-qələm əldə sailəm, Dərgəhizdə hər sübhü-hər məsa

Dolanır Əli qızı məqtəli (2), Qan içində bir bədən axtarır **Yolun üstə qafilə ləng olur (2), Bacı qardaşa kəfən axtarır (2)**

Əli başda dörd tərəfə qaçır, Dayanır çuxur yerə baş vurur
Gör nə yerdi duxti Əbu Turab³, Qədəmin turabə yavaş vurur
Yadına o səhnə düşübdü ki, Hamı bir yaralıya daş vurur
Pozulubdu gülşəni arizu, Gülü-bülbülü-çəmən axtarır

Deyir Allahım bu əzizlərin, Nədən aşıyanəsi⁴ qalmayıb
Qolu bağlı quşlarımın evi, Talanıbdı lanəsi⁵ qalmayıb
Soyulub vücudi Hüseyminin, Başı yox nişanəsi qalmayıb
Görürəm hərəyə anam gəlib, O da qanlı pirəhən⁶ axtarır.

¹Alçaq

²Nizə başında nurlu başın

³Əbu Turabın, yəni Həzrət əlinin qızı

⁴Yuvası, sığınacaq yeri

⁵Yuva

⁶köynək

Yorulub oturdu yerə bibi, Alıb ətrin odlanıram Hüseyn
Bu qədər ki daş tökülüb yerə, Keçə bilmirəm yanıram Hüseyn
Bədənin nüması¹ pozulsa da, Yenə mən səni tanıram Hüseyn
Məni sən çağır yerivi bacın, İtirir dübarədən axtarır

Hərəkət zamanı qəm əhlinə, Yaranıbdı bu qüssəli mənzərə
Özünü çəməndə hər əndəlib², Yetiribdi bir gülü-pər-pərə
Analar sürudi vida³ oxur, Biri Qasimə, biri Əkbərə
Elə bir Rübab itirib özün, Əli başda süd əmən axtarır

Üsərayı xəstəyi Neynəva⁴, Hamı dildə ahü-nəva gedir
Anadır başında qara gedir, Bacıdır ürəkdə yara gedir
Düzülüb nizamə kəcavələr, Şühəda qalır, üsərə gedir
Doludur ürəkləri dər dilən, Vəli xəlvət əncümən⁵ axtarır

Gediri Səkinə yavaş-yavaş, Üzünün tozun yuya Əlqəmə
Deyə şərhini halını mubəmu⁶, Su yanında sahibi pərçəmə⁷
Əmu can dur əllərüvə fəda, Kömək eylə cəməsiz əmməmə
Çağırır hərəmdə bibi səni, Gözü yoldadı gələn axtarır

Olub Əhli-beytə zəmanə tay, Kərəmin söndübdü çıraqları
Bala qızlar istiri naqəyə, Minə leyk, titrir ayaqları
Kimə mehman gedir ey Xuda, Gözü yaşlı Kufə qonaqları?
Görəsən Mədinə hayandadır?, Gözü Zeynəbin vətən axtarır

HÜSEYNİM VAY

Zəbihi ə”zəmi dini Mühəmməd⁸

¹Görünüşi, forması

²Bülbül

³Vida nəğməsi

⁴Neynəvanın yorğun əsirləri

⁵Gizli məclis

⁶Birbəbir

⁷Bayraqdar

⁸Mühəmməd dininin ən böyük qurbanı

Hüseynim vay, Hüseynim vay Hüseynim
Nişani taci ayini Mühəmməd

Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim (2)

Ərəblər həlqə verdi misli zəncir
Aradə çün negin¹ bir seyyidi pir
Yağış tək üstünə yağdırdılar tir²
O qədri qan gedib zə”f etdi təsir
Hüseynin ta əlindən düşdü şəmşir
Peyğəmbərlər dedi ba sovti təkbir:³
Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim

İmamın Zülcənəh ilhamın aldı
Xəm etdi dizlərini nim xiz⁴ qaldı
Yerin torpağı cuş etdi ucaldı
Qum üstə şəhpərin⁵ Cəbrəil saldı
Tutub Zəhra onu ağuşə aldı
Dedi: ey cani mädər bu nə haldı?
Hüseynim vay Hüseynim vay, Hüseynim

Düşüb gəhvarə tək cünbiş cəhanə⁶
Yetib rə”şə kürrati asimanə⁷
Şəbih oldu həva atəş fişanə⁸
Hüseyn gəlmiş məqami imtəhanə
Dəmi xəncər dayanmış üstüxanə⁹
Gəlib göydən sədayi aşiqanə:
Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim

¹Üzük qaş kimi

²Ox

³Təkbir səsi

⁴Yarı qalxmaq

⁵Qamadını

⁶Dünyaya beşik kimi həyəcan düşüb

⁷Göyün kürələrinə vəhşət, titrəyiş çatıb

⁸Hava atəş yağdırana oxşadı

⁹Xəncər sümüyə dayanmış

Çıxıb cənnatidən cəddi Peyğəmbər
Əliyyə Mürtəza ilə bərabər
Dalınca Müctəba dilbəndi Heydər
Xəlilü-Adəmə-Nuhi müəmmər¹
Gəriban çəkü-aşofte mükəddər
Hüseyni görcəkin səsləndi yeksər:
Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim

Qara toz qovzanıb səthi cəhəndən
Uçan quşlar çəkib əl aşıyandan
Çıxıb zəccə sədası cinniyadən
Mülki məsuridən kərrubiyandən²
Nidayi qeybi gəldi asiməndən:
Hüseynim vay Hüseynim vay Hüseynim

O yandan təbli-şeypurun sədası
Ömər Sədin başında Rey həvası
Dayamış müntəzir Şimrin cidası
Bu yandan Zeynəb ney tək nəvası
Hüseynin sinədə dörd min yarası
Dəmadəm səslənir Zəhra anası:
Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim

İmamın ömrünün axır zəmanı
Hərəmlər tərək edib xeymə sərani
Görüb sərnizədə nuri Xudanı
Hücum etdi o matəm karivani
Araya aldılar qanlı cidanı
Nəva doldurdu dəşti Neynəvanı:
Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim

Nümayandır Hüseynin gözlərindən
Çəkir guya xəcalət xahərindən
Pərişan zülfü qarə məcərindən
Səda gəldi kəsilməmiş həcərindən:¹

¹Uzun ömürlü

²Mələkut aləmindən

Bacı qorxma bu Şamın ləşgərindən
Hərəmlər səs veribdi dövrü bərdən:
Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim

Oxursan nə gözəl Qu”ran Hüseynim
Qoyubsan aləmi heyran Hüseynim
Xəcalət çəkmə məndən can Hüseynim
Sənə Zeynəbdi həmpəyman Hüseynim
Anam Zəhra sənə qurban Hüseynim
Deyərəm titriyir meydan Hüseynim
Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim

Görüb qanlı başı qaçdı Səkinə
Ona sarı yaxınlaşdı Səkinə
İki qollarını açdı Səkinə
O nizəylə qucaqladı Səkinə
Kəsik başilə ağlaşdı Səkinə
Səfər peymanı bağlaşdı Səkinə
Hüseynim vay, Hüseynim vay, Hüseynim

ŞƏHİDLƏRİ İMAM SƏCCAD (əleyhis-salam) DƏFN EDİR

Məhərrəm ayının 13-də Həzrət Səccad (əleyhis-salam) şəhid olmuş atasını dəfn etmək üçün Kərbəlaya tələsdi. Çünki hər İmamın qüslü, kəfəni İmamdan başqası öhdəsinə ala bilməz.

Bu sözü müzün şahidi İmam Riza (əleyhis-salam)-ın Əliyyibni Əli Həməzə Bətainini söhbətidir. İmam Riza (əleyhis-salam): –De görüm Hüseyn ibni Əli İmam idimi?

Dedi: –Bəli.

İmam Riza (əleyhis-salam) –O şəhid olandan sonra (onun qüslü, kəfəni dəfni) kimin öhdəsinə idi?

Dedi: –Həzrəti Səccad (əleyhis-salam)-ın.

İmam Riza (əleyhis-salam): –O vaxt Həzrət Səccad harada idi?

Dedi: –İbni Ziyadın zindanında idi, amma ibni Ziyad xəbər tutmadan oradan çıxdı, gedib atasını dəfn etdi, sonra ziyndana qayıtdı.

¹Boğazından

İmam Riza (əleyhis-salam) –Əliyyibni Hüseynin Kərbəlaya gəlməsinə, atasını dəfn edib yenidən qayıtmasına qüdrət verən şəxs Allah bu zamanın da İmamına qüdrət verər ki, Bağdada gedib atasının (İmam Museyi Kazimin) dəfn işini görməyə qüdrət verər, halbuki o (zamanın İmamı) həbsdə, əsirlikdə də deyildir¹. Elə ki, İmam Səccad (əleyhis-salam) Kərbəlaya çatdı, gördü ki, bəni Əsəd qəbiləsi sərgərdan qalmış, bədənlərdə baş olmadığı üçün, nə edəcəklərini bilmirdilər.

Həzrəti Səccad (əleyhis-salam) şəhidləri adbaad tanıtdırdı. Ah-nalə, ağlaşma səsləri ucaldı. Bəni Əsəd qəbiləsinin arvadları saçlarını yolur, sinələrinə döyürdülər. Sonra İmam Səccad (əleyhis-salam) o məzlum atasının pak cənəzəsinə tərəf getdi, onu bağrına alıb ucadan ağlamağa başladı. Cənəzəni qəbir qazılacaq yerə gətirib bir az tırtıq götürdü, birdən hazır bir qəbir açıldı, üstündə də üstü açıq zərih göründü. Cənəzəni təklikdə qəbrə qoydu. (Bəni Əsəddən heç kim bu işdə İmam Səccada kömək etmirdi) Sonra buyurdu: “Mənim yanımda bir kəs var ki, mənə kömək edir.”

Cənəzəni qəbrə qoyandan sonra dodaqlarını atasının kəsilmiş damarlarına qoydu, buyurdu: “Xoş o yerin halına ki, sənin pak cəsədini ağuşuna alıb. Sənə nədən deyim? Gözlərimə yuxu görünməyən qəm-qüssəmdənmi? Məndən sənə salam olsun, ey Rəsululla-hın oğlu, Allahın rəhmət və bərəkəti sənə olsun!”

O, İmam Hüseynin (əleyhis-salam) qəbri üstündə belə yazdı. “Bu, Hüseyn ibni Əliyyibni Əbitalibin qəbridir. Onu susuz və qərib öldürdülər.”

Sonra əmisi Abbas (əleyhis-salam)a tərəf getdi, onu, elə asimanda mələkləri dəhşətə bürümüş, behişt hurilərini ağlar qoymuş əvvəlki halda gördü, əyilib əmisinin boğazının kəsilmiş damarlarını öpdü, dedi: “Ey Qəməri Bəni Həşim, səndən sonra kül olsun dünyanın başına! Məndən sənə, ey şəhid, xalis salam olsun, Allahın rəhməti və bərəkəti sənə halına şəamil olsun.”

Sonra Həzrət Abbas (əleyhis-salam) üçün də bir qəbir qazıb buyurdu: “Mənim yanımda köməkçilərım var.” O həzrət bəni Əsəd qəbiləsinə buyurdu ki, onlarda iki başqa böyük qəbir qazsınlar, birində Bəni Həşimin, digərində isə səhabələri dəfn etsinlər².

¹İsbatül-vəsiyyət, (Məs”udi) səh 113.

²Seyyid Nemətullah Cəzairi “əl-ənvarün-nö”maniyə kitabında (səh.345) qeyd etmişdir ki, Şah İsmayıl Səfəvi (Xətai) Bağdadı fəth edəndən sonra İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın ziyarətinə gedir. Ona xəbər çatır ki, alimlərdən bəzisi Hürkün tövbəsi məqəlsini qəbul etmirlər. əmr edir ki, qəbri açsınlar. Qəbri açanda görürlər ki, elə bil indicə şəhid olmuş, bədəni də çürüməmişdir. Onun başında bir parça olduğunu görürlər. Şah İsmayıl onu təbərrük üçün açıb götürmək istəyirdi. Elə ki açır, yarıdan qan axmağa başlayır. Nə qədər çalışırlarsa və başqa parçalarla bağlayırlarsa, qanı saxlaya bilmirlər. Yalnız İmamın (əleyhis-salam) bağladığı parça ilə bağladıqdan sonra qanı dayanır.

Hürr şəhid olandan sonra qohumları onu döyüş meydanından çıxarmış, onun iydiki qəbri olan yerə gətirmişlər. Yazıblar ki anası döyüş meydanında var imiş, görəndə ki düşmənlər şəhidlərin başlarını kəsib bədənələrini tapdalayırlar oğlunu bu yerə gətirmişdir.¹

İMAMLAR ALLAH ƏMRİNƏ TABEDİRLƏR

Səffar deyir: Bir gün İmam Baqirin (əleyhis-salam) səhabələri onun hüsurunda oturmuşdular. Həzrət buyurdu: Təəccüb edirəm o kəslərə ki, bizim vilayətimizi (rəhbərlik haqqımızı) qəbul və bizi İmam hesab edirlər, bizə itaət etməyi Allaha itaət etmək kimi özlərinə vacib etmişlər, lakin öz əməllərində süstlük etməklə bizim məqamımızı alçaldırlar, bizim məqamımızı bilib tanıyanlara, bizim fəzilətimizi bəyan edənlərə irad tutur, onlara mübaliğə nisbəti verirlər. Güman edirsiniz ki, aləmlərin Allahı öz dostlarına itaət etməyi, tabe olmağı xalqa vacib edib asimanların və yerin xəbərlərini onlardan (İmamlardan) gizli saxlasın və onlara və başqalarına baş verən hadisələri onlara xəbər verməsin?

Həmran dedi: –Canım sənə fəda olsun, mənə xəbər ver görüm Əliyyibni Əbitalib, Həsən və Hüseyin (əleyhimüs-salam) Allah dini yolunda qiyam etdilər, halbuki, zülm, tüğyan əhli onlara zəfər çaldı. Bu necə olan işdir?

Həzrət Baqir (əleyhis-salam) buyurdu: –Ey Həmran! İlahi elmdə belə yazılmış, qəzavü-qədərdə belə qərar qoyulmuşdu. Rəsulullah (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in buyurduğuna görə “Bizdən (İmamlardan) xüroc (qiyam) edən və sakit olan hər bir şəxs elm və agahlıq üzündən xüroc etmiş, elm və agahlıq üzündən sakit olmuşlar. Ey Həmran, əgər bəla nazil olma və zülm əhli onlara (İmamlara) qələbə çalırıdılarsa onlar həmişə Allahdan istəyirdilər ki, o tüğyançıların mülkünü, padşahlığını məhv etsin, onları qəbul etsəydi, və o bəlaları onlardan dəf etsəydi, tüğyançıların padşahlıqlarını təsbehin ipinin qırılmasından və dənələrinin bir-birindən ayrılmasından da tez bir zamanda məhv edərdi. Amma İmamlar (əleyhis-salam) təslim olmaq razılıq məqamında idilər və Allahın onlar üçün məsləhət gördüyü işlərdən qeyrisini istəmirdilər. Ey Həmran, onlara üz verən (müsibətlər) günah üzündən deyildi ki, o günahı görmüş olalar, yaxud Allahla müxalifət etməmişdilər ki, onun cəzasına çatmış olalar. Lakin bu müsibətlərin səbəbi bu idi: Allah istəyirdi ki, onlar bu müsibətlərin vasitəsi ilə behiştə yüksək (mənəvi) məqamlara çatınsınlar. Ey Həmran, onların barəsində pis fikirləşmə, Aşura günü İmam Hüseyinin (əleyhis-salam) dostları, köməkçiləri qılinc, nizə zərbələrindən özlərində heç bir dərd, ağrı hiss etmədilər. Bu barədə

¹“əsrarüş-şəhadət”

İmam Baqir (əleyhis-salam) buyurdu: “Cəddim Hüseyn (əleyhis-salam)-ın fədakar köməkçiləri düşmənin qılınc, nizə zərbələri altında ağrı hiss etmirdilər.”
MƏRSİYƏ

Dur ey xədəngi nizəyə nişanə qardaş
Bacın ediblər Kufəyə rəvanə qardaş
Olum o qanlı peykərin fədası qardaş
Gedən təmami qarətə əsası qardaş
Bu gül bədəndə qalmayan libası qardaş
Dur ey müinim, du nuri eynim
Bu nazlı canə, fəda Hüseynim

Bu qürbət ölkədə Hüseyn, bacın olub xar
Gül üzlü qızların olub əsiri küffar
Şotor səvari baş açıq yanında əğyar
Nə var pənahım, nə dadixahım
Bu qədri zülmə, nədir günahım?

Nə qədri çəkmişəm bu gün qəmi müsibət
Təmami rəxti zivərim olundu qarət
Vururlar qəmçi başımə edər şəmatət
Bu qövmi küffar, edərlər azar
Nə bir pənahım, nə rəhm edən var

Zibəs dəyibdi sinəyə xədəngi peykan
Olubdu lalə tək tənin sərəsər al qan
Soyublar nə”şivi Hüseyn, qoyublar üryan
Gedib təvanım, üzüldü canım
Çıxar səmayə, Hüseyn fəğanım

Vuranda xeyməgahə od bu qövmi əşrar
Dağıldı çöllərə hamı bu Ali Əthar
Od içrə qaldı bir nəfər zəifü-bimar
Nə onda taqət, nə məndə qüvvət
Nə qədri çəkdim, bu gün əziyyət

Olub hərəmlərin bu gün əsiri üdvan
Qorosnə təşnə qızların bu çöldə veylan
Edib rəvanə Kufəyə bu qövmi süfyan

Bu hali müztər, nə yarü-yavər
Sağı solunda, sipahi kafər

Bu Kufədə xanımlığım düşübdü yadə
Varımdı şani şövkətim Hüseyn ziyadə
Necə gedim özüm əsir başun cıdadə
Nə başda məcər, nə zibü-zivər
Ediblər qarət talandı yeksər

Götürmə Kufə möhnətin bəyanə Nazim
Bu qəmli qissə od salar cəhanə Nazim
Gəlir bu qəmdə şilər fəğanə Nazim
Tutarlar matəm, ba çəşmi pürnəm
Fəğanü-nalə, edərlər hər dəm

ŞAMİ-QƏRİBAN NÖVHƏSİ

Mətbəx səradır, ¹ Zəhravi nalan (2), Bərpa edibdir, şami qəriban (2)
Biyər ey islamə olan qurban, Yaralı başı kəsilən ətşan
Ya Hüseyn məzlum, ya Hüseyn məzlum (2)

Virdi² olub “va veyla” anavun, Sındırma qəlbin, Zəhra anavun
Gözün aç mən gözlərivə qurban, Mənə səs ver sözlərivə qurban

Mən ki cahanda, oldum şəhidə, Sitəmlə oldu, qəddim xəmidə³
Ağaran gisulərimə⁴ bir bax, Bu sınan pəhlulərimə⁵ bir bax

Aç gözlərin ey, dəryayi rəhmət, Mən gəlmişəm bax, cəddim Peyambər
Anavu dindir, sərfəraz⁶ eylə, Qanlı baş ilə, pişivaz eylə

Əhvalım olub, rəncürü-xəstə¹, Mən gəlmişəm bax, qəlbi şikəstə

¹İmam Hüseyn əleyhissalamın mübarək başının qoyulduğu mətbət, təndir

²Dilinin əzbəri

³Bükülmüş

⁴Saçlarıma

⁵Qabırğalarım

⁶Başıuca

Mən oğul məzlumiye dövrənəm, Mənə səs ver ki, səsi giryanəm²

Başın dalınca, gəldim tənurə, Döndü bu mənzil, vadiye surə
Anavam mən məhrəmi aşkarə, Bu yaralı başuvə zəvvərəm

Din üstə dözdüm, mən hər bəlayə, Düşdü güzarım Kərbübeləyə
Boyardın gisulərimi qanə, Bura gəldim şami qəribanə

HƏZRƏTİ ZEYNƏBƏ XİTAB

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb

Kənzi həya³ Zeynəb, kani vəfa⁴ Zeynəb

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb

Dərd aşına Zeynəb, qərqi bəla Zeynəb

Qəm qəhrəmanı (2) Zəhra nişanı

Ey ruhi ba iman,⁵ (2) canım sənə qurban

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb

Sərgəşteyi dövrən, avareyi tufan⁶

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb

Məcdi əhdi peyman,⁷ şiri şahi mərdan

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb

Məhbubeyi canan,⁸ Quranına qurban

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb

Şəmşiri du balından, bərrəndə bəyan¹ Zeynəb

¹Yorğun, əzab görmüş

²Ağlar

³Həya və ismət xəzinəsi

⁴Vəfa simvolu

⁵İmanlı ruh

⁶Dövrənin avarəsi, tufanların avarəsi

⁷əhd-peymanə əzəməti

⁸Cananın, yəni Allahın sevimlisi, məhbubəsi

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Qardaş başı üstündə, zülfü ağaran Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Səhrayı müsibətdə, qəmdən qocalan Zeynəb

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Qardaş başının qanı, zülfündə həna Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Peymani Həqqə məfxər,² Qurana olan yavər
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Hücbü-ədəbə məhzər,³ şənü-şərəfi mənbər

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Daim gözü qan yaşlı, başında qara məcər
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Zəhrası ölən gündən, amaci bəla⁴ Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Təvili rəsa Zeynəb, təşbihi Xuda⁵ Zeynəb

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Məhrabi ibadətdə, təfsiri dua Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Müşgüldə rəca⁶ Zeynəb, hər yerdə dəva Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Pərvəndeyi xunini Şahi-şühəda⁷ Zeynəb

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Möhkəm sözü üstündə, mərdanə duran Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Kaxi sitəmi-zülmü, qol bağlı yıxan Zeynəb

¹İkiəgzli şəmşirdən də kisici bəyaan

²Həqqin peymanına iftixar

³İslami hicabın ədəbin məzhəri, simvolu

⁴Bələlərin hədəfi, bələlərlə tuş olan

⁵Allahın müştəbəh ayələrini düzgün və aşkar təvil və təfsir edən

⁶Ümid

⁷Şəhidlər ağası Hüseynin qanlı hərəkətinin sənədi

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Çox qəmçi dəyən başın, qəmdə ağaran Zeynəb

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Yollarda pərəstəri yorğun üsəra¹ Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Hər qafileyi nəhzətdə, öz nəhzətinə qiymət
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Əvvəldə görün izzət, axırda çəkən zillət

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Ağlar gözü qürbətdə, qardaşlarına həsrət
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Can sinədə söylərdi, vay bəxti qara Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Həm nəyibə Zəhrayə, həm dininə pirayə²

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Ağzında şirin sözlər, qəmdən dolanan “vay”ə
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
İstəkli Ruqəyyəylə, səbri olan həm sayə
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Heç tapmıyan ömründə, bir ləhzə səfa Zeynəb

Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Can nəqdini bi nüsxə, ərzani verən³ Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
55 il ömründə, göz yaşı tökən Zeynəb
Zeynəb, Zeynəb, Zeynəb
Qürbətdə ölən yalqız, möhtaci kəfən Zeynəb

EY XANIDANI HEYDƏRİN QƏMXARI ZEYNƏB

Ey xanidani Heydər in qəmxarı Zeynəb (2)

Samə apar bu pərişan qızları Zeynəb (2)

¹Yorğun əsirlərin yollardakı başçısı, qəyyıyumu

²Bəzək, zinət

³Canını din yolunda ucuz qiymətə satan

Gülzarımız oldu xəzan bu Kərbəladə
Sən qur əza qurbanlara viran sərədə
Oxşa Hüseyini, Fatimə oxşarı Zeynəb

Səbr eylə səbrin səddini dünyada yıxma
Zəhra anan tək səbridən bir ləhzə çıxma
Hər şəhridə didaruvə gəlləm darıxma
Ey karivani möhnətin saları¹ Zeynəb

Başım gedibdi Xuliyi nadana mehman
Sər nizədə pişvaz elə gəlmə pərişan
Dəysə yaralı başıma daş etmə əfğan
Yarın yaralı görsə xoşdur yarı Zeynəb

Baxma yaralı əllərə gəlmə fəğanə
Mən aşiqəm səngi qəmə olam nişanə
Düşsə gözün düşmənin evində keyzəranə
Möhkəm danış bidar elə əğyarı Zeynəb

Oldu Ruqənyyəm kərçi düşmənin dəstgiri
Dünyaya gəlməz bu qızın bir də nəziri
Şamə kimi ağuşa al qəmli səfiri
Qoyma ola əşki üzərə cari Zeynəb

Səy et bunu salim yetir viran sərəyə
Eylə nəvaziş hər zaman gəlsə nəvayə
Ahı Yezidin qəsrini versin fənayə
Sərkub edər² xırda qızın əşrarı Zeynəb

Az səinnilə çox səbr edib dərdi bələdə
Qəlbim yanıbdı möhnətində fəvqələdə
Həsərlə can versə bu qız viransərədə
Ollam bunun mən əvvəli zəvvarı Zeynəb

ƏHLİ-BEYTİN KUFƏYƏ DAXİL OLMASI

¹Başçısı

²Məğlub edər

61-ci ilin məhərrəm ayının onu keçib getdi, şənbə, məhərrəmin 11-ci günü, İbni Səd öz ölülərinin cəsədlərini kəfəyə bükdü, onlara meyit namazı qılıb hamısını bir yerdə basdırdı. Lakin şəhidlərin parça-parça olmuş bədənlərini elə o cür, günün altında qoyaraq öz qoşunu ilə birlikdə Kufəyə yola düşdü. Kufə darvazasına çatanda, İbni Ziyadın tərəfindən göndərilən qasid ona dedi: –Bu gün əsirləri şəhərdən kənarda saxla!

Übeydullahın bu işdən məqsədi bu idi ki, əsirlərin şəhərə girməsi üçün lazım olan şəraiti tənzim etsin. Məhərrəmin 12-də Əhli-beyt əsirləri Kufəyə gətirildi, əsirlərin qabağında 72 kəsik baş nizələrə vurulmuş halda aparılırdı.

Şimr ibni Zilcövşən sevinc, şadlıq bürümüş halda hamıdan qabaq atını çapır, öz ətrafındakılara əmr edirdi ki, camaatı nəzarət altında saxlasınlar. Arvad-kışı, böyük-kıçık hamı əqirlərə tamaşa etmək üçün yolun ətrafında dayanmışdılar.

Əsirlər şəhərə daxil olanda camaat nizələrdə İmam Hüseynin (əleyhis-salam), Həbib ibni Məzahirin, Müslüm ibni Ovsəcənin başlarını görüb hamısını tanıdılar. Sonra Əhli-beyt arvad-uşaqlarını, Həzrət Zeynəbi, Ümmü-Gülsümü gördülər, Camaatın gözündən həsrət, peşmançılıq yaşı axırdı.

“Tamaşaçılar”dan bəziləri deyirdilər –Tfu! Lənət olsun sizə, ey alçaq yırtıcılar! Rəsulullahın ciyərinin parəsini də”vət etdiniz, sonra öldürdünüz, arvad-uşağını Roma əsirləri kimi özünüzlə gətirdiniz.

«Camaatdan ağlamaq səsi hər tərəfi bürüdü.

HƏZRƏTİ ZEYNƏB (əleyha-salam)IN XÜTBƏSİ

Birdən əsirlərin içərisindən Zeynəbi Kübra (əleyha-salam) əli ilə işarə etdi ki, sakit! Hamı onu tanıdı. O, Əmirəl-mömininin (əleyhis-salam) qızıdır, uzun illər elə bu Kufədə bu camaatın yanında yaşamışdı. Hamı onun ehtiramına sakit oldu, hətta dəvələrin zıncırovlarının səsi də kəsildi, qorxunc bir sükut hər yeri bürüdü. Birdən o alimə xanım sözə başladı:

–Həmd olsun Mütəal Allaha, salam olsun Mühəmməd Rəsulullah (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) və onun övladlarına, yaxşı insanlara, pak insanlara.

Ey kufəlilər! Ey hiyləgər və riyakar camaat, ey vəfəsizlər, əhd-peyman pozanlar. Bizə ağlayır, göz yaşı axıdırsınızmı? Bizə təəssüflənirsinizmi? Həmişə göz yaşınız axar olsun, nalələriniz kəsilməsin. Çünki bizim gözlərimizi ağlar, qəlbimizə dağ vurdunuz. Siz saçlarını yaxşı-yaxşı darayıb sonra hörüklərinin hamısını açıb bir-birinə qırıxdıran arvada oxşayırsınız. Siz əvvəl də məkr, hiylə ilə saçlarınızı möhkəm hördünüz, sonra isə açdınız. Sizin aranızda yalandan, xudbinlikdən, fitnə-fəsaddan, düşmənçilikdən başqa bir şey yoxdur.

Siz kənzilər kimi yaltaqlanırsınız, düşmənlər kimi hiylə işlədirsiniz. Siz eynilə zibillikdə köyərən bitgiyə, qəbrə zinət verən gümüşə bənzəyirsiniz.

Doğrudan da axirətiniz üçün nə qədər də pis azuqə toplamısınız! Çünki Allahı qəzəbləndirmiş, özünüz üçün əbədi əzab hazırlamısınız. Bizi öldürəndən sonra halımıza ağlayırsınızmı? Allaha and olsun ki, ağlamağa layiqsiniz; daha çox ağlayıb, az gülün; çünki siz öz adınıza elə bir əbədi rüsvayçılıq damğası vurmusunuz ki, heç bir su onu pak etməz. Xatəmən-nəbinin ciyər parasını, behişt əhlinin cavanlarının ağasını, öz əməlisaleh adamlarınızın pənahgahı olan bir insanı öldürməyi necə cübran edəcəksiniz? Hər halda və hər hadisədə ona pənah aparırdınız, o sizin qanunlarınızı icra edirdi, düşmənlərlə höcətlətməşdə sizin yol göstərəninizi idi, narahatçılıq baş verəndə, ona təvəssül edirdiniz. O sizin böyüyünüz idi, şəriət hökmlərini ondan öyrənirdiniz. Ey camaat! Çox piis bir günaha batmışınız. və qiyamətiniz üçün çox pis bir şey hazırlamısınız. Ölüm olsun sizə, məhv olasınız! Sizin səyləriniz daha fayda verməyəcək. Əlləriniz qırılsın. Özünüz üçün ziyan zərər yığmışınız. Dünya və axirət ziyanına düşər, ilahi əzaba layiq olmusunuz. Xarlıq və yoxsulluq sizə qələbə çaldı. Vay olsun sizə, ey Kufə camaatı! Heç bilirsinizmi ki, Allah Peyğəmbərinin hansı ciyərinin parçalamısınız? Peyğəmbərin hansı hörmətini tapdalamısınız? Və necə ismət hərəmlərini pərdəsiz çölə salıb, əsir etmişiz? Ey camaat, böyük bir zülm, son dərəcədə çirkin bir iş görmüşünüz, az qalır ki, sizin bəd əməllərinizdən asimanlar yarılsın, yer parçalansın, qayalar uçsun. Sizin iyrənc işləriniz, rüsvayçı hərəkətləriniz yerləri, göyləri bürümüşdür. Göydən qan yağmasına təəccüb edirsinizmi? Amma bilin ki, axirət əzabınız ən şiddətli tərzdə, xaredici, rüsvayedicilə olacaqdır. Heç kəs sizə kömək etməyəcək. Allahın sizə verdiyi bu möhlət əzabınızı heç də yüngülləşdirməyəcək, çünki, O, günahkarları cəzalandırmaqda heç vaxt tələsməz; O, intiqam vaxtının keçib getməsindən heç də qorxmur. Bilin ki, Allah pusquda, günahkarların intizarındadır.”¹

Həzrəti Zeynəb (əleyha-salam) əli ilə işarə etdi ki, hamı sakit olsun. Onlar səslərini elə kəsdilər ki, elə bil nəfəslər sinələrdə həbs edilmişdi. Çoxları belə bir kütləni sakitləşdirməyə, səs-küylərini yatırtmağa qadir deyildi, lakin Zeynəbin peyğəmbərcəsinə olan ilahi heybəti, onların dillərini qurutdu. Sonra öz ildırım kimi gurultulu xütbəsini xatircəmliliklə, sonsuz şücaətlə və vüqarla axıra kimi söylədi.

Həzrəti Zeynəb (əleyha-salam) o böyük izdihamın içərisində, daha doğrusu, düşmən nizələrinin arasında Bəni Üməyyənin rüsvayçı əməl dəftərini ifşa etməklə, onları əbədiyyətə qədər rüsvay etdi, onlarda azacıq da olsa, izzət, şövkət qoymadı. Ravi deyir: Camaat pərişanlıq və peşmançılığın şiddətindən xəcalətli halda başlarını aşağı salaraq hönkür-hönkür ağlayırdılar. Nübüvvət sülaləsinin, risalət mədəninin, behişt cavanlarının sərvərinin qətlə yetirilməsi

¹“Lühuf”, səh..90

kimi qara ləkəni özlərindən necə dəf edəcəklərini bilmirdilər. Artıq iş-işdən keçmişdi, əbədi ziyankarlığı, ilahi qəzəbi özləri üçün satın almışdılar, dünya rüsvayçılığını özlərində görmüşdülər. Bəli, axirət əzabı daha çətin, üzücüdür. Əgər bunu bilsəydilər!

İMAM HÜSEYN (əleyhis-salam)-IN QIZI HƏZRƏTİ FATİMƏNİN (salamullahi əleyha) SÖYLƏDİYİ XÜTBƏ

Həzrəti Zeynəb (əleyha-salam)-ın xütbəsindən sonra İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qızı Fatimə bir xütbə söyləyərək, kufəlilərin hiylərinin üstündən pərdələri götürdü. O xütbənin bir hissəsi belə idi: “Ey Kufə camaatı! Ey hiyləgər hoqqabazlar! Bilin ki, Allah təbarək və təala bizi sizin vasitənlə, sizi isə bizim vasitəmizlə imtahan etdi. Bizim imtahanımızın nəticəsi çox yaxşı oldu—Allah bizə Öz lütfünü şamil etdi. Lakin siz Allahın yer üzündəki höccətini, elm və hikmət xəzinəsini nahaq yerə şəhid etdiniz, Böyük Allah Öz Peyğəmbəri Həzrət Mühəmməd (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in vasitəsi ilə bizim ailəmizə lütf etdi, bizi Öz məxluqlarının çoxundan üstün etdi. Amma siz nankor camaat, bizi təkzib edib kafir oldunuz, qanımızı nahaq yerə axıtdınız, əmlakımızı qarət etdiniz, elə təsəvvür etdiniz ki biz qeyri-müsəlman övladıyıq. Siz bir az bundan qabaq cəddim Həzrət Əli (əleyhis-salam)-ni, dünən isə atam Hüseyni şəhid etdiniz. İndi bizim qanımız sizin əllərinizdən damır, bu da ürəklərinizdə bizə qarşı bəslədiyiniz keçmiş kin-küdurətdən irəli gəlmişdi. İndi gözləriniz aydın, qəlbləriniz şad olsun. Siz Allaha qarşı hiylə işlətdiniz, amma O, ən yaxşı tədbir tökəndir. Allah sizi öz cəzanıza çatdıracaq, Onun əzabının intizarında olun. Allah sizi bir-birinizin canına salacaq, çünki siz bizim qanımızı axıtmış, əmlakımızı qarət etmişiniz. Əlinizdən çıxanlara təəssüf etməyiniz faydasızdır. Baş verən hadisəyə şadlıq etməyiniz də səmərəsizdir. Bu dünyada bir-birinizin canına düşəcək, axirət əzabında da əbədi qalacaqsınız. Allah zülmkarlara lənət etsin. Ey kufəlilər, vay olsun sizə, heç bilirsinizmi ki, hansı əllərlə bizi vurdunuz? Hansı ayaqlarla bizə tərrəf gəldiniz? Heç bilirsinizmi ki, bizimlə necə döyüşə atıldınız? Allaha and olsun ki, qəlbləriniz rəhmsiz, ürəkləriniz daşdır. Allah qəlbinizə, qulaqlarınıza, gözlərinizə möhür vurmuş, şeytan sizin çirkin əməllərinizi gözünüzdə gözəl cəlvələndirmiş, gözlərinizə pərdə çəkmişdir. Hidayət yolunu seçə bilmirsiniz. Ey Kufə əhli, əlləriniz kəsilsin, görün risalət xanədanından nə qədər qanlar sizin boynunuzdadır! Siz Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in qardaşına—cəddim Əliyyibni Əbitalibə qarşı, onun övladlarına, pak ailəsinə qarşı nə hiylələr etmədiniz!”

İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qızının sözləri elə bu minvalla davam etdi. Nəhayət camaat dedi: —Ey Peyğəmbər oğlunun qızı, daha bəsdir, qəlbimizi yandırdın, kökümüzü odladın.

Bu vaxt Ümmü-Gülsüm sözü xülasələşdirib dedi: –Üzünüz qara olsun, niyə İmam Hüseynə (əleyhis-salam) kömək etmədiniz? Niyə onu şəhid etdiniz? Niyə bizim mal-dövlətimizi qarət və özümüzü əsir etdiniz? Niyə o pak qanları axıtdınız?

İMAM SƏCCAD (əleyhis-salam)IN XÜTBƏSİ

Sonra İmam Zeynül Abidin (əleyhis-salam) camaata buyurdu ki, sakit olsunlar, hamı dərhal sakitləşdi. Həzrət xütbəni belə başları: Həmd olsun Allaha, salam olsun Peyğəmbərə və onun Əhli-beytinə! Ey Kufə camaatı, hər kəs mənə tanıyırsa heç, hər kəs də mənə tanımırısa, bilsin ki, mən Əliyyibni Hüseyn ibni Əliyyibni Əbitalibəm. Mən o kəsin oğluyam ki, Fəratın sahilində heç bir günahı olmadan, heç bir cinayət işi görmədən başını kəsdilər, mal-dövlətini qarət etdilər, arvad-uşağını əsir etdilər. Mən o kəsin oğluyam ki, işkəncə altında şəhid edildi və bu iftixar bizə kifayətdir. Ey camaat, sizi Allaha and verirəm, deyin görüm siz atama məktub yazıb məkr və hiylə üzündən onunla peyman bağlayan, sonra isə onu öldürənlər deyilsinizmi? Ölüm olsun sizə ki, axirət üçün çox pis nameyi-əm”mal hazırlamısınız. Əgər Peyğəmbər sizə desə ki, “siz mənim oğlumu öldürdünüz, hörmətimi saxlamadınız, ona nə üzlə baxacaqsınız?

Həzrət Səccad (əleyhis-salam)-ın sözü bura çatanda, kufəlilər uca səslə ağlamağa başladılar, Həzrət buyurdu:–Allah rəhmət eləsin o kəsə ki, mənim Allah, Onun peyğəbəri və Əhli-beyti barədə öyüd-nəsihətimi qəbul edir. Çünki bizim getdiyimiz yol Peyğəmbərin yoludur.

Birdən kufəlilər hamılıqla haray çəkib dedilər ki, biz səninləyik Lakin Həzrəti Səccad (əleyhis-salam) onlara cavab verdi: –Heyhat, heyhat, ey hiyləgərlər! Atamın başına gətirdiklərinizi mənim də başıma gətirmək istəyirsiniz? Heç vaxt! Allaha ond olsun ki, bizim yaralarımız hələ də sağalmamışdır. Atam dünən şəhid oldu, arvad-uşağı əsir oldu. Bu, unudulası deyildir. Bütün varlığım yaralıdır. Xahişim budur ki, bizim əleyhimizə qiyam etməyin, heç xeyrimizə də qiyam etməyin.

ƏHLİ-BEYT İBNİ ZİYADIN MƏCLİSİNDƏ

Əsirlər daha sonra İbni Ziyadın məclisinə gətirildi. O, fəthdən qürurlanıb sərməst halda, əlindəki çubuqla İmam Hüseyn (əleyhis-salam)-ın pak başına, dişlərinə vururdu. Zeyd ibni Ərqəm ona kəskin etiraz edib, məclisdən çıxdı. Həzrət Zeynəbi Kübra tanınmaz halda məclisə daxil olub oradakı qadınlardan ayrıldı, kənizləri onu dövrəyə aldılar. Lakin nübüvvət cəlaləti, İmamət heybəti onun şərif vücudundan elə aşkar olurdu ki, İbni Ziyadı özünə cəlb etdi, dedi:–Özünü bizdən gizlədən və qadınlardan kənarda duran bu arvad kimdir?

Dedilər: –Əlinin qızıdır.

O məlun qərara aldı ki, Zeynəbin (əleyha-salam) üryinə daha başqa bir yara vursun, dedi:–Allaha şükür olsun ki, sizi rüsvay etdi, sizi qılıncdan keçirtdi, **həyatınızı** bərbad etdi.

Heydəri Kərrarın qızı burada o məlunla zillət cəbhəsindən üzləşmədi; uşaqları qocaldan, başı fələklərə çatan, dağları qübarlı edən müsibətləri dilə gətirmədi; bundan böyük müsibət ola bilərdimi? –Özünün qanına qəltan olmuş ailəsini, Kərbəla çölündə, bədən üzvləri parça-parça olmuş, kəfənsiz, qüslsüz bədənlərindən başqa bir şey gözə dəyməyən halda qoyub gəlmişdi. Öldürülənlərin başında əziz qardaşı, behişt cavanlarının sərvəri dururdu ki, öz qanı ilə qüsl olmuş, atların nalları bədənini doğram-doğram etmişdi, Kərbəlanın isti qumlarını kəfən etmişdi. Ailəsinin, qardaşlarının ölümündən sonra qardaşının pərişan qəlbli övladını bir halda himayə etdi ki, arvadlar şivən qoparmış, uşaqlar əl-ətəş naləsini asimana ucaltmışdı. Amma Zeynəbin ümdə vəzifəsi İmam Səccad (əleyhis-salam)-ı himayə etmək idi. O həzrət xəstəliyin hərarətindən yanırdı, amma bu qızdırmaya baxmayaraq, kafirlər onun boynuna ağır zəncir vurmuşdular. Bu müsibətlərdən təkə biri insanın qəlbini dağılayar, hətta qəzəblənmiş aslanı da belə acizliyə, süstlüyə düşər edərdi. Amma Əmr ibni Əbdüvəddi, Mərhəbi öldürən, Xeybər darvazasını yerindən qoparan Əli (əleyhis-salam) qızı xatircəmlik, qəlbi yaqinlə dolu olan okeanın sahilinə yan aldı, ən nüfuzlu bəsirətdən bəhrələndi. O həzrətin şəninə təkə bunu demək kifayətdir ki, onun bu elmi, zəkası heç bir müəllim, alim tərəfindən olmamış, əksinə, Allah tərəfindən ona verilən ilahi bəxşişlərdən bəhrələnirdi.

İmam Səccad (əleyhis-salam) bu barədə buyurur: “Ey əmmə, əlhəmdülillah sən təlim görməmiş bir alimə, dərrakəli bir insansan ki, bu dərrakəni bəşərin öyrəndiyi yolla öyrənməmişən (Yəni bunu Allah vermişdir).”

Məhz bu səbəbə görə də Zeynəbi kübra bu ağır müsibətlərə baxmayaraq, atası Əmirəl-möminin (əleyhis-salam) kimi elə qüdrətli kəlamlar danışdı ki, qılıncdan iti olan bu kəlamlar ox kimi Übeydullahın qəlbinə sancılırdı. Həzrəti Zeynəb buyurdu: -Bunlar elə bir tayfa idilər ki, Allah şəhid olmağı onlar üçün yazmışdı. Onlar öz əbədi yerlərinə tələsdilər. Çox çəkməz ki, Allah onlarla səni bir yerə yığar, sizi (onların qarşısında) haqq-hesaba çəkər, onda bax gör qələbə kimin olacaqdır, ey Mərcanənin oğlu, anan matəmində otursun!

Bundan sonra İbni Ziyad İmam Səccad (əleyhis-salam)-ı məclisdə gördü, soruşdu: -Bu cavan kimdir?

Dedilər: –Əliyyibni Hüseynidir.

İbni Ziyad dedi: –Məkar Allah Əliyyibni Hüseyni öldürmədimi?

İmam Səccad buyurdu: –Mənim Əli adlı böyük qardaşım var idi ki, camaat onu öldürdü.

İbni Ziyad dedi: –Yox, onu Allah öldürdü!

İmam Səccad (əleyhis-salam) “Zümər” surəsinin 43-cü ayəsini qiraət etdi: “Allah əcəl çatan vaxt canları alar.”

İbni Ziyad dedi: –Mənim hüzzurumda həzircavablıq edirsən? Ömr edərəm, boynunu vururlar!

Zeynəb (əleyha-salam) bu sözü eşitcək dərhal buyurdu: –Ey ibni Ziyad, sən daha bizdən heç kimi sağ qoymadın. Mənim də qətlimə hökm ver!

İmam Səccad (əleyhis-salam) öz əmməsini sakitləşdirdi, ibni Ziyada xitabən dedi: –Məni ölümlə hədələyirsən? Məgər bilmirsən ki, (Alah yolunda) öldürülmək bizim adətimizdir və bizim əzəmətimiz şəhadətdədir?¹

HƏZRƏTİ ZEYNƏBİN İBNİ ZİYADIN MƏCLİSİNDƏKİ NİTQİ

Mahi mehrabi ibadət,² gövhəri kərbü-vəfa³

Zeyni əb⁴, fəxrül-əimmə⁵, şərəfi əhli həya⁶

Şir zən⁷, düxti Əli⁸, məzhəri Xatuni cəza⁹

Aşiqi-dərbədəri-eşqi qəməfzayi-Hüseyn¹⁰

Vaqifi niyyəti sövdayi mühənzayi Hüseyn¹¹

Zinəti təşneyi por cuşi kəlməti Xuda¹²

Sözü möhkəm, özü ərzendə¹³ vəkili-şühəda¹⁴

Əmmeyi Məhdiyə möv”ud¹⁵, kəfili üsəra¹⁶

¹“Rövzətüs-səfa”, 3-cü cild, səh173

²İbadət mehrabının ayı

³Qəm və vəfa gövhəri

⁴Atasının zinəti

⁵İmamların fəxri

⁶Həyalıların ən şərəfli

⁷Şir ürəkli, qorxmaz

⁸Əli qızı

⁹Qiyamət gününün xanımı Fatimeyi Zəhra əleyha səlamın cəlvəsi

¹⁰Hüseynin qəmli eşqinə dərbəddər aşiq

¹¹Hüseyn əleyhissalamın möhnətli eşq niyyətinə vaqif

¹²Qaynar Allah kəlamlarının susuzu və zinəti

¹³Dəyərli

¹⁴Şəhidlərin vəkili

¹⁵Məhdi əleyhissalamın bibisi

¹⁶Əsirlərin başçısı, sərpərəsti

Atəşin kəlmələri zinəti tarixi bəşər¹
 Müstəbid² şəxslərə məntiqi elami xətar³
 Kəʔbeyi məqsədü-məqsudi olan Kərbübəla
 Fidyəgahı⁴ şühəda məqtəli⁵, ehramı qara
 Xeyməvü-təll⁶ arasında eləyən səyi Səfa⁷
 Zəməmi bəhr kimi mövc eliyən⁸ nəhri Fərat⁹
 Nisfi yanımış çadırı rütbədə fəxri Ərəfat
 Hafizi əhli hərəm¹⁰, hamiye fərzəndi Rəsul¹¹
 Helmidə misli Həsən, zöhdü-ibadətdə Bətul
 Ağlayan, qibleyi taətdə verən səcdəyə tul¹²
 Qəmi çox, qüssəsi çox, cami bələdən mədhuş¹³
 Zülfü ağ, qaməti xəm, qəlbi yara, xanə beduş¹⁴
 Yeri var ərz ola Zəhra evin abad olsun
 Bağı üdvənədəki qəm ürəyin şad olsun
 Səndən ilham alan qız görək ustad olsun
 Ana sözü deyilsə, müsəlləmdi¹⁵ sər məktəb olar
 Zəhra, hər ana sən kimi olsa, qızı da Zeynəb olar
 Olmasaydı qızuvun məntiqi bürrası¹⁶ əgər
 Oğlunun nehzətinə¹⁷ yetmiş idi dəsti xətar¹

¹Bəşər tarixinin zinəti

²Zalım, qaniçən

³Xətar elan edən bir məntiq

⁴Qurbangahı

⁵Şəhidlərin qətlə yetirildiyi yer

⁶Xeymə ilə kiçik təpəcik

⁷Həccdə Səfa və Mərva dağları arasında qaçmaq əməli

⁸Dalğalanan, təlatümə gələn

⁹Fərat çayı

¹⁰əhli Beytin keşikçisi

¹¹Peyğəmbərin övladının himayəçisi

¹²Səcdəni uzadan

¹³Dəhşətli

¹⁴Köçəri həyat

¹⁵Şübhəsizdir

¹⁶Kəsərli məntiqi

¹⁷İnqilabına

Neynəva faciəsindən yox idi indi əsər
 Dəsti təhrif² ilə xuni şühəda bitmişdi
 Beyrəqi³ küfr ucalıb din ələmi yatmış idi
 Üməmin⁴ nəslini sərkub eliyən Zeynəbdi
 Kufə əşrarini⁵ məğlub eliyən Zeynəbdi
 Səni bu bəzmdə⁶ məhbub eliyən Zeynəbdi
 Onun eşqi səbəb olmuş o axan göz yaşuva
 Səni Zeynəb gətirib, gəlməmişən öz başuva
 Məclisə Zeynəbin eşqilə cəm olmuş hüzzar⁷
 Hərənin qəlbidə bir hacəti, bir mətləbi var
 Dərgəhində mütəvəssildi hamı təziyədar
 Hamı mayildi o mərziyyə şiyəndən⁸ danışaq
 Xanımın Kufədəki çəkdiyi qəmdən danışaq
 Valiyi Kufə Rəsulullah ilə etdi inad
 Məclisə çəkdi Əli qızlarını ibni Ziyad
 Ləkkədar eylədi tarixi o napak nihad⁹
 Dövrəyə aldı o məclisdə oğul qardaşını
 Təxtinin üstünə qoydurdu Hüseynin başını
 Elə məğrur eləmişdi onu fəthin əsəri
 Şad olub güldü, kəsik başa düşəndə nəzəri
 O qəzibi gətirib əldə cəfa gərdisinə¹⁰
 Neçə yol qamçını endirdi Hüseynin dişinə
 Zeydi Ərqəm dayana bilmədi durdu ayağa
 Saxla əl! İbni Ziyadə dedi—ey şumi dəğa¹¹
 Heç bilirsən ki qəzibin dəyir hansı dodağa?

¹Xətər əli, xain əl

²Təhriflə

³Bayraq

⁴Bəni Üməyyənin

⁵ə”yanlarını

⁶Məclisdə

⁷Hazır olanlar, məclisə gələnlər

⁸Mərziyyə (həzrəti Zəhra ə.s) xasiyyətli

⁹Bədzat, zati xarab

¹⁰Hərəkətinə

¹¹Məlun

Vurma o qanlı dodağa mənə səlb oldu¹ dözü
 Görmüşəm Xatəmi Peyğəmbər öpəndə mən özüm
 Gətirib qeyzə Ziyad oğlunu Zeydin süxəni²
 Qoymayırsan, dedi şad olmağa məclisdə mən
 Ömrümün xoş günüdür, cəşn edirəm mən ələni³
 Çək xəcalət üzünə tökmə belə göz yaşuvi
 Pirsən⁴, yoxsa bu saat kəsərəm mən başuvi
 Tərk edib Zeyd gözü yaşlı o bəzmi xəteri⁵
 Üsərayə dolanıb ibni Ziyadın nəzəri
 Gördü bir iddə⁶ yetimə qızı əfsürdələnilib⁷
 Məclisin rəhbəri⁸ veribdir onlara hökmü-sükut
 Arada bir uca boy ovrət⁹ oturmuş məhbut¹⁰
 Üsərayə tutb üz aldı Ziyad oğlu xəbər:
 Kimdi bu övrəti bi vahimə, məğrurə sifət?
 Öləni yoxdu bunun Kərbü-müəlladə məgər?
 Eliyib məclisimin əhlini təhdid oturub
 Üsəranın vəsətində elə bil şir oturub
 Vermədi Zeynəbi Xatun o namərdə cavab
 Ayağa durdu kənin birisi etdi xitab:
 Məzhəri Fatimə Zeynəbdi bu ey xanə xərab
 Zeynəb adın eşidən vaxtidə ol kani fəsad¹¹
 Fəvəran eylədi¹² qəlbində olan büğzü-inad¹³
 Dedi Zəhra qızına: Həmd edirəm Allaha

¹Dözü məndən alındı

²Sözü

³Aşkar bayram edirəm

⁴Qocasan

⁵Xətərlə məclisi

⁶Bir neçə

⁷Çəpərişən olub

⁸Heybəti

⁹Qadın

¹⁰Vüqarla

¹¹Fəsad yuvası, ocağı

¹²Cuşə gəldi

¹³Kinə, düşməncilik

Zeynəb! Bizi nüsərlə¹ yetirdi hədəfi dilxahə²
 İstəyirdi gedə övladi Əli birahə³
 Dəsti Mənnan⁴ sizi rüsvay elədi, xar olduz!
 Zahir oldu yalanız, zarü-giriftar olduz!
 Dedi Zeynəb: –Edirəm Zati Xudavəndə sənə
 Bizi Peyğəmbər ilə eyləyib əngüştünümə⁵
 Pakidir damənımız⁶ eybdən, ey şumi dəğə!
 Bağı xilqətdə⁷ tikansız, vəli biz misli gülük
 Fasiqi Həqq eləyər xar, o da ki biz deyilik
 O şəqi⁸ gəldi dübarə belə qoftar elədi⁹
 Bu şəmatətli sözü Zeynəbə izhar elədi:
 Qardaşınla de görüm Haqq necə rəftar elədi?
 Də”viye səltənət¹⁰ eylirdi Hüseyn ibni Əli
 Verməyibdi o səbəbdəndi bizə beyət əli
 (Qan Zeynəbin damarlarında cüşə gəldi)
 Gördü ki, Zeynəb Übeydullah olub özbaşına
 Ələnən¹¹ bəzmdə tövhin¹² eliyir qardaşına
 Elə fikr etmə pənəhəndə olub¹³ göz yaşına! Yox!
 Bəhri por mövcilə¹⁴ tufanə özün vurdu xanım
 Üsəranın vəsətindən¹⁵ ayağa durdu xanım
 Dedi qızlara: nə qorxun nə də gül tək saralın!

¹Qələbə ilə

²Ürəyimiz istəyən məqsədə

³Azğınlığa, inhirafa

⁴Allahın əli

⁵Barmaqla göstərilən

⁶Nəcib ailədənlik

⁷Xilqət bağında

⁸Bədbəxt, zalım

⁹Danışdı, dedi

¹⁰Hakimiyyət iddiası

¹¹Açıq-aşkar

¹²Hörmətsizlik, narəva sözlər demək

¹³Pənəh aparıb, sığınıb

¹⁴Dalğalı dənizlə

¹⁵Arasından, ortasından

Ləşgərim, siz düzülün nəzmlə dövrəmdə qalın
 Dedi Gülsumə bacı, sağaldan hanı bu dil yaranı?
 Danışım mən bacı, sən saxla Ruqəyyə balanı
 Qardaşın başın nida eyliyəb meracın
 Kə"beyi eşqə çəkib yetmiş iki üşşaqın
 Sipər etdi özünü itrətinə, Quranə
 Qoymadı sədmə yetə, sureyi Ərrəhmanə
 Tez olur, qalibi, məğlubu tanır əhli cahan
 Mədh edər qardaşımın nehzətini¹ pirü-cavan
 Sənə tarixdə lənətdi fəqət namü-nişan²
 İftixar oldu şəhadət xələfi Tahayə³
 Qabiliyyət hanı səndə baxasan mənayə?!
 Zinəti cənnəti məvadi⁴ Hüseyin sən kimsən?
 Höccəti Zati təvanadı⁵ Hüseyin, sən kimsən?
 Sənə pərvərdeyi Zəhradı⁶ Hüseyin, sən kimsən?
 Dayəsi oldu viladətdə behişt hurası
 Mənbəyi feyz olacaq dəhheyi Aşurası⁷
 Qardaşımdır şərəfi əhli yəqin, sən kimsən?
 Fəxr edir adına Firdövsi bərin⁸, sən kimsən?
 Tərpədidir beşiyin Ruhul Əmin, sən kimsən?
 Olma sən fikr elədin Kufədə münsif⁹ yoxdu?
 Fatimə oğlunu burda tanıyan çox-çoxdu!
 Y Ə B N Ə Z İ Y A D !
 Həmd ola zümreyi mərdani Xuda¹⁰ bizdəndi!
 Əhli əzkarü-ibadatü¹¹ dua bizdəndi!

¹İnqilabını

²Ad-san, əlamət

³Peyğəmbər xələfinə, övladına

⁴Cənnətin zinəti

⁵Qüdrətli Allahın höccəti

⁶Zəhra əleyhissalamın sinəsiidə tərbiyə olunmuş

⁷Aşura ongünlüyü

⁸Cənnətin ən yüksək mərtəbəsi

⁹İnsafli adam

¹⁰İlahi insanlar zümresi

¹¹Zikr və ibadət əhli

Nüçəba¹ zümrəsi bizdən, şühəda² bizdəndi!
 Elmü-helmü-siləvü³ cudü⁴ kərəm bizdəndi!
 Rahi vəhdətdə⁵ olan pişqədəm bizdəndi!
 Əvəzində buların zülmü-cəfa sizdəndi!
 Fasiqü-facirü-bişərmü⁶ həya sizdəndi!
 Əhli mey, əhli xəta, əhli zina sizdəndi!
 Dinü Quranilə də"vayə çıxan sizdəndi
 Atamı Kufədə mehrabə yıxan sizdəndi!
 Hövzü-Kövsərdə siqayət eliyən⁷ bizdəndi!
 Düz yola xəlqi hidayət eliyən bizdəndi!
 Mərəzi şirkə⁸ təbabət eliyən bizdəndi!
 Beyti Məmuridə⁹ təfsir deyən bizdəndi!
 Qabi qovseynidə¹⁰ təkbir deyən bizdəndi!
 Zülmilə qəsbi xilafət eliyən sizdəndi!
 Qan töküb qətlü-cinayət eliyən sizdəndi!
 Baş açıb xeyməni qarət eliyən sizdəndi!
 Şərəfin cifeyi dünyayə¹¹ satan sizdəndi!
 Südəmər dilsiz uşağə ox atan sizdəndi!
 Od sizin, şə"lə çəkən xeymə səra bizdəndi!
 Əl kəsən sizdən olub dəsti səfa¹² bizdəndi!
 Sili sizdən, rux Əli nüma¹³ bizdəndi!
 Xeyzəran¹ çatdı sizə, qanlı dodaq bizdəndi!

¹Nəcib insanlar

²Şəhidlər

³Qohum-əqrəbə ilə əlaqələrin qorunub saxlanması

⁴Ehsan

⁵Vəhdət yolunda

⁶Həyasız

⁷Su paylayan

⁸Şirk xəstəliyinə

⁹Quranın mübarək "Qədr" gecəsində nazil olduğu yerdir rəvayətə görə, Kəbə Evinin üstündə, 4-cü asimandakı yerdir.

¹⁰Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in meraca getdiyi vaxt Allaha ən yaxın məqam.

¹¹Dünya ləşinə, cəmdəyinə

¹²Səfa əli

¹³Əli xasiyyətli üz

Küllər üstündəki məzlum qonaq bizdəndi!
MƏRCANOĞLU!!

Elə fikr eyləmə payəndədi² fəthü-zəfərin
Aşkar oldu bu gün fitnələrin, hiylələrin
İnqilab eyləmişəm Kufədə, yoxdu xəbərin
Mən özüm nazir idim³ mərdümün⁴ ey vay səsinə
Qeyrətin var qulaq as sən də Hüseyn vay səsinə!
Atəşin kəlmələrim qüdrətivi etdi zəif
Tanıdı məhmilimin üstə məni nisvani ətiq⁵
Rıqqət əli verdi batıb əşgi qəmə surətlər
Başların yoldu tamaşayə gələn övrətlər
Zeynəbin nitqi Ziyad oğluna çox gəldi giran
Təxtin üstə otura bilmədi səlb oldu təvan

HƏZRƏTİ ZEYNƏBİN YÜKSƏK MƏQAMI

İmam Cavad (əleyhis-salam)-ın qızı Həkimədən itaətləri vacib olan şəxslər barəsində soruşum o, İmamları (əleyhis-salam) bir-bir mənə saydı, nəhayət Höccətibnil-Həsənə çatdı, onun da adını çəkdi. Ondan soruşdum ki, on ikinci İmam haradadır. Cavab verdi ki, qeyb aləmindədir.

Soruşdum: –Bəs onda şüalər kimə pənah aparsın?

Dedi: –Onun nənəsinə, İmam Həsən Əsgərinin anasına.

Dedim: –Mənə əmr edirsən ki, bir arvadı öz yerinə canişin qoyan bir adamı özümə İmam seçim?

Dedi: –Bu, İmam Hüseyn (əleyhis-salam)a iqtida etməkdir, zahirdə bacısı Zeynəbə vəsiyyə etdi. İmam Səccad (əleyhis-salam)-ın elmlərindən çıxan hər bir şey Zeynəb (əleyha-salam)-ın dilindən idi, beləliklə İmamət işi gizli qaldı⁶

Elə bu dəqiq məsələyə görə də izzət və din yolunun şəhidi öz bacısını özü ilə yanaşı apardı, çünki, o həzrət bilirdi ki, onun müqəddəs hədəfləri öz şəhadəti ilə, Bəni Üməyyənin səltənət hiyləsi ilə başqa cür olacaq; və əgər bacısının kəskin nitqləri olmasa, o şəhadətin həqiqəti məsx olunacaq (tərsinə cilvələndiriləcək),

¹Məlun Yezidin İmam Hüseyn əleyhissalamın mübarək dodaqlarına vurduğu çubuq

²Möhkəm, dayanıqlı

³Baxırdım

⁴Xalqın, camaatın

⁵Nəcib qadınlar

⁶“Kəmalüd-din”, s. 25; “Qeybət” (Şeyx Tusi səh. 148)

xüsusilə də Peyğəmbər ailəsi qılıncların, nizələrin mühasirəsində olan ağır vəziyyətdə Həzrət Zeynəb (əleyha-salam) qılıncdan da kəsərli olan bir nitq ilə İbn Ziyadın, Yezidin cinayətləri üstündən pərdələri götürdü.

Etdi əvvəl başda möhkəm məcərin Zəhra qızı
Ay kimi gün surətin əfraddan pünhan eylədi
kufədə Zəhra qızı məhşər nümayan eylədi¹ (2)
Başladı bir xütbə dərsi xəlqi heyran eylədi (2)

Dur nisar etsin² həyanın ba ədəb gənzinəsini
Başlıyıb bir xütbə qəlbinin ayinəsini
Ali süfyanın o dəm tətıl olub kabinəsi
Həqqü-həqqaniyyətin dünyaya elan eylədi

Gördü Kufə izdihamın Zeynəbi bala məqam
Səslənibdi “üskütu”³ aya nədir bu izdiham?
Qət olub səslər, düşüb qorxu ürəklərdə təmam
Heydəri Kərrarı guya⁴ əzmi meydan eylədi

Bir şücaət göstərib ol dəmdə düxti Bu turab⁵
Kufənin vəz”in⁶ dəyişdi Zeynəbi Ülya cənab
Dəydi Kufə bir-birə başlandı şurü-inqilab
Bu vəziyyət ali Süfyanı pəşiman eylədi

Kufədə zahir olubdu sövləti Şiri Xuda⁷
Bir-birə söylüb gəlib yoxsa Əliyyə Mürtezə?
Kimdi bu məhmildə salmış aləmə şuri nəva
Nitq ilə bünyani zülmü⁸ beylə viran eylədi

¹Aşkar etdi, göstərdi

²Təqdim etsin

³“Sakit olun” (ərəbcə)

⁴Sanki

⁵Əbu Turabın–Həzrəti əlinin qızı

⁶Vəziyyətin

⁷Allah Şirinin heybəti

⁸Zülmün əsasını

Nuru zülmətdə görən söylüb gündüzdü şəbdi bu?
Bu şücaətdə əsir olmaz əcəb mətləbdi bu!
Vazeh¹ oldu xəlqə ta Zəhra qızı Zeynəbdi bu
Eşqini təsdiqi əhli kovni imkan² eylədi

Zeynəbi ki dərsi eşqi Mürtəzadən məşq ala
Bir vücudi ki, onu başdan ayağə eşq ala
Kim şəhamət istəsə ondan gərək sərməşq ala
Kim deyər eşqində Zeynəb zərrə nöqsan eylədi?!

İstədi qoftar³ ilə şəxsiyyətin versin nişan
Gülşəni Zəhradə söylüb bir güləm ənbər fişan⁴
Zeynəbəm cəddim Peyəmbər kimdə var bu şən coşa
Xarici ad qoydu, qövmi ümmə⁵ ünvan eylədi

Din yolunda dəstgirəm⁶ xoşdu xuni dil⁷ yeyəm
Əynimə rəxti əsarət⁸ dinim əmr eylib geyəm
Naqə⁹ üstə sizlərə hər yerdə dərsi din deyəm
Çün mənə bu hökmü-şər'i Həyyi Rəhman eylədi

Gövhərəm gəncineyi ismətdə¹⁰ mən Zəhra rəviş
Eyliyib Zəhra məni bu gündən ötrü pərvəriş
Eyliyəm isbati həqq ey kufiyani bədməniş
Hansı bir millət İmamın qanə qəltan eylədi?

¹Aşkar, aydın

²İmkan əhlinə təsdiq eylədi

³Nitq, danışiq

⁴Müşg-ənbər saçan

⁵Avam camaata

⁶Mübtəla

⁷əzab-əziyyət

⁸əsirlik paltarı

⁹Dəvə

¹⁰İsmət xəzinəsində

Ol kəsik baş ki, görürsüz şahi ətşan başıdır
Müstəfa dilbəndi Zəhra cisminə can başıdır
Heykəli tövhididir mənaii Quran başıdır
Əsdi Quran üstə məzlum əhli Quran eylədi

BİSMİLLAH

Olsa hər kimsədə bu zövqü səfa bismillah
Eyliyə kim səfəri Kərbübəla bismillah
Biz ki amadə¹ olub eyləmüştük əzm cinan²
Siz də hümmət edün³ ey əhli vəfa bismillah

Baxma ki, murdar olan cifəsinə dünyanın
Beş gün ömründə çox incitmə, əzizim, canun
Aqıl ol kuşış elə möhkəm elə imanun
İstəsən gər edəsən Həqqi riza bismillah

Bu əziz ömrünü sərf etmə fəna dünyayə
Səlma bihudə yerə başuvi çox qovğayə
huşiyar ol özüvə cəm elə bir sərmayə
Çox peşiman olarsan ruzi cəza⁴ bismillah

Mərifətçün gətiriblər səni bu dünyadə
Tuşə kəsib eyliyəsən bu səfəri üqbadə
Pürxətərdür⁵ səfərin kimsə yetişməz dadə
Qeyri bu pənci təni Ali-əba bismillah

Xamisi Ali əba olmuş Hüseyni bikəfən
Ol qəribü-Kərbəla avareyi şəhr-vətən
Başü-canundan keçüb ümmət yolunda şövqilən
Şiə lazımdır tuta hər il əza bismillah

¹Hazır

²Behişt əzmi ilə

³Səy göstərin, çalışın

⁴Qiyamət günü

⁵Təlatümlü, xətərlı

Yatmayun qəflətlə çox ey şüalər, bidar¹ olun
Ömrüzi sərf etməyün bica yerə hüşyar olun
Qəbrinə hər il Hüseynün sidq ilə zəvvar olun
Hacətün olsa olur onda rəva bismillah

Mətləbün olsa əgər ağla Hüseynə sübh-şam
Gör tədərük səfəri Kərbübəla eylə xuram
Qoy üzün dərgəhinə ıxlas ilə eylə salam
Üz qoyub bu dərgahə şahü-gədə bismillah

Çün olub icad küll kainatə bu səbəb
Məhrəmu əsrar həqdür məxzəni elmü-ədəb
Daxili cənnət olur zəvvar laşək bisəbəb
Türbəti hər dərd üçün olmuş şəfa bismillah

Rövzəsin hər kəs edə ömründə bir dəfə təvaf
Sanki yüz il edüb o Kəbə evində etikaf
Nazima bazari Yusifdir ələ al bir kəlaf
Qoy qədəm meydani rəzmə çək səda bismillah

KƏRBƏLA FACİƏSİ BİR QUŞUN DİLİNDƏN (MƏDİNƏ ƏHALİSİNƏ XİTABƏN)

kərbəla çölündən sizə nişan (2)

Pərlərimdə mən qan gətirmişəm

Su kimi olub göz yaşım rəvan

Haləti pərişan gətirmişəm (2)

Qasidəm özüm bir quşam vəli
Təkbətək gəlin halimə baxın
Qonmuşam bu divarın üstə mən
Rəngi ruhi əhvalıma baxın
Qan mürəkkəbi ox qələm yazın
Şərhi nameyi balimə baxın
Təşnə ləblərin halini bəyan
Etməyə çox ünvan gətirmişəm

Bağladı suyun yolların ədöv

¹Ayıq, huşyar

Ali Heydər in ruyinə t ə m a m
Əldə tiği kin, dildə $\leq$ üqtülü $\geq$ ¹
Qətligahə üz qoydu əhli Şam
Oldu qızların zikri əl ətəş
Yandı ləbləri əllərində cam
Oldu südəmə r oxlara nişan
Axdı su kimi qan gətirmişəm

Süd əmə r bala, yəni Əsgərin
Halını görən düşmən ağladı
Verdi əlləri üstə can Hüseyn
Çəkdi ahi dil, dildən ağladı
Su yanında doğrandı no cəvan
Verdi Əkbəri can gətirmişəm

Batmışam Hüseyn qanına özüm
Ətrilən dolub pərlərim mənim
Qırmızı gülə bənzərəm açıb
Qönçəli gülü-peykərim mənim
Yəsrib əhli siz bir qulaq asın
Dərk edin hamı sözlərim mənim
Tez edin o Suğraya siz bəyan
Rəngi sorxi əlv an gətirmişəm

Dəstə quş idik dəstə cəm ilə n
Kərbəladə biz hazır olmuşuq
Xeymələr yanan vəqtə qızların
Hali zarinə nazir olmuşuq
Xeyməgəhdə gah qətligahidə
Va Hüseyn deyib zahir olmuşuq
Ox t ə m a m bədən lərdə ləxtə qan
Su kimi rəvan qan gətirmişəm

Od vuruldu odlandı xeymələr
Qaçdı çöllərə Ali Müstəfa
Ahü-zar ilə n səslənirdilər
Rəhm elə Xuda yandıq odlara

¹“Öldürün”

Bəzi səslənir əmmə hardasan
Bəzi “ya əxa”, bəzi “ya” əba
Xırda qızların halını əyan
Surətimdə əl”an gətirmişəm

Şamü-Kufənin qan tökənləri
Qurdular o səhradə bir əsas
Qarə badilər əsdi aləmə
Tutdu vahimə vəhşəti həras
Məşkini salıb çənginə gedib
Su gətirməyə tacidari nam
Qolları qələm verdi təşnə can
Tutdu gözlərin qan gətirmişəm

Sədri zinidən düşdü torpağa
Qətligahidə şahı insi can
Əldə hərbələr firqeyi cəfa
Aldı dövrəsin nizə ox vuran
Hər gələn vurub hər gedən vurub
Gəldi nəgəhan Şimr ilə Sənan
Dildə qalmayıb taqəti-təvan
Ya Rəhimi, Rəhman gətirmişəm

Qəmkeşəm sənə ya Hüseyn özün
Həşridə başöim üstə sayə sal
Qoyma hali məhşərdə əl”əman
Qəlbimi tuta möhnəti-mələl
Dəftəri qələm əldə hazıram
Ömrümü şəbü-ruzü-mahü-sal
Va Hüseyn deyib etmişəm fəğan
Rusiyahəm ünvan gətirmişəm

HƏZRƏTİ ZEYNƏBİN CAN ÜSTÜNDƏKİ ZƏBAN HALI

Gözü yoldayam, hanı bir gələn (2)

Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyin

Bacıyam mənə gətirin kəfən (2)

Ölürəm Həsən, ölürəm hüseyin

Nə rava çıraqı məhəbbətin,
Bu çətin zəmanidə yanmasın
Özüzü mənə yetirin bu can
Yorulan bədəndə yubanmansın
Kəfən istədim, məni əfv edin
Bu sözüm Hüseynə toxunmasın
O yatıbdı qəbridə bi kəfən
Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyn

Həsən ey gözəlliyinin sözü
Deyilən Hicazü-Əraqidə
Töküləndə təşnə cigərlərin
Mən idim əcəb tərəvə silən
Belə bir zəmani fəraqidə
O bəlalı başuvi saxlayan
Bilirsən kimidi qucağıda?
–Mən idim əcəb tərivi silən
Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyn

İki munisim, iki həmdəmim
İki afitabə¹ məsəl sözüm
İki rəhbərim, iki sərvərim,
İki dilbərim, iki xoş sözüm
İki qardaşım, iki sevimlim
Biri sağ gözüüm, biri sol gözüüm
İki nuri-dideyi Bul-Həsən²
Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyn

Nə qədər yazıb yazımı qara
Qələmi qəzavü-qədər mənim
Xətər oldu Zeynəbə həm qədər
Hara getdim olmadı iymənim³
Nə bəlalı çöl mənə qəbr olub,
Nə Mədinə torpağı mədfənim
Bacıza olur hara gör vətən!

¹Günəşə

²Əbul-Həsənin (Həzrəti əlinin) iki gözünün iki nuru

³Əmin-amanlıq

Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyn

Gəhi könلümü aparıb Bəqi
Gəh aparıbdı qəlbimi Kərbəla
Nə Bəqidən mənə səs gəlir
Nə yetir dadıma Neynəva
Nə təbibim oldu nə bir dava
Ürəyim yaralı qəlbim yaralı,
Bədənimdədir qara pırəhən
Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyn

Bədənimdədir qara pırəhən
Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyn
Necə aşiqəm bilirsiz özüz
Mənə sizsiz olmadı xürrəmin
İlin ağladım on iki ayın
Nə səfər ayın, nə məhərrəmin
Kül ola, məgər verələr yelə
Apara yel hər yerə zərrəmi
Yenə eşqidən deyərəm süxən
Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyn

Görün izzəti mənəmizin tozuna
Batım bələşim gedim
Qəmi Əkbərə, qəmi Qasimə
Hər ikizlə mən mələşim gedim
Üçümüz dodaq-dodağa qoyaq
Ki doyunca busələşim gedim
Deyim ax Hüseyn, deyim ax Hüseyn
Ölürəm Həsən, ölürəm Hüseyn

Mən Zeynəbəm, 2-3 ildə ömrüm baş axtarır
Can üstə intizar gözümlə qardaş axtarır
Qəlbim tutuldu öz vətənimdə qalammadım
Bildim mən Ruqəyyə balam yoldaş axtarır.

FƏRYAD O ZAMANDAN Kİ

Fəryad o zamandan ki, Şamə üsərə gəldi

Həm Zeynəbü həm Gülsum, həm Zeynül-ibad gəldi

Təxt üstə Yezid ol dəm, Şümrə dedi ey cəllad
De Kərbübəladə sən, nə zülm elədin icad
Kim oldu zəlil axır, kim oldu axır dilşad
Kim izzü-cihad oldu, kim aldı liqa gəldi

Kim oldu şəhid əvvəl–Əbbas ələm pərvər!
Ondan sora kim oldu–şəhzadə Əliəkbər!
Ondan sora kim oldu–ol Qasimi gül peykər!
Ondan sora kim oldu–ləb təşnə Ələsgər!
Kim oldu şəhid axır–Şahənşahi bi yavər

Hökm eylədim ol şahə bağlandı su yolları
Göndərdi sudan ötrü Əbbas Ələmdarı
Can rerdi o ləb təşnə düşdü yerə qolları
Ol dəmdə başı üstə Şahi şühada gəldi

Firdövsidə Zəhranın qırdı belini qəmdən
Nə şərmə Xudadən mən, qıldım nə Peyambərdən
Bir tiri atıb vurdum, hülqi Əliəsgərdən
Matəmzadə Zeynəb çün, həngamə bəla gəldi

Aldım əlimə xəncər, mən Şümri sitəmpərvər
Hökm eylədim ol dəmdə, bağlandı hamı səflər
Töküm şərar əflakə, od tutdu cəhan yeksər
Zeynəb baş açıq şamə, ol bəxti qara gəldi

Gül dəstəsi tək bağlı, övladi Əli bər-bir
Üryan dəvə üstündə, ta bəstə qolu zəncir
Daxil elədim Şamə, qıldım fələki dilgir
Min dərdə “Zəbih” ilə, bu əhli əza gəldi.

XIRDA QƏBRÜVƏ ZEYNƏBİN QURBAN

Dur gedək qızım gedir karivan

Xırda qəbrüvə Zeynəbin qurban

Deyirdin əmmə gedək vətənə
Mənzilin olub şəhri Mədinə
Bacı bəs hanı mənim güllərim
Qalıbsan məndən kənar ellərdə
Xırda qəbrivə Zeynəbin qurban

Mənim bülbülüm düşmüşən dildən
məgər nə olub küsmüşən məndən
Əsir qəribə oxşayan olmaz
Dur gedək qızım gedir karivan
Xırda qəbrivə Zeynəbin qurban

Qəribəm qızım ağlayan olmaz
Yetim qəbrini yoxlayan olmaz
Əsir qəbrindən oxşayan olmaz
Dur gedək qızım gedir karivan
Xırda qəbrüvə Zeynəbin qurban

Xaraba mənzildə yatmadım balam
Rahat olmadım yatmadım balam
Torpaqlı olub baluşun bala
Dur gedək qızım gedir karivan
Xırda qəbrüvə Zeynəbin qurban

Şümrü-bihəyə çox vurub səni
Qətil eyləyib incidib səni
Qərib ölməyin yandırır məni
Dur gedək qızım gedir karivan
Xırda qəbrüvə Zeynəbim qurban

Nalə eylərəm ağlaram səni
Yatmaram qızım ağlaram səni
Zakirəm söylərəm ağlaram səni
Dur gedək qızım gedir karivan
Xırda qəbrüvə Zeynəbin qurban

Ruqəyyə nazlı surətin, qoyma divarə (2)
Bu kərbəla yollarına, baxma avarə (20)

Ağlama, Ruqəyyə (2)

Həva dolar yağar vəli, sən kimi dolmaz
Çəməndə gül solar vəli, sən kimi solmaz
Cahanda çox yətimə var, sən kimi olmaz
Ağlama, Ruqəyyə (2)

Xərabədən kənara çox, getmə məhparə
Vurur bu Şamın qızları qəlbivə yarə
Çətindi ayrılıq bala, məndə yox çarə
Ağlama, Ruqəyyə (2)

Üzarə bir belə qızım, tökmə göz yaşın
Bibin kimi bələlərə, tuş olub başın
Bu Şamın əhli bilməsin, yoxdu qardaşın
Ağlama, Ruqəyyə (2)

Torpaqlar üstə can verir, Zamini ahu (2)
Canın Həqqə qurban verir, Zamini ahu (2)
Yox bir kəs, ağlasın, gözlərim bağlasın (2)

Musər-Rizanı etdilər, zülmilə məsum¹
Qürbət vilayətdə qalıb, hər nədən məhrum
Çatmır əli bir kimsəyə, can verir məzlum
Yox bir kəs, ağlasın, gözlərin bağlasın

Namə yazıb Məsuməyə, çox məlal ilə
Də"vət edib Tusə onu çox cəlal ilə
Məsumə düşdü çöllərə, şuri hal ilə
Yox bir kəs, ağlasın, gözlərin bağlasın

Məsumə Qumda can verir, sinədə namə
Öldü Rizanı görmədi, oldu həngamə
Qaldı Cavadı əmməsiz, gün dönüb şamə
Yox bir kəs, ağlasın, gözlərin bağlasın

Bir kəştiye bi sahilə,¹ bənzərəm əl"an

¹Zəhərlədilər

Gülzaridə solmuş gülə bənzərəm əl”an
Küncü-qəfəsdə bülbülə, bənzərəm əl”an
Yox bir kəs, ağlasın, gözlərin bağlasın

Zəhr aldı Şahi Tusidən, taqətü-yara
Qəlbi yananda səslənir, vay ana Zəhra
Yetməz səsi bir kimsəyə, can verir tənha
Yox bir kəs, ağlasın, gözlərim bağlasın

Gahi dodaqlardan çıxıb, yandıran sözlər
Səslir Cəvadım gəl atan, gəl yolun gözlər
Gahi bəharın əbritək, yaş tökür gözlər
Yox bir kəs, ağlasın, gözlərin bağlasın

Viranədə nazlı balam (2) can verdi dincəldi **Bu düxtəri şirin zəban (2) can verdi dincəldi**

Bəxti o tiflin ovçidən düşdü sərazirə²
Yeksər ata-qardaşların, çəkдилər şəmşirə
Kərbübəladən Şaməcən, bağlandı zəncirə
Yatmaq ona oldu haram, can verdi dincəldi

Qaldı orada bikəfən, Allah balam öldü
Bir kimsənə yox dəfn edə, Allah balam öldü
Asudə oldu zülmüdən, Allah balam öldü
Hər zəhmətə etdi davam, Allah balam öldü

Hər bir gecə Əkbər boyun, oxşardı yatmazdı
Şimri görən gün ol gecə, qorxardı yatmazdı
Çox yalvarardım yat qızım, ağlardı yatmazdı

Qüslün verən yoxdu nədən, öldü balam öldü
Öz məcərinə dəfn edin, öldü balam öldü
Sönməz odun yandım dedin öldü balam öldü

¹Sahilsiz gəmiyə

²Yüksəkdən üzü aşağı düşdü

Axşam oldu mənə, (2) qurban ollam sənə

Sən də yaralı, mən də yaralı (2)

İndi səs ver mənə, (2) başlayaq şivənə
Sən də əzalı, mən də əzalı.

Qapıları bağlayaq, sinəmiz dağlayaq
Səs qoşub ağlayaq
Ay çıxdı göydə, söndür çırağı
Xəlvət edək bu qəmli otağı

Hər gün axşam olur qəlbimə qəm dolur
Gün tək rəngin solur
Gündə atamı, qəlbimə sallam
Məsciddən çıxıb, qapıda qallam

Hər gün aldım xəbər, dedin axşam gələr
Axşam oldu səhər
Hey qaş ağardı, şəfəq saraldı
Babam gəlmədi, gözüm saraldı

Qəlbimi qəm alır, qəm-qəm üstən yağır
Gözlərim əşg gəlir
Yol gözləməkdən, düşdüm ayaqdan
Hamı yətimi, tanır uzaqdan

Anasının cavabı:

Gəl düşək çöllərə, üz tutaq göylərə
Tapşıraq ellərə
Atan gedəndən, getmiş qonaqlar
Sinəmi dağlar, bağlı otaqlar

Ey qəmər təl'ətim, dürrü-por qiymətim
Boynu çiyində, səbr evim yıxma
İzzətim, şövkətim, qəlbidə həsrətim
Allah kərimdi, oğlum darıxma

Ey mənim naz gülüm, sevgili yaz gülüm
Dərdivi yaz gülüm
Tapşır ərizən, badi səbayə
Əbbas atandan, eylə gilayə

Gül əkdim bal dərəm, qəlbim etdi vərəm
Vay mənə neylərəm
Sən hər güləndə, dərdim azalır
Baba deyəndə, rəngin saralır

Sinəmi dağlama, çarəmi bağlama
Oxşayıb ağlama
Canım bu şirin, sözlərə qurban
Əbbasa bənzər, gözlərə qurban

Qoy silim gözlərin, bir öpüm ləblərin
Salmışam bəstərin
Süzdü gözlərin, birdən axıldı
Yat dincəl oğlum, sübhə yaxındır

Gözlərin gözəldi, ləblərin əsəldi
Səndə xoş məsəldi
Bu sərvə qamət, bu mahi mənzər
Başdan ayağa, Əbbasə bənzər

Dörd gül əkdim dərdim, qalmıyıb bir dərdim
Dörd oğul becərdim
Dörd güldən əl”an, bir qönçə qaldı
Düşməni kam aldı, bağban qocaldı

Bəşir mədinəliklərə xitab edərək dedi: –Ey əhli-Mədinə! Daha sizin üçün Mədinədə qalmağa yer yoxdur. Çünki İmam Hüseyn (əleyhis-salam) qətlə yetirildi, buna görə də ürəyim qan ağlayır. Onun bədəni Kərbəlada qana qəltan olmuşdur və (müqəddəs) başını nizədə şəhərbəşəhər gəzdirdilər.

Bəşirin sözləri bura çatdıqda, camaat başlarına-vurur, “Vay Hüseyn, Vay Hüseyn, vay məzlum!” deyib ağlayırdılar. Bir neçə nəfər Bəşirin ətrafına yığılıb soruşdular: –Bəs ismət və təharət Əhli-beyti indi haradadır?

Bəşir dedi: –Əhli-beytin sağ qalanları şəhərin kənarındadır. Ey Mədinə əhli, həlilərdə İmam Səccad əmmələri, bacıları ilə birlikdə sizin yaxınlığınızda, şəhərin kənarında çadır qurmuş, məni sizin yanınıza göndərmişdir ki, sizi baş vermiş hadisələrdən əgah edim. Gəlin gedək onları sizə göstərim.

Camaatın ah-nalə, şivən səsləri fələklərə yüksəlirdi. Qadınlar başlarına, üzlərinə vurub deyirdilər: “Ey müsibətlər anası! Ey Zeynəb! Ey Əlinin qızı, sənin üçün ciyərlər dağıldı. Ey səbir və müqavimət dağı, ey Zeynəbi Kübra! Sənin çəkdiyin müsibətlər nə qədər ağır və böyükdür!

İMAM SƏCCAD (əleyhis-salam)IN MƏDİNƏ ƏHALİSİNƏ SÖYLƏDİYİ XÜTBƏ

Mədinə əhalisi Həzrət Zeynəbin, Həzrət Səccad (əleyhis-salam)-ın ətrafına yığıb şivənlə, ah-nalə ilə başsağlığı verməyə başladılar.

İmam Səccad (əleyhis-salam) özünün (camaata) yalgöstərmə vəzifəsinə əməl edib gələcək hərəkət tərzini təyin etmək üçün əli ilə işarə edib camaatı sakitləşdirdi. Hamı hörmət əlaməti olaraq sakit oldu. Sonra o həzrət Allaha həmd edərək buyurdu: “Allaha şükür edirik–həyatın çətinlik və giriftarlıqlarında, dərddə bəlalarda, qəm-qüssəli hadisələrdə, böyük ağır, qəmli müsibətlərdə, çətin bəlalarda! Ey camaat, Allaha şükür olsun ki, bizi böyük müsibətlərlə imtahan etdi. İndi islamda Əba Əbdilləh Hüseyn (əleyhis-salam) və onun itirətinin öldürülməsi, o cənabın ailəsinin əsir edilməsi kimi ağır itki baş vermişdir. O həzrətin müqəddəs başını nizə başında şəhərbəşəhər diyarbadıyar gəzdirdilər. Bu, elə bir faciədir ki, misli görünməyib. Ey camaat, sizdən hansı biri Hüseyn (əleyhis-salam)-ın şəhadətindən sonra şad olacaq? Hansı bir qəlb ona görə qəmgin olmaz? Hansı göz yaş axıtmadan çəkinər? Halbuki, atamın şəhadətində asimanlar ağladı, deryalar öz dalğaları ilə ona ağladılar; asimanların, yerin fəryadı ucaldı, ağacların şəxələri, deryadakı balıqlar, müqərrəb mələklər və bütün səma əhli bu müsibətdən çaşa gəldi, mətəm saxladı.

Ey Mədinə əhli, hansı qəlb Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qətlindən təsirlənmədi? Hansı qulağın islamda baş vermiş bu itkini eşitməyə təqəti var?

Ey camaat, bizi pərakəndə edib şəhərbəşəhər dolandırdılar, öz şəhər və diyarımızdan elə uzaqlaşdırdılar ki, elə bil biz Türkünistan, yaxud Kabul əhliyə. Biz heç bir günah, təqsir, yaxud xoşagəlməz iş əl atmadan bu qədər zülmü bizə rəva gördülər; elə bir zülm ki, bunu heç öz əcdadlarımızdan da eşitməmişdik. Allaha and olsun, əgər Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) bizi onlara sifariş etmək yerinə, onlara bizi öldürmələrini əmr etsəydi, bizim bəramizdə rəva gördükləri bu zülmədən, sitəmədən artıq iş görə bilməzdilər. Bu

müsibət necə ürəkyandıran, acı və çətin idi! Allah onların bizə qarşı etdikləri bu qədər zülmün hesabına yetişəcəkdir. Çünki intiqam alan və qüdrətli yalnız Odur. Bu xütbədən sonra Əhli-beyt (əleyhimüs-salam) karvanı Mədinə camaatının naləsi, şivəni altında şəhərə daxil oldu. Əhli-beytin gözləri Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in qəbrinə düşəndə, nalələr göyə qalxdı: “Va Cəddah! Va Mühəmmədə! Ya Rəsuləllah, sənin gözlərinin nuru Hüseyni susuz öldürdülər, sənin Əhli-beytini romalı əsirlər kimi şəhərbəşəhər, şəhidlərin başları ilə birlikdə dolandırdılar.”

Həzrəti Zeynəb (əleyha-salam) Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) məscidinin çatıb qapıdan yanınıda dedi:

“Ey mənim əziz cəddim, Hüseyn (əleyhis-salam)-ın şəhadət xəbərini sənə gətirmişəm!”

“Ey əhli-Mədinə! Daha sizin üçün Mədinədə qalmağa yer yoxdur. Çünki İmam Hüseyn (əleyhis-salam) qətlə yetirildi. Buna girə də göz yaşım yağış kömi yağır, Onun bədəni Kərbəladə qana qəltan olmuşdur və (müqəddəs) başını nizə başında şəhərbəşəhər gəzdirdilər.

Bəşirin sözləri çatdıqda camaat başına, gözüne vurur, deyirdilər: Vay Hüseyn, vay Hüseyn-vay məzlum!

Bir neçə nəfər Bəşirin ətrafına yığılıb soruşdular: –Bəs ismət və təharət əhli-beyti indi haradadır?

Bəşir dedi: –Əhli Beytin sağ qalanları şəhərin kənarındadır. Ey Mədinə əhli, haliyədə İmam Səccad əmmələri, bacıları ilə birlikdə sizin yaxınlığınızda, şəhərin kənarında çadır qurmuş, məni isə sizin yanınıza göndərmişlər ki, sizi baş vermiş hadisələrdən agah edim. Gəlin gedək onları sizə göstərim.

Camaatın ahü-naləsi əl səsləri fəleklərə yüksəlirdi. Arvadlar başlarına üzlərinə vurub deyirdilər:–Ya müsibətlər anası! Ey Zeynəb! Ey Əlinin qızı, sənin üçün ciyərlər dağıldı. Ey səbr və müqavimət dağı, ey Zeynəbi Kübra! Sənin çəkdiyin müsibətlər nə qədər ağır və böyükdür?

İMAM SƏCCAD (əleyhis-salam)-IN MƏDİNƏ ƏHALİSİNƏ SÖYLƏDİYİ XÜTBƏ

Mədinə əhalisi Həzrət Zeynəbin, Həzrət Səccad (əleyhis-salam)-ın ətrafına yığılıb şivənlə, ah-nalə ilə başsağlığı verməyə başladılar. İmam Səccad (əleyhis-salam) özünün (camaata) yolgöstərmə vəzifəsinə əməl edib gələcək hərəkət tərzini təyin etmək üçün əli ilə işarə edib camaatı sakitləşdirdi. Hamı ona hörmət göstərərək sakit oldu. Sonra o həzrət Allaha həmd edərək buyurdu: –Allaha şükr edirik həyatın çətinlikləri və giriftarlıqlarında, dərddli bəlalarda, qəm qüssəli hadisələrdə, böyük ağır, qəmi müsibətlərdə, çətin bəlalarda! Ey camaat, Allaha

şükür olsun ki, bizi böyük müsibətlərlə imtahan etdi, İndi islamda böyük itki baş vermişdir. Əba Əbdilləh (əleyhis-salam) və onun itrətinin öldürülməsi, o cənabın ailəsinin əsir edilməsidir. O həzrətin müqəddəs başını nizə başında şəhərbəşəhər, diyarbadıyar gəzdirdilər. Bu elə bir faciədir ki, misli görünməyib. Ey camaat, sizdən Hansı biri Hüseynin (əleyhis-salam) şəhadətindən sonra şad olacaq? hansı bir qəlb ona görə qəmkin olmaz? Hansı göz yaş axıtmadan çəkinər? Halbuki, atamın şəhadətində asimanlar ağladı, deryalar öz dalğaları ilə ona ağladılar. asimanların, yerin fəryadı ucaldı, ağacların şaxələri, deryadakı balıqlar, müqərrəb mələklər və bütün səma əhli bu müsibətdən cuşa gəldi, matəm saxladı. Ey Mədinə əhli, hansı qəlb Hüseyn (əleyhis-salam)-ın qətlindən təsirlənmədi? Hansı qulağın islamda baş vermiş bu itkini eşitməyə təqəti var? Ey camaat, bizi pərakəndə edib şəhərbəşəhər dolandırdılar, öz şəhər və diyarımızdan elə uzaqlaşdırdılar ki, elə bil biz Türküstan, yaxud Kabul əhliyik. Onlar heç bir günah, təqsir, yaxud xoşagəlməz işə əl atmadan islam dinində dəyişiklik etmə kimi heç bir iş olmadan bu qədər zülmü bizə rəva gördülər. Elə bir zülm etdilər ki, bunu heç öz babalarımızdan da eşitməmişdik. Allaha and olsun, əgər Peyğəmbər (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm) bizi onlara sifariş etmək yerinə onları bizi öldürməyə əmr etsəydi, bizim barəmizdə rəva gördükləri zülmədən, sitəmdən artıq iş görə bilməzdilər. Bizim imtahanımız üçün olan bu müsibət necə ürəkyandıran, acı və çətin idi? Allah onların bizə qarşı etdikləri bu qədər zülmün hesabına yetişəcəkdir. Çünki intiqam dlan, qüdrətli yalnız odur. Bu xütbədən sonra Əhli-beyt karvanı Mədinə camaatının naləsi, şivəsi altında şəhərə daxil oldu. Elə ki, əhli-beytin gözləri Peyğəmbərin qəbrinə düşdü, nalələr göyə qalxdı: Va Cəddah! Va Mühəmməda! Ey Rəsuləlləh, sənin gözlərinin nuru Hüseyni susuz öldürdülər, sənin əhli-beytini Roma əsirləri kimi şəhərbəşəhər, şəhidlərin başları ilə birlikdə dolandırdılar.

Həzrəti Zeynəb (əleyha-salam) Peyğəmbər məscidinin qapısına çatıb qapının yanında dedi: Ey mənim əziz cəddim, Hüseynin (əleyhis-salam) şəhadət xəbərini sənə gətirmişəm.

İMAM ZAMAN ƏLEYHİSSALAMA XİTAB

Ey sərvəri din¹, şahı mübin², höccəti Sübhan³

Gözəl aduva qurban (2)

Ürəklər dolu qandır, yetiş dadə amandır (2)

¹Dinin sərvəri, başçısı

²Aşkar padşah

³Allahın yer üzündəki höccəti, sübutu

Axır nə qədər sayəneşin mehridir asan

Gəl ey xosrovi xuban¹

Axır nə qədər tul tapar müddəti hicran

Gəl ey xosrovi xuban

Axır nə qədər şiə qalar, didəsi giryan²

Gəl ey xosrovi xuban

Sən gəlməsən islah ola müşküldü bu dünya

Dolub zülmilə dünya

Koştarü-fsadilə dolub dəhri səlapa

Dolub zülmilə dünya

Yoxdur çəkən asudə nəfəs qüssədən əsla

Dolub zülmilə dünya

Ey höccəti Həqq, şibhi Rəsul³, natiqi Quran

Gəl ey xosrovi xuban

Zəhra balası, dadə yetiş, ey şəhi mərdan⁴

Gəl ey xosrovi xuban

Sənsiz nə qədər səbr eləyər, şiə müsəlman

Gəl ey xosrovi xuban

İfritü-sitəm sayə salıb bərqi⁵ cəhanə

Gəl ey şahi zəmanə

Hər guşədə məzlum gəlib ahü-fəğanə

Gəl ey şahi zəmanə

Qəm atəşi hər ləhzə çəkər dildə zəbanə

Kəl ey şahi zəmanə

Zülmün odu çox şö”lə salıb külli cəhanə

Gəl ey şahi zəmanə

Zülmün dayağı rəhm eləmir pirü-cəvanə

Gəl ey şahi zəmanə

¹Yaxşı insanların ağası

²Gözləri ağlar

³Rəsuli Əkrəm (səlləllahu əleyhi və alihi və səlləm)-in oxşarı

⁴Mərd insanların şahı

⁵Dünya işığına

Gözlərdən olub Fatimənin qəbri nihandır
İşim ahü-fəğandır
Göz qəbrə dəyəndə o xanım əşgi fişandır
İşim ahü-fəğandır
Gəl qalmaya gizlində onun qəbri amandır
İşim ahü-fəğandır
Olmuş sənə bu şiə fəda əşgi rəvandır
İşim ahü-fəğandır
Oğlanlarının qəmlərinə göz yaşı qandır
İşim ahü-fəğandır

Dilsiz balanın yerdə qalıb qundağı şaha
Dirəng eyləmə¹ şaha
Yandı sitəmi Hərmələdən itrəti-Taha
Dirəng eyləmə şaha

¹ Yubanmaq